

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

**408 NUMARALI LİCE ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN
TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRİLMESİ (H.1329-1331 / M.1911-1913)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurullah YALÇINKAYA

VAN - 2013

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

**408 NUMARALI LİCE ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN
TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRİLMESİ (H.1329-1331 / M.1911-1913)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Nurullah YALÇINKAYA

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Rahmi TEKİN

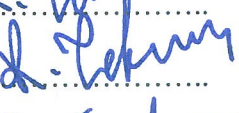

VAN - 2013

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ KABUL VE ONAY SAYFASI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, jürimiz tarafından TARİH.....
ANABİLİM DALI Yakınçağ..... BİLİM DALI'nda
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan	: Yrd.Doç.Dr. Rahmi TEKİN	İmza:
ÜYE (Danışman)	: Yrd.Doç.Dr. Rahmi TEKİN	İmza:
ÜYE	: Yrd.Doç.Dr. Bekir KAÇLAR	İmza:
ÜYE	: Yrd.Doç.Dr. Zahir ZORKUL	İmza:
ÜYE	:	İmza: .....

ONAY: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../201....

Doç. Dr. Zeki TAŞTAN
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	IV
KISALTMALAR	VI
TABLolar LİSTESİ	VIII
GİRİŞ	1
LİCE ve TARİHİ.....	1
1. Lice Adının Kökeni ve Tarihi	1
1.1. Lice'nin Coğrafi Yapısı ve Tarihî Kalıntıları.....	3
I. BÖLÜM	6
1. OSMANLI DEVLETİ'NİN HUKUK YAPISI.....	6
1.1. Şer'î ve Örfî Hukuk.....	8
1.2. Osmanlı Hukukunda Mezhep Uygulamaları ve Fetvâ	10
1.3. Kâdı	13
1.3.1. Kâdının Özellikleri.....	14
1.3.2. Kâdıların Azli.....	15
1.3.3. Yargılamanın Şekilleri	16
1.3.4. Kâdının Hükmedemeyeceği Kişiler	16
1.3.5. Yargının Zaman İtibariyle Sınırlandırılması	17
1.3.6. Yargının Yer Olarak Sınırlandırılması.....	17
1.3.7. Kâdıların Maaşları.....	18
1.3.8. Kâdıların Görevleri	19
1.4. Mahkeme Görevlileri	19
1.5. Şer'îye Sicilleri ve Şer'îye Mahkemeleri	23
1.5.1. Şer'îye Sicillerinin Önemi.....	24
1.5.2. Şer'îye Sicillerinin İçeriği	25
1.5.3. Şer'îye Sicillerinin Şekil Özellikleri	26
1.5.4. Şer'îye Sicillerindeki Belge Çeşitleri.....	28
1.5.5. Kâdılar Tarafından Kaleme Alınan Belgeler	28
1.5.6. Başka Makamlardan Gelen Belgeler.....	33

1.5.7. Diğer Kayıtlar.....	34
1.6. Şer‘iyye Sicillerinin Bugünkü Durumu	34
II. BÖLÜM.....	36
2. 408 NUMARALI LİCE ŞER‘İYYE SİCİLİ.....	36
2.1. Genel Özellikleri	36
2.2. Metnin Transkripsiyonunda Takip Edilen Metot.....	37
2.3. Sicilinin Hüküm Özetleri	38
2.4. 408 Nolu Lice Şer‘iyye Sicilinin Transkripsiyonu	76
III. BÖLÜM	245
3. DEĞERLENDİRME.....	245
3.1. Sosyal Hayat	245
3.1.1. Aile.....	245
3.1.2. Boşanma.....	250
3.1.3. Nişanlanma.....	254
3.1.4. Nafaka	255
3.1.5. Vesâyet.....	259
3.1.6. Verâset.....	261
3.2. İktisadî Hayat	268
3.2.1. Eşya Fiyatları	268
3.2.2. Hayvan Fiyatları.....	270
3.3. Lice’ye Ait Yer ve Şahıs İsimleri.....	272
3.3.1. Mahalle İsimleri	272
3.3.2. Sicilde Geçen Yer İsimleri	273
3.3.3. Hani Nahiyesi Karye İsimleri.....	275
3.3.4. Hani Nahiyesi Mahalle İsimleri	277
3.3.5. Lice Merkeze Bağlı Köylerin Eski ve Yeni İsimleri:	277
3.3.6. Diğer Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiyeye, Karye ve Mahalle İsimleri	278
3.3.7. Sicilde Adı Geçen Câmiler.....	279
3.3.8. Sicilde Adı Geçen Resmi Görevliler.....	279
3.3.9. Sicilde Adı Geçen Mahalle / Karyelerin İmam ve Muhtarları.....	280
3.3.10. Sicilde Geçen Diğer Din Adamları	280

SONUÇ	281
BİBLİYOGRAFYA	283
ÖZET.....	287
ABSTRACT.....	288
EKLER.....	289

ÖNSÖZ

İktisadî, hukukî ve sosyal tarih kaynaklarımızdan biri olan şer‘iyye sicilleri, buldukları yerlerdeki yönetime ait birçok vazifeyi gören ve halkın her alanda başvuracağı önemli birmerci olan idarî ve yargılama yetkisine sahip kâdılar tarafından tutulan defterlerden oluşmuştur. Şehir tarihi hakkında özellikle bir bölgenin iktisadî, sosyal ve kültürel tarihî karakterini ortaya çıkarması açısından şer‘iyye sicilleri önemli kaynak niteliğindedir. Sicillerin tarihî kaynak olarak önemli özelliklerinden birisi de sosyal hayata dair bilgileri içermesidir. Şer‘iyye sicillerinden insanların giyim-kuşamı, yedikleri, içtikleri, kullandıkları eşyalar ve kaldıkları mekânların yapısına kadar birçok ayrıntının tespiti mümkündür. Bu özellikleriyle şehirlerin sosyo-ekonomik tarihî bakımından önemi tartışılmazdır.

Bu amaç doğrultusunda, *408 Numaralı Lice Şer‘iyye Sicili* çalışması yapılmıştır. Yüksek lisans tezi olan bu çalışma; giriş, sonuç ve üç bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında, Lice’nin tarihî ve coğrafi yapısıyla birlikte siyasî tarihi, I. bölümde, Osmanlı Hukuku ve bu hukukta kâdının yeri, şer‘iyye sicillerin önemi ve şer‘iyye sicillerindeki belge çeşitleri tanıtılmıştır.

II. bölümde, *408 Numaralı Lice Şer‘iyye Sicili*’nin tanıtımı yapılmış, belgelerin tamamı metnin aslına sadık kalınarak çevirileri yapılmaya çalışılmıştır. Yapılan transkripsiyonda sicille ilgili kim, ne, nerede, ne zaman, vb. sorulara cevap verebilecek bir özet tablosu oluşturulmuştur. Defterde bulunan belgelerin telhisleri verilmiştir.

III. bölümde, sicilin içeriği esas alınarak genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. *408 Numaralı Lice Şer‘iyye Sicili*’nde geçen yer isimleri, sicilde ismi geçen resmi görevliler, imam, muhtar ve diğer din adamlarının isimleri tablolar halinde verilmiştir. Yine aynı bölümde, defterde yer alan konuların tasnifi yapılarak konular sosyal hayat ve iktisadî hayat olmak üzere iki ana başlık altında toplanmıştır. Sosyal hayat ana başlığı altında: aile, boşanma, nafaka, nişanlanma, vesâyet ve verâset konuları alt başlıklar halinde verilmiştir. İktisadî hayat, ana başlığı altında da eşya ve hayvan fiyatları başlıkları yer almaktadır.

Sonuç b6l6m6nde, çalışmanın tamamında ortaya çıkarılan sonuçlar tespit edilerek genel bir değerlendirme yapılmıştır. Tez çalışmasında zengin k6t6phanesinden istifade ettiğim, çalışmanın başından beri g6r6şlerinden faydalandığım ve beni bu çalışmaya sevk eden danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Rahmi Tekin'e teşekk6r ederim.

Nurullah YALÇINKAYA

Van-2013

KISALTMALAR

ad.	:Adı geçen
age.	:Adı geçen eser
agm.	:Adı geçen makale
agmd.	:Adı geçen madde
agt.	:Adı geçen tez
bkz.	:Bakınız
C.	:Cilt
ev.	:eviren
Der.	:Derleyen
DİA.	:Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
E.	:Editör
H.	:Hicri
Hz.	:Hazırlayan
Hkm.	:Hüküm
İA.	:Milli Eğitim İslam Ansiklopedisi
İSAV.	:İslami İlimler Araştırma Vakfı
İÜ.	:İstanbul Üniversitesi
LŞS.	:Lice Şer‘iyye Sicili
M.	: Miladî
MEB. Yay.	:Milli Eğitim Yayını
No	: Numara
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
s.	:Sayfa
Sy.	:Sayı
TDV. Yay.	:Türkiye Diyanet Vakfı Yayını
TTK. Basımevi	:Türk Tarih Kurumu Basımevi
vb.	:ve benzeri
vs.	:ve saire
Ünv.	: Üniversite
yy.	:Yüz yıl
Mar.	: Marmara Üniversitesi

Fak : Fakülte

Yay : Yayın

HİCRİ AYLARDA KULLANILAN KISALTMALAR

M. : Muharrem

S. :Safer

Ra. :Rabû'l-evvel

R. :Rabû'l-âhir

Ca. :Cemâziye'l-evvel

C. :Cemâziye'l-âhir

B. :Receb

Ş. :Şaban

N. :Ramazan

L. : Şevval

Za. :Zi'l-kâde

Z. :Zi'l-hicce

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Terekelerden Tespit Edilen Ev Eşyaları.....	264
Tablo 2. Terekelerden Tespit Edilen Giyim-Kuşama Dair Eşyalar	266
Tablo 3. Terekelerden Tespit Edilen Mutfak Eşyaları.....	267
Tablo 4. Terekelerde Geçen Yiyecek Maddeleri.....	268
Tablo 5. Tespit Edilen Hayvan Fiyatları	271
Tablo 6. Lice'ye Ait Mahalle İsimleri	272
Tablo 7. Sicilde Geçen Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiye, Karye ve Mahalle İsimleri	273
Tablo 8. Lice'ye Bağlı Hani Nahiyesi Karye İsimleri.....	276
Tablo 9. Hani Nahiyesi Mahalle İsimleri	277
Tablo 10. Lice Merkeze Bağlı Köylerin Eski ve Yeni İsimleri	277
Tablo 11. Diğer Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiye, Karye ve Mahalle İsimleri.....	278
Tablo 12. Câmiler.....	279
Tablo 13. Adı Geçen Resmi Görevliler.....	279
Tablo 14. Adı Geçen Mahalle / Karyelerin İmam, Muhtarları	280
Tablo 15. Diğer Din Adamları.....	280

GİRİŞ

LİCE ve TARİHİ

1. Lice Adının Kökeni ve Tarihi

Diyarbakır'ın en eski tarihe sahip ilçelerinden biri olan Lice'nin adına ilk kez Asur kaynaklarında rastlanmaktadır. Bu kaynaklara göre bölge Şirişa olarak adlandırılmakta idi.¹ Kaynaklarda; 1. Tiglatpileser (M. Ö. 1116-1090) Asur Kralı olunca Diyarbakır ve yöresini egemenliği altına almak amacıyla bu yöredeki yerel prensliklere saldırır. Yöre halkı Şirişa bölgesine çekilir. Ancak kral, Şirişa yöresine gelerek buraya sığınanları ortadan kaldırır.² Görüldüğü gibi bu sıralarda yöre Şirişa olarak adlandırılmaktadır. Lice adının ne zaman kullanılmaya başlandığı bilinmemekle birlikte, Holuris'ten geldiği sanılmaktadır. Holuris, İlliris, İllice ve daha sonra Lice biçiminde değişmiştir.³ Osmanlı Devleti'nin 1540 ve 1564 yılı tahrir kayıtlarına göre İllice, Atak sancağına bağlı bir köydür. Holuris, İlliris ve daha sonra İllice ve Lice arasındaki benzerlik hemen göze çarpmaktadır. Ayrıca Bizans'ın Doğu Sınırı adlı çalışmasıyla bölge isimleri konusunda bir otorite olarak kabul edilen Ernest Honigman'a göre ise, Lice kelimesi Türkçedeki sıcak su kaynakları için kullanılan İllice kelimesinden gelmektedir.⁴ Yukarıdaki bilgiler ışığında bugünkü Lice yöresinin eskiden Şirişa olarak adlandırıldığı, Lice isminin de Holuris'ten gelerek daha sonra İlliris, İllice ve nihayetinde Lice şeklini aldığı ya da İllice kelimesinden dönüşerek Lice ismini alarak günümüze kadar geldiği söylenebilir.

Lice bölgesinde eski tarihlerde yerleşik hayatın başladığı bilinmektedir. Lice'deki Asur kitabeleri M.Ö.7000'li dönemlerdeki arkeolojik bakır çağı son neolitik döneme tanıklık etmektedir. Nirbi Prensligi'nin Lice ve Hani yörelerinde hüküm sürdüğünü Asur ve Urartu kaynaklarından öğreniyoruz. Bu dönemden sonra Lice'de çeşitli medeniyetler hâkim olmuşsa da Lice daha çok Asur hâkimiyetinde olmuştur. Bölgede sırasıyla Med, Pers, Makedon, Partlar ve Roma hâkimiyeti

¹Ana Britanica, "Lice", c.14, Ana Yayıncılık 1992, s.463.

²Yurt Ansiklopedisi, "Lice", c.4, Anadolu Yayıncılık 1982, s. 2254.

³Ana Britanica, a.g.m. s.463.

⁴ Mehmet Azimli, "Fethinden Osmanlıya Lice", *Dünden Bugüne Lice Sempozyumu*, s.1.

sürmüştür.⁵ Lice 622 – 639 yılları arasında Bizans hâkimiyetine girmiştir. Halife Hz. Ömer zamanında İyaz bin Ganem ve Halid bin Velid komutasındaki ordular Bizans Devleti ile savaşarak tüm Diyarbakır ve ilçelerini ele geçirmişlerdir.⁶

Mervaniler döneminde Lice ve Diyarbakır en sakin yıllarını yaşadı. Mervaniler'den sonra Lice ve Diyarbakır, Büyük Selçukluların hâkimiyetine geçti. Bölge Melik Şah'ın ölümüne kadar Büyük Selçuklu denetiminde kaldı.⁷ Melik Şah'ın ölümünden sonra büyük bir otorite boşluğu yaşandı. O sırada Suriye'de yaşayan Melik Şah'ın kardeşi Tutuş kendi hükümdarlığını ilan etti. Tutuş 1098 yılında Haçlılarla girdiği savaş sonrası ölünce bölge 1121 yılına kadar Ahlatşahlıların elinde kaldı. 1121 yılından sonra bölge Mardin Artukluları ile Hasankeyf Artukluları arasında el değiştirdi.

Bundan sonra bölge Eyyubi-Anadolu Selçuklu savaşlarına sahne oldu ve 1259–1302 yılları arasında Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı kaldı. İlhanlı hükümdarı Gazan Han (1259-1304) II. Suriye seferi sırasında Diyarbakır ve bölgesini Mardin Artuklularına bıraktı. Böylece bölgede İlhanlılara bağlı bir Artuklu yönetimi tekrar başlamış oldu. Bundan sonra yerel amirler tarafından yönetilmeye başlanan Atak (Lice), Meyafarikin, Amid kaleleri bu durumlarını 1390'lı yıllara kadar korudu. 1394'te Timur Diyarbakır'ı kuşatarak aldı. Timur daha sonra bölgenin yönetimini Kara Yülük Osman'a bıraktı. Böylelikle yöre 1401'de Akkoyunlu yönetimine girdi. Uzun Hasan, Karakoyunluları ortadan kaldırdıktan sonra Osmanlılarla mücadeleye başladı. Otlukbeli savaşından sonra Akkoyunluların bölgeden çekilmesiyle mahalli beylerin elinde kalan bölge, daha sonra Şah İsmail tarafından ele geçirildi. Şah İsmail Diyarbakır'ı Osmanlılardan alabilmek için bölgeye Muş ve Çapakçur yoluyla Lice üzerinden Kara Han komutasında asker sevk etmişti.⁸ Safeviler 1502'de Şurur Savaşı'nda Akkoyunluları yendikten sonra ülkenin her yanına hâkim oldu. Ancak çeşitli iç isyanlar yaşanmış bu durum 1517 yılında Osmanlı Devleti'nin bölgeye hâkim olmasına kadar devam etmiştir.

---

⁵Adil Tekin,*Diyarbakır Anadolu Tarihinin Taşlara Yazıldığı Kent*,D.Ü. Basımevi,Diyarbakır1997,s. 244

⁶ Azimli, *a.g.m.s.* 3; *Yurt Ansiklopedisi*, *a.g.m.*, s. 2285.

⁷ Azimli, *a.g.m.s.* 4.

⁸ Azimli, *a.g.m.s.* 7.

Lice ve Diyarbakır Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetine girmesi ile belli bir istikrar yakalamıştır. 1517 yılında Osmanlı Devleti egemenliğine giren Lice bu sırada önemli bir yerleşim yeri olup Atak Sancağına bağlıydı. Yavuz Sultan Selim'in Doğu seferi dönüşü bölgedeki beyler, İdris-i Bitlisi ve Bıyıklı Mehmet Paşa'ya itaatlerini arz ettiler. Eğil, Palu, Çermik, Siverek, Hazro, Hani, Lice, Meyyafarikin, Hazzo (Kozluk), Azizan, Cezire, Savur beyleri anlaştılar ve kendilerine yurtluk ocaklık verildi. Hepsi yerlerinde bırakıldılar ve bu tarihten itibaren bölge, Osmanlıya bağlı olarak yönetildi. Çeper Köyü'ndeki 4. Murat Kervansarayı, bu döneme ait bir eserdir.⁹ Bundan sonra giderek önem kazanmaya başlayan Lice 1871 Diyarbakır Salnamesine göre Diyarbakır İli Amid Sancağı'na bağlı bir ilçe merkezi olarak görülmektedir. Pecar, Tavusi, Hırte, Zikni, Genç ve Hani Bucakları Lice'ye bağlıydı.¹⁰ 20 Nisan 1924 tarihli Teşkilat-ı Esasiye kanununun 89. Maddesi, sancakları kaldırmış ve idari taksimat vilayet, kaza, nahiye ve köy şeklinde tespit edilmiş böylece Lice kaza olmuştur.

1.1. Lice'nin Coğrafi Yapısı ve Tarihî Kalıntıları

Diyarbakır'ın Kuzeydoğusunda yer alan Lice'nin Diyarbakır il merkezine uzaklığı yaklaşık 90 km, yüzölçümü 1.083 km² dir. Merkez bucağı dışında bir bucak (Hezan-Kayacık), on üç mahalle, elli altı köy ve yüz on iki mezrası vardır. Lice Kasabası, Akdağ eteklerinde Akı Tepesi'nde kurulmuştur. Eğimli bir alanda kurulu olan kasabanın kademeli yerleşmiş olan evleri birbiri üzerine dizilmiş gibidir.¹¹

İlçe topraklarının bir bölümü Güneydoğu Anadolu, daha büyük olan bölümü ise Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Hani ve Lice yörelerinden güneye Sarım Çayı'na doğru Koz, Cırbir, Lis ve Âdem dağları uzanır. Kuç, Şagur (Şahur Köyü) ve Mızak (Mizak) dağları ikinci sırayı; Bebek, Eshab-ı Kehf, Zırıht ve Cun dağları da üçüncü sırayı oluşturur. Dördüncü sıra ise, Piraziz, Nerip, Dakyanus ve Hezan dağlarıdır. Toprakları doğuda Kulp, güneydoğuda Silvan, güneyde Hazro, güneybatıda

---

⁹ Azimli, *a.g.m.s.* 7.

¹⁰ *Yurt Ansiklopedisi, a.g.m.,s.* 2254.

¹¹ *Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s.* 2285.

Kocaköy, batıda Hani, kuzey ve kuzeybatıda ise Bingöl İli'nin Genç İlçesi ile çevrilidir.¹²

İlçe merkezi 1975 Depremi'nden önce Akdağ eteklerindeki Akı tepesinde kurulu iken, depremden sonra hemen aşağılarında bulunan ovaya kurulmuştur. 6 Eylül 1975'te Lice, Hani ve Kulp İlçelerini etkileyen depremde 2.384 kişi ölmüş 8.149 konut yıkılmıştır. Halkın yoksul, dayanıklı yapı gereçleri sağlamamanın zor olduğu bölgede konutlarda egemen yapı tipi; çamur harçlı, yığma taş duvarlı, düz toprak damlı barınaklardır.¹³ Eski bir yerleşim yeri olan Lice'de yerleşimin eski ve birbirine çok yakın olması deprem sırasında evlerin birbiri üzerine yıkılmalarına, zayıf olan duvarların dağılmasına ve damın çökmesine neden olmuştur.¹⁴ Bölge ayrıca Bingöl-Muş kırık hattının ve bölgesel kırık sistemlerinin etkisi altındadır. Bu özellik bölgenin çevrede oluşan depremlerden etkilenmesine neden olmaktadır.¹⁵ İlçenin depremden sonra kurulan bölümüne Yenişehir adı verilir. İlçe bu kesimde gelişmesini sürdürmektedir.¹⁶

Dakyanus Kenti: Lice'nin 18 km batısında, bir tepeye kurulmuştur. Selökidler ya da Romalılar döneminden kaldığı sanılmaktadır.¹⁷ Kenti kuşatan surlar ve yapı temelleri, Dakyanus Sarayı sanılan yapının duvar ve kemerleri sağlamdır. Çevrede çeşitli yükseklikte sütunlar, sütun başlıkları ve kaideler bulunmaktadır. Kentin doğusundaki tapınağın kemerli kapısı, sarnıçlar, düzgün planlı sokaklar görülebilir. Kentin kuzeyinde Karım Dağı eteklerinde kilise kalıntısı vardır. Özellikle Dakyanus harabelerinde ve Atak köyünde yapılacak ciddi araştırmalar sonucunda bölge tarihine ışık tutacak çok değerli bilgi ve bulguların elde edileceği muhakkaktır.¹⁸

---

¹²Ana Britanica, a.g.m., s.463.

¹³Yurt Ansiklopedisi, a.g.m.,s. 2287.

¹⁴Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s. 2287

¹⁵Ana Britanica, a.g.m., s.464.

¹⁶Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s. 2285.

¹⁷Ana Britanica, a.g.m., s.463.

¹⁸Tekin, a.g.e.,s. 244

Zulkarneyn Kalesi: Lice-Hani arasında Çeper Köyü yakınındadır. Büyük İskender zamanında kurulduğu sanılmaktadır. Çevrede kent surlarının temelleri, burçlar ve kale kapıları bulunmaktadır.¹⁹

Atak (Antak) Kenti: Hezan Bucağı'nın 15 km. doğusundadır. Kent surları, yapıların temel ve duvarları ile doğusunda Akkilise adlı yapının kalıntıları bulunmaktadır. Ayrıca Artukoğulları döneminden kalan Câmi ve Akminare diye bilinen yapı kalıntıları da mevcuttur. Artukoğulları döneminin sayılı kalelerinden biridir.²⁰

Ulu Câmi (Vakıf Ahmed Bey Câmisi): İlçe merkezinde düzensiz kare planlı bir yapıdır. Yapım tarihiyle ilgili çeşitli görüşler vardır. Bir bölümünün XIII. yüzyılda yapıldığı XVI. yüzyılda ise yenilendiği sanılmaktadır. İki katlı yapıda son cemaat yerinden düz çatılı ana mekâna geçilmektedir. Ana mekânın bir bölümü sütunlar ve geniş sivri kemerler ile bölünmüştür. Böylece beşik tonozlu iki nef ve L biçimi ahşap çatılı geniş bir bölüm elde edilmiştir. Duvarlar altıgen ve sıratlı tekniğinde çiniler ile kaplıdır.²¹ Câmînin 1845'te yandığı ve Hacı Sa'dullah Bey tarafından 1875'te onarıldığı, bu onarım sırasında câmîye bazı ilaveler yapılmak suretiyle genişletildiği kitabesinden anlaşılmaktadır. 1960 yılında Liceli Hamit Toprak tarafından bir minare yapılmıştır. 6 Eylül 1975'te yaşanan Lice Depreminde câmî hasar görmüş ve minaresi yıkılmıştır.²²

Ayrıca Derkan Köyü yakınındaki Miyakuyan Dağı tepesindeki Eshab-ı Kehf Mağarası, Atak Köyündeki Melik Adil'e ait minare ve câmî, Çeper Köyündeki IV. Murat Kervansaray, Dercimit Köyündeki efsanevi Geyik Çobanı Şeyh Bilal Türbesi ve çeşmeleri Lice'nin önemli tarihî ve turistik yerleridir.²³

---

¹⁹Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s. 2331.

²⁰Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s. 2331.

²¹Yurt Ansiklopedisi, a.g.m., s. 2331.

²² Şevket Beysanoğlu, *Anıtları ve Kitabeleri İle Diyarbakır Tarihi*, Neyir Matbaası 1990, c.2,s. 611,612.

²³ Tekin, a.g.e.,s. 244

I. BÖLÜM

1. OSMANLI DEVLETİ'NİN HUKUK YAPISI

İslamiyet gerek kamu hayatını gerekse bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen, dinî temellere dayanan tek kanun tanıyordu o da şeriattı. Müslüman bir hükümdar, halife olsun sultan olsun kanun koyucu sıfatını takinamazdı. O, ancak İslam kanununun yani şeriatın uygulamasının gözlemcisi idi. Dinî ilimlerde yeterliliği yoksa şeriat üzerinde herhangi bir surette kişisel bir yorumda bulunma yetkisi yoktu.²⁴ Kanun yapan koyduğu kanunun İslam şeriatına uygun olduğundan emin olmak için her zaman kendini dinî otoritenin fikrini almaya zorunlu hissetmiştir.²⁵

Osmanlı Hukuku gerek kamu ve gerekse özel hukuk alanlarında esas itibariyle İslam Hukukuna dayanmaktadır. Diğer Türk devletleri gibi Osmanlı Devleti de İslam dininin sadece iman, ibadet ve ahlak prensiplerini benimsemekle yetinmemiş, İslam Hukukunu da benimseyerek hukukî hayatı bu hukuka göre düzenlemiştir. İslam Hukuku ise meydana geliş ve gelişme devrelerinin siyasî ve hukukî şartları sonucu kamu hukuku alanından çok özel hukuk alanında gelişme göstermiştir. İslam Hukukçuları Emevilerle gelen ve onlardan sonra da devam eden hükümdarlık idaresinin ortaya koyulduğu fiilî durum karşısında, kamu özellikle anayasa hukuku alanında çalışma imkânı bulamamışlar, çalışmalarını daha ziyade özel hukuk alanında yoğunlaştırmışlardır. Netice olarak da özel hukuk alanı geniş bir biçimde işlenmiş ve bununla ilgili büyük bir hukuk edebiyatı meydana getirilmişken kamu hukuk alanı aynı ölçüde işlenmemiştir. Bunda kamu hukuku alanının özel hukuka nispetle daha değişken bir karaktere sahip olmasının da önemli bir rolü vardır.²⁶

Osmanlı Devleti'nin ilk kuruluş yıllarından itibaren bazı mahallî örf ve adetlerin, vergilerin ve bazı eski siyasî ve idarî geleneklerin hukukî hayata geçtiği, bir başka ifadeyle padişahların irade, ferman ve uygulamalarıyla pozitif hukuk haline

²⁴Halil İnalcık, "Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları", *Ankara Üniv. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, c.XIII, Sy.2, s.102.

²⁵Halil İnalcık, "Şeriat ve Kanun, Din ve Devlet", *İslamiyat*, c.1, Sy.4, Ekim-Aralık, Ankara 1998, s. 135.

²⁶M.Akif Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, Marmara Üniv. İlahiyat Fak. Vakfi Yay. Nu:11,s.59.

geldiği veya İslam Hukukunun açık bir hüküm ortaya koymadığı durumlarda, padişah irade ve fermanlarıyla doğrudan doğruya pozitif hukuk kurallarını koyduğu görülmektedir.

Zamanla çoğalan, gelişen bu hukukî kuralların hepsi birden örfî hukuku meydana getirmiştir. Böylece Osmanlı Hukukunda şer‘î hukuk denilen İslam Hukukunun yanında bir de örfî hukuk var olmuştur. O halde Osmanlı Hukuku denilince bununla özellikle İslam Hukukuyla sadece kamu hukuku alanında var olan örfî hukukun birlikte meydana getirdikleri bir hukukî yapı anlaşılmalıdır.²⁷

Buna ek olarak fethedilen bölgelerde var olan kanun ve nizamların Osmanlı Hukuku oluşurken etkilerinin de olduğu bilinmektedir. Tüm bunların Osmanlı Hukukunun oluşumunda etkileri göz ardı edilmemekle birlikte oluşturulan hukukun ne kadar İslamî olduğu devamlı tartışma konusu olmuştur. Hatta bazı araştırmacılar tarafından bu hukukî yapının laikliği bile ifade edilmiştir. Devlet yönetiminin tüm erklerini elinde bulunduran ve tartışmasız bir şekilde yönetimde lider pozisyonunda bulunan padişah, Osmanlı Hukuk yapısını çeşitli şekillerde oluştururken bulunduğu eksen tam olarak şer‘î hükümlerin merkezi olurken diğer taraftan şer‘î hukukun çözümünde zorlandığı veya hüküm getiremediği noktalarda şer‘î hukukun dışında fakat onunla kesinlikle çatışmayan yeni bir alanda hüküm koymakta idi. Her ne kadar bu alan çok sınırlı ve küçük bir alanı kapsasa da asıl üzerinde düşünülen ve yorum getirilen kısmı oluşturmaktadır. Padişah bir kanun yapabilir fakat asıl kanun, müçtehitlerin içtihadıyla Kur’ân ve sünnetten alınan fıkıh kitaplarındaki hükümlerdir. Buna göre, Osmanlı Devleti’nde şeyhülislâm, kâdılar veya müftülerden biri tarafından tasdik olunmamış hiçbir kanun, ferman ve irâde-i seniyye uygulama alanı bulamamıştır. Padişah, müftülük icâzeti almış bir âlim ise tanzim edeceği nizamlar, ferman ve irâdeler, fetvâ alınmadan yürürlüğe girerdi.²⁸

İslam Hukuku hem devlet ve hem de devlet başkanının sıfat ve iktidarını açıkça belirtmiştir. Ancak zaman ve zemine göre toplumun sosyal, iktisadî ve idarî yapısı değişim göstermiş böylece devlet başkanı kendisine tanınan yetki çerçevesinde sınırlı yasama gücünü kullanabilmiştir. Bu zorunluluk çerçevesinde Kanunî Sultan Süleyman’ın, mülkî ve askerî meseleler hakkında tanzim ettiği kanun, 1846 senesine

²⁷ Aydın, *a.g.e.*,s.60.

²⁸ Ahmed Akgündüz, “Osmanlı Hukuku-Kanunnâmeler ve Şeri’at”, *Köprü Dergisi*, Sy. 65,s. 7,8.

kadar yürürlükte kalmış sonraları meydana getirilen değişiklikler ile çoğu hükümleri değiştirilmiştir. Sonuç olarak padişahın sınırlı yasama yetkisi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde tamamıyla İslam Hukuku yürürlükte bulunmuştur ve incelenen eski hüccet ve i'lâmların hiçbirinde İslam Hukukuna aykırı sayılabilecek bir duruma rastlanmamıştır.²⁹

1.1. Şer'î ve Örfî Hukuk

Osmanlı Devleti'nde hukuk üç ana temele dayanıyordu; İslam Hukuku, örfî hukuk ve fethedilen bölgelerde daha önce konulmuş olan kanun ve nizamlardır. Osmanlı Devlet idaresi, İslam dininin, toplum düzeni ve fertler arasındaki ilişkiler konusunda koyduğu emir ve yasaklardan oluşan şer'î hukuku, temel hukuk sistemi olarak kabul etmişti. Şer'î hukukun kaynakları ise Kur'an-ı Kerim, hadisler, toplumun benimsediği görüşler ve İslam hukukçularının benimsediği uygulamalar idi.³⁰ Osmanlı Devleti'nin daha ilk dönemlerinden itibaren bir İslam Devleti olarak şeriatın üstünlüğünü benimsediğini bunun yanında Osmanlı Sultanlarının hukukî kurallar koyarken, hatta önemli politik kararlar alırken bu şer'î hükümlerin dışına çıkmamak için hukukçulardan görüş aldıkları bilinmektedir.³¹

Örfî hukuk ise, eski Türklerde sosyal hayatı düzenleyen mecburi kaideler bütünü olarak da ifade edilen, Türk toplumu arasında Orta Asya'dan beri yaşayıp gelen adet ve geleneklere dayanıyordu.³² Fatih devrinin idare adamı ve müverrihi Tursun Beg'e göre nizam-ı âlem için akla dayanarak hükümdarın koyduğu nizama *siyaset-i sultani ve yasag-i padişah-î derler ki urefamızca ana örf derler*.³³ Özellikle kamu hukuku alanında örfî hukukun ön plana çıktığı görülmektedir. Buna ek olarak Osmanlı yöneticileri fethettikleri yerlerde daha önceki hükümdarlar tarafından konulmuş kanun ve nizamları da hemen kaldırmak yoluna gitmeyerek, şer'î ve örfî hukuka ters düşenleri iptal etmişler, geri kalanları yürürlükte bırakmışlardır.³⁴

²⁹ Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları-7, İstanbul 1986, s.40,s.79.

³⁰ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 1997, s.95.; Aydın, *a.g.e.*, s.5.

³¹ Halil İnalcık, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk Adalet*, İstanbul 2000, s.39.

³² İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*, İstanbul 2003, s. 246.

³³ İnalcık, "Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfî-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları", s.102,103.

³⁴ Ünal,*a.g.e.*,s.95.

Osmanlı Devleti, millet sistemi esasına göre toplumu etnik veya dil çeşitliliğine göre değil, mensup oldukları dine göre ele almış, vergi, yargı, eğitim vb. konularda her cemaate farklı hukuk uygulamış³⁵ ve ayrıca yukarıda da değindiğimiz gibi şer‘i ve örfi hukukla çelişmeyen kendi hukukî kural ve uygulamalarını da devam ettirmişlerdir.

XIX. Yüzyıla geldiğimizde ise Osmanlı Hukukunun kaynakları arsına Batı Hukuku da girdi. Tanzimat ve Islahat Fermanlarında Batı Hukukunun tesiri görülmekle birlikte özellikle Kanuni Esasi’de bu durum kendini açıkça ortaya koymaktadır. Tanzimat dönemi devlet adamları, ortak bir kanunlar külliyatı meydana getirmeye çalışmışlar ve bunlar arasında 1840 ve 1851 Ceza Kanunları, 1858 tarihli Arazi Kanunu ile 1863 tarihli Deniz Ticareti Kanunu en önemlileri olarak sayılabilir.³⁶ Bu yeni düzenlemelerle birlikte istinaf ve temyiz mahkemesi sistemi de düzenli bir biçimde Osmanlı Hukukuna girmiş olmaktadır.³⁷ Böylece Osmanlı Devleti’nde beş ayrı mahkeme faaliyet gösterir olmuştur: Şer‘iyye mahkemeleri, azınlıkların cemaat mahkemeleri, konsolosluk mahkemeleri, ticaret ve nizamiye mahkemeleridir. Maalesef Tanzimat dönemindeki hukukî düzenlemeler milli ihtiyaçlar doğrultusunda yapıldığı gibi Batının tesir ve baskısıyla ve gayrimüslim toplulukların Osmanlı Devleti’nden kopma veya Osmanlı toplum yapısında daha imtiyazlı duruma getirilme amacı güdülmüştür. Tanzimat Dönemi devlet adamları da Batının baskısını hafifletmek için Batının istekleri doğrultusunda düzenleme yapmaya kendilerini mecbur hissetmişler ve böylece bu baskının hafifleyeceğini düşünmüşlerdir.³⁸

Bu dönemin en önemli hukuk eseri ise Mecelle’dir. Meşhur tarihçi, hukukçu ve devlet adamı Ahmet Cevdet Paşa’nın başkanlığında bir komisyon tarafından hazırlanan bu kanunlar külliyatı, dünya çapında bir hukuk belgesi olarak kabul edilmektedir. Mecelle, Fransız Medeni Kanunu’nun alınmasından vazgeçilip onun yerine hazırlanmaya başlanmıştır.³⁹ Öte yandan XIX. yüzyılda, klasik dönemdeki Kâdiaskerlik kurumu kaldırılarak yerine, önce Nezaret-i Deâvî, daha sonra Adliye

---

³⁵İlber Ortaylı, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Millet Sistemi”, Türkler, c.X, E. Hasan Celâl Güzel, Ankara 2002, s.218.

³⁶Ünal, a.g.e., s.98.

³⁷Coşkun Üçok-Ahmet Mumcu, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara 1976, s. 330.

³⁸Niyazi Berkes, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, İstanbul 1978, s.293.

³⁹Aydın, a.g.e., s.131.

Nezareti kuruldu. 1878 yılında ise hâkim ve savcı yetiştirmek üzere Mekteb-i Hukuk açıldı.⁴⁰ Osmanlı Devleti'ni etnik, dinî ve kültürel farklılıklar bakımından zengin, aynı zamanda problemlili olan bir coğrafyada altı asrı aşan bir süre ayakta tutan faktörlerin başında devletin sahip olduğu hukukî yapı ve bunu işleyiş biçimi olduğunu görmekteyiz.

Sonuç olarak, İslam Hukukunda, dinin temel esaslarına uyan örf ve adetler fukaha tarafından hukukun kaynakları arasında sayılmıştır. Buna göre, akıldan ve iradeden kaynaklanarak öteden beri tekrarlana gelen olay, hal ve davranışlar eğer temel kaynaklarla çelişmiyorsa hukukî bir durum kazanmıştır. Ancak herhangi bir “örf ya da âdetin İslam Hukuku içerisinde geçerli olabilmesi için de bunun ilim ve ahlakına güvenilir bir hukukçunun (fakih) tasdikinden geçmesi” gerekmektedir.⁴¹ Verdikleri hükümlerde ve ıslahat önlemlerinde çoğu Osmanlı Hukukçusu ve bürokrati Müslüman cemaatin genel menfaati ilkesine başvurmuşlardır.⁴² Osmanlı Hukukunda örfî hukukun olması esasen bu yapının tamamen seküler olduğu ve dinî hukukun tamamen dışında ve hatta onunla rekabet içerisinde bulunduğu, iki hukuk sisteminin birbirini dışladığı anlamlarına gelmemektedir.⁴³ Bunun yanında Osmanlı Devleti, merkez ve taşra teşkilatını meydana getirirken eski Türk devletlerinden kalan geleneği, diğer taraftan Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Memlukulardan almış oldukları hukukî mirası, mevcut şartlarını da dikkate alarak gerekli ilave ve değişiklikleri yaparak kendine has bir hukukî yapı meydana getirmişlerdir.

Özetlemek gerekirse, Osmanlı Devleti'nde kamu hayatına ilişkin yeni durumlarda bir kanun koyma faaliyeti bir zaruret olarak ama yine bir İslamî kurala ve Müslüman cemaatin menfaati kuralına göre meşrulaştırılmıştır.⁴⁴

1.2.Osmanlı Hukukunda Mezhep Uygulamaları ve Fetvâ

Osmanlı Devleti'nde kâdılar ve müftüler Hanefi mezhebinde sahih olan görüşle hüküm ve fetva vermek üzere görevlendiriliyorlardı.⁴⁵ Ancak Hanefi mezhebinde sahih sayılmayan bazı görüşler veya diğer üç mezhebin herhangi birinin

---

⁴⁰Ünal, *a.g.e.*, s. 98.

⁴¹ Hayrettin Karaman, “Adet” *DİA*, c. I. s. 372.

⁴²İnalcık, “Şeriat ve Kanun, Din ve Devlet”, s.136.

⁴³Yunus Koç, “Erken Dönem Osmanlı Hukuku: Yaklaşımlar Temel Sorunlar”, *Hacettepe Üniv. Edebiyat Fak. Dergisi*, Ankara 1999, Sy. Özel, s.123,124.

⁴⁴İnalcık, “Şeriat ve Kanun, Din ve Devlet”, s.142.

⁴⁵İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, Ankara 1988, s. 83.

bir konudaki görüşü yahut bunlar dışında bulunan müçtehitlerin bir kısım görüşleri, çağın ihtiyaçlarına uygun görüldüğü için zaman zaman padişahın emirleriyle yürürlüğe konmuştur. Hatta ihtiyaç duyulan konularla ilgili en uygun görüşü bu üç mezhepten arayıp bulmak için Fetvahane-i Âli'de (Şeyhülislamıkta) Fetva odasına bağlı olarak Te'lif-i Mesâil şubesi kurulmuştur.⁴⁶ Aynı zamanda Osmanlı Padişahlarının Hanefî mezhebi dışındaki mezheplerin bazı görüşleriyle amel etmeleri için kâdılarını memur kıldıkları görülmektedir.⁴⁷ Kanun-ı Cedid nüshalarında yer alan kâdı berâtlarıyla alakalı örneklerde şu esas tekrarlanmıştır: *Kâdı hâkim olup icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i Nebevîde evâmir ve nehâi-i İlâhiye mütemessik olup istimâ'-ı de'âvi ve fasl hususunda şer'-i kavaninden inhirâf göstermeye ve derâhim ve denânir evkâfi tescîlinden gayri eimme-i Hanefiye'den muhtelefunfihâ olan mesâili kemâyenbeği tettebbû' edip esahh-ı akvâl bulup anınla amel eyleye...*⁴⁸ İslâm hukukunun ulüemre, içtihadî hükümler konusunda, aynı mezhebin içinde bulunan görüşlerden veya zaman zaman ve ihtiyaç duyuldukça diğer mezheplerden de istifade etme hakkı tanıdığı anlaşılmaktadır. Mecellenin kabulünden sonra devam eden kanunlaştırma çalışmalarında bir mezhebe bağlı kalma düşüncesi tamamen terk edilmiş ve İslam Hukukunun temel prensipleri içerisinde hareket edilmeye başlanmıştır. Ayrıca Mecelle Ta'dil Komisyonu'nun bağlı olacağı prensipler ise şu şekilde tespit edilmiştir:

1-Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şeriflerde mevcut olan hükümlere muhalif olan şey kabul edilmeyecek.

2-İslam hukukçuları arasındaki ihtilafli meselelerde hangi müçtehidin görüşü asrın ihtiyacına uygunsa o alınacak.

3-Yeni ortaya çıkan ihtiyaçlar için yeni hükümler gerekiyor ise fikhî hükümlere uygun olmak şartıyla mevcut hukukî müesseselerden de istifade edilebilecek. Daha önce olduğu gibi kâdılarına daha fazla takdir hakkı verilmeyecek.⁴⁹

Mecelle Ta'dil Komisyonu'nun çalışmalarında bağlı kalacağı prensiplerden üçüncüsü üstü kapalı olarak bu komisyona hem içtihat yapma hem de ihtiyaç

---

⁴⁶ Bayındır, *a.g.e.*, s.38,39.

⁴⁷ Aydın, *a.g.e.*, s.68.

⁴⁸ Ebu'alâ Mardin, "Kâdı", *İA.*, c.6, s. 43; Ebu'alâ Mardin, "Fetvâ", *İA.*, s.583.

⁴⁹ Osman Öztürk, *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*, İstanbul 1973, s.98.

duyulan konularda fikhî hükümlere uygun olmak şartıyla Avrupa kanunlarından istifade etme yetkisi veriyordu.⁵⁰

Osmanlı Hukukunda fetvanın yerine gelince fetva hukukî ve dinî sorulara bir hukuk bilgininin verdiği cevaptır. Kâdılar ihtiyaç duydukları zaman müftülerden fetva sorabilirlerdi. Bir davanın tahlil edilip kanuni müeyyidesine uydurulması bilgi ve beceri ister. Çünkü kâdının önüne gelen her hadise fikh kitaplarında yazılıp izah edilmemiştir. Esasen buna imkân da yoktur. Hadiseyi kavrayıp hangi hukukî müeyyide ile ilgili olduğunu tespit etmek ve usulüne uygun olarak çözmek kolay iş değildir. Kâdılar bu konularda müftülerden yardım isteyebilmektedirler. Zaten müftünün işi de hadiseleri fikh prensiplerine göre değerlendirmektir. Vatandaşlar müftülerden aldıkları fetvaları ibraz ederek mahkemeden ona göre hüküm verilmesini isteme hakkına sahiptirler.⁵¹ Şer'îye sicillerinde birçok kararın fetvaya dayandırılmasının ve adı bulunan her yargı merkezinde mutlaka bir müftünün de var olmasının sebebi budur. Gerek diğer İslam devletlerinde gerekse Osmanlı Devleti'nde müftünün adli bir vazifesi olmamakla ve vermiş oldukları fetvaların bağlayıcılık karakteri bulunmamakla birlikte yine de hukukun sağlıklı işleminde önemli rolleri olmuştur. Müftü gerek tarafların gerekse kâdının hukukî bir probleminin aydınlatılması için sıkça kendisine başvurdukları kişiler olmuşlardır.⁵²

Müftünün Osmanlı Hukukundaki önemli bir rolü de kâdının vermiş olduğu kararların gayri resmi olarak müftünün ilmi kontrolüne açık olmasıdır. Osmanlı Hukukunda sistematik bir temyiz yolunun bulunmadığı düşünülürse bilhassa merkezden uzak bölgelerde bir ikinci hukukçunun varlığı karşısında kâdılar daha dikkatli davranacaklardır. Ayrıca müftünün, kâdıların yükünü hafiflettikleri de unutulmamalıdır.⁵³ Fetvaların bağlayıcılık karakteri yoktur ancak kâdılar, fetvalara özellikle bu fetvalar şeyhülislam tarafından verilmişse genellikle uyarlardı. Müftülerin ve özellikle şeyhülislamın kâdılar üzerinde büyük nüfusu ve manevi otoritesi vardı.⁵⁴ Netice olarak Osmanlı Hukukunu sağlıklı ve İslam Hukukuna uygun olarak işleyişinde müftünün ve vermiş olduğu fetvanın önemli bir yeri vardır.

---

⁵⁰Bayındır,*a.g.e.*, s.43

⁵¹Bayındır,*a.g.e.*,s.47.

⁵²Aydın, *a.g.e.*, s.76.

⁵³Aydın,*a.g.e.*, s.77.

⁵⁴Aydın,*a.g.e.*, s.78.

1.3. Kâdı

Halkın dava ve düşmanlıklarının çözümüne hukuk dilinde kaza denir. Kaza lügatte hükm, ahkâm, ilzam, emir, takdir, infaz, bir hadiseyi sözlü olarak ve fiili olarak çözmek, bir hakkı sahibine ödemek manalarına gelir.⁵⁵ İlk fıkıh kitaplarından Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin çıkartılmasına kadar kâdının tarifi değişmemiştir. Bu tarif şöyledir: “Toplum arasında olan dava ve çekişmeleri şer’i hükümlere göre halleden zattır.”⁵⁶ Mecellenin 1785. maddesinde ise kâdının tarifi şöyledir: “ Hâkim, beyn en-nâs vuku bulan dava ve muhasamayı, ahkâm-i meşruasına tevfikân fasl ve hasm için taraf-ı sultanîden nasb ve ta’yin buyrulan zattır.”⁵⁷

Osmanlı Devleti idarî taksimatında nahiye ve köyler dışında kalan idarî merkezler aynı zamanda birer yargı merkezleriydi. Her yargı merkezinde en az bir kâdı bulunması gerekirdi. Osmanlı adlî teşkilatının temel taşı olan kâdılar, buldukları yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri, bazen hem mülkî amiri ve hem de halkın her konuda müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı.⁵⁸

İnsanlık tarihi kadar eski olan kâdılık müessesesinin İslamiyet’te ortaya çıkışı bizzat Hz. Peygamberle başlamış, kâdılık vazifesini bizzat kendisi yerine getirmiştir.⁵⁹ Hulefa-i Raşidin devrinde halifelerin bizzat bu görevi yerine getirdikleri görülmektedir. Bu yolda ilk vekil tayin eden Hz. Ömer’dir. Yine Hz. Ali tarafından davaların kaydedildiği ve duruşma sırasında tarafların ifadelerinin bir kâtip tarafından yazıldığı belirtilmektedir. Halife Harun Reşid, ilk defa Ebu Yusuf’a kâdi’l-kudatlık unvanını vermiş, sonraları kâdılarının tayinleri bunlar tarafından yapılmaya başlanmıştır.

Osmanlı Devletinde Osman Gazi zamanından itibaren ele geçirilen yerler, oraları fetheden beylere verilmiş, buralardaki adlî muameleler de kâdılara bırakılmıştır.⁶⁰ İlk Osmanlı kâdıları onları yetiştirecek kurumlar henüz kurulmadığı

⁵⁵Cin/Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya 1989, I/220.

⁵⁶Mardin, “Kâdı”, *İA.*, 6/42.

⁵⁷Ali Himmet Berki, *Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye)*, İstanbul 1985, s.405.

⁵⁸Akgündüz, *İslam Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri*, s.55.

⁵⁹Said Öztürk, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri, (Sosyo-Ekonomik Tahlili)*, İstanbul 1995, s.44.

⁶⁰İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 127.

için genel itibariyle İran, Suriye, Mısır gibi ülkelerden getirtilmişlerdir.⁶¹ Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında en büyük kâdılık, İznik sonra Bursa kâdılığı olup ele geçirilen yerlerde de ikinci ve üçüncü derecelerde kâdıliklar oluşturulmuştur. Daha sonraki dönemlerde kâdılar için en yüksek merci Kâdiaskerlik olmuştur.⁶² Fatih Sultan Mehmed zamanında Kâdiaskerlik vazifesi Anadolu ve Rumeli olmak üzere ikiye ayrılmış, kâdılarının yetiştirilmeleri için medreseler açılmış ve onların derece ve rütbeleri kanunnamelerle tespit edilmiştir. Ancak devletin duraklama ve gerileme dönemlerinde diğer alanlarda olduğu gibi bozulmalar, kâdılık müessesesinde de meydana gelmiştir. XIX. asırda ıslahat hareketleri içerisine adliye de girmiş ve 1837'de Meclis-i Ahkâm-ı Adliye ve Şura-yı Bab-ı Ali adında iki encümen kurulmuştur.⁶³

1868'de kurulan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye ile Osmanlı Devletinde mahkemeler biri şer'î, diğeri de nizamî olmak üzere ikiye ayrılmıştır. 1879 yılında ise Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Adliye Nezaretine çevrilmiş ve bütün nizamiye mahkemeleri bu nezarete bağlamıştır. 1916 yılında ise çıkarılan bir kanunla Kâdiaskerlik teşkilatı ile bütün şer'îye mahkemeleri ve buna bağlı olan müesseseler Adliye Nezaretine bağlanmıştır. Cumhuriyetin ilanını takiben Halifeliğin kaldırılmasından bir müddet sonra 8 Nisan 1924'te Şer'îye mahkemeleri kaldırılmış ve kâdılık ile naîblik tarihe karışmıştır.⁶⁴

1.3.1.Kâdının Özellikleri

Kâdılar Osmanlı Devleti adlî teşkilatının temel taşlarıdır. Hak ve adalet esasları kâdılarının ehliyeti ve sahip oldukları sıfatlarla doğru orantılı olarak yerleşmiş ve uygulanmıştır. Bu sebeple kâdı olacak kimsede bazı vasıfların ve şartların bulunması gerekmektedir.⁶⁵ Kâdı, reşit olmalı, temyiz kudretine sahip olmalı, iman sahibi ve âdil olmalı, hukukî ehliyet ve muamele kabiliyetine sahip olmalı, nesebi sahih olmalıdır. Kâdı İslâm Hukukuna ve fıkha vakıf muhâkeme hukukunu iyi bilen,davaları bunlara göre çözüp yargılayabilecek kuvvete sahip olmalıdır. Ayrıca

⁶¹Cin/Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya 1989, I/224.

⁶² Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, Ankara 1988, s. 83 ve 127.

⁶³Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, *Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat*, İstanbul 1940, c. I, s. 215.

⁶⁴Danyal Tekdal, *208 Numaralı Mardin Şer'îye Sicili (Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirme)*,(Dicle Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2009, s.5.

⁶⁵Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/70.

görme, işitme ve konuşma organlarının sağlamlığı vasıflarını taşıması gerekmektedir.⁶⁶

1331/1913 tarihli Hükkâm-ı Şer‘ ve Mehâkim-i Şer‘iyye Hakkında Kanun-ı Muvakkatın 17. Maddesinde kâdı tayin edilecek kişide ayrıca şu şartların bulunması gerekli kılınmıştır: 25 yaşını doldurmuş olmak, bir yıl veya daha çok hapis cezasına yahut daha ağır bir cezaya çarptırılmış olmamak. Yerli yerinde hüküm verebilen anlayışı kuvvetli doğru ve güvenilir şahsiyet sahibi ve sağlam iradeli olmak. Medresetü’l-Kudat’tan mezun olmak. Aynı kanunun 14. Maddesinde kâdıliklar beş dereceye ayrılmış ve 21. Maddesinde bunların tayin usulü belirtilmiştir. Buna göre, birinci ve ikinci derecede bulunan kâdılar Şeyhülislam’ın arzı üzerine padişahın fermanı ile 3. 4. ve 5. derecede bulunan kâdılarla bütün müşâvirler Encümen-i İntihâb’ın seçmesi, Şeyhülislamın uygun görüp arzı üzerine irade-i seniyye ile tayin olunurlar. Ancak Mekke ve Medine’nin kâdıları eski usule göre padişah fermanı ile tayin olunurlardı.⁶⁷

Kâdıların uyması gereken temel esaslar ise Mecellenin 1795-1799. maddelerinde şu şekilde sıralanmıştır: Kâdı yargılama meclisinde mahkemenin ciddiyetini zedeleyecek el, göz ve baş hareketlerinde bulunmamalı ayrıca su-i zanna sebep olabilecek davranışlardan kaçınmalı. Mahkemeye başvuran tarafların hediyelerini kabul etmemelidir.⁶⁸ Karar verirken hiçbir ayrıma gitmeden objektif olmalı, görev alanıyla ilgili sınırlamalara uymalıdır. Ayrıca kâdı yakınları hakkında karar vermemeli, davaları görürken zaman olarak bir sıra takip etmelidir. Gerektiğinde ehliyetli kişilerden hukukî görüşler ve fetvalar isteyebilmeli, davayı sonuçlandırmak için gerekli önemi göstermeli ve davayı sürüncemede bırakmamalıdır.⁶⁹

1.3.2.Kâdıların Azli

Kâdının tayininde olduğu gibi, azli ve istifasında da bazı şartlar aranır. Kâdının, aklını ve temyiz kabiliyetini kaybetmesi, kör, sağır ve dilsiz olması, görevinde irtikâp yoluna sapması, kanunu ihlal etmesi, imanını kaybetmesi,

---

⁶⁶ Berki, *a.g.e.* s.407.

⁶⁷ Bayındır, *a.g.e.*,s.86,87.

⁶⁸ Berki, *a.g.e.* s.408.

⁶⁹ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/70,71.

yolsuzluğunun ve bilgisizliğinin anlaşılması ve kendisinin bunu açıklamasıyla azledilir.⁷⁰ Hükâm-ı Şer‘ ve Mehâkim-i Şer‘iyye Hakkında Kanun-ı Muvakkatın yürürlüğe girmesiyle kâdılar, kanuni bir sebep olmadan görevden alınamaz bir duruma gelmişlerdir.⁷¹ Buna göre kâdılar, görevlerini kötüye kullanmadıkça ve sorumluluk doğuracak bir davranışları ortaya çıkmadıkça görevden alınamaz ve bir başka memuriyete tayin edilmezler. Bunun yanı sıra bazı adaletnamelerde kâdılarının işlemiş oldukları suçlardan dolayı buldukları şehirlerden sürgün edildikleri ve şeriata göre cezalandırıldıkları da görülmektedir.⁷²

1.3.3. Yargılamanın Şekilleri

Yargılamanın nasıl yapılacağı Mecelle’nin 1815-1828. maddelerinde açıkça belirtilmiştir. Kâdı yapacağı yargılamayı açıktan yerine getirir. Ancak vereceği kararı önceden belirtmez. Yargılama esnasında önce davacının iddiasını söylettirir, daha önce davacının ifadesi yazılı olarak alınmışsa yazılı ifadeyi okuyarak davacıdan tasdik etmesini ister. Sonra davalıyı sorgular, itirazını ve karşı davalarını dinlerdi. Davalı, davcının iddiasını kabul ederse davalıyı ilzam eder reddedirse kâdı davacıdan delil ister, delil ile davasını ispat ederse kâdı davacının şahitlerini gizli ve açık tezkiye ettikten sonra ve kişiler güvenilir ise davalı aleyhine karar verirdi. Davacı delil ile davasını ispat edemezse kâdı davlıya yemin ettirir veya davacı yemin teklifi talebinde bulunmazsa kâdı davacıyı davalıya olan ithamlarından men eder, davalı yeminden kaçınırsa kâdı davalı aleyhine karar verir bunu bir hüccet veya i’lâm haline getirirdi.⁷³

1.3.4. Kâdının Hükmedemeyeceği Kişiler

Tarafsızlığı konusunda ciddi şüpheler doğabileceğinden kâdı bazı kişilerin lehine ve bazılarının aleyhine hüküm veremez. Böyle bir durum olduğu takdirde kâdının kendiliğinden çekilmesi gerekir. Kâdının lehine hükmedemeyeceği kişileri şu şekilde sıralanabilir: Kan yoluyla yakını ve eşi, kendi vekili veya vekilinin vekili lehine, hükme konu olacak malda kendisiyle ortak olacak kişi lehine, dava konusu

⁷⁰Ortaylı, *Osmanlı Kâdısı Tarihi Temeli ve Yargı Görevi*, Ankara 1994, s. 1, 4.

⁷¹Bayındır, *a.g.e.*, s.88.

⁷²İnalcık, “Adaletnameler”, *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, c. 2, Sy.3-4, s.128.

⁷³Berki, *a.g.e.* s.413,414,415.;Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/71.

malda kendisinin veya yakınının vekili veya vekillerinin vekili lehine, işçisi ve geçimi kendisi tarafından temin edilen adamı lehine hükmedemezdi. Kâdı kendisi ile düşmanlığı bulunan bir kişi aleyhine hükmedemez ve hüküm verildikten sonra karşı taraf kâdının kendine düşman olduğunu ispat etse hükmü geçersiz olurdu.⁷⁴

1.3.5. Yargının Zaman İtibariyle Sınırlandırılması

Bir kısım davaların mahkemelerce dinlenmesi yasak edildiği zaman yargı makamları genel bir sınırlamaya tabi olmuşlardır demektir. Mesela on veya on beş sene terk olunmuş bir davanın dinlenmesinden kâdılar men olunmuşlardır. Bu davalar zamanaşımına girmiş olurlar. Mecellenin 1160 ve devamlı maddeleri bu konuları hükme bağlamıştır. Mesela on beş sene evvel ödünç olarak verdiğim on beş altını isterim diye dava açılır ve davalı iddiayı inkâr ederse kâdı davacıya “Bu davayı dinleyemem” diyerek davasını reddetmelidir. Yoksa bu konuda davalının, dava zamanaşımına girmiştir, demesini beklemez. Aksi takdirde vereceği hüküm geçersiz olur.⁷⁵Zamanaşımına örnek kayıt sicilimizde şu şekilde geçmektedir, ...*gıbbe's-suâl merkûm Kasım cevâbında müteveffâ-yı merkûm pederimizin külliye'nmal ve bir nesnesi olmayıp mutasarrıf olduğum akârât ve menkûlât ve eşyâ-i sâire mâl ve mülküm olup ve yirmi seneden beri kız karındaşım Zeyneb ile karye-i mezbûrede iken şimdiye kadar bir gûnâ da'vâ etmediği def'iyile tarafeyn yek-diğerini müddet-i mezkûrede tasdîk eylediklerinden şer'an on beş sene bilâ-özr terk olunan mîrâs da'vâsı mesmû'a olmayıp müdde'iyeye-i mezbûre Zeyneb bî-vech men' olmağın...*⁷⁶İfadeden anlaşılacak üzere on beş yıllık bir zaman diliminde dava açılmamış bir konuda ilgili kişinin şikâyeti dikkate alınmamış ve dava açılmamıştır.

1.3.6. Yargının Yer Olarak Sınırlandırılması

Yargı bölgesi belirlenmiş olan bir kâdı o bölgenin her tarafından hükmedebilir. Bu yerde mahkeme binasının olup olmaması önemli değildir. Nitekim kâdılar köylere de gidip hüküm verebilirler. Fakat bir yerin kâdısının kendi yargı bölgesine bağlı olmayan bir mahalde hükmedemeyeceği Mecelle'nin 1801.

⁷⁴ Berki, *a.g.e.* s.411.; Bayındır, *a.g.e.*, s.92,93.

⁷⁵ Bayındır, *a.g.e.*, s.98.

⁷⁶ *L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:103, s.70.*

Maddesinde açıkça ifade edilmiştir.⁷⁷ Tek istinası kendi kazası dışındaki bir davayı halletmek için Padişah tarafından görevlendirilmesidir. Böylelerine müvella ismi verilir sadece belirlenen davayı halletmek için özel yetki almış sayılırlardı.⁷⁸

1.3.7. Kâdıların Maaşları

Kâdıllara herhangi bir maaş verilmeyip aidatları yapacakları dava münasebetiyle elde edilen resimlere bağlıydı ve özellikle nikâh işlerinde taraflardan çeşitli miktarlarda ücret aldıkları bilinmektedir.⁷⁹ Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında kâdıların belirli maaşlarının olmayışı aidatlarının mahkemeye intikal edecek davaya bağlı olması maddi olarak çeşitli zorluklar oluşturmuş ve bazı yolsuzlukların meydana gelmesine sebep olmuştur.⁸⁰ Yıldırım Bayezid zamanında Vezir-i Âzam Çandarlızade Ali Paşa, kâdılarının maişetlerini temin edecek maaşlarının olmadığını ifade etmiş böylece padişahın emriyle Ali Paşa tarafından kâdılarının düzenleyecekleri belgeler karşılığında alacakları harçların en üst sınırını gösteren bir tarife meydana getirilmiştir.⁸¹ Kâdılarının aldıkları resme; *resm-i hüccet*, *resm-i sicil*, *resm-i kismet*, *resm-i nikâh*, vb. isimler verilmiştir.⁸² Sicilimizde de özellikle tereke kayıtlarında kâdılarının gördükleri dava başına alacakları vergiler bolca bulunmaktadır.⁸³

Bedel-i bac-ı şerif 320 guruş	Hatm-i şerif 160 guruş	İskât 120 guruş	Resm-i kismet 122,5 guruş	Dellâliyye 80 guruş
Kaydiyye 15 guruş	Vesâyet hücceti ma'a pul 16,5 guruş	Varaka ma'a pul 13,5 guruş	Tezkiye-i şühüd-ı vesâyet 100 guruş	Mekkâre ücreti 30 guruş

Örnekte de görülmek üzere kâdılarının yapmış oldukları işler karşılığında resm-i kismet, kaydiyye (deftere kaydetme ücreti) gibi isimler ile ücretler aldıkları görülmektedir.

⁷⁷ Berki, *a.g.e.* s.409.

⁷⁸ Bayındır, *a.g.e.*, s.97.

⁷⁹ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 85,86.

⁸⁰ İnalcık, *a.g.e.*, s.106,107,108.

⁸¹ Öztürk, *a.g.e.*, s.54.

⁸² Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukukî Tahlilleri*, İstanbul 1991, I/191.

⁸³ L.Ş.S., *Numara 408*, Hkm. No:62, s.47.

1.3.8. Kâdıların Görevleri

Kâdılar her şeyden önce buldukları bölgelerdeki halkın hukukî ve ceza davalarına bakmak, toplum hukukunu korumak, vakfiyelerin düzenlenmesi, tescili ve vazifelilerin tayini, veli veya vâsisi olmayan küçükleri evlendirme, yetimlerin ve gâiplerin mallarını muhafaza, vâsi ve vekilleri tayin yahut azl, evlenme akdini yerine getirme, vâsiyetleri tenfiz ve kısaca bütün hukukî işleri takip kâdılarının görev ve yetkileri arasındadır. Ayrıca merkezden gelen emir ve talimatları yerine getirme ve onları sicillere kaydetme de kâdılarının görevleri arasındadır.⁸⁴

Kâdılar bugünkü belediye hizmetlerini de yerine getirmişler ve bu görevleri gereği narhların tespiti, esnafın teftişi hususunda önemli vazifeler yapmışlardır. Esnaf loncalarının başındaki esnaf şeyhleri de esnafın arzusu istikametinde kâdılar tarafından tayin edilmiştir. Seyfiyeden birinin yaptığı suiistimalleri denetlemek üzere zaman zaman ilmiye ricalinden özellikle kâdılarının tayin edildiğini görmekteyiz. Kâdılar, arazi ve emlak alım satım işleriyle de meşgul olmuşlar ve bu tür muameleleri de sicillere kaydetmişlerdir. Merkezden yazılan fermanlar, hatt-ı hümayunlar, beratlar ve yasaklar da doğrudan doğruya kâdıllara bildirilirdi. Kâdılar hem bunların gereğini yerine getirir, hem de birer suretini sicile kaydederdiler.⁸⁵

1.4. Mahkeme Görevlileri

Genel itibariyle kâdının görev ve yetkileri dikkate alındığında, kâdının vazifelerini eksiksiz yerine getirebilmesi için mahkemelerde geniş bir kadroya ihtiyaç olduğu görülmekte ve bu amaçla mahkemelerde bir takım görevliler bulundurulmaktaydı:

Müşâvir

Kâdı gerek gördüğü zaman müftüler ve İslam Hukukunu iyi bile kişilerle istişare edebileceği gibi, muhakeme esnasında bunları yanında bulundurabilirdi. 1331/1913'ten sonra bazı mahkemelerde müşavirlik kadrosu oluşturulmuştur. Hükâm-ı Şer' ve Mehâkim-i Şer'iyeye Hakkında Kanun-ı Muvakkaâtın 8. maddesine

⁸⁴ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s.85,86.; Akgündüz, *İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri*, s. 55.

⁸⁵ Tekdal, *a.g.t.*, s.3.

göre kazaskerlikler, İstanbul, Muhallefat, Evkaf, Galata ve Üsküdar kâdılıklarıyla vilayet merkezlerinde işi çok olan şer'î mahkemelerde ihtiyaca göre bir veya iki müşâvir bulundurulacaktı.⁸⁶

Naîb

Naîb vekil demektir. Mahkeme işlerinde kâdıya yardımcı olan memurların başında naîb gelmektedir. Naîb kâdının bulunmadığı hallerde duruşmaları idare etmek, serbest dirlikler içerisinde yer almayan köylerdeki davaların yerinde görülmesi için olay mahalline gitmek gibi görevleri bulunmakta idi.⁸⁷ Naîb tayinine yetkili olan kâdılar, kendi kâdılıklarındaki her bir nahiyeye bir naîb tayin ederlerdi. Naîbler mahkemelerde kâdı adına çeşitli hizmetler görürlerdi. Naibin bir veya birden fazla olması kâdının tayin edildiği kazanın büyük veya küçük olmasına, işlerin fazla olup olmamasına bağlı idi.⁸⁸

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden edindiğimiz 408 Numaralı Lice Şer'iyeye Sicili'ndeki tüm kayıtların naîb tarafından tutulduğu ve tüm davaların naîb tarafından görüldüğü anlaşılmaktadır.⁸⁹ Hatta sicilimizdeki bazı davaların naîb vekilleri tarafından görüldüğü ve karara bağlandığı da anlaşılmaktadır.⁹⁰

Kâdılar iş sahiplerinden kendileri için muayyen resimler almaya salahiyetli olduklarından, naîbliklerin de bu gelire karşılık bir meblağ aldıkları görülür.⁹¹ Şer'iyeye sicillerinden anlaşıldığı kadarıyla Osmanlı kâdıları naîblerini daha çok sorgu hâkimi olarak görevlendirmişlerdir. Sorgu hâkimleri son karar vermeye yetkili değillerdir.

Muhzır

Mahkemelerde şahısları kâdının huzuruna, mahkemeye celbetme görevini yürüten ve gerekli hallerde bugünkü emniyet görevlilerinin ve savcının görevini

---

⁸⁶ Bayındır, *a.g.e.*, s.80; Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/74.

⁸⁷ Ünal, *a.g.e.*, s.238.

⁸⁸ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*, s. 117.

⁸⁹ *L.Ş.S., Numara 408.*

⁹⁰ *L.Ş.S., Numara 408*, Hkm. No:103, s.70.; *L.Ş.S., Numara 408*, Hkm. No:112, s.75.

⁹¹ İnalçık, "Mahkeme". *İ.A.* c. VII., İstanbul 1957, s.150.

yerine getiren kişilere denir ve muhızrlar yerli halktan seçilirdi.⁹². Gerekli hallerde mahkemeye getirilmesi gerekli kişileri zorla getirme yetkisine de sahiptirler.⁹³

Kâtip, Mübaşir ve Kassam

Kâdılarının mahiyetinde bulunan kâtiplerin uygulamada önemli görevleri vardır. Sicillerin yazılması, vesikaların tanzimi kâtipler tarafından yapılırdı.⁹⁴ Güvenilir, salih, davaları yazma ve i'lâm tanzim etme usulüne vakıf birisi mahkemeye kâtip olarak tayin edilirdi.⁹⁵ 1331'den sonra her mahkemede bir başkâtip ile yeteri kadar kâtip ve kayıt memuru bulundurulması kanun gereği olmuştur. İnceleme yapılan Lice Şer'iyeye Sicilinde Başkâtip Faik Efendi'nin bazı davalar için genelde köylere gönderildiği ve gerekirse akd-i meclis oluşturarak sicile kaydettiği görülmekte konu sicilimizde bir örnekte şu şekilde geçmektedir:... *Husûs- âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri zımnında kibel-i şer'den me'zûnen irsâl olunan Mahkeme-i Şer'iyeye Başkâtibi Fâik Efendi Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Tuti karyesi ahâlîsinden müteveffâ Molla İsa bin Molla Mehmed'in hânesine varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde...*⁹⁶ Sicilden anlaşılacak üzere Başkâtip Faik Efendi Lice Kazası Tuti karyesine giderek mahkeme işlerini devam ettirmiştir.

Kâdının emrettiği şeyi tebliğ vazifesini yerine getiren kişiye mübaşir denir. Hatta sicillerde bazı mübaşirlerin sorgu kâdısı gibi görev yaptıkları da görülür. Vefat etmiş olan bir şahısın terekesini varisleri arasında taksim eden şer'î memura ise kassam denilirdi.⁹⁷

Tezkiye Memurları

Şahitler hakkında güvenlik soruşturması yapan memurlardır. Gerek görüldüğü zaman mahkemede tezkiye için memurlar görevlendirilmekte idi.⁹⁸

⁹² Bayındır, *a.g.e.*,s.81; Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/72.

⁹³ İncalcık, *a.g.md.*,s.150.

⁹⁴ İncalcık, *a.g.md.*,s.150.

⁹⁵ Bayındır, *a.g.e.*,s.81.

⁹⁶ *L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:67, s.50.*

⁹⁷ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s.121.;Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/74.

⁹⁸ Bayındır, *a.g.e.*,s.81.

Hademe

Kâdı, duruşma güvenliğini sağlamak için yanında hademeler bulundururdu. Bunların görevi, lüzumsuz söz ve uygunsuz davranışlara engel olmaktır. Ayrıca mahkeme evraklarının getirilmesi görevleri de bulunmaktadır.⁹⁹

Kapıcı

Kâdı, mahkeme odası önünde kapıcı bulundururdu. Kapıcı, kâdıya müracaat etmek isteyen kişilerin hep birden içeri girmesini önleyerek onları sıraya koyardı.¹⁰⁰

Şuhûdü'l-Hâl

Her duruşmada hazır bulunan ve ikamet ettikleri yerde doğruluğu ve dürüstlüğü ile tanınmış ileri gelenlerden seçilmiş bir nevi jüri konumundaki heyete şuhûdü'l-hal denilmektedir. Birkaç kişi olabildiği gibi bazen 20-30 kişi de olabilen şuhûdü'l-hal, kâdının kararlarının kanuna uygun olup olmadığını takip ederlerdi. Çünkü kâdılar, her ne kadar şer'î ve örfî hukuku iyi bilseler de mahallî örf ve adetlere yabancı olduklarından dolayı tereddüt ettikleri hususlar da olabilirdi. Böyle durumlarda şuhûdü'l-hal ile müşavere ettiği gibi, fikhî meselelerde kaza müftüsünden veya şeyhülislamdan görüş isteyebilirdi.¹⁰¹ Ayrıca Şuhûdü'l-hal mensuplarının davaya konu olan olaya bizzat şahitlik etmiş olanlardan da seçildiğini görmekteyiz.¹⁰² Sicilimizde şuhûdü'l-halin genelde tereke kayıtlarında geçtiğini ve olaya bizzat şahitlik etmiş olanlardan seçildiğini bir anlamda şahit olarak vasıflandırıldıklarını görmekteyiz ayrıca Naîb ve Başkâtibin isim ve mühürlerinden sonra isimlerin zikredildiği görülmektedir. Sicilimizde şuhûdü'l-hal örnekleri şöyle geçmektedir: *Şuhûdü'l-hâl, Liceli Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed, Şâhid Ziraht karyeli Ahmed bin Bedirhan bin Veli.*¹⁰³ Görüldüğü gibi mahkeme tarafından o an mecliste bulunan Hacı Ahmed ve Bedirhan bin Veli adlı kişiler yaşadıkları yerler belirtilerek şuhûdü'l-hal olarak zikredilmişlerdir.

⁹⁹ Bayındır, *a.g.e.*, s.81; Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/74.

¹⁰⁰ Bayındır, *a.g.e.*, s.82.

¹⁰¹ Ünal, *a.g.e.*, s.238,239.

¹⁰² Berki, *a.g.e.* s.413.; Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/72.

¹⁰³ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:146, s.98.; L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:132, s.89.

1.5.Şer‘iyye Sicilleri ve Şer‘iyye Mahkemeleri

İnsanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kâdıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere şer‘iyye sicilleri, kâdı defterleri, mahkeme defterleri veya sicillât defteri denmektedir.¹⁰⁴ Davaların kayıt altına alınması hukukî ihtiyaçtan doğmuştur ve hak sahiplerine verilen nüshalar üzerinde sahtekârlıklar yapılmaması için sicil denilen defterlerde kayıt altına alınarak muhafaza etme yoluna gidilmiş ve bu defterlerin tutulması gereği Mecellenin 1814. Maddesi gereği kâdılar için zorunlu hale getirilmiştir.¹⁰⁵ Şer‘iyye sicilleri, hukukî davaların kaydedildiği defterler olmanın yanı sıra, Osmanlı Sultanlarından gelen ferman ve beratlarla, sadâret, nezâret, emânet ve müdürlüklerdeki uygulamalar neticesinde meydana gelen buyruldu, tezkire, emir ve arzuhâllerin, tereke ile ilgili taksimatların, hüccetlerin, borç senetlerinin, mukavelelerin ve günümüzdeki noterlerde görülen işlerin kayıt altına alındığı defterlerdir. Şer‘iyye sicilleri bu bakımdan kayda alındıkları bölge ve dönem için büyük önem arz eden vesikalardır. Şer‘iyye sicilleri sayesinde Osmanlı Devleti, yazılı uygulamaları daha standart hale sokmuş ve fikhın bütün bablarıyla ilgili belge çeşitlerini, bir bütünlük içerisinde Türkçe olarak düzenlemiş ve bu konuda kitaplar telif etmişlerdir. Bu şekilde şer‘iyye sicillerinde kullanılacak kelimeye varıncaya kadar üslup birliği sağlanmıştır.¹⁰⁶

Kâdılar ile mahkeme görevlilerinin buldukları kaza ve şehirlerde şer‘i mahkemeler bulunurdu. Bu mahkemeler başlangıçta câmilerde, daha sonraları ise çoğu zaman kâdının oturduğu evi ile yan yana ve bazen de büyük bir câminin yanında idi. Meclis-i şer‘ denilen mahkeme kurulu bu binada toplanır ve görev yapardı.¹⁰⁷ Davalara, mahkeme binası içerisinde bakmak mümkün olduğu gibi, mahkeme dışında da bakılabilirdi. Bu gibi durumlarda, kâdı veya mahkemenin görevlendireceği bir kimse hadise yerine giderek akd-i meclis yapmakta, bu mecliste yapılan duruşmalardan sonra hadise halledilerek hükme bağlanmakta ve kesinleşen

---

¹⁰⁴ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/17.; Rıfat Özdemir, “Şer‘iyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, *Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu Tebliğler*, Malatya 1986, s.180.

¹⁰⁵ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/19.; Bayındır, *a.g.e.*, s.2.

¹⁰⁶ Bayındır, *a.g.e.*, s.1,2.

¹⁰⁷ İnalçık, *a.g.m.d.*, s.147.

hüküm getirilerek sicill-i mahfuza kaydedilmekteydi.¹⁰⁸ Sicilimizde bu durum şu şekilde geçmektedir: ...*Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi ' Tuti karyesi ahâlîsinden müteveffâ Molla İsa bin Molla Mehmed'in hânesine varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde...*¹⁰⁹İfadesinden anlaşılacak üzere Tuti Karyesinde oturan Molla Mehmed'in evine gidilerek gerekli çalışma yerine getirilmiştir.

1.5.1. Şer'iyeye Sicillerinin Önemi

Şer'iyeye sicilleri on dördüncü asırdan başlayarak yirminci asrın başlarına kadar gelen Türk tarihini, iktisadî ve siyasî hayatını yansıtan belgeleri toplamış olmaları itibarı ile Türk tarihinin ana kaynaklarındanır.¹¹⁰ Siciller hem mahallî tarih hem de Osmanlı Devleti hakkında fikir edindiğimiz önemli belgeler arasındadır.¹¹¹ Bir yerde mahkeme sicili, kentin ticaret sicili ve noterlik arşivi demektir. Son dönemlerde ön plana çıkan şehir tarihleri ve yurdun çeşitli bölgelerindeki hayata ait ilmi araştırmaların temel kaynağını bu siciller oluşturmaktadır. Kâdıların devlet merkeziyle yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, yerel idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu yerin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir.¹¹²

İncelenen 408 Numaralı Lice Şer'iyeye Sicilinden insanların geçim kaynakları, bazı eşya fiyatları, dönemin ekonomik ve ticarî yapısı hakkında bilgi edinilmektedir. Sicilimizdeki şu örnekler durumu özetler mahiyettedir:...*Kavurga (Kurga) ma'a pekmez 60 guruş...*¹¹³, ...*Revgan ve bastık ve pekmez ve kavurma 1500 guruş...*¹¹⁴, böylece üzüm bağcılığının ticari ve tarımsal değeri olduğu dolayısıyla bağların birçok tereke taksiminde mevzu edildiği görülmektedir. Söz konusu terekelerden tespit edilen ev fiyatları ve bağ fiyatları şu şekilde geçmektedir: ...*Bir bâb hâne 500*

¹⁰⁸ Tekdal, a.g.t.,s.3.

¹⁰⁹ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:67, s.50.

¹¹⁰ Uzunçarşılı, a.g.m.,s.153

¹¹¹ Yusuf Halaçoğlu, "Şer'iyeye Sicilleri Toplu Kataloğuna Doğru", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, İstanbul 1976, Sy.30, s.99.

¹¹² Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/12.; Öztürk,a.g.e.,s.23.

¹¹³ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:194, s.132.

¹¹⁴ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:174, s.118.

guruş...,...Bağ bir aded 200 guruş...¹¹⁵ ...Bağ bir kıt'a 205 guruş...¹¹⁶, ...Bağ bir kıt'a 200 guruş...¹¹⁷, ... iki bin guruş değerinde terk eylediği bir bâb hânenin...¹¹⁸,...bir bâb hâne târihden iki mâh akdem mezbûrân Zeno ve Masi bin altı yüz guruş bedel ile bey'...¹¹⁹Örneklerden de anlaşılacağı üzere ev ve bağ fiyatlarının tespiti mümkündür. Defterde diğer ev ve bağ fiyatları aşağı yukarı örnekte geçtiği gibidir.

1.5.2. Şer'iyeye Sicillerinin İçeriği

Kâdılar hem adlî hem de idarî görevler üstlenmiş olduklarından şer'iyeye sicillerinde onların her iki göreviyle ilgili kayıtlar vardır. Adlî kayıtların başında i'lâmlar, hüccetler, vakfiyeler ve marûzlar gelir.¹²⁰ Şer'iyeye sicillerindeki belgeleri şu şekilde tasnif edebiliriz:

- Merkezden gönderilen ferman, berat ve mektupların suretleri.
- Vali, mutasarrıf ve mütesellim gibi mahallî yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehrin problemlerini çözmek için yayınladıkları buyruhdular ile bunların icraatlarını gösteren kayıtlar.
- Kâdıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri i'lâmlar ile şehir yönetiminde kişi ya da kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlmek için verdikleri hüccetler.
- Şehrin mahalle listeleri, şehirde yürütülen imâr faaliyetleri, dinî ve sosyal kurumların bakım ve onarımları, buralarda kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.
- Şehrin nüfusunu, nüfusun ırkî ve dinî yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı salgın hastalık ve tabii afetleri anlatan belgeler.
- Evlenme-boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım, satım mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili kayıtlar.
- Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarlarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri.

¹¹⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:78, s.56.

¹¹⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:79, s.57.

¹¹⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:85, s.60.

¹¹⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:110, s.73.

¹¹⁹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:141, s.95.

¹²⁰ Bayındır, a.g.e.,s.3.

- Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları bu vergilerin toplanmasında kullanılan avârız-hanesi ile ilgili listeler.
- Altın ve para meseleleri ile ilgili listeler.
- Ölen kişilerin mesleğini, mal varlığını, borçlarını, ikamet ettiği ve vefat ettiği yeri, varislerinin durumunu gösteren tereke kayıtları. Bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülüp de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları kapsayan kayıtlar bulunmaktadır.¹²¹

1.5.3. Şer‘iye Sicillerinin Şekil Özellikleri

Şer‘iye sicili diye adlandırılan defterler dar-uzun, dikdörtgen biçimindedirler. Ciltleri sanatkârane bir şekilde yapılmış olup tamamı veya sırtı meşin ciltli olanlarının yanında; ebru çaplı, karton ciltliler de bulunmaktadır. Standart bir ebatları olmamakla birlikte genellikle defterlerin enleri yaklaşık olarak 30-10 cm, boyları da 60-30 cm arasında değişmektedir. Eski tarihli defterler daha küçük boyutlu olup kâdılarının ceplerine girecek şekilde küçük, dar ve uzuncadır.¹²² XVII. Yüzyıl öncesine ait defterlerin ebatlarının genellikle 27X9 ile 40X15 cm arasında oldukları gözlenmektedir.¹²³

Yazılı belgelerin hazırlanmasında İslam âleminde uygulanmakta olan usul, Osmanlı mahkemelerinde de uygulanmıştır. İslam Hukukunda yazılı işlerde takip edilecek usul fıkıh kitaplarında “eş-şurur ve’l mahadır ve’s-sicillat” bölümlerinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bunu Türkçeleştiren Osmanlı yöneticileri yazılı işleri daha standart hale getirmişlerdir.¹²⁴ Zilhicce 1290 (3 Şubat 1874) tarihinde çıkarılmış olan Sicillât-ı Şer‘iye ve Zabt-ı Deâvî Cerideleri Hakkında Talimat ile şer‘î mahkemelerde tutulan defterler bazı standartlara kavuşturulmuştur. 17 maddelik bu hukukî düzenlemenin önemli maddelerinin bazıları şunlardır: İstanbul ve taşrada bulunan bütün şer‘î mahkemelerde tutulmakta olan sicillerin birinci sayfasından son sayfasına kadar numaralanması, şer‘î mahkemeler tarafından verilecek her çeşit yazılı belgenin mutlaka asıllarından bir nüshasının çıkarılarak arkalarının kaydı

¹²¹Öztürk, a.g.e.,s.22.

¹²²Bayındır, a.g.e.,s.2.

¹²³Mehmet Sıddık ARVAS, *298 Numaralı Şer ‘iyye Sicili Defterine Göre Bitlis’in Ekonomik, Sosyal ve Dinî Durumu*(İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2007, s.5.

¹²⁴Öztürk, a.g.e.,s.22.

çıkaran memur tarafından mühürlenmesi, defterdeki yazıların kolaylıkla okunabilir derecede olması, sayfalarda silinti, kazıntı yapılmaması, satır aralarına hiçbir yazı ilave edilmemesi, yanlışlıkla vuku bulursa düzeltilmiş defterin kenarında açık olan bir yere yazılarak altının kâdı veya naîb tarafından tasdik edilip mühürlenmesi, kayıtlar arasında fazla boş yer bırakılmaması, hüccet ve i'lamların sicile kaydından sonra aslı ile karşılaştırılması, daha sonra herhangi bir müracaat üzerine yapılacak karşılaştırmada asıl ile suret arasında bir farklılık görülürse sorumluların mutlaka cezalandırılması, sicillere bakan görevlilerin güvenilir kişilerden olması, yolsuzlukları tahakkuk edenlerin bu görevden uzaklaştırılmaları, gerektiğinde eski sicillerden bir kayıt çıkarıldıktan sonra tekrar bekletilmeksizin yerine konulması, yıpranmış sicillerin tamir edilmeleri, bütün mahkemelerde sicillerin iyi korunabilmesi için bir sandık bulundurulması ve sicillerin her akşam bu sandığa konularak mühürlendikten sonra güvenli bir yerde muhafaza edilmesi.¹²⁵

Herhangi bir yerde göreve yeni başlayan kâdılar eğer yeni bir defter açmışlarsa genellikle ilk varakın (a) yüzünü boş bırakarak (b) yüzüne dili Arapça olan bir dibace (sernâme, başlangıç) yazdıkları görülmektedir. Allah'a ve peygambere saygı arz eden bu dibacelerin altında kâdıların unvanı ile mührü bulunmaktadır, dibacelerin bulunduğu sayfanın en üstünde de Hüve veya Yâ Fettah, Yâ Rezzâk, Yâ Allah gibi esmâ-i hüsnâyâ ait lâfızlar yer almaktadır. Ayrıldıklarında da, "Temme'l-keâm...", "İntehe'l-keâm..." ve "İntehe'l-vekayi..." gibi ifadelerle başlayan bir hatime kaydı yazarak altına o günkü tarih ile mühürlerini basmaları usuldendir.⁴⁰⁸ Numaralı Lice Şer'iyeye Sicilin'de vazifesi sona eren Lice Naîbi Said el-Hayrî sicile vermiş olduğu son numarayı ve tarihi yazarak hamd ve sena içeren bir hatime yazmıştır, ...*El-hamdü li'llâhi te'âlâ ale'l-bed' ve'l-hitâm ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve'l-âl ve ba'd fe-ilâ hünâ eyy? ilâ mi'e ve sitte ve tis'în numro ve fî müddeti zamâni'l-fakîr ileyhi sübhanehû ve te'âlâ Mehmed Said el-Hayri'l-... ufiye anh. Fî 11 Rebî'ulenver sene 1331 Nâib-i Kazâ-i Lice Mehmed Said el-Hayrî (mühür)*¹²⁶

Vazifesi sona erince de söz konusu defteri bizzat kendisi veya bir başkası aracılığıyla halefî olan kâdıya devir ve teslim ettiği anlaşılmaktadır. Kendiliğinden teslim etmezse bir sonraki kâdı, söz konusu sicil defterlerini selefinden talep ederdi.

¹²⁵Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/20.

¹²⁶L.Ş.S., *Numara 408*, s.136.

Bu defterlerin kâdının kendi parası veya ilgililerden alınan harçlarla temin edilmesi, defterlerin devir ve teslim mecburiyetini ortadan kaldırmazdı.¹²⁷

1.5.4. Şer‘iyye Sicillerindeki Belge Çeşitleri

Şer‘iyye sicillerinde mevcut olan belge çeşitlerini iki ana grupta inceleyebiliriz. Birincisi kâdılar tarafından kaleme alınan veya aldırılan belgeler ki bunlar; hüccetler, i’lâmlar, ma’ruzlar, mürâseleler ve bu saydıklarımızın dışında kalan belge çeşitleridir. İkincisi ise başka makamlardan gelen, yani kâdılar tarafından kaleme alınmayan, fakat buldukları bölgeyle alâkalı oldukları için defterlere kaydedilen; fermanlar, beratlar, buyruhdular, arzlar, tahrirler, tezkireler ve diğer hüküm şekilleridir.¹²⁸ Bu iki ana gruba giren ve özellikle incelediğimiz defterde geçen belge çeşitleri başlıklar altında yer alacaktır.

1.5.5. Kâdılar Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

Şer‘iyye sicillerindeki kayıtların yüzde doksanı bu gruba giren belgelerdir. Bunlar: Hüccetler, i’lâmlar, ma’ruzlar, mürâseleler ve diğer kayıtlar olmak üzere beş kısma ayrılırlar.¹²⁹ Şer‘iyye sicillerini layıkıyla anlamak için bu belge çeşitlerini tanımak ve fonksiyonlarını bilmek gerekir. Bu amaç doğrultusunda şer‘iyye sicillerinin yüzde doksanını oluşturan bu belgeleri sırasıyla başlıklar halinde tanıtmaya çalışacağız.

Hüccetler

Arapça asıllı bir kelime olan hüccet; delil, vesika ve bir fiilin sabit olduğuna medar olan nesne¹³⁰ anlamlarının içermektedir. Osmanlı diplomatiğinde ise şer‘î mahkemeler tarafından verilen, fakat i’lâmdan farklı olarak, hüküm ihtiva etmeyen, sadece kâdı huzurunda iki tarafın anlaşmaya vardıklarına dair kâdının tasdikini ihtiva eden bir belgedir.¹³¹ Hüccetler çok çeşitli hususların tespiti için düzenlenmiş olup kâdılar tarafından tanzim edilen bir nevi noterlik belgeleri olarak kabul edilebilirler.¹³²

¹²⁷Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/18.

¹²⁸Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/20.

¹²⁹Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/20.

¹³⁰ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*, s. 108.; Develioğlu, *a.g.e.*, s.388.

¹³¹Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/21.

¹³²Bayındır, *a.g.e.*, s.12.

Hüccetler, kâdı huzurunda şahsın eline verildikten sonra şer‘iyye sicillerine de kaydedilirdi. Yapılan tespitlere göre hüccet çeşitleri şöyledir: Bey’, nafaka, vâsiyet, vekâlet, ikrar, istidane, sulh, vâsi ve kayyım tayini, ferağ-ı kat’i, ferağ bi’l-vefa, fekk-i vefa, ikale, icare, kefalet, havale-i deyn, hibe ve teslim, tahmil-i şahadet, isbat-ı rüşd, ibra, akd-i müzaraa, akd-i müsakat ve müdarebe.¹³³ Bu hüccetlerin ortak özellikleri şunlardır:

1-İlgililere verilen hüccet metninin üst tarafında kâdının tasdikine yer verilir. Ancak sicildeki suretlerde bu tasdik mührü bulunmaz. Kâdının imza ve mührü genellikle sicilin baş tarafında veya göreve başladığı tarihin baş kısmında yer alır.

2- Tarafların adı ve adresleri her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak şekilde açıklanır.

3- Hüccetin hazırlanma sebebi olan durum bütün ayrıntılı açıklanır.

4- Hukukî muamelenin şekli, şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyan edilir.

5-İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği veya karşı tarafın iddiasını inkâr ettiği belirtilir. Eğer ibra ederse durumun dava konusu yapılmayacağı te’yiden belirtilir; inkâr ederse iddia makamının iddiasını şahitlerle ispat ettiği ve durumun talep üzerine sicile kaydedildiği belirtilir.¹³⁴

6- Hüccetlerin tarihleri Arapça olarak yazılabileceği gibi yazıyla gün, ay ve yıl şeklinde de yazılabilirdi.

7- Kaydın altına “şuhûdü’l-hal” başlığı altında hüccete konu olan meselenin görüşülmesi sırasında hazır bulunan kimselerin isimleri yazılırdı.¹³⁵

408 Numaralı Lice Şer‘iyye Sicili’nde vekâlet hüccetinin sık olarak geçtiği görülmektedir. Vekâlet hüccetinde vekil tayin edilen konu tam anlamıyla izah edildikten sonra vekil tayin edilen kişinin taahhüdü alınmakta ve hüccet tamamlanmaktadır. Söz konusu sicilde bu durum şu şekilde geçmektedir, ...ve'l-hâsil husûs-ı mezkûra mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekil nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb

¹³³Bayındır, a.g.e.,s.12.;

¹³⁴Akgündüz, Şer‘iyye Sicilleri, I/21.

¹³⁵Bayındır, a.g.e.,s.13.

olundu...¹³⁶...kâffe-i de'âvide müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla derecât-ı mehâkimin cümlesinde ta'kîb-i da'vâya ve istihsâl-i hükm ile mevki'-i icrâya vaz'a salâhiyetdâr olmak üzere tarafımızdan gâib ani'l-meclis olan ve Der-sa'âdet'de bulunan Hidmet-i Umûmiyye İdârehânesi Müdürü Hüseyin Hüsnü Bey'i vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekil ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu...¹³⁷ Örneklerde olduğu gibi vekil ayrıntılı bir şekilde tarif edilmekte ayrıca mahkemenin bulunduğu yerin dışındaki kişilerin de vekil tayin edildikleri ikinci örnekte görülmektedir.

Yine adı geçen sicilde bol miktarda vâsiyet hücceti geçmektedir: ...Ali bin Maksud hâl-i hayâtında vefâtından on beş gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemin sülüsünden dört yüz elli guruş iskât-ı salât ve keffâret-i savm ile vücûh-i birr ve hayra vasî-i muhtârım re'yiyle harc u sarf ola deyu bizim huzûrumuzda vâsiyyet ve tenfîzine işbu müdde'î Mehmed'i vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde...¹³⁸ denilerek vefat eden kişinin vâsiyeti ayrıntılı bir şekilde belirtildikten sonra vâsiyeti yerine getirecek kişi belirtilerek hüccetin yazımı sonlandırılmaktadır.

Tarafların herhangi bir ticarî konuda anlaşıklarını gösteren sulh hücceti ise sicilde şu şekilde konu olmaktadır: ... üç yüz altmış guruşdan yüz seksen guruş ben ve yüz seksen guruş merkûm Ahmed ahz u kabz etmemizle müdde'âma ve sâir cemî'-i hukûk-ı şer' iyeye müte'allika âmme-i de'âviden merkûm Ahmed'in zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve tarafeynden her birimiz âherin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîk mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu...¹³⁹ Böylece mahkemeye konu olmuş alacak-verecek konusunda taraflar birbirleri ile anlaşmakta ve mahkemece işlem kayıt altına alınmaktadır.

İ'lâmlar

Arapça ilm kökünden gelen i'lâmın kelime manası, bildirmek, anlatmak anlamlarına gelmektedir. Terim olarak bir davanın mahkemece nasıl bir hükme

¹³⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:1, s.1.

¹³⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:4, s.4.

¹³⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:10, s.9.

¹³⁹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:19, s.16.

bağlandığını gösteren resmî vesikalardır.¹⁴⁰ İ'lâm belgelerini diğer Şer'îye sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik, kâdının verdiği kararı içermesidir. Şer'î mahkemelerde kâdı, yargılamayı tamamladıktan sonra mevcut dava dosyasını esas alarak şer'î hükümlere göre kararını verir. Gerekli görüldüğü takdirde hem davacıya hem de davalıya birer suretini takdim eder. İ'lâm ile hüccet arasındaki fark hüccette, şahitlerin bulunması ile görülen davada kadının i'lâmı altında şahitlerin imzalarının bulunması ve verilen kararın şeran sabit olmasıdır. İ'lâmda ise böyle bir hal olmayıp vaki halin yalnız arz ve ifadesidir.¹⁴¹

İ'lâmlar konu itibariyle alacak, verâset, cinayet, havale, istihkak, evlenme, boşanma, ta'zir cezaları, icâre, vâkîf, iftira, içki içme, zina, sulh, ramazan ayının tespiti, vb. davaları içermektedir.¹⁴² Alacak verecek konusunda anlaşmazlıklar, boşanma, anlaşmalı boşanmalar ve bunların mahkemeye intikali ve karar suretleri sicilimizde çokça geçmektedir. Bu tür i'lâmlara örnek verecek olursak: ... *ba'de'l-hüküm meblağ-ı mezbûrdan müdde'î-i merkûmun beş gurus hisse-i irsiyyesini edâ ve teslîm etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'ye tenbîh olunduğu i'lâm olundu...*¹⁴³ ...*Zeyneb'e âid ve mezkûr bağların nisflarına müdâhale edilmemek ve ester-i mezkûrun esmânî olan on iki aded lira-yı Osmanîden vekîl-i merkûmun müvekkilesinin hisse-i irsiyyesine isâbet eden üç aded lira-yı Osmanî müvekkile-i mezbûreye teslîm edilmek üzere merkûmâna tenbîh olunduğu i'lâm olundu..*¹⁴⁴. Her iki örnekte görüldüğü gibi taraflar arasında anlaşmazlığa düşülen konularda mahkemece kesin hüküm verilip ilgili hüküm kayıt altına alınmaktadır.

İ'lâmların bir sureti muhakkak sicile kaydedilirdi. İ'lâmlarda bulunması gereken hususlar ise şunlardır:

1. Formüle edilmiş bir girişle davacı ve davalının kimlik ve adres bilgileri ayrıntılı olarak verilir.
2. Davacının davalı muvacehesinde iddialarına yer verilir.

¹⁴⁰Develioğlu, *a.g.e.*,s. 426.

¹⁴¹ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, s. 108.

¹⁴² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, I/32.

¹⁴³ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:23, s.20.

¹⁴⁴ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:25, s.21.

3- Davalının davacıya karşı cevabına yer verilir. Bu kısımda ikrar veya inkâr varsa aynen olduğu gibi i'lâma yazılır.

4- Davacının davasını ispatına yer verilir. Davacı davasını ispat edemezse davalının yemin etmesi istenir ve bunlar aynen i'lâma kaydedilir.

5- Şahitlerin dinlenmesinden bahsedildikten sonra i'lâmın sonunda kâdının kararına yer verilir.

6- İ'lâmlarda hükümden sonra Arapça ve yazı ile yazılmış tarih bulunur.

7- İ'lâmın altında kâdının mührü ve ismi yer alır.¹⁴⁵

Ma'rûzlar

Arapça araza kökünden gelen ma'rûzun kelime anlamı arz olunmuş şey demektir.¹⁴⁶ Bu belge çeşidine ma'rûz dendiği gibi arîza veya arz denilir fakat genellikle çoğulu olan ma'rûzat kelimesi kullanılır.¹⁴⁷ Terim olarak ise kâdı tarafından kaleme alındığı halde kâdının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespiti açısından yazılı delil olarak kabul edilmeyen ve sadece kâdının icra makamına yahut başka bir kâdıya hitaben yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını içeren yazılı belge demektir.¹⁴⁸ Kâdı şu konuları icrâ makamlarına arz eder: Çevredeki kâdılar veya müftülerin iyi hallerini arz ederek onların mükâfatlandırılmasını talep eder veya bunun tam tersi olan durumlarda bunların gereğini yapılmasını arz eder. Boşalan görevleri icrâ makamına bildirir. Merkezden kendisine gönderilen emirlerin kendisine ulaştığını bildirir. Mülâzemetle dâhil olan kâdı ve âlimlerin durumu hakkında bilgi verir. Tutukluların bırakılması, vali ve kâdılarının vefatı veya berat talebi gibi çeşitli konuların arzını, ayrıca kâdının emriyle görevliler tarafından yapılan keşif ve tahkikat raporları ve naîblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve kâdının tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler maruz başlığı altında sicil defterine kaydedilmiş bulunmaktadır.¹⁴⁹

¹⁴⁵S.Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 1994, s.345.

¹⁴⁶Develioğlu, *a.g.e.*, s.582.

¹⁴⁷Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I/37.

¹⁴⁸Naciye Subaşı, *422 Numaralı Bitlis Şer'iyeye Siciline Göre "Siirt" (1317-1325/1899-1907)*, (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 1998, s. 4.

¹⁴⁹Bayındır, *a.g.e.*, s.18.

Mürâseleler

Şer'îyye sicillerinde yer alan ve kâdının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele veya çoğulu olan müraselat denmektedir. Müraseleler sanığın mahkemeye getirilmesi olabileceği gibi buna benzer konularda da olabilmekteydi.¹⁵⁰

1.5.6.Başka Makamlardan Gelen Belgeler

Merkezden veya taşradan gelen resmi yazışmaların çoğunluğu kâdılarına hitaben yazılırdı. Bu da kâdıların şer'î işlere memur oldukları gibi buldukları yerde yürütme gücünü de üstlenmiş olduklarını göstermektedir. Kâdılar, Padişah tarafından gönderilen fermanları, beratları ve benzeri emirleri, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerlerden gelen buyruldukları ve ilgili devlet teşkilatlarından kendilerine gönderilen diğer yazılı belgeleri şer'îyye sicillerine kaydederdiler.¹⁵¹

Padişah'tan Gelen Emir, Ferman ve Beratlar

Üst makamlardan gelen belgeleri iki ana grup altında incelenebilir; Birincisi: Padişahın kâdıya gönderdiği ve şer'îyye sicillerinde evâmir ve ferâmin diye zikredilen hükümlerdir.¹⁵² İkincisi: Yine padişah'tan gelen, ancak birinci gruptaki gibi ahaliyi değil de özel kişileri ilgilendiren ve vazife tevcihi, tımar tefvizi, ticaret beratı ve benzeri konulara ilişkin olarak kaleme alınan ferman, berat ve nişanlardır.¹⁵³ Bunların en önemli özelliği ise Padişahlık alameti olan tuğrayı ihtiva etmeleridir. Kâdılarına ulaşan bu belgelerin doğruluğu tespit edildikten sonra şer'îyye sicillerine aynen ya da özet olarak kaydedilirdiler.

Sadrazam, Beylerbeyi ve Kazaskerlerden Gelen Buyruldukları

Buyruldu, şer'îyye sicillerinde sadrazam, vezir, defterdar, kazasker, kaptan paşa ve beylerbeyi gibi yüksek rütbeli vazifelilerin, kendilerinden aşağı mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirlerdir. Şer'îyye sicillerindeki buyruldukları büyük bir kısmını; sadrazamların bazı hususlarda padişahın mutlak vekili olmaları hasebiyle kâdılarına gönderdikleri yazılı emirler ve kazaskerlerin yapmış oldukları kâdı tayinine ait yazılı emirler oluşturmaktadır. Bunların dışında şer'îyye sicillerinde beylerbeyi ve

¹⁵⁰Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/38.; Subaşı, *a.g.t.*, s. 5.

¹⁵¹Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/39.

¹⁵²Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/39.; Subaşı, *a.g.t.*, s. 6.

¹⁵³Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I/42.; Subaşı, *a.g.t.*, s. 6.

sancak beylerine ait buyrulduklar da mevcuttur.¹⁵⁴ Buyruldukların sonunda mutlaka tarih vardır ve rakamla yazılmaktadır.

Tezkireler

Arapça zikr kökünden gelen tezkire, kelime manası olarak “tezekküre vesile olan şey” demektir.¹⁵⁵ Terim olarak ise üstten alta veya aynı seviyedeki makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgeler demektir.¹⁵⁶ Ayrıca aynı şehirdeki resmî kurumların birbirine yazdıkları yazılara tezkire, farklı şehirlere yapılan yazışmalara da tahrîrât adı verilmiştir. Tezkireler, amacı tam ve açık olarak anlatacak şekilde, fakat gereksiz ayrıntılara girmeden sade bir dille kaleme alınırlardı.

Temessükler

Arapça mesek kökünden gelen kelimenin lügat manası tutunma, yapışma, borç senedi ve sarılmadır.¹⁵⁷ Terim olarak ise birden çok mana ifade eden temessükün şer‘iyye sicillerinde geçen manası şudur: Miri arazilerde ve gayr-ı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Temessük kısa ve öz olarak tasarruf vesikası demektir.¹⁵⁸

1.5.7.Diğer Kayıtlar

Şer‘iyye sicillerinde yukarıda tanıtmaya çalıştığımız belge çeşitlerinin dışında da belge çeşitleri mevcuttur bu belge çeşitleri ise şunlardır; vâkfiyelerin tanzim ve tescili, memurlara izin verilmesi ve yerlerine vekil tayini, vergilerin toplanması, müderrislerin tayini, terekelerin tespit ve taksimatına dair zabıtlar, yapıların keşif ve tamiri, ihtidâ işlemleri, esnaf teftişi, mukataâ teftişi gibi çeşitli belgeler bulunmaktadır.¹⁵⁹

1.6.Şer‘iyye Sicillerinin Bugünkü Durumu

Günümüze ulaşan Şer‘iyye sicilleri, XV. Yüzyılın son dönemleri ile XX. Yüzyıl ilk dönemlerine ait kayıtlardır. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde şer‘iyye

¹⁵⁴Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 197.; Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/44.

¹⁵⁵Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimler Ve Terimler Sözlüğü*, c.III., Meb.Yayınları, İstanbul 2005, s.491.

¹⁵⁶Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/46.

¹⁵⁷Develioğlu, *a.g.e.*, s. 1073.

¹⁵⁸Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/48.

¹⁵⁹Bayındır, *a.g.e.*,s.26,27.; Subaşı, *a.g.e.*, s. 7.

sicilleri uzun süre buldukları şehirlerin, eski medrese veya câmi ve adliye dairelerinin kullanılmayan rutubetli köşelerine atılmıştır. Burada rutubetten ve insan eliyle yapılan tahribat ve aşimlardan büyük hasarlara uğramıştır.¹⁶⁰ Cumhuriyet tarihinin daha sonraki dönemlerinde bir devletin sosyo-kültürel ve hukuk tarihi açısından hazine niteliğinde olan bu kayıtların değeri anlaşılmaya başlanmıştır. Maarif Vekâleti 3 Kasım 1941 yılında ve 4018/2182 sayılı kararı ile farklı yerlerde bulunan sicillerin müze ve kütüphanelere devredilmesi kararını vermiş bu karar uyarınca şer‘iyye sicilleri ait oldukları illerin kütüphanelerinde ve Topkapı Sarayı Müzesi’nde muhafaza altına alınmıştır.¹⁶¹

1980 yılında Türkiye’de bulunan bütün şer‘iyye sicillerinin bir merkezde toplanarak toplu katalogunun yapılması girişimleri, Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü’nün olaya sıcak bakmaması üzerine sonuçsuz kalmıştır. Sicillerin mevcut durumu 1991 yılına kadar devam etmiştir. 1991 yılında nihayet Kültür Bakanlığı almış olduğu karar üzerine İstanbul Şer‘iyye Sicilleri Arşivi’ndekiler hariç olmak üzere geri kalan bütün şer‘iyye sicilleri Ankara’da Milli Kütüphane’de toplanmıştır. Milli Kütüphane’de bulunan sicillerinin 8 ile 10 bin arasında olduğu tahmin edilmektedir. 2005 yılında Devlet Arşiv Genel Müdürlüğü’nün talebi üzerine, Milli Kütüphane Başkanlığı tarafından şer‘iyye sicilleri Devlet Arşiv Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir.¹⁶²

---

¹⁶⁰Fethi Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer ‘iyye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 3, sy. 5, Bilim ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul 2005, s. 18.

¹⁶¹Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/62.

¹⁶²Saadet Güler, *411 Numaralı Bitlis Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H. 1311–1321 / M.1893–1903)*(Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2011, s. 32.

II. BÖLÜM

2. 408 NUMARALI LİCE ŞER'İYYE SİCİLİ

2.1. Genel Özellikleri

Tezimizin konusu olan *408 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili*, Ankara Millî Kütüphane'de olup, Millî Kütüphane Arşivi'nde 408 Demirbaş Numarası ve 7109 Mikrofilm Numarası ile kayıtlıdır. Defter; H.1329-1331 / M.1911-1913 yılları arasındaki mahkeme kayıtlarını ihtiva etmektedir. Defter 140 sayfadan ve 202 hükümden ibarettir. Defterdeki ilk hüküm H./7Zi'l-hicce1329-29 Kasım 1911 tarihinde son hüküm ise H. 14 Rebî'levvel 1331/ M. 21 Şubat 1913 tarihlerinde verilmiştir. *408 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili*'nin tamamı eksiksiz olarak çevrilmiştir. Sicilde yer alan belgelerin orijinal sahife numaraları ve hüküm numaraları bazı yerlerde normal sıralamasında devam ettirilmemiştir. Bunun yanlışlıkla yapılmış olduğu muhtemeldir. Zaten sicilde düşülen notlarda numaraların sehven kaydırıldığı sicili yazarlar tarafından ifade edilmiştir.

Birinci sayfadan başlanarak yapılan numaralandırmayla sicil 140. sayfada bitmiştir. Karışıklığa mahal vermemek için yanlış yazılan hüküm numaralarının hem sicildeki numaraları hem de parantez içinde verilen ardışık numaraları yazılmıştır. Bu şekilde yapılan numaralandırmadaki amaç gerek defteri incelemek isteyenlere gerekse araştırmacılara kolaylık sağlamaktır. Sayfa 104 ve 105'te bulunan dava kaydı iki kere sicil defterine aynı hüküm numaralarıyla muhtemelen yanlışlıkla yazılmış her iki karar sureti aslına müdahale edilmeyerek hüküm özetleri kısmında iki kere yazılmıştır. Araştırma konum olan sicil, tarih olarak H.1329-1331 / M.1911-1913 yılları arasında mahkemeye intikal etmiş davaları kapsamaktadır ve şu başlıklar altında tasnif edilmiştir: alım-satım, borç ödeme, boşanma, kefâlet, mihir-nafaka, nikâh, verâset, vekâlet, vesâyet. Bilindiği üzere şer'iyye sicilleri buldukları dönemin birinci dereceden kaynakları oldukları için bu çalışma, Lice'nin H.1329-1331/M.1911-1913 yılları arasında sosyo-ekonomik yapısını ve hukukî uygulamalarını incelemek isteyen araştırmacılara bu hususta birinci dereceden kaynak olan şer'iyye sicilleri'nin katkısını sağlamayı amaçlamaktadır.

2.2. Metnin Transkripsiyonunda Takip Edilen Metot

Metnin transkripsiyonunda basit transkiribe tekniği kullanılmış ve belgeler yazıldığı şekilde aynen transkiribe edilmiştir. Transkripsiyonda uzatma işaretleri: (â,î,û), ayın harfi işareti ('), tamlamalar yazılırken yukarıda kesme (') ve tire (-) işaretleri gibi (örneğin; lede'ř-şer'i'l-enver) detaylı işaretler kullanılmıştır. Okuyup da tereddütte kalınan kelimelerde hemen kelimenin sonuna (?) işareti konulmuştur. Transkripsiyonda belgenin aslına sadık kalınarak olduğu gibi günümüz yazı diline çevrilmiştir. Yapılan çeviride hükümlerin tarihi, hüküm numarası ve belgenin sayfa numarası hükümlerin başında verilmiştir. Hükümlerdeki orijinal tarihler bir biri ardı sıra gelmemiştir. Bir yıla ait olan bir hükmün hemen arkasında gelen başka bir hükmün tarihi önceki bir tarih olarak karşımıza çıkabilmektedir. Çalışmada belgenin orijinali nasılsa aynı o şekilde çevrilmiştir. Hüküm özetlerinde davanın içeriği hakkında kısa bilgi verilip olayın kimler arasında cereyan ettiği, olayın tarihi, belgenin türü, davanın konusu, belgedeki sayfa numarası ve hüküm numarası verilmiştir. Kısaca ne, kimler, nerede gibi sorulara cevap verecek bir özet tablosu oluşturulmuştur. Ayrıca özet tablosunda hükümlerin tarihleri hicri ve miladi tarih olmak üzere her iki tarihte yer almaktadır. Hükümlerin miladi tarihi, özet tablosunda verildiği için ayrıca transkripyon çalışmasında verilmeye gerek duyulmamıştır. Hükümlerin miladi tarihi için, özet tablosuna bakınız.

2.3. Sicilinin Hüküm Özetleri

Aşağıdaki tabloda hükümlerin özetleri yer almaktadır. Özetler yapılırken belgede geçen olay kısaca ifade edilerek; olayın geçtiği yer, dava konusunun içeriği, olayın kimler arasında geçtiği hakkında kısa bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Kısaca çalışmanın özet tablosunda “kim, nerede, ne, ne zaman, kimler arasında, nasıl, hangi belge türü olduğu” sorularına kolayca cevap bulunulabilecektir. Ayrıca davaların tarihleri hicri ve rumi tarihler miladiye çevrilerek de verilmiştir.¹⁶³

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
1/1	Mahmud bin Ahmed / Hami bin Hüseyin	Mahmud bin Ahmed bin Hüseyin’in eşinin Hami bin Hüseyin tarafından kaçırılması dolayısıyla açılacak dava ve hukuki işlerin takibi için Hacı Ahmed Efendi’yi vekil tayin etme talebi. / 7 Z.1329-29 Kasım 1911 / Lice’nin Sini Karyesi	Hüccet
1/2	Esmâ Hâtun bint-i Süleyman Ağa / Fatma Hânım bint-i Hüseyin Bey	Lice Kazâsı Mahkeme-i Bidâyet sâbık Başkâtibi Arif Efendi bin Safvet Efendi’nin vasiyeti üzerine malının çeşitli hayır işlerinde taksimi için Esmâ Hatun’un vekil tayin edilmesi talebi. / 7 Z.1329-29 Kasım 1911 / Lice’nin Kali Mahallesi	Hüccet
3/3	-	Lice Kazâsı Mahkeme-i Bidâyet sâbık Başkâtibi Arif Efendi bin Safvet Efendi’nin terekesinin taksimi. / 7 Z. 1329-29 Kasım 1911 / Lice’nin Kali Mahallesi	Hüccet

¹⁶³Faik Reşit Unat, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Ankara 1988.

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
4/4	-	Lice Kaymakamı Mehmed Şem'î Bey'in refikası Hafize Hanife Hânım' ın Dersaadette (İstanbul) Kazlıçeşme, Sofular ve Atik mahallelerinde mülklerinin kiralama ve benzeri işlerini yürütmek için Dersaadette Hidmet-i Umûmiyye İdârehânesi Müdürü Hüseyin Hüsnü Bey'i vekil tayin etme talebi. / 7 Z. 1329-29 Kasım 1911 / Lice'nin Molla Mahallesi.	Hüccet
5/5	-	Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman'ın kendisine ait olan bir kıt'a bağ, bir pantor, bir şalvar ve burada bulunan hayvanlarının oğlu Halil'e ait olduğuna dair talebi. /22 Z. 1329-14 Aralık 1911 / Lice'nin Kali Mahallesi	Hüccet
6/6	Mehmed bin Şahin ve Havva bint-i Hacı Yusuf / Derviş bin Ahmed	Mehmed bin Şahin ve Havva bint-i Hacı Yusuf adlı anne-babanın Van Vilâyeti'nde Süvari Yirmi Üçüncü Alayı'nın Birinci Bölük Dördüncü Takım'da iken burada vefât eden oğulları Hüseyin bin Memiş Şahin'den kalan yirmi gurus paranın Derviş'ten alınıp kendilerine verilmesi talebi. / 26 Z. 1330- 6 Aralık 1911 / Lice'nin Kaya Mahallesi	İ'lâm
6/7	-	Vefat eden Ali bin Maksud'un terekesinin taksimi. / 26 Z. 1330- 6 Aralık 1911 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Katin karyesi	Hüccet
7/8	Said bin Hüseyin, Mustafa bin Hüseyin/Kendi kardeşleri Mehmed,Ayşe,Hadice.	Said ve Mustafa bin Hüseyin'in vefat eden babaları Hüseyin bin Salih'den kalan ve kardeşlerinin tasarrufunda kalan mallardan hisselerine düşen miktarın talebi./ 26 Z. 1330- 6 Aralık 1911 / Lice'nin Hezan Karyesi.	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
8/9	-	Vefat eden Agob veled-i Kalos'dan oğulları Karabet ve Kaspar'a kalan mallarına oğulları rüşte erinceye kadar Maksî Bedros veled-i Haso'nun vekil tayin edilmesi talebi. /27 Z.1329-17 Aralık 1911 / Lice'nin Fum Karyesi	Hüccet
9/10	Mehmed bin Ali / Hasan bin Ali	Vefat eden Ali bin Maksud'un oğlu Mehmed'e babasının vasiyeti doğrultusunda payına düşen dört yüz elli guruşun kardeşi Hasan'dan alınıp kendisine verilmesi talebi. / 2 M.1330-23 Aralık 1911 / Hani Nahiyesi'nin Katin Karyesi	Hüccet
10/11	Hacı Cemil Efendi bin Şibli Efendi /Hüseyin Bey bin Hacı Ali Bey	Hacı Cemil Efendi'nin bir kıt'a bağ kürumu Hüseyin Bey'den satın almasına rağmen Hüseyin Bey'in bağa müdahale etmesinin engellenmesi talebi. / 4 M. 1300-25 Aralık 1911 / Hani Nahiyesi'nin Derikan Mahallesi	İ'lâm
10/12	Emin Bey bin Sadık Bey / Mehmed Efendi bin Musa Ağa	Emin Bey Bin Sadık, kardeşi Mehmed Bey bin Sadık Bey'in vefatı üzerine kardeşinin vasiyeti gereği çocuklarına kalan mallarda Mehmed Efendi'nin değil kendisinin vasi olduğuna dair talebi. / 5 M. 1330-26 Aralık 1911 / Lice Kazası Tuzla Karyesi	Hüccet
11/13	-	Vefat eden Hacı Mehmed bin Mahmud'un terekesinin taksimi ve küçük olan kızı Huriye'nin hisse-i irsiyesine kardeşi Mehmet Ali'nin vasi tayini. / 5 M. 1330-26 Aralık 1911 / Lice Kazası Sini Karyesi	Hüccet
12/14	-	Emin Bey bin Sadık Bey annelerinden kendilerine kalan değirmene Hacı Ahmed bin Abdurrahman'ın müdahale etmesinin engellenmesi için açılacak dava ve hukuki işlerde Ahmed Efendi'ye vekâlet verme talebi / 5 M. 1330-26 Aralık 1911 / Lice Kazası Tuzla Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
13/15	-	Zülal bint-i İsmail Hâtun'un görülmekte olan bir nikah davasında Mehmed Tahir Efendi bin Emin Efendi'yi vekil tayin etme isteği / 11 M. 1330-1 Ocak 1912 / Lice Kazası Sini Karyesi	Hüccet
13/16	Maksi Bedros veled-i Haso / Abranos Efendi bin Bedros	Maksi Bedros veled-i Haso vefat eden Agop veled-i Kalos'un çocuklarına miras yoluyla kalan ve kendisinin vesayetine bırakılan malların satımı için izin talebi. /5 M.1330-26 Aralık 1911/ Lice Kazasının Fum Karyesi	Hüccet
15/17	Hasan bin Mehmed / Âmine bint-i Ahmed	Hasan bin Mehmed 500 guruş mihir ile Âmine bint-i Ahmed ile evlendiğini ve eşinin zevceliğe riayet etmesini istemekte fakat şahitlerin ifadeleriyle Hasan'ın Âmine'yi zorla kaçırdığı ortaya çıkmakta ve mahkeme ortada bir evlilik olmadığına ve Âmine'ye mihr-i misli verilmesine karar vermiştir. /12 M.1330-2 Ocak 1912 / Lice Kazasının Hani Nahiyesinin Zara Karyesi.	İ'lâm
16/18	Şakire bint-i Hüseyin / Mehmed bin Hamza	Şakire bint-i Hüseyin'nin eşi Mehmed bin Hamza ile muhalaa yollu boşanma talebi./12 M.1330-2 Ocak 1912 / Lice Kazasının Hezan Karyesi	İ'lâm
16/19	Hacı Hasan bin Mehmed / Ahmed bin Accac	Ahmed'le Hacı Hasan'nın ortak olduğu bir re's kısrak ile bir re's katır sıpasının taksîm edilmesi talebi. /20 M. 1330-10 Ocak 1912 / Lice Kazasının Delvan Mahallesi	Hüccet
17/20	-	Vefât eden Sıbgatullah Efendizâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin küçük kızları Samiye ve Anberşemîme'nin babalarından kalan mallarının kullanımı ve vasisi için Şeyh İbrahim Efendizâde Molla Mehmed Şerîf Efendi'nin vasi tayin edilmesi. /3 S.1330-23 Ocak 1912/ Lice'nin Molla Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
18/21	-	Vefât eden Sıbgatullah Efendizâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin terekesinin varislerine taksimi. / 3 S.1330-23 Ocak 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi	Hüccet
19/22	Cemil bin Hacı Mehmed Efendi/ Molla Mustafa bin Molla Osman	Vefât eden Sıbgatullah Efendizâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin Molla Mustafa bin Molla Osman'dan alacağı olan seksen guruşun adı geçen kişiden alınıp varislere verilmesi talebi. /9 S. 1330-29 Ocak 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi	İ'lâm
20/23	Mehmed bin Ali bin Ahmed / Ali bin Fettah Çavuş	Yedinci Ordu-yı Hümâyûn'a mensûb Nizâmiye Yüz On Sekizinci Alay İkinci Tabur İkinci Bölük efrâdından iken vefât eden Salih bin Ali bin Ahmed'in Ali bin Fettah Çavuş'tan alacağı olan on iki kuruşun adı geçen kişiden alınıp varislere verilmesi talebi. /11 S. 1330-31 Ocak 1912 / Licenin Derhamit karyesi	İ'lâm
20/24	-	Rukiye Hatun kendi kızından olma babası vefat eden torunu Mehmed Şükrü'ye vefat eden babasından kalan ve amcası Mustafa'nın elinde bulunan maldan Mehmed Şükrü'nün kisve vb. ihtiyaçlarını karşılamak için nafaka talebi. / 12 S. 1330-1 Şubat 1912 /Lice'nin Kara Hasan Mahallesi.	Hüccet
21/25	Zeyneb bint-i Mustafa Hâtun / Salih ve Yusuf ibnân-ı Şerîf	Zeyneb Hatun'un vefat eden ilk eşinden kalan bağların yarısına Salih ve Yusuf'un müdahale etmemeleri ve Zeyneb Hatun'nun hissesine düşen üç adet lira-yı Osmaninin kendisine verilmesi talebi / 12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Lice'nin Çarşı Mahallesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
22/26	Ahmed bin Hüseyin / Mehmed bin Mehmed bin Ahmed	Ahmed bin Hüseyin'in, kendisine ait fırını üç yıl önce Mehmed bin Mehmed bin Ahmed'e dokuz yüz guruşa sattığı ve parasını iade ederek fırını tekrar geri alma talebi. / 12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi	İ'lâm
23/27	-	Vefat eden Hüseyin bin Kemal'in kızı Medîneye babasından kalan iki yüz yetmiş üç guruş yirmi paraya amcası Mehmed Emin'in vasi tayin edilmesi. /12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Kiraz (Kâraz) karyesi.	Hüccet
23/28	-	Vefat eden Hüseyin bin Kemal'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve kızı Medine'ye düşen miktarın vasi amcası Mehmed Emin'e verilmesi. / 12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Kiraz (Kâraz) karyesi	Hüccet
24/29	-	Vefât eden Ahmed bin Sofu Hüseyin'in oğulları Ahmed ve Arif ve kızı Emine'ye babalarından kalan yüz otuz üç guruş on paraya amcaları Mustafa bin Sofu'nun vasi tayin edilmesi. /12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Mukriyan karyesi	Hüccet
24/30	-	Vefat eden Ahmed bin Sofu Hüseyin'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan çocuklarına düşen miktarın vasi amcası Mustafa Sofu'ya verilmesi. / 12 S. 1330-1 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Mukriyan karyesi	Hüccet
25/31	-	Ali ve Resul binân-ı Abdullah ve Ali bin Mehmed adlı kişilerin Hacı Ahmed Efendi'yi görülmekte olan bir davada vekil tayin etme talepleri. / 13 S. 1330-2 Şubat 1912 / Lice Kazası'nın Licük (Licek) karyesi ve Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
26/32	Havva bint-i Hacı Ali / Hasan bin Ömer bin İsa	Vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'ın Hasan bin Ömer'den bir re's esteri karşılığı alacağı olan on altı adet lira-yı Osmanîden Hacı Mehmed'in Kızı Havva Hatun'a düşen beş yüz yetmiş gurusun adı geçen kişiden alınarak Havva Hatun'a verilmesi talebi. / 16 S. 1330-5 Şubat 1912 / Lice'nin Şaâr Mahallesi	İ'lâm
27/33	Ali Petpo bin Ali / Âmine bint-i Fettah	Ali Petpo bin Ali beş yüz gurus mehr-i mu'accel ve mehr-i mü'accel ile evlendiği Âmine bint-i Fettah'ın zevceliğe ve kendisine riayet etmesi talebi./16 S. 1330-5 Şubat 1912 /Hani Nahiyesi Huri Karyesi	Hüccet
27/34	-	Vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın oğulları Ahmed ve Hüseyin ve kızları Hadice ve Sıdika'ya babalarından kalan altı yüz guruşa kardeşleri Ali'nin vasi tayin edilmesi. /18 S. 1330-7 Şubat 1912 / Lice'nin Cellik Karyesi	Hüccet
28/35	-	Vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan çocuklarına düşen miktarın kardeşleri Ali'ye verilmesi. /18 S. 1330-7 Şubat 1912 / Lice'nin Cellik Karyesi	Hüccet
29/36	-	Vefât eden Ömer bin Süleyman'ın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan çocuklarına düşen miktarın vasileri olan amucazâdeleri Ahmed bin Süleyman'a verilmesi. / 19 S. 1330-8 Şubat 1912/ Lice'nin Derhust Karyesi	Hüccet
29/37	-	Vefat eden Ali bin Mehmed'in küçük oğlu Mehmed Ali ve küçük kızı Fatma'nın nafaka ve kisveye ihtiyaçları için babalarından kalan mallardan nafaka olarak yevmî altmışar para cem'an üç gurus nafaka belirlenmesi ve parayı kullanmaları için amcaları Mustafa'ya izin verilmesi./ 19 S. 1330-8 Şubat 1912 /Hani Nahiyesi Cerrahi Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
30/38	-	Vefât eden Mustafa bin Şehymus'un kızı Fatma'ya babalarından kalan iki yüz doksan dört guruş otuz iki paraya amcası Mehmed Ali bin Şeyhmus'un vasi tayin edilmesi. /19 S. 1330-8 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Arapderesi karyesi	Hüccet
30/39	-	Vefât eden Mustafa bin Şeyhmus'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan kızına düşen miktarın vasisi Mehmed Ali bin Şeyhmus verilmesi. / 19 S. 1330-8 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Arapderesi karyesi	Hüccet
31/40	-	Vefât eden Yusuf bin Mehmed'in kızı Güllü'ye babasından kalan dört yüz on bir guruşa amcası Resul bin Mehmed'in vasi tayin edilmesi. / 19 S. 1330-8 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Bubiyan Karyesi	Hüccet
31/41	-	Vefât eden Yusuf bin Mehmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan kızına düşen miktarın vasisi amcası Resul bin Mehmed'e verilmesi. /19 S. 1330-8 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Bubiyan Karyesi	Hüccet
32/42	-	Vefât eden Ömer bir Receb'in oğlu İsmail'e babasından kalan yüz yetmiş sekiz guruş yirmi paraya amcası Ahmed bin Receb'in vasi tayin edilmesi /20 S.1330-9 Şubat 1912 / Lice'nin Sisi Karyesi	Hüccet
32/43	-	Vefât eden Ömer bir Receb'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi ve küçük olan oğluna düşen miktarın vasisi amcası Ahmed bin Receb'e verilmesi. / 19 S. 1330-8 Şubat 1912 / Lice'nin Sisi Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
33/44	Zeyneb bint-i Abdullah / Ömer bin Abdi	Zeyneb bint-i Abdullah eşi Ömer bin Abdi tarafından darp edildiğini ve nafakasının karşılanmadığını iddia ederek eşinden nafaka ve zaruri ihtiyaçlarını karşılamasını talep etmesi. /22 S. 1330-11 Şubat 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet
34/45	-	Vefât eden Bekir bin Ahmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /22 S. 1330-11 Şubat 1912 / Hani Nâhiyesi'nin Fıs (Fis) karyesi	Hüccet
35/46	Mıgırdıç veled-i Afadis / Mâl Müdürü Ömer Efendi ibn-i Hacı Salih Efendi	Mıgırdıç'in, vefât eden amcasının oğlu Ohan veled-i İstapan'dan kalan yirmi gurusu zimmetinde bulunduran Mal Müdürü Ömer Efendi'den talep etmiş Mahkeme şahitlerin ifadeleriyle Ohan'ın Müslüman olduğuna kanaat ederek malının Beyt-ül Mal'a devrine karar vermiştir. /22 S. 1330-11 Şubat 1912 / Lice'nin Sarı Tomas Mahallesi	İ'lâm
36/47	-	Vefât eden Hüseyin bin Musa'nın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /13 S.1330-2 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Barbiş (Barbuş) Karyesi	Hüccet
37/48	-	Vefât eden Hüseyin Şerîf'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 22 S. 1330-11 Şubat 1912 / Lice'nin Til Karyesi	Hüccet
38/49	Hüseyin bin Ali bin Musa / İzzet bin Ali	Hüseyin bin Ali'nin Nizâmiyye Süvari Yirmi Üçüncü Alay Beşinci Bölük dördüncü neferi olan Van Hastahânesi'nde vefât eden kardeşi Mehmed bin Ali bin Musa'ya ait olan on beş gurusunun İzzet'ten alınıp kendisi ve kız kardeşine verilmesi talebi. /25 S. 1330-14 Şubat 1912 / Lice'nin Melahim Karyesi.	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
38/50	-	Fakı Ali ve Ahmed binân-ı Resul adlı kişilerin Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa'yı görülmekte olan bir veraset davasında vekil tayin etme talepleri. /2 Ra. 1330-20 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Şikeftan karyesi	Hüccet
39/51	Hacı Bekir bin Hacı Abdullah / Hasan Kâhya bin Abdülfettah	Hacı Bekir bin Hacı Abdullah'ın Diyarbakır'da vefât eden oğlu Mehmed Ali bin Hacı Bekir'e ait olan doksan iki gurusunun Hasan Kâhya'dan alınıp kendisi ve oğlunun eşine verilmesi talebi. /6 Ra. 1330-24 Şubat 1912 / Lice'nin Cellik Karyesi	İ'lâm
40/52	Hacı Derviş Bey bin Hacı Sadullah Bey / Mehmed bin Halid	Hacı Derviş Bey'in üç sene önce esterini yirmi aded lira-yı Osmanî bedel ile Mehmed Bey'e satarak dört aded lira-yı Osmanîsini alıp geri kalan on altı aded liranın adı geçen kişiden alınıp kendisine verilmesi talebi. / 6 Ra. 1330-24 Şubat 1912 / Lice'nin Câmî'-i Kebîr Mahallesi	İ'lâm
41/53	İlhan bint-i Şemdin Hâtun / Mehmed Ağa bin Hacı Osman	İlhan Hatun'nun Diyarbakır'da vefât eden eşi İsmail bin Resul'a ait olan yüz gurusunun Mehmed Ağa bin Hacı Osman'dan alınıp kendisi ve eşinin babasına verilmesi talebi. / 9 Ra. 1330-27 Şubat 1912 / Lice'nin Delvan Mahallesi	İ'lâm
42/54	-	Vefât eden Ahmed bin Faris bin Molla Ali'nin terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / Rumi: 6 Şubat 1327-19 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Kadişti (Kadişt) karyesi	Hüccet
42/55	Pakize bint-i Hâfız Hatun / Musa bin Yusuf bin Musa	Pakize Hatun'nun eşi Musa Bey'den iki yüz elli gurusu nafaka-i iddet karşılığı muhalaa yollu boşanma talebi. /20 S.1330-9 Şubat 1912 / Hani Nahiyesi'nin Kalfa Zivi Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
43/56	-	Vefat eden Ali bin Mehmed'in daha önce terekesinin varisleri arasında taksimatından sonra mevcut mallardan elde edilen zahirenin ve çeşitli eşyaların varisleri arasında taksimatı. / 16 Ra.1330- 5 Mart 1912 / Hani Nahiyesi'nin Cerrahi? Karyesi	Hüccet
43/57	-	Vefat eden Mehmed Şükrü bin Ali bin Molla Ömer'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 16 Ra.1330- 5 Mart 1912 / Hani Nâhiyesi'nin Cerrahi? Karyesi	Hüccet
44/58	Fatma bint-i Mehmed / Molla Mehmed bin Musa	Fatma Hatun'un Manastır'da silâh altında vefat eden eşi Mehmed Ali bin Yusuf'a ait olan kırk gurunun Molla Mehmed bin Musa'dan alınıp varislerine verilmesi talebi. / 3 R. 1330-22 Mart 1912/ Lice'nin Cellik Karyesi	İ'lâm
45/59	Hacı Mehmed bin Molla Hüseyin ve Abdullah bin Hasan / Abranos Efendi bin Bedros	Hacı Mehmed ve Abdullah Beyler kendilerine ait olan iki re's iğdişlerini elinde bulunduran Abranos Efendi'den alınarak kendilerine verilmesi talepleri. /5 R. 1330- 24 Mart1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Hamşık Mahallesi	İ'lâm
45/60	-	Fatma bint-i Abdülgafur, kızı Vesile ve oğlu Ahmed'in kendilerine babalarından kalan bir arazinin satımı için mahkeme-i şer'iyeye hademesi Mustafa Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. /5 R. 1330- 24 Mart1912 / Lice'nin Delvan Mahallesi	Hüccet
46/61	Cuma bin İsmail / Meryem bint-i Abdi	Cuma bin İsmail, Meryem bint-i Abdi'nin biraderi Mahmud bin Abdi'ye sekiz yüz gürüş başlık verdiğini ve şahidler karşısında aralarında nikâh akdi olduğunu iddia ederek Âmine Hatun'un zevceliğe ve kendisine inkiyadını talep etmesi./7 R.1330-26 Mart 1912 / Haninin Firdevs Karyesi.	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
47/62	-	Vefât eden Molla İsa bin Molla Mehmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /9 R. 1330-28 Mart 1912 / Lice Tuti Karyesi	Hüccet
48/63	Vesile bint-i Halid / Karabet veled-i Keşiş Minas	Vesile Hatun'un vefât eden eşi Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'a ait olan on aded lira-yı Osmanînin Karabet'ten alınıp varislerine verilmesi talebi. /9 R. 1330-28 Mart 1912 / Lice'nin Şaâr Mahallesi	İ'lâm
48/64	Ahmed bin Molla İsa / Âmine bint-i Mehmed	Ahmed bin Molla İsa vefat eden babası Molla İsa bin Molla Mehmed'in vasiyeti üzerine annesi tasarrufunda bulunan malların vasiyeti çerçevesinde kullanılmasına kendisini vasi kıldığını belirlenmesi talebi. /11 R.1330- 30 Mart 1912 / Lice'nin Tuti Karyesi	Hüccet
49/65	Âmine bint-i Mehmed / Molla Abdurrahman bin Molla Ömer	Âmine Hatun'un babasından kendisine kalan çeşitli mallarının Molla Abdurrahman'dan alınıp kendisine verilmesi talebi. /11 R.1330- 30 Mart 1912 / Lice'nin Tuti Karyesi	İ'lâm
50/66	Mustafa bin Hacı Abdülğafur / Keşiş Kirkor Efendi bin Ohannis	Mustafa Efendi'nin kıt'a bağını on iki lira-yı Osmaniyeye Keşiş Kirkor Efendi'ye satmış on bir lira-yı Osmaniyi peşin almasına rağmen kalan bir lira-yı Osmanisini alamamıştır. Kalan parasının Keşiş Kirkor Efendi'den alınması talebi. / 11 R.1330- 30 Mart 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Hamşık Mahallesi	İ'lâm
50/67	-	Âmine Hatun'un kendisine ait çeşitli malların oğlu Ahmed'e hibe etmesi. /6. R. 1330-25 Mart 1912 / Lice'nin Tuti Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
51/68	-	Jandarma Süvarisi Resul Ağa bin Mehmed Şerîf bin Resul adlı kişinin kendisine ait ceviz tarlasına zabıttta belirtilen kişinin müdahale etmesi üzerine açılacak davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. /17 R.1330-5 Nisan 1912 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	Hüccet
51/69	Medîne bint-i Mehmed / Ahmed bin Hasan	Medîne bint-i Mehmed eşi Ahmed bin Hasan'nın kendisini nafakasız bırakarak gittiğini ifade ederek kisve vb. ihtiyaçlarının karşılanması için eşine rücu edilmek üzere nafaka talep etmesi. / 19 R. 1330-7 Nisan 1912 / Lice'nin Çellik Karyesi	Hüccet
52/70	-	Vefât eden Hüseyin bin Mehmed'in küçük oğlu Mehmed Nuri'nin babasından kalan dört yüz seksen sekiz gurusuna Mehmed Said bin Mehmed'in vasi tayin edilmesi. / 21 R.1330- 9 Nisan 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
52/71	-	Vefât eden Mehmed bin Hacı Fettah'ın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 21 R.1330- 9 Nisan 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
53/72	Hayriye Hânım bint-i Halim Bey / Ahmed Efendi ibn-i Emin Ağa	Hayriye Hânım'ın Edirne Vilâyet-i Celîlesi'ne muzâf Kırcaali Kazâsı'nın Redîf Yüz Yirminci Alay Birinci Taburu binbaşısı iken Der-sa'âdet Haydarpaşa Askerî Hastahânesi'nde vefât eden kardeşi Abdürrahim Râşid Bey bin Halim Bey'e ait olan yirmi beş gurusun Ahmed Efendi'den alınıp kendisine verilmesi talebi. / 21 R.1330- 9 Nisan 1912 / Lice'nin Câmî'-i Kebîr Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
53/73	-	Vefât eden Molla Mustafa bin Hacı Ömer'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmiş daha sonra ortaya çıkan mallarının tekrar varisler arasında taksim edilmesi. /23 R.1330- 11 Nisan 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
54/74	-	Vefât eden Mustafa bin Molla Mustafa bin Hacı Ömer'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 5 R. 1330-24 Mart 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
55/75	-	Vefât eden Zülfikar bin Hüseyin'in kızları Nevrek (Nevrik?), Fatma, Âmine, Huri[ye] ve oğulları Arif, Hüseyin ve Hasan'ın babalarından kalan bin dört yüz elli dört guruş yirmi paraya anneleri Eymek? bint-i Abdullah'ın vasi tayin edilmesi. / 23 R.1331- 11 Nisan1912 / Lice'nin Ayındir (Ayindar) Karyesi	Hüccet
55/76	-	Vefât eden Zülfikar bin Hüseyin'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /23 R.1331- 11 Nisan1912 / Lice'nin Ayındir (Ayindar) Karyesi	Hüccet
56/77	-	Vefât eden Mehmed bin Hasan'ın küçük oğulları Hasan ve Ahmed'in babalarından kalan dört yüz altmış beş guruşuna Ali bin Hasan'ın vasi tayin edilmesi. /19 R. 1330-7 Nisan 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nâhiyesi'nin Melekân (Malikan) Karyesi	Hüccet
56/78	-	Vefât eden Hasan bin Mehmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 29 R. 1330-17 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribimilkan karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
57/79	-	Vefât eden Ali bin Mehmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 26 R. 1330-14 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiyusufan karyesi	Hüccet
58/81	-	Vefât eden Hüseyin bin Hindu'nun terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /17 R. 1330-5 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiyusufan karyesi	Hüccet
58/82	-	Vefât eden Hüseyin bin Hasan'ın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 28 R. 1330-16 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiyusufan karyesi	Hüccet
59/58	-	Vefât eden Ahmed bin Feyzullah[ın] terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 28 R. 1330-16 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiyusufan karyesi	Hüccet
59/84	-	Vefât eden Osman bin Mustafa'nın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 29 R. 1330-17 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiyusufan Karyesi	Hüccet
60/85	-	Vefât eden Mustafa bin Seyfo'nun terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 29 R. 1330-17 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribialyan Karyesi.	Hüccet
61/86	-	Vefât eden Hüseyin bin Timur'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 29 R. 1330-17 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribialyan karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
61/87	-	Vefât eden Ali bin Ali bin Mahmud'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 1 Ca. 1330-18 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribialyan Karyesi	Hüccet
62/88	-	Vefât eden Mustafa bin Borbez'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /- / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribialyan karyesi	Hüccet
62/89	-	Fatma bint-i Musa ve oğlu Ahmed'in kendilerine babalarından kalan bir arazinin satımı için Hüseyin bin Hasan'ı vekil tayin etme talepleri. / 1 Ca. 1330-18 Nisan 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi.	Hüccet
62/90	-	Vefat eden Receb bin Ali'nin küçük oğulları Mehmed ve Mehmed Tahir'e Hüseyin bin Hasan'nın vasi tayin edilmesi talebi. / 1 Ca. 1330-18 Nisan 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet
63/91	Âdem bin Hasan / Sultân bint-i Yusuf	Âdem bin Hasan eşi Sultân bint-i Yusuf'a nafaka ve kisve ve ayrıca bir mesken-i şer'î vermeği kabûl ve müte'ahhid bulunduğu hâlde eşinin hukûk-ı zevciyyete ri'âyet etmesini talep etmesi. / 3 Ca. 1330-20 Nisan 1912 / Lice'nin Çineçur Karyesi	İ'lâm
63/92	-	Hüseyin bin Hasan'ın vefat eden Receb bin Ali'nin çocuklarına miras yoluyla kalan ve kendisinin vesayetine bırakılan malların satımı için izin talebi./ 3 Ca. 1330-20 Nisan 1912 / Lice Kazasının Körtük Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
64/93	Mehmed Bey bin Hüsnü Bey / Ali Ağa bin Mehmed Çavuş	Mehmed Bey'in vefât eden annesi Behiye Hânım'a ait olan on beş guruşun Ali Ağa'dan alınıp kendisine ve kız kardeşine verilmesi talebi. / 4 Ca. 1330-21 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Hamşik Mahallesi	İ'lâm
65/94	Ali Rıza Efendi bin Şibli Efendi / Asaf Efendi bin Mehmed Efendi	Ali Rıza Efendi'nin vefât eden dedesi Hacı Ali Ağa bin Hacı Tahir Ağa'ya ait olan yüz kırk dört guruşdan hakkına düşen on bir guruş otuz altı paranın Asaf Efendi'den alınıp kendisine verilmesi talebi. / 5 Ca. 1330-22 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Derikan Mahallesi	İ'lâm
66/95	Musa bin Mehmed ibn-i Şeymus / Mehmed bin Fettah ibn-i Maksud	Musa bin Mehmed 'nin Bitlis Vilâyeti Tabur Hastanesinde vefât eden kardeşi İbrahim bin Mehmed ibn-i Şeymus'a ait on guruşdan hakkına düşen beş guruşun Mehmed bin Fettah'tan alınıp kendisine verilmesi talebi. / 6 Ca. 1330-23 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Dimi Karyesi	İ'lâm
67/96	-	Ayşe bint-i Mehmed isimli hânımın eşi Mehmed Bey bin Reşid Bey'de bulunan dokuz bin dokuz yüz dört guruş eşyâ ve huliyyâtı ve beş bin guruş mehr-i mü'eccel hakkının alınması için Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 6 Ca. 1330-23 Nisan 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi	Hüccet
67/97	Hüseyin bin Hasan / Arif bin Ahmed ibn-i Musa	Hüseyin bin Hasan'ın vefât eden amcakızı Eymek bint-i İskender Hatun'a ait on guruşdan hakkına düşen beş guruşun Arif bin Ahmed'den alınıp kendisine verilmesi talebi. / 4 Ca. 1330-21 Nisan 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
68/98	-	Fatma bint-i Ahmed isimli Hânımın vefât eden kardeşi Derviş bin Ahmed bin Timur'un sattığı kendisine ait hisselerin Diyarbakırlı Kahveci Yusuf bin Ahmed'den alınması için Abdülfettah bin Bekir'i vekil tayin etme isteği. / 4 Ca. 1330-21 Nisan 1912 / Lice'nin Çarşı Mahallesi	Hüccet
68/99	Mustafa Bey bin Hacı Ali Bey / Topu ve Memiş binân-ı Hamali Kâhya	Mustafa Bey Lice Hapishanesinde iken Hamali Kâhya'ya 3 Osmanlı Lirası verdiğini daha sonra Hamali Kâhya'nın ölümyle birlikte parasının Hamali Kâhya'nın varisi olan Topu ve Memiş'ten alınarak kendisine verilmesi talebi./ 11 Ca. 1330-28 Nisan 1912 / Lice'nin Hani Nahiyesi	Hüccet
69/100	Mehmed Bey bin Reşid Bey / Ayşe Hânım bint-i Mehmed	Mehmed Bey kendisini terk ederek babasının evine giden eşi Ayşe Hanım'ın tekrar geri dönerek hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyad etmesini talep etmesi. / 12 Ca. 1330-29 Nisan 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Derikan Mahallesi	İ'lâm
69/101	-	Vefat eden Hasan bin Ömer'in küçük oğlu Tahir ve küçük kızları Ayşe ve Asiye'nin babalarından kalan üç yüz yirmi dokuz gurus otuz paraya amcaoğlu Mehmed Emin bin Abdullah'ın vasi tayin edilmesi. / 6 Ca. 1330-23 Nisan 1912 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	Hüccet
70/102	-	Vefât eden Hasan bin Ömer'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /12 Ca. 1330-29 Nisan 1912 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
70/103	Zeyneb bint-i Hasan Hatun / Kasım bin Hasan	Zeyneb Hatun'un babasından kendisine kalan çeşitli mallarının kardeşi Kasım bin Hasan'dan alınıp kendisine verilmesi talebi. / 7 Ra.1330- 25 Şubat 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Mukriyan karyesi	Hüccet
71/104	-	Esmâ, Rukiye ve Fatma isimli Hâtunlar vefat eden babaları Hacı Hasan'dan kendilerine kalan malları her birisi bin guruş karşılığında kardeşlerine sattıklarını ifade ederek bu malların bundan sonra kardeşleri Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Molla İsmail'in olduğunu ifade etmeleri. /17 Ra. 1330-6 Mart 1912/ Haninin Derikan Mahallesi	Hüccet
71/105	-	Vefât eden Mehmed Emin bin Resul'ün terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /13 Ca. 1330- 30 Nisan 1912 / Lice'nin Kali Mahallesi	Hüccet
72/106	-	Vefât eden Mehmed Emin bin Resul'ün küçük oğulları Yusuf ve Resul'ün babalarından kalan yüz kırk bir guruş otuz paraya anneleri Hanım'ın vasi tayin edilmesi. / 13 Ca. 1330- 30 Nisan 1912 / Lice'nin Kali Mahallesi	Hüccet
72/107	Hasan bin Şemdin bin Hasan / Âmine bint-i Mehmed Şerîf	Hasan bin Şemdin'in eşi Âmine bint-i Mehmed'in hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkiyad etmesini talep etmesi. / 15 Ca. 1330- 2 Mayıs 1912 / Lice'nin Seykal Karyesi	İ'lâm
73/108	Perişan bint-i Mehmed Hâtun / Ali bin Halid bin Hüseyin	Perişan Hatun eşi Ali bin Halid'in kendisini boşadığını ifade ederek kendi yanında bulunan dokuz aylık çocuğu Reşid'in nafakasının babasından talep etmesi. /20 Ca.1330-7 Mayıs 1912 / Lice'nin Kelvan Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
73/109	Ahmed bin Davud / Rebîa bint-i Molla Hüseyin Hâtun	Ahmed bin Davud'un eşi Rebîa bint-i Molla Hüseyin Hâtun ile boşanması. / 22 Ca.1330-9 Mayıs 1912 / Lice'nin Kali Mahallesi	İ'lâm
73/110	Hüseyin bin Hasan / Hadice bint-i Mehmed	Hüseyin bin Hasan'ın vefat eden amcakızı Eymek bint-i İskender bin Ali Hatun'dan kendisine kalan çeşitli mallarının amcazadesinin kızı Hadice bint-i Mehmed Hatun'dan alınıp kendisine verilmesi talebi. / 27 Ca.1330 - 14 Mayıs 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	İ'lâm
73/111	Molla Ahmed bin Hasan ve Hüseyin bin Hacı Kasım / Kādî Hasan bin Ahmed ve Hüseyin bin Yusuf	Molla Ahmed bin Hasan ve Hüseyin bin Hacı Kasım adlı kişiler kendilerine miras yoluyla kalan kavaklığa Kādî Hasan bin Ahmed ve Hüseyin bin Yusuf adlı kişilerin müdahale ederek kavaklarını kestiklerini ifade ederek bu müdahalenin engellenerek kesilen kavaklarının bedelini ilgili kişilerden talep etmesi. /28 Ca.1330 - 15 Mayıs 1912 / Lice'nin Çarşı Mahallesi	Hüccet
75/112	-	Ali bin Hasan vefat eden kardeşi Mehmed bin Hasan'ın çocuklarına miras yoluyla kalan ve kendisinin vesayetine bırakılan malların satış işlemleri. /18 Ca. 1330-5 Mayıs 1912 /Hani'nin Derikan Mahallesi	Hüccet
76/113	Hafza bint-i Resul / Mustafa bin Abdülfettah	Hafza Hâtun'nun vefat eden eşi Abdülvehhab bin Abdülfettah'tan kendisine kalan dört bin guruşun kayımbiraderi Mustafa bin Abdülfettah'tan alınıp kendisine verilmesi talebi. / 3 C. 1330-20 Mayıs 1912 / Lice'nin Kelvan Mahallesi	İ'lâm
77/114	-	Vefât eden Hasan bin Mehmed'in küçük kızları Ayşe ve Fatma'nın babalarından kalan üç yüz kırk bir guruşa anneleri Halime'nin vasi tayin kabul edilmesi. /8 C.1330-25 Mayıs 1912 / Lice'nin Hezan Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
77/115	-	Vefât eden Hasan bin Mehmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 8 C.1330-25 Mayıs 1912 / Lice'nin Hezan Karyesi	Hüccet
78/116	Fatma bint-i Hasan / Mehmed Emin bin Ahmed	Fatma bint-i Hasan eşi Mehmed Emin bin Ahmed tarafından darp edildiğini ve nafakasının karşılanmadığını iddia ederek eşinden nafaka ve zaruri ihtiyaçlarını karşılamasını talep etmesi. / 9 C.1330-26 Mayıs 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nâhiyesi'nin Karaz Karyesi	Hüccet
79/117	-	Ermeni milletinden Donik veled-i Tomas ve Donik veled-i Makdis Mirzo adlı kişiler Bitlis Vilayeti'nin Genç Sancağı Jandarma Dördüncü Taburu Birinci Bölüğü yüzbaşlarından iken vefât eden Ömer Ağa bin Hüseyin Ağa'nın bir ticaret sonrası kendilerine olan borçları iki yüz seksen beş guruş yirmi para ve üç yüz doksan iki guruşun alınabilmesi için açılacak davada Varcabet Abranos veled-i Tomas'ı vekil tayin etmeleri talepleri. / 13 C.1330-30 Mayıs 1912 / Lice'nin Sarı Tomas Mahallesi	Hüccet
79/118	Dono veled-i Ahlo / Makdis Payoş veled-i Bağdo	Dono veled-i Ahlo 'nun Van Vilâyeti Nizâmiyye Hastahânesi'nde iken vefât eden oğlu David veled-i Dono hayattayken Makdis Payoş'a verdiği yirmi dört guruşun adı geçen kişiden alınıp kendisine verilmesi talebi. / 3 C. 1330-20 Mayıs 1912 / Lice'nin Sarı Tomas Mahallesi	İ'âm
80/119	-	Osman bin Ahmed ve zevcesi Hani bint-i Mustafa adlı kişilerin Ömer bin Ömer'in elinde bulunan kendilerine ait çeşitli malların alınması için açılacak davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. / 19 C. 1330 – 5 Haziran 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiçulagan (Niribiçulagan) Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
81/120	Medîne bint-i Hacı Mehmed / Ali bin Ahmed	Medîne Hâtun'nun vefat eden babası Hacı Mehmed bin Ali Ağa'dan miras yoluyla kalan ama kardeşinin oğlu Ali bin Ahmed'in tasarrufunda bulunan çeşitli malların adı geçen kişiden alınarak kendisine verilmesi talebi. / 20 Ca. 1330-7 Mayıs 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Neribiagan Karyesi	İ'lâm
82/121	Abdurrahman bin Hacı Haris / Âmine bint-i İbrahim	Abdurrahman bin Hacı Haris'in eşi olan Âmine bint-i İbrahim'in hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyad etmesini talep etmesi. / 23 C. 1330 – 9 Haziran 1912 / Lice	İ'lâm
82/122	Rebiş bint-i Hacı Ahmed / Vesile bint-i Halid bin Yusuf	Rebiş Hatun'un vefat eden eşi Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'dan miras yoluyla kalan ama eşinin diğer zevcesi Vesile bint-i Halid'in tasarrufunda bulunan yirmi yedi adet lira-yı Osmanînin adı geçen kişiden alınarak kendisine verilmesi talebi. / 2 B.1330-17 Haziran 1912/ Lice'nin Şaâr Mahallesi	İ'lâm
83/123	Hüseyin Bey bin Hacı Derviş Bey / Ali bin Mehmed	Hüseyin Bey bin Hacı Derviş Bey bir re's esterini on altı Lira-yı Osmaniye Ali bin Mehmed'e sattığını parasının bir miktarını aldığı bir kısmını ise alamadığını ifade ederek geri kalan parasının Ali bin Mehmed'den talep etmesi. /5 B.1330-20 Haziran 1912 / Lice'nin Câmi'-i Kebîr Mahallesi	İ'lâm
84/124	-	Sünbül Hânım ve Hânım bint-i Mehmed isimli Hanımların vefât eden babaları Mehmed Ağa'dan Erzurum Vilâyeti dâhilinde Habib Efendi-i Ulyâ Mahallesi'nde kendilerine kalan bir bâb hânedede bulunan hisselerinin satımı için Erzurum[da] Mirza Mehmed Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Nüvid Bey bin Süleyman Bey'i vekil tayin etme talepleri. / 7 B.1330-22 Haziran 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
85/125	-	Fakı Ali bin Ahmed binân-ı Resul bin Ömer adlı kişiler, Ali Kâhya bin Hacı Mahmud adlı kişinin vefat eden anneleri Zeyneb bint-i Hacı Mahmud'un yaşarken kendisini mirasçısı ilan ettiğine dair açtığı davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. / 11 B.1330-26 Haziran 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nâhiyesi'nin Şikeftan karyesi	Hüccet
85/126	-	Es-Seyyid Ahmed Efendi Lice'de vâkıf Ahmed Bey Câmî'-i Şerîfî'nin imâmet vazîfesinin nisf hissesi babası es-Seyyid Mesud Efendi'nin uhdesinde olup vukû'-ı vefâtından sonra vazîfe-i mezkûrenin kendisine verilmesi gerekirken başka birinin buna müdahale ettiğini belirterek açılacak davada Abdurrahman Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 12 B.1330-27 Haziran 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi	Hüccet
86/127	-	Hacire bint-i Yusuf ve Huri bint-i İbrahim isimli Hâtonların vefât eden eşleri ve babaları İbrahim'den kalan mallarını hakkı olmamalarına rağmen ellerinde bulunduran Mehmed bin Abuzid ve Salih bin Ahmed adlı kişilerin ellerinden alınması için açılacak davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. / 16 B.1330-1 Temmuz 1912 / Lice Kazâsı'nın Hani Nâhiyesi'nin Firdevs Karyesi	Hüccet
86/128	Mehmed ve Hasan binân-ı Abdülfettah bin Ahmed / Ali bin Mehmed	Mehmed ve Hasan binân-ı Abdülfettah adlı kişilerin vefât eden babaları Abdülfettah bin Ahmed'e ait Ali bin Mehmed'in zimmetinde bulunan yirmi dört guruşun adı geçen kişiden alınıp kendilerine verilmesi talepleri. / 16 B.1330-1 Temmuz 1912 / Licenin Delvan Mahallesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
87/129	-	Serkis veled-i Moso adlı kişinin Şimşim Karyesi toprağında bir kıt'a sulu tarlasına Sarı bint-i Eyüb ve Safer veled-i Serkis adlı kişilerin hakları olmamalarına rağmen müdahalede bulunmalarından dolayı açılacak olan davada Abranos Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 21 B.1330-6 Temmuz 1912 / Lice'nin Şimşim Karyesi	Hüccet
88/130	-	Fatma bint-i Abdülfıgaffur, kızı Vesile ve oğlu Ahmed'in Lice Kasabası'nda bir kıt'a bağçede olan sekiz sehinden dört sehim hisselerini ellibeş aded lira-yı Osmanî bedel ile Körtük Mahallesi ahâlilerinden Mehmed ve Mustafa binân-ı Hacı Hamid'e satımı için Mustafa Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. / 21 B.1330-6 Temmuz 1912 / Lice'nin Delvan Mahallesi	Hüccet
88/131	-	Hadice, Mehmed ve Seyfullah benûn-ı Abdülfettâh adlı kişilerin kendilerine ait evlerine Sıdika bint-i Hâfız adlı Hanım'ın hakkı olmamasına rağmen müdahalede bulunmasından dolayı açılacak olan davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. /29 B.1330-14 Temmuz 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet
89/132	-	Vefat eden Ahmed bin Ali'nin küçük oğlu Hasan'a babasından kalan yüz kırk gurusuna annesi Meymene bint-i İbrahim'in vasi tayin edilmesi. / 2 Ş. 1330-17 Temmuz 1912 / Lice'nin Müşrûf Karyesi	Hüccet
89/133	-	Vefât eden Ahmed bin Ali'nin terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 2 Ş. 1330-17 Temmuz 1912 / Lice'nin Müşrûf Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
90/134	Fettah bin Reşid / Emine bint-i Haydar	Fettah bin Reşid'in vefat eden dayısının oğlu Hasan bin Sadık'ın vefat etmeden önce kendisini vasi-i muhtar olarak kendisinden kalan çeşitli malların hayır işlerinde kullanılması için vasiyet ettiğini ifade ederek eşi Emine bint-i Haydar'ın buna uymasını talep etmesi. / 8 Ş. 1330-23 Temmuz 1912/ Lice'nin Şelli-i Süflâ Karyesi	Hüccet
91/135	-	Vefât eden Hasan bin Sadık'ın terekisinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 8 Ş. 1330-23 Temmuz 1912 / Lice'nin Şelli-i Süflâ karyesi	Hüccet
91/136	Perişan bint-i Mehmed / Ali bin Mehmed Çavuş	Perişan bint-i Mehmed adlı Hatun'un vefât eden eşi Mehmed Said'e ait Ali bin Mehmed Çavuş'un zimmetinde bulunan yirmi dört guruşdan hissesine düşen üç guruşun adı geçen kişiden alınıp kendisine verilmesi talebi. / 17 Ş. 1330-1 Ağustos 1912 / Lice'nin Hancı Mahalesi	İ'lâm
92/137	-	Vefât eden Osman bin Peresim ibn-i Hasan'ın küçük oğulları Mehmed Tahir, Mahfûz, Abdürrezzâk ve küçük kızları Râife ve Fatma'nın babalarından kendilerine kalan bin iki yüz guruş ile arâzî ve emlâk mülklerine amcaları Hacı İbiş'in vasi tayin edilmesi. / 23 Ş. 1330- 7 Ağustos 1912 / Lice'nin Hani Nâhiyesi'nin Ayuban Karyesi	Hüccet
93/138	Mustafa Efendi bin Osman Efendi / Ali Ağa bin Mehmed Çavuş	Mustafa Efendi bin Osman Efendi, Ali Ağa bin Mehmed Çavuş'tan on guruş alacağı olduğunu ifade ederek bu miktarın kendisine verilmesini talep etmesi. / 30 Ş.1330 14 Ağustos 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi.	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
94/139	Emiş bint-i Hamza / Mehmed bin Hamza	Emiş bint-i Hamza Hatun'un vefat eden babasından kendisine kalan bir kıt'a bahçeden kendisine düşen kısmına kardeşi Mehmed bin Hamza'nın müdahale etmesinin engellenmesi talebi. / 5 L. 1330- 17 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Mukriyan karyesi	Hüccet
94/140	Hüseyin bin Receb / Mehmed bin Mehmed ibn-i Ömer	Hüseyin bin Receb sekiz yüz kuruşa dört sene önce Mehmed bin Mehmed'den bir kıt'a kürüm bağ aldığını fakat daha sonra adı geçen kişinin buraya müdahalede bulunduğunu ifade etmekte ve bu kişinin müdahalesinin engellenmesini talep etmektedir. / 5 L. 1330- 17 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Şoğlat karyesi	İ'lâm
95/141	Ohannis veled-i Manuk / Zeno bint-i Payos ile Masi veled-i Kirakos	Ohannis veled-i Manuk altı yüz guruşa iki ay önce Zeno bint-i Payos ile Masi veled-i Kirakos'dan bir ev aldığını fakat daha sonra adı geçen kişilerin buraya müdahalede bulunduğunu ifade etmekte ve bu kişilerin müdahalesinin engellenmesini talep etmektedir. / 7 L. 1330- 19 Eylül 1912 / Lice'nin Fum Karyesi	İ'lâm
96/142	Ahmed bin Ali / Zeyneb bint-i Hüseyin	Ahmed bin Ali yüz guruşa üç sene önce Zeyneb bint-i Hüseyin'den bir kıt'a bağ aldığını fakat daha sonra adı geçen kişinin buraya müdahalede bulunduğunu ifade etmekte ve bu kişinin müdahalesinin engellenmesini talep etmektedir. / 9 L. 1330- 21 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Neribiçulagan Karyesi	İ'lâm
97/143	-	Ali bin Şemdin'nin Mahmud bin Hacı Mirza adlı kişinin kendisi hakkında açtığı davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 9 L. 1330- 21 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Şikeftan Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
97/144	-	Vefat eden Emin bin Mahmud'un küçük oğulları İsmail ve Reşid'in babalarından kalan iki yüz seksen altı guruş on altı paraya biraderleri Mehmed'in vasi tayin edilmesi. / 9 L. 1330- 21 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Zara Karyesi	Hüccet
97/145	-	Vefât eden Emin bin Mahmud'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 13 L. 1330- 25 Eylül 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Zara Karyesi	Hüccet
98/146	-	Vefat eden Ali bin Ahmed'in küçük oğlu Ahmed'e babasından kalan altı yüz bir guruşa amcasının oğlu Hüseyin bin Accac'ın vasi tayin edilmesi. / 11 L. 1330- 23 Eylül 1912 / Lice'nin Ziraht Karyesi	Hüccet
99/147	-	Vefât eden Ali bin Ahmed'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 11 L. 1330- 23 Eylül 1912 / Lice'nin Ziraht Karyesi	Hüccet
100/148	-	Vefat eden Ali Bey bin Mehmed Bey'in küçük oğlu Şevki ve küçük kızı Emine'ye babalarından kalan iki yüz guruşa anneleri Sıdika Hânım'ın vasi tayin edilmesi. / 15 L. 1330- 27 Eylül 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet
100/149	Fatma bint-i Hasan / Mehmed bin Ahmed	Fatma bint-i Hasan Hatun babasından kalan çeşitli malların üç yüz guruş karşılığı üç senedir amcası Mehmed bin Ahmed'in elinde bulunduğu fakat amcasının bu parayı vermediğini ifade ederek bu paranın kendisine verilmesi ve amcasının ilgili mallara müdahalesinin engellenmesi talebi./ 27 L. 1330-9 Ekim 1912 / Haninin Dilbi Karyesi.	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
101/150	Mıgırdıç bin Mavis / Beytü'l-mâl Emîni Abdullah Âli Efendi bin Abdurrahman Efendi	Mıgırdıç bin Mavis vefât eden amcasının oğlu Ohan veled-i İstevan'a ait Beytü'l-mâl Emîni Abdullah Âli Efendi'nin zimmetinde ve derûn-ı sandıkta bulunan kırk guruştan hissesine düşen miktarın adı geçen kişiden alınıp kendisine verilmesi talebi. / 27 L. 1330-9 Ekim 1912 / Lice'nin Sarı Tomas Mahallesi	İ'lâm
103/151	Zeliha bint-i Ömer / Hasan bin Hacı Mahmud Kâhya	Zeliha bint-i Ömer'in eşi Hasan bin Hacı Mahmud'dan iki yüz guruş mehr-i mü'eccel ile nafaka-i iddet-i muayyene-i ma'lûmesi ve me'ûnet-i süknâsını talebi. / 6 Za. 1330-17 Ekim 1912 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	İ'lâm
103/152	Osman bin Hüseyin / Fatma bint-i Şeyhmus	Osman bin Hüseyin eşi olan Fatma bint-i Şeyhmus'dan hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyad etmesini talep etmesi. / 17 Za. 1330-28 Ekim 1912 / Lice'nin Sini Karyesi	İ'lâm
104/153	-	Mehmed bin Molla Hüseyin adlı kişinin Melikan, Topalan ve Babiğ karyelerinde bir hâne, bir kıt'a bâğ ve on altı kıt'a susuz tarlalarında olan hissesine Ali ve Yusuf binân-ı Hasan, Fatma, Hânım, Zeyneb, Ayşe benât-ı Faris ve vefat eden Huri'nin oğulları Fettah ve Ahmed adlı kişilerin hakkı olmamalarına rağmen müdahalede bulunmasından dolayı açılacak olan davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 19 Za. 1330- 30 Ekim 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin [Neribi]melikan Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
105/153	-	Mehmed bin Molla Hüseyin adlı kişinin Melikan ve Topalan ve Babiğ karyelerinde bir hâne, bir kıt'a bâğ ve on altı kıt'a susuz tarlalarında olan hissesine Ali ve Yusuf binân-ı Hasan, Fatma, Hânım, Zeyneb, Ayşe benât-ı Faris ve vefat eden Huri'nin oğulları Fettah ve Ahmed adlı kişilerin hakkı olmamalarına rağmen müdahalede bulunmasından dolayı açılacak olan davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 19 Za. 1330- 30 Ekim 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin [Neribi]melikan Karyesi	Hüccet
105/154	-	Sıdika Hânım'ın vefat eden eşinden küçük oğlu Şevki'ye kalan yedi sehim mülkün dört yüz seksen bir guruş on para bedel ile David veled-i Arakil'e oğlunun vasisi sıfatıyla satmak istemesi. /21 Za. 1330- 1 Kasım 1912 / Lice'nin Körtük Mahallesi	Hüccet
106/155	Fatma bint-i Mehmed / Ali bin Savti	Davanın görüldüğü tarih itibariyle mahkeme heyeti tarafından yaklaşık on üç yaşında olduğu tespit edilen Fatma bint-i Mehmed'in dört yıl önce üç yüz guruş mehr-i mü'eccel ile amcası Hasan'ın velayeti ile Ali bin Savti ile evlendirildiğini şu an itibariyle rüşte ermesiyle eşinden ayrılma talebi. /20 Za. 1330- 31 Ekim 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Babiğ Karyesi	Hüccet
107/156	Reşid bin Ahmed / Fato bint-i Molla Mehmed	Reşid bin Ahmed misafir olarak babasının evine giden eşi Fato bint-i Molla Mehmed'in tekrar geri dönerek hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkiyad etmesini talep etmesi. / 2 Z. 1330- 12 Kasım 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Zengilan Karyesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
107/157	Âmine bint-i Hacı Ahmed / Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman	Âmine bint-i Hacı Ahmed'in eşi Hacı Ahmed Efendi'den yaklaşık iki bin altmış dokuz guruşluk değerindeki ve halen Hacı Ahmed'de bulunan mallarının aynen ya da bedelinin kendisine verilmesi talebi. / 2 Z. 1330- 12 Kasım 1912 / Lice'nin Monla Mahallesi	İ'lâm
108/158	-	Âmine bint-i Ebubekir adlı hanımın kendisini boşayan eşi Yusuf'un nezdinde kalan emvâl ve eşyâsının, mehr-i mü'eccelinin, nafaka-i iddetinin ayrıca kızı Saniye'nin hakk-ı hızânesinin alınması için açılacak olan davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 5 Z. 1330- 15 Kasım 1912 / Lice'nin Kelvan Mahallesi	Hüccet
108/159	Fatma bint-i Ahmed / Kahveci Yusuf Ağa bin Ahmed	Fatma bint-i Ahmed vefat eden kardeşi Derviş bin Ahmed'in vefatından önce Kahveci Yusuf Ağa bin Ahmed'de bir bab hanenin dörtte bir hissesini aldığını ifade ederek hissenin Kahveci Yusuf Ağa'dan alınması talebi. /5 Z. 1330- 15 Kasım 1912 / Lice'nin Çarşı Mahallesi.	Hüccet
109/160	-	Vefât eden Ahmed bin Ali'nin vasiyeti dört yüz seksen guruş olup vasiyyet-i mezkûrenin infâzı için büyük oğlu Mehmed Salih'in vasi tayin edilmesi talebi. /5 Z. 1330- 15 Kasım 1912 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	Hüccet
109/161	Yusuf bin Receb /Hüseyin bin Mustafa	Yusuf bin Receb'in bir re's esterini on dört adet lira-yı Osmanîyeye Hüseyin bin Mustafa'ya satmış altı adet lira-yı Osmanîyi peşin almasına rağmen kalan sekiz adet lira-yı Osmanîyesini alamamıştır. Kalan parasının Hüseyin bin Mustafa'dan alınması talebi. / 7 Z. 1330- 17 Kasım 1912 / Lice'nin Kaya Mahallesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
110/162	-	Hafza bint-i Abdülfettah, Havva ve Emine bintân-ı Molla Salih adlı hatunların kendileri adına açılacak davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talepleri. / 9 Z. 1330- 19 Kasım 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
111/163	Mahkeme-i Şer'iyeye Başkâtibi Fâik Efendi / Hasan bin Hacı Mehmed	Fâik Efendi 'in bir re's kısrâğını dört yüz guruşa Hasan bin Hacı'ya satmış ilk taksit olan iki yüz guruşu almasına rağmen kalan iki yüz guruşunu alamamıştır. Kalan parasının Hasan bin Hacı'dan alınması talebi. / 16 Z. 1330- 26 Kasım 1912 / Lice'nin Çarşı Mahallesi	İ'lâm
111/164	-	Mehmed bin Ahmed adlı kişinin bir kıt'a bağına Fatma bint-i Hasan adlı hanımın müdahalede bulunduğunu ve kendisinden üç yüz guruş para talep ettiğini ifade ederek açılacak olan davada Hacı Ahmed Efendi'yi vekil tayin etme talebi. / 17 Z. 1330- 27 Kasım 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Dilbi karyesi	Hüccet
112/165	Hüseyin bin Veli /Ayşe bint-i İskender	Hüseyin bin Veli eşi Ayşe bint-i İskender'in kendisine itâat ve inkiyâd etmesini talep etmesi. / 17 Z. 1330- 27 Kasım 1912 / Lice'nin Kaya Mahallesi.	İ'lâm
112/166	Ömer bin Hasan / Mustafa bin Mehmed	Ömer bin Hasan kardeşi Yusuf'un Mustafa bin Mehmed'in kızı ile nişanlandığını ve kendisine dokuz yüz elli guruş para, iki adet Gâzi, dört yüz guruş para, bir ölçek bulgur, iki buçuk ölçek hinta, yarım ölçek yarma, yarım ölçek mercimek, bir batman pamuk, otuz batman şıra, altı batman soğan, bir çift yemenî, bir çift kundura ve on arşın fanolin? verdiğini fakat Yusuf'un askerde vefat ettiğini dolayısıyla yukarıda ifade edilen mal ve paranın Mustafa'dan alınıp kendisine verilmesinin talep edilmesi. / 17 Z. 1330- 27 Kasım 1912 / Licenin Fum Karyesi	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
113/167	-	Fatma bint-i Hacı Mehmed, küçük kızı Emine'nin pederi müteveffâ Mehmed Ali'nin terekesinden bir nesnesi bulunmadığı muhtâc olmağla rızâ ve kisve ve hızâne ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için sagîre-i mezbûrenin velisi ve ceddi bulunan dedesi Hacı Bekir üzerine kibel-i şer' den kadr-i kifâye rıdâ ve hızâne ve kisve ve sâire farz u takdîr olunmasını talep etmesi./17 Z. 1330- 27 Kasım 1912 /Lice'nin Hüseyinik Karyesi	Hüccet
114/168	-	Vefat eden Hacı Hasan bin Molla Yusuf'un küçük oğlu Mustafa ve küçük kızı Emine'nin babalarından kalan bin üç yüz otuz dört guruslarına amcaları Abdullah bin Molla Yusuf'un vasi tayin edilmesi. / 5 Z. 1330- 15 Kasım 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Çarşı Mahallesi	Hüccet
114/169	-	Vefât eden Hacı Hasan bin Molla Yusuf 'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 4 Z. 1330- 14 Kasım 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Çarşı Mahallesi	Hüccet
115/170	-	Vefat eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed'in küçük oğlu Rıza ve küçük kızı Hâtun'un babalarından kalan iki bin iki yüz otuz gurus yirmi para mâllarına kardeşleri Molla Hasan bin Molla Yusuf'un vasi tayin edilmesi. / 4 Z. 1330- 14 Kasım 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Çarşı Mahallesi	Hüccet
116/171	-	Güllü bint-i Ahmed adlı hatunun kendisi adına açılacak davada Hacı Abdullah'ı vekil tayin etme talebi. / 25 Z. 1330-5 Aralık 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
116/172	Osman bin Molla Mehmed / Ayşe bint-i Ömer	Mehmed Beyin eşi Ayşe bint-i Ömer'in hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyad etmesini talep etmesi. /27 Z.1330-7 Aralık 1912 / Lice'nin Câmî'-i Kebîr Mahallesi	İ'lam
118/173	-	Vefat eden Mehmed Bey bin Hacı Sadullah Bey'in küçük oğlu Kâzım Bey ile küçük kızı Fikriye Hânım'ın babalarından kalan on yedi bin otuz sekiz guruş otuz beş paraya anneleri Saadet Hanımın vasi tayin edilmesi. / 29 Z. 1330-9 Aralık 1912 / Lice'nin Câmî'-i Kebîr Mahallesi	Hüccet
118/174	-	Vefât eden Mehmed Bey bin Hacı Sadullah Bey'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 29 Z. 1330-9 Aralık 1912 / Lice'nin Câmî'-i Kebîr Mahallesi	Hüccet
120/175	Havva bint-i Hasan / Hacı Derviş Bey bin Hacı Sadullah Bey	Havva bint-i Hasan'nın vefat eden eşinden kendisine kalan bir kıt'a bahçeye Hacı Derviş Bey'in müdahale etmesinin engellenmesi talebi. / 29 Z. 1330-9 Aralık 1912 / Lice'nin Hüseyinik Karyesi	İ'lâm
120/176	Mehmed bin Ahmed / Fatma bint-i Hasan	Mehmed bin Ahmed bir miras davasından dolayı Fatma bint-i Hasan ile beş yüzguruşa anlaşıklarını ifade ederek Fatma'nın bu sulha uymasını talep etmesi. /29 Z. 1330-9 Aralık 1912 / Hani Nahiyesi Dilbi Karyesi.	Hüccet
122/177	Hacı Abdülkerim bin Hüseyin / Ömer bin Fettah bin Mehmed	Hacı Abdülkerim bin Hüseyin bir re's esterini Ömer bin Fettah bin Mehmed'e satmış bu ticaretten üç adet Osmanlı lirasını Ömer'in vermediğini ifade ederek paranın kendisine verilmesini talep etmesi. / 1 M.1331-11 Aralık 1912 / Lice'nin Şaar Mahallesi.	İ'lâm

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
122/178	Âmine bint-i Hacı Ahmed Efendi / Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman Efendiler	Âmine Hatun'nun fakirliğinden dolayı kardeşleri Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman Efendiler'den nafaka talep etmesi. / 7 M.1331-17 Aralık 1912 / Lice'nin Molla Mahallesi.	Hüccet
123/179	Hüseyin bin Mehmed / Fatma bint-i Ahmed	Hüseyin bin Mehmed'in eşi Fatma bint-i Ahmed'in kendisine itâat ve inkiyâd etmesini talep etmesi. / 8 M.1331-18 Aralık 1912 / Lice'nin Derhust Karyesi	Hüccet
124/180	-	Vefat eden Ali bin Mehmed'in küçük kızı Fatma'nın babasından kalan iki yüz doksan beş guruşa dört paraya abisi Hasan'nın vasi tayin edilmesi. / 10 M.1331-20 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Şeyhimran Karyesi	Hüccet
124/181	-	Vefât eden Ali bin Mahmud'un terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /10 M.1331-20 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Şeyhimran Karyesi	Hüccet
125/182	Fatma bint-i Mehmed / Diyarbakırlı Kahveci Yusuf bin Ahmed bin Ali	Fatma bint-i Mehmed'in vefat eden eşinden kendisine kalan bir kıt'a bahçeye Diyarbakırlı Kahveci Yusuf bin Ahmed'in müdahale etmesinin engellenmesi talebi /8 M.1331-18 Aralık 1912 / Lice'nin Derhust Karyesi	İ'lâm
126/183	-	Vefat eden Hasan bin Resul'ün küçük oğlu Âdem ve küçük kızı Güllü'nün babalarından kalan bin yüz kırk guruş otuz paraya amcaları Ali bin Resul'ün vasi tayin edilmesi. / 12 M.1331-22 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Piralyan (Piraliyan) Karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
126/184	-	Vefât eden Hasan bin Resul'ün terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 12 M.1331-22 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Piralyan (Piraliyan) karyesi	Hüccet
127/185	-	Vefat eden Hüseyin bin Yemo'nun küçük oğlu Hüseyin'in babasından kalan bin dörtyüz yetmiş beş guruşa amcaları Ali bin Resul'ün vasi tayin edilmesi. /13 M.1331-23 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Piralyan (Piraliyan) Karyesi	Hüccet
128/186	-	Vefât eden Hüseyin bin Yemo'nun terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /13 M.1331-23 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Piralyan (Piraliyan) karyesi	Hüccet
128/187	-	Vefat eden İsa bin Nimet'in küçük oğulları Nimet, Mehmed Nuri ve küçük kızı Emiş'in babalarından kalan bin elli guruşa amcaları Mehmed Ali'nin vasi tayin edilmesi. /13 M.1331-23 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Dimi karyesi	Hüccet
129/188	-	Vefât eden İsa bin Nimet'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /13 M.1331-23 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Dimi karyesi	Hüccet
129/189	-	Vefat eden Şemdin bin Musa'nın küçük kızı Hadice'nin babasından kalan beş yüz guruşa amcaoğlu Sofu Yusuf bin Sofu Mustafa'nın vasi tayin edilmesi. / 15 M.1331-25 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Dimi karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
130/190	-	Vefât eden Şemdin bin Musa'nın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. / 15 M.1331-25 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Dimi karyesi	Hüccet
131/191	-	Vefat eden Mustafa bin Emin'in küçük oğlu Hasan'a babasından kalan sekiz yüz doksan dört gurus yirmi beş paraya ceddesi Fatma bint-i Abdi'nin vasi tayin edilmesi. /15 M.1331-25 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Ayuban Karyesi	Hüccet
131/192	-	Vefât eden Mustafa bin Emin'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /15 M.1331-25 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Ayuban karyesi	Hüccet
132/193	-	Vefât eden Mustafa Bey bin Mehmed Bey'in terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi./17 M.1331-27 Aralık 1912 / Lice'nin Serdi Karyesi	Hüccet
132/194	-	Sicillin otuz dördüncü numara ve otuz dördüncü sayfasında yazılmış Müteveffâ Fıs karyeli Bekir bin Ahmed'in terekesi yeniden ortaya çıkmış böylece adı geçen şahsın mallarının varisleri arasında taksim edilmesi talebi. / 17 M.1331-27 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Fıs (Fis) Karyesi	Hüccet
132/195	-	Vefât eden Hüseyin bin Yemo'nun terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /21 M.1331-31 Aralık 1912 / Lice Kazası'nın Hani Nahiyesi'nin Piralyan (Piraliyan) karyesi	Hüccet

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
133/196	-	Vefat eden Ahmed bin Emin'in küçük oğlu Sabri, küçük kızları Ayşe ve Sıdika'nın babalarından kalan altı yüz doksan iki guruş yirmi dört paraya amcaları Abdullah bin Emin'in vasi tayin edilmesi. /24 M.1331-3 Ocak 1913 / Lice'nin Harmaz Karyesi	Hüccet
134/197	-	Vefat eden Emin bin Velo bin Mustafa'nın terekesinin varisleri arasında taksim edilmesi. /24 M.1331-3 Ocak 1913 / Lice'nin Harmaz Karyesi	Hüccet
135/198	Ali bin Şahin / Mıgırdıç veled-i Avanis	Ali bin Şahin, Mıgırdıç veled-i Avanis'e bir re'es esterini kiraya vermiş fakat esteri kendisine teslim edilmeden ölmüştür ve Ali esterinin karşılığını ilgili kişiden talep etmektedir. /26 M.1331-5 Ocak 1913 / Lice'nin Kaya Mahallesi	İ'lâm
135/199	Ahmed bin Abdülfettah /Tahir bin Hacı Ahmed	Ahmed bin Abdülfettah vefat eden babası Abdülfettah bin Mehmed'e ait Tahir bin Hacı Ahmed'in zimmetinde bulunan yirmi dört guruşdan hissesine düşen miktarın adı geçen kişiden alınıp kendisine verilmesi talebi. / 18 S. 1331-27 Ocak 1913 / Licenin Şaâr Mahallesi	Hüccet
136/200	-	Sicillin yüz yetmiş üçüncü numara ve yüz on birinci ve yüz on ikinci sayfalarında yazılmış Müteveffâ Şaâr Mahalleli Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'ın terekesi taksim edilmiş yeniden zuhûr eden eşyâ-i mektûmesi için adı geçen şahsın terekesinin taksim edilmesi. / 19 S. 1331-28 Ocak 1913 / Lice'nin Şaâr Mahallesi	Hüccet
-	138 sayfa boş		

SF.NO/ HKM NO:	DAVACI / DAVALI	KONUSU / TARİHİ / OLAYIN GEÇTİĞİ YER İSMİ	BELGE TÜRÜ
139/201	Hüseyin Çavuş bin Mehmed / Ayşe, Hâtun ve Fatma benât-ı Mehmed bin Mustafa, Perişan bint-i Mustafa ve Ahmed bin Şahin	Hüseyin Çavuş dört bin guruşa bir buçuk ay önce adı geçen kişilerden bir bab hane aldığını fakat daha sonra bu kişiler tarafından müdahalede bulunduğunu ifade etmekte ve bu kişilerin müdahalesinin engellenmesini talep etmektedir. /13 Ra. 1331- 20 Şubat 1913 / Lice'nin Molla Mahallesi	İ'âm
140/202	Hâfız Mehmed Hâdi Efendi	Hâfız Mehmed Hâdi Efendi'nin Lice Kasabası'nda vâki' Kôr Veli Câmi'-i Şerîfi'nde nısf hitâbet vazîfesine görevlendirilmesi./14 Ra.1331-21 Şubat 1913 / Lice'nin Kara Hasan Mahallesi	Berat

2.4. 408 Nolu Lice Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu

Milli Kütüphane Başkanlığı

İli: Diyarbakır

İlçe: Lice

Demirbaş No: 408

Mikrofilm No: 7109

Çekildiği Yıl: 1998

Osmanlı Arşivi Kayıt Numarası: MŞH 6406

Sahife No : 1

Hüküm No : 1

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Sini karyesi ahâlîsinden ve zâtı karye-i mezkûr ahâlîlerinden İsmail bin Hüseyin bin Veli ve Hacı Mehmed bin Hasan bin Ahmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Mahmud bin Ahmed bin Hüseyin kazâ mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdullah Ağa bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip taht-ı nikâhımda bulunan zevce-i menkûham Zülal bint-i İsmail nâm hâtonu karye-i mezkûr ahâlîsinden Hami bin Hüseyin ve rüfekâları taraflarından cebren kaçırıp mezbûre Zülal merkûm Hami'nin yanında olup zevcem mezbûreyi bermûceb-i şer'-i şerîf merkûm Hami'den bi'l-ahz ve bana teslim edilmesi bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyah ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'ına ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmîyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'a ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûra mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 1

Hüküm No : 2

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kali Mahallesi'nde sâkin ve an-asl nefsi Diyarbakır mahallâtından Abdal Dede Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Lice Kazâsı Mahkeme-i Bidâyet sâbık

Başkâtibi Arif Efendi bin Safvet Efendi bin İbrahim Ağa nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma Hânım bint-i Hüseyin Bey ile li-ebeveyn er karındaşı Rifat Efendi bin el-merkûm Safvet Efendi'ye münhasıra olduğu inde'ş-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olduktan sonra zâtı Lice Tahsîl Me'mûru Tevfik Efendi bin Abdurrahman Efendi ibn-i İsmail Ağa ve Tapu Kâtibi Hâfız Abdülkadir bin Cemaleddin Efendi ta'rîfleriyle mu'arrefe ve müteveffâ-yı mezbûrun ber-vech-i âtî vasiyye-i muhtâriyetini iddiâ eden işbu bâ'isetü'l-vesîka Esmâ Hâtun bint-i Süleyman Ağa bin Ahmed Ağa'nın ma'zeret-i meşrû'asına mebnî vukû' bulan iltimâs ve talebi üzerine kibel-i şer'î şerîfden me'zûn Şer'iyye Başkâtibi Fâik Efendi bin Mehmed Emin Efendi Kali Mahallesi'nde vâki' mezbûre Esmâ Hâtun müsâfereten sâkine bulunduğu menzile varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'î âlf etdikde müteveffâ-yı merkûmun terekesine bi'l-verâse vaz'-ı yedi mütehakkık olan yine zâtı mu'arrifân-ı merkûmânın ta'rîfleriyle mu'arrefe müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûha-i metrûkesi mezbûre Fatma Hânım bint-i Hüseyin Bey mahzarında takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr Arif Efendi bin Safvet Efendi hâl-i hayâtında [sh. 2] vefâtından çend gün evvel ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî-i terekem Diyarbakır Abdal Dede Mahallesi'nde vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb menzilim bey' ve fûrûht edilip ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ kalan terekemin sülüsünü ifrâz ve sülüs-i mezkûrdan iki yüz guruşu iskât-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ve tezevvürât-ı sâirem için ba'de'd-devr fukarâ-yı müslimîne verile ve sülüs-i mezkûrdan her ne fazla kalırsa vasî-i muhtârım re'yiyle vücûh-ı [birre] harc u sarf oluna deyu vasiyyet ve tenfîzine huzûr-ı müslimînde beni vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde ben dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi muvâcehesinde ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî vefât etmekle zevce-i mezkûre Fatma Hâtun'a suâl olunup zevci müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin sülüsü tenfîz-i vesâyâsı için bana teslîmi kibel-i şer'den tenbîh olunmak bi'l-vesâye murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl ol dahi cevâbında zevci müteveffâ-yı mezbûrun terekesine ber-vech-i muharrer vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'iyye-i mezbûrenin mâ'adâ müdde'âsını inkâr edicek müdde'iyye-i mezbûre Esmâ Hâtun'dan müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden mu'arrifân-ı merkûmân Tevfik Efendi bin Abdurrahman Efendi ibn-i İsmail Ağa ve Tapu Kâtibi Hâfız Efendi bin Cemal Efendi ibn-i Mehmed Ağa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde in'ikâd eden meclis-i mezkûra hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Arif Efendi bin Safvet Efendi ibn-i İbrahim Ağa hayâtında vefâtından [bir] kaç gün evvel ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî-i terekem Diyarbakır Abdal Dede Mahallesi'nde vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb mülk menzilim bey' ve fûrûht ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbeten zuhûr ederse ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemin sülüsü ifrâz ve sülüs-i mezkûrdan iki yüz guruşu iskât-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ve tezevvürât-ı sâirem için ba'de'd-devr fukarâ-yı müslimîne verile ve sülüs-i mezkûrdan her ne fazla kalırsa vasî-i muhtârım re'yiyle vücûh-ı birre harc u sarf olunur deyu bizim huzûrumuzda vasiyyet ve tenfîzine işbu müdde'iyye-i mezbûre Esmâ Hâtun'u dahi vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde ol dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî mezbûr Arif Efendi vefât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz edâ-yı şehâdet-i şer'iyye

etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye emin-i mezkûr Fâik Efendi'nin inhâ-i vâkı'ı üzerine ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' [sh. 3] min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkatib (mühür), Mu'arrif (mühür), Mu'arrif (mühür)

***

Sahife No : 3

Hüküm No : 3

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kali Mahallesi'nde sâkin an-asl Diyarbakır Abdal Dede Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Mahkeme-i Bidâyet Sâbık Başkâtibi Arif Efendi bin Safvet Efendi bin İbrahim Ağa nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Hüseyin Bey nâm hânım ile li-ebeveyn er karındaşı Rıfat Efendi'ye inhisârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz dört sehm i'tibârıyla bir sehm zevce-i menkûha-i metrûkesi mezbûre Fatma Hânım ve üç sehm dahi merkûm Rıfat Efendi'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin muhallelâtı verese-i merkûmun taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-vereseti bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm ve ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîran fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Zilhicce'ti's-şerîfe li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Kadife yastık 6 adet 300 guruş	Döşek ma'a yastık 200 guruş	Halı 2 adet 440 guruş	Kilim 1 adet 130 guruş	Yorgan 2 adet 116 guruş
Palas 1 adet 35 guruş	Kilim 1 adet 62 guruş	Cecim 2 adet 55 guruş	Seccâde 2 adet 40 guruş	Palas 2 adet 66 ake
Sedir takımı 1 adet 35 guruş	Pencere perde 30 guruş	Perde 3 adet 23 guruş	Yastık 1 adet 10 guruş	Kadife yastık yüzü 120 guruş
Battaniye 21 guruş	Sofra bezi 38 guruş	Sâ'at 2 adet (...)	Çini tabak ve kâse 15 adet 34 guruş	Ceviz sandık 1 adet 32 guruş
Tüfenk ve silah ma'a kama 80 guruş	Levha? 1 adet 10 guruş	Nargile 1 adet 10 guruş	Perde parça 1 adet 31 guruş	Sedir örtüsü 1 adet 10 guruş
Beyâz elbise 10 akçe	Şişe 6 guruş	Sako 2 adet 57 guruş	Kemer 1 adet 6 guruş	Pantor 2 adet 14 guruş
Pantor 1 adet 7 guruş	Kuşak 1 adet 2 guruş	Kurşak (Kuşak) 2 aded 2,5 guruş	Yelek 1 adet 12 guruş	Sako ve Şam hırka 92 guruş
Sako 1 adet 42 guruş	Pantor 1 adet 6 guruş	Elbise 1 kat' ma'a ibrik 1 adet 79 guruş	Sako 1 adet 26 guruş	Çizme 1 adet 12 guruş
Potin 1 adet 8 guruş	Tencere 3 adet 100 guruş	Sac 1 adet 7 guruş	Kıyma leğeni 17 guruş	Satıl 2 adet 23 guruş
Süzgeç 1 adet 14 guruş 20 para	Kuşhana 2 adet 43 guruş	Leğen 1 adet 20 guruş	Tepsi 1 adet 27 guruş	Teşt 1 adet 50 guruş
Sahan ve lengeri 54 guruş	Havan ma'a tas 45 guruş	Sini 1 adet 26 guruş	Küp 5 adet 55 guruş	Yastık 6 adet 38 guruş 20 para
Şişe 2 adet 8 guruş	Küresi 21 guruş	Küçük ibrik 1 adet 5 guruş	Desti 3 adet 2 guruş 20 para	Sandık 2 adet 39 guruş
Tava ma'a tencere 2 aded 42 guruş	Sitil 1 adet 32 guruş	Hasır 2 adet 23 guruş	Soba 87 guruş	Maşa 1 adet 3 guruş 20 para

Peynir 25 guruş	Kebelik 25 guruş	Pekmez ve pirinç 42 guruş	Gaz sandığı 2 guruş 20 para	Un 1 batman 9 guruş 30 para
Düğü 20 guruş	Döşek ma'a yorgan 147 guruş	Teşt ma'a palas 59 guruş 20 para	Gaz yağı 17 guruş	Küp 1 aded 4 guruş
Perâkende kitâb 15 guruş	[sh. 4] Pantor 8 guruş 10 para	Bedel-i zehâir 200 guruş	Revgan 175 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

Guruş Para

4125

0065

Techîz ve tekfîn

4060

1000

Müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Fatma Hânım'ın mehr-i mü'eccel-i müsbetesi

3060

1194

Müteveffâ-yı merkûmun düyûn-ı müsbetesi

1866

0050

Dellâliyye ve eşyânın ücret-i nakliyyesi

1816

0605

Müteveffânın sülüs vasiyyeti

1211

0068 30

Resm-i kısmet 30 guruş 10 para, kaydiyye 3 guruş 20 para, def'a dellâliyye 24 guruş, pul ma varak 11 guruş.

1142 10

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1142 guruş 10 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma Hânım 285 guruş	Hisse-i li-ebeveyn er-karındaşı Rıfat Efendi 857 guruş
--	---

Müteveffâ-yı merkûmun vereseleri ber-vech-i muharrer herkes hisse-i irsiyye-i şer'iyyelerini ahz u kabz eylediği Kâtib-i tereke Fâik Efendi'nin ifâdesinden anlaşılmiş olmağla işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 4

Hüküm No : 4

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri için ma'zeret-i şer'iyye ve taleb-i vâkî'a mebnî Lice Kazâsı Nâibi Said Efendi Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde

kâin nefsi-i Lice Kasabası mahallâtından Molla Mahallesi'nde kazâ-i mezkûr kâimmakâmı Mehmed Şem'î Bey'in sâkin olduğu menzile varıp odaların birisinde zeyl-i kitâbda isimleri muharrer kesân huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde zâtı ma'rûf kazâ-i mezkûr kâimmakâmı mûmâ-ileyh Mehmed Şem'î Bey ve Tevfik Efendi bin el-Hâc Mustafa Efendi ile zâtı kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîlerinden Ali Ağa bin Mehmed Ağa bin Resul Ağa ve Cedîd Evliya Ağa bin Mehmed Ağa ta'rîfleriyle mu'arrefe mûmâ-ileyh Mehmed Şem'î Bey'in refikası Hafîze Hanife Hânım bint-i Ahmed Ağa bin Hasan Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzîrân olup onlardan mûmâ-ileyh Mehmed Şem'î Bey ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip öyle ki Der-sa'âdet'de Mesih Paşa-yı Atîk Mahallesi'nde ve Lale Câmî'-i Şerîfi karşısında vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân altmış bir numrolu bir bâb mülk gedikli dükkânımı tâlibine îcâr ve işlemiş ve işleyecek bedel-i îcârını tahsîl ve ahz ve kabz ve bana îsâl ve irsâl etmek ve gerek bu cihetden ve gerek cihât-ı sâireden dolayı hakkımda ikâme edilecek de'âvîde hasım olmak ve her sûretle ve her kim aleyinde olur ise olsun ikâme ve müdde'î sıfatıyla derecât-ı mehâkimde ta'kîb-i da'vâya ve istihsâl edeceği i'lâmı mevki'-i icrâya vaz' ve bu husûsun mütevakkîf olduğu umûrun küllisinde ve âheri tevkîle me'zûn olmak üzere ve mezbûre Hâfîze Hanife [sh. 5] Hânım dahi ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edip şöyle ki Der-sa'âdet'de Yedikule hâricinde Kazlıçeşme'de ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb mağaza ile üç bâb hâne mülk menzilimi ve yine İstanbul'da Sofular Mahallesi'nde yüz yirmi numrodaki bir bâb mülk hânesi ittisâlindeki arsa ile beraber tâlibine îcâr ve işlemiş ve işleyecek bedel-i îcârını tahsîl ve ahz u kabz ve bana irsâl ve ibtâl etmek ve gerek bu cihetden ve gerek cihât-ı sâireden dolayı yani gerek îcâr ve gerek rakabe-i emvâle müte'allik kâffe-i de'âvîde müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla derecât-ı mehâkimin cümlesinde ta'kîb-i da'vâya ve istihsâl-i hükm ile mevki'-i icrâya vaz'a salâhiyetdâr olmak üzere tarafımızdan gâib ani'l-meclis olan ve Der-sa'âdet'de bulunan Hidmet-i Umûmiyye İdârehânesi Müdürü Hüseyin Hüsnü Bey'i vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 5

Hüküm No : 7 (5)

Diyarbakır dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kali Mahallesi ahâlîsinden olup zâtı mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Molla Mehmed bin Abdülfettah ile Monla Mahallesi ahâlîsinden Monla Mustafa bin Molla Osman ibn-i Molla Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ibn-i Bekir kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip mahalle-i mezbûrede vâki' şarkan Yusuf bin Abdurrahman ibn-i Bekir hânesi ve garben ve cenûben tarîk-i âmm ve şimâlen Mehmed bin Ömer ibn-i Bekir hânesiyle mahdûd ve müntehî bir bâb menzil ve ...Kâdî nâm mevki'de vâki' şarkan İsmail bin Delo ibn-i Ali ve garben Salih bin el-Hâc Ahmed ibn-i Abid ve garben Kara Hasan Mahalleli Molla Ali bin Mustafa ibn-i Ubeyd bağları ve cenûben Mahmud bin

Abdullah ibn-i Ubeyd bağı ve şimâlen Mehmed ve İbrahim binân-ı Sadun ibn-i Ahmed bağlarıyla mahdûd ve müntehî bir kıt'a bâğ ile menzil-i mahdûd-ı mezbûr derûnunda mevcûd olan bir şalvar ve bir pantor ve el-hâletü hâzihi üzerime lâbis olduğum köhne elbiseden mâ'adâ bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve fûrûşât ve evânî-i nühâisyeye ve gayr-ı nühâsiyye ve'l-hâsıl bana nisbet edilen hayvanât oğlum Halil'in müstakillen mâlî ve mülküdür benim asla ve kat'a alaka ve medhalim yokdur dedikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 6

Hüküm No : 8 (6)

Müteveffâ-yı âti'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğu[nu] iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kaya Mahallesi ahâlîsinden Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûr ahâlîsinden Derviş bin Ahmed Timur muvâcehesinde fi'l-asl mezkûr Kaya Mahallesi ahâlîsinden olup Van Vilâyeti'nde Süvari Yirmi Üçüncü Alay'ın Birinci Bölük Dördüncü Takım'da iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Memiş Şahin hâl-i hayâtında merkûm Derviş'in zimmetinde cihet-i karzdan yirmi guruş hakkını kable'lâhz ve'l-istifâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in babası ve gâibe ani'l-meclis Havva bint-i Hacı Yusuf vâlidisi ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûru merkûm Derviş'den bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup bize alıverilmesi matlûbumdur dediklerinde gibbe's-suâl müdde'â- [aleyh-i] merkûm Derviş cevâbında cihet-i mezbûreden müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in yirmi dört guruş zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lâkin müdde'ıyyân-ı merkûmânın ber-vech-i muharrer verâsetleri ma'lûmum değildir deyu müdde'ıyyân-ı merkûmânın da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Hasan bin Mehmed bin Hasan ve Mehmed bin İbrahim bin Taceddin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri işhâd-ı bi'llâh fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in babası ve gâibe ani'l-meclis Havva bint-i Hacı Yusuf müteveffâ-yı merkûmun vâlidisi ve hasren vârisleri olduğu ve terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir deyu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûmânın hasren verâsetlerine ba'de'l-hüküm meblağ-ı mezbûru müdde'ıyyân-ı merkûmâna teslim etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Derviş'e tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 6

Hüküm No : 9 (7)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Katin karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Maksud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emiş ile diğer zevcesi Medîne bint-i Eykan ile sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Hasan ve Abdullah ve sulbî sağır oğlu Hüseyin ve sulbiye kebîre kızı Meryem'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yüz kırk dört sehim i'tibârıyla dokuzar sehim zevcetân-ı mezbûretân Emiş ve Medîne'ye ve yirmi sekizer sehim oğulları Mehmed ve Hasan ve Abdullah ve Hüseyin'e ve on dört sehim kızı Meryem'e isâbeti tahakkuk eyledikden sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi verese-i kibârın ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzi' ve taksîm ve ber-vech-i âfî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ışrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür) [sh. 7]

Öküz 4 re's 800 guruş	İnek 3 re's 600 guruş	Merkeb ma'a sıpa 2 re's 120 guruş	Koyun 8 aded 600 guruş	Keçi 8 aded 440 guruş
Oğlak 8 aded 160 guruş	Yatak 4 kat' 400 guruş	Keçe 2 aded 100 guruş	Palas 2 aded 60 guruş	Hurdavât-ı beytiyyesi 240 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

3520

Techîz ve tekfîn 70 guruş	Resm-i kısmet 75 guruş	Dellâliyye 60 guruş	Kaydiyye 9 guruş	Pul ma'a varak 12 guruş
------------------------------	---------------------------	------------------------	---------------------	----------------------------

Yekûnü'l-ihracât

226 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

2844 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Emiş 177 guruş 30 para	Hisse-i zevce-i mezbûre Medîne 177 guruş 30 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Mehmed 553 guruş	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Hasan [Abdullah] 553 guruş
Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Hasan 553 guruş	Hisse-i ibn-i merkûm Hüseyin 553guruş	Hisse-i bint-i kebîre-i mezbûre Meryem 276 guruş 20 para	

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendilerine ve sağır-i merkûm Hüseyin'in hissesi dahi müteveffâ-yı merkûmun dahi muhtârı

bulunan sulbî kebîr oğlu merkûm Mehmed'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce'ti's-şerîfe li-seneti [tis'a ve ısrîn] ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 7

Hüküm No : 10 (8)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Hezan karyesi ahâlîsinden iken bundan üç sene akdem vefât eden Hüseyin bin Salih'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine ile sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Ali ve Said ve Mustafa ile sulbiye kebîre kızları Ayşe ve Hadice'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zâtları Çizrur (Çinezur) karyeli Abdullah bin Mehmed bin Mustafa ve kazâ-i mezkûrun Molla Mahallesi ahâlîsinden İzzet bin Hamdi Efendi bin Hacı Hasan Efendi ta'rîfleriyle mu'arrefân müteveffâ-yı merkûmun sulbî kebîr oğulları merkûmân Said ve Mustafa nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtları mu'arrefân-ı merkûmânın ta'rîfleriyle mu'arrefûn müteveffâ-yı merkûmun oğlu Mehmed ve sulbiye kebîre kızları mezbûretân Ayşe ve Hadice ve zevce-i mezbûre Emine muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip babamız ve mûrisimiz kâffe-i terekesi nükûd ve urûz ve akâr-ı menkûl ve gayr-ı menkûl olup tereke-i mezbûr li-eb er karındaşım merkûm Mehmed ve li-eb kız karındaşlarım [sh. 8] mezbûretân Ayşe ve Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ısrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 8

Hüküm No : 11 (9)

Diyarbakır Vilâyet-i Celîlesi dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Fum karyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât [eden] Agob veled-i Kalos veled-i Kalo'nun verâseti sulbî sagîr oğulları Karabet ve Kaspar'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîrân-ı merkûmânın babalarından kendilerine müntakil ve karye-i mezbûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb hânenin hıfz ve sıyâneti için kıbel-i şer'den bir vasînin nasb u ta'yîni ehem ve elzem bulunmuş olduğundan emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesine gelmeğe kâdir idüğü karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Rahib Sem'ân Efendi bin Yosef bin Yakos ve Hızırşah bin Kermo bin Şem'ûn nâm kimesnelerin ihbârlarıyla mütehakkık olan karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Maksi Bedros veled-i Haso veled-i Bedros nâm kimesneler sagîrân-ı merkûmânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ıŝrin min şehri Zilhicce li-seneti tis'a ve ışrîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 9

Hüküm No : 12 (10)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Katin karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Ali bin Maksud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Ali ile diğêr zevcesi Medîne bint-i Yegân ve sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Hasan ve Abdullah ve sulbî sagîr oğlu Hüseyin ve sulbiye kebîre kızı Meryem'e inhisârı tahakkukundan sonra verese-i merkûmûndan müteveffâ-yı merkûmun kebîr oğlu merkûm Mehmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzı'u'l-yed bulunun müteveffâ-yı merkûmun diğêr oğlu Hasan muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr pederim Ali hayâtından vefâtından on beş gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemden dört yüz elli guruş vasî-i muhtârım re'yiyle iskât-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ile vücûh-ı birre harc u sarf oluna deyu vasiyyet ve tenfîzine huzûr-ı müslimîne beni vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğimde ben dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî vefât etmekle suâl olunup müteveffâ-yı merkûmun tenfîz-i vesâyâsı için terekesinin sülüsünden dört yüz elli guruş bana edâ ve teslîme kibel-i şer'den merkûm Hasan'a tenbîh olunmak murâdımır dedikte lede's-suâl merkûm Hasan cevâbında müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr lâkin müteveffâ-yı merkûmun ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi inkâr etmekle müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve karye-i mezkûre ahâlîsinden Mehmed bin Hacı Hüseyin bin Ali ve Molla Yusuf bin Resul nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâdi'ş-şer'î fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Ali bin Maksud hâl-i hayâtında vefâtından on beş gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemin sülüsünden dört yüz elli guruş iskât-ı salât ve keffâret-i savm ile vücûh-i birr ve hayra vasî-i muhtârım re'yiyle harc u sarf ola deyu bizim huzûrumuzda vasiyyet ve tenfîzine işbu müdde'î Mehmed'i vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî merkûm Ali vefât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iiye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hüküm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 10

Hüküm No : 13 (11)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'nin nefsi-i Hani Kasabası'nın Derikan Mahallesi ahâlîsinden Hacı Cemil Efendi bin Şibli Efendi bin Hacı Ali Ağa nâm kimesne nâhiye-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Hüseyin Bey bin Hacı Ali Bey bin Said Bey muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan iki mâh mukaddem ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir kıt'a bâğ kürûmu yirmi aded lira-yı Osmanî bedel ile Hüseyin Bey'den iştirâ ve esmân-ı vâkı'ası olan meblağ-ı mezbûr yirmi aded lira-yı Osmanî bi't-tamâm merkûm Hüseyin Bey'e def' ve teslim ol dahi yedinden [yedimden] kabz ve kabûl eylemiş bâğ-ı mezkûr ol vechile mülk-i müşterâm iken merkûm Hüseyin Bey el-ân bâğ-ı mezkûra bi-gayrı hakkın müdâhale ve ta'arruz etmekte olduğundan bâğ-ı mezkûra müdâhale edilmemek üzere kıbel-i şer'den merkûm Hüseyin Bey'e tenbîh olunması murâdımdır dedikte gibbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Hüseyin Bey cevâbında müdde'î-i merkûm Hacı Cemil Efendi'nin ber-vech-i muharrer kelimât-ı meşrûhasını harfyyen ikrâr lâkin bâğ-ı mezkûru bey' ve fûrûht eylediği esnâsında ne vakit bedel-i bey' olan yirmi aded lira-yı Osmanî te'diye ve teslim eylediğim hâlde yine bâğ-ı mezkûru bana iâre olunsun deyu şart kılmış olduğumdan el-ân meblağ-ı mezkûr yirmi aded lira-yı Osmanî verip bâğ-ı mezkûru iâre etmediğinden dolayı bâğ-ı mezkûra müdâhale ediyorum diye şart da'vâsına mukâbil beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve imhâl ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle talebiyle müdde'î-i merkûm Cemil Efendi'ye tahlîf-i şer'î olmağın mücibiyle müdde'â-aleyh-i merkûm Hüseyin Bey bi'vech-i şer'î bâğ-ı mezkûra mu'ârazadan men' olunduğu tenbîh ve i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 10

Hüküm No : 14 (12)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Tuzla karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed Bey bin Sadık Bey bin Hamza Bey'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Nuriye Hânım bint-i Hüsnü Bey ile sulbiye kebîre kızı Sâime Hânım ve sulbî sagîr oğulları Ali ve Ömer nâm kimesnelere münhasıra olduğunu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun ber-vech-i îtâ vasî-i muhtârı olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-vesîka karye-i mezkûre ahâlîsinden müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn er karındaşı Emin Bey bin el-mezbûr Sadık Bey meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Lice'nin Kali [Mahallesi] ahâlîsinden Mehmed Efendi bin Musa Ağa bin Abdülfettah nâm kimesne huzûrunda da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr li-ebeveyn er karındaşım [sh. 11] mezbûr Mehmed Bey hayâtında üç gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i

nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise edâ olundukdan sonra eytâmlarımın umûrlarını muhâfaza ve sıyânet etmek üzere deyu beni huzûr-ı müsliminde vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde ben dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî vefât eylemiş olduğundan deyu da'vâ etdikde lede's-suâl merkûm Mehmed Efendi cevâbında müdde'î-i merkûm Emin Bey'in ber-vech-i muharrer müdde'âsını külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i merkûmdan ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden kazâ-i mezkûr Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Nuri Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hüseyin Bey ile Ahmed bin Hacı Abdi Bey ibn-i Hüseyin Bey nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olup isre'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka mütveffa-yı merkûm Mehmed Bey hayâtında üç gün mukaddem ben bi-emri'llahi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i tereke ve zimem-i nâsda olan hukûkumun ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzerine lâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise edâ olundukdan sonra eytâmlarımın umûrlarını muhâfaza ve sıyânet etmek üzere merkûm Emin Bey'i vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırren alâ îsâ'ihî vefât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde ve ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcibiyle müdde'î-i merkûm Emin Bey müteveffâ-yı merkûm Mehmed Bey'in vasî-i muhtârı olduğuna ba'de'l-hüküm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 11

Hüküm No : 15 (13)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Sini karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Mahmud ibn-i Bekir'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hadice bint-i Mahmud ibn-i Molla Bekir ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Mehmed Ali ve sulbiye sagîre kızı Huriye'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz kırk sehim i'tibârıyla beş sehim zevce-i mezkûre Hadice ve on dörter sehim merkûmân oğulları Mustafa ve Mehmed Ali'ye ve yedi sehim mezbûre kızı Huriye'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra verese-i mezbûrûndan sagîre-i mezbûre Huriye'nin kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olunan li-ebeveyn er karındaşı merkûm Mehmed Ali[nin bi'l-asâle ve] bi'l-vesâye ve verese-i kibârın bi'l-asâle taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âti beyân ve zikr olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür) [sh. 12]

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ	Yatak 2 kat' 100 guruş	Palas 1 aded 20 guruş	Çuval 20 guruş	Tencere 1 aded 40 guruş
Teşt 1 aded 40 guruş	Lengeri 1 aded 10 guruş	Sahan 1 aded 10 guruş	Tava 1 aded 15 guruş	İbrik 1 aded 5 guruş
Dink 1 aded 50 guruş	Merkeb 1 aded 150 guruş	Keçi 3 aded 120 guruş	Koyun nıfs 1 aded 20 guruş	Nakd-i mevcûd 20 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

Guruş Para

620

057 20 Yekûn minhâ

562 20

Resm-i kısmet 15 guruş 20 para	Dellâliyye 12 guruş	Kaydiyye 2 guruş	Pul 3 guruş	Vesâyet 25 guruş	Mekkâre 10 guruş
--------------------------------	---------------------	------------------	-------------	------------------	------------------

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

562 guruş 20 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Hadice 70 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i mezbûr Mustafa 197 guruş 16 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i mezbûr Mehmed Ali 197 guruş 16 para	Hisse-i bint-i sagîre Huriye 97 guruş 18 para
---	--	---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere sagîre-i mezbûre Huriye'nin hisse-i irsiyyesi olan doksan yedi guruş on sekiz para li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Ali'ye teslîm ve verese-i kibârın hisseleri kendi yedlerine teslîm olunduğunu mübeyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 12

Hüküm No : 16 (14)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Tuzla karyesi ahâlîsinden olup zâtı kazâ-i mezkûr Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey ve Mehmed Nuri Bey bin Hacı Mustafa Bey bin Hüseyin Bey nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Emin Bey bin Sadık Bey bin Hamza Bey nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bundan yirmi seneden beri vâlidem Penbe Hânım hayâtında iken karye-i mezkûrede vâkî' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb

değirmenin nısfı iki bin guruş semenle Dirhamit karyeli Hacı Ahmed bin Maksud'a terhîn eylemiş olduğundan ba'dehû mezbûre vâlidem vefât edip verâseti benimle müteveffâ biraderim Mehmed Bey'in zevce-i menkûhası Nuriye Hânım bint-i Hasan Bey ile sulbiye kebîre kızı Sâime ve sulbî sagîr oğulları Ali ve Ömer'e münhasıra oldukdan sonra terhîn olunan mezkûr değirmenin iki bin [guruş] esmân-ı vâkı'ayı merkûm Hacı Ahmed'e vermek üzere merkûma teklîf eyledim ise de meblağ-ı mezkûru kabûl etmeyip mezkûr değirmene müdâhale etmekte olup müdâhale-i vâkı'asının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyah ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf [sh. 13] tahallüfe ve ahz u kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve gerek mahkeme-i şer'iyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmîyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb-i da'vâ ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan bi'l-asâle ve müteveffâ-yı merkûm li-ebevyen er karındaşım Mehmed Bey'in sulbî sagîr oğulları Ali ve Ömer'in bâ-hüccet-i şer'iyeye vasîleri bulunduğum cihetle bi'l-vesâye mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye [ile] vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim deyu ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 13

Hüküm No : 17 (15)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Sini karyesinde sâkine ve zâtı karye-i mezkûre ahâlîlerinden Hüseyin bin Mehmed ibn-i Hasan ve İbrahim bin Şemdin ibn-i İbrahim nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Zülal bint-i İsmail nâm hâton kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Tahir Efendi bin Emin Efendi ibn-i Ömer Efendi mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karyemiz ahâlîsinden Mahmud bin Ahmed ibn-i Hüseyin tarafından bana istinâd edilen bir nikâh da'vâsından dolayı merkûm Mahmud'un vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ibn-i Bekir mahkeme-i şer'iyeye miyânemizde cereyân etmekte olan nikâh-ı mezkûra müte'allika âmme-i de'âvîden temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyah ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'ına ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîfe ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmîyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb-i [da'vâ] ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ-ileyh Mehmed Tahir Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl nasb u ta'yîn eyledim

dedikde ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd eylediği mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

***

Sahife No : 13

Hüküm No : 18 (16)

İşbu zîrdeki i'lâm on yedinci numroda kaydı lâzım gelir iken sehve mebnî te'hîr olunarak on sekizinci numroda kayd edilmiştir

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Fum karyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye['nin] Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Agob veled-i Kalos veled-i Kalo'nun verâseti sulbî sagîr oğulları Karabet ve Kaspar'a [sh. 14] münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın bâ-hüccet-i şer'iyye mansûb vasîsi olan karye-i mezkûre mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye['nin] Ermeni milletinden Maksî Bedros veled-i Haso veled-i Bedros nâm kimesne kazâ-i mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrenin Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Abranos Efendi bin Bedros ibn-i Abranos huzûrunda bi'l-vesâye da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ hayâtında ile'l-vefât yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî hasren sagîr oğulları Karabet ve Kaspar'a mevrûs karye-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb mülk menzil mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile müşrif-i harâb ve mâil-i turâb olup imâret ve meremmetine sagîrân-ı mezbûrânın vefâ eder mâlları olmadığından mâ'adâ galesi me'ûnete kifâyet etmeyip te'hîr olunursa bi'l-küllîye münhedim olarak sagîrân-ı mezbûrâna gadr-i küllî olmak mukarrer olmağla mârrû'l-arz menzil-i mezkûr semen-i mislî ile âhere bey' ve semeni istirbâh olunup sagîrân-ı mezbûrâna infâk ve iksâ olunmak sagîrân-ı mezbûrân haklarında min külli'l-vücûh enfa' ve evlâ olduğundan suâl olunup hâne-i mezkûrun semen-i misliyle tâlibine bey' ve fûrûht edilmek üzere kîbel-i şer'den izin verilmesi murâdıdır dedikde gîbbe's-suâl merkûm Abranos Efendi cevâbında ber-vech-i muharrer kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr edicek müdde'î ve vasî-i merkûmdan müdde'âsına mutâbık beyyine taleb oldukda karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Rahîb Sem'an bin Yosef ibn-i Yakos ve Hızırşah veled-i Kermo bin Şem'ûn nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd oldukda tarafeynin muvâcehelerinde fi'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrân Karabet ve Kapsar müteveffâ-yı merkûm babaları Agob'dan kendilerine mevrûs ve karye-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb mülk menzile mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile müşrif-i harâb ve mâil-i turâb olup imâret ve meremmetine sagîrân-ı mezbûrânın vefa eder mâlları olmadığından mâ'adâ galesi me'ûnetine kifâyet etmeyip te'hîr olunursa bi'l-küllîye münhedim olarak sagîrân-ı mezbûrâna gadr-ı küllinin îrâs edeceği mukarrer olmağla menzil-i mezkûr semen-i misli ile âhere bey' ve semeni istirbâh olunup sagîrân-ı mezbûrânın infâk sagîrân-ı mezbûrân haklarında min külli'l-vücûh enfa' ve evlâ olduğuna şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelâ bâ-[varaka-i] mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan karye-i

mezkûreden Keşiş Artin bin Melkon ibn-i Bedros ve Attâr Abraham bin Avakim ibn-i Abraham nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen karye-i mezkûre mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Manuk veled-i Azad veled-i Abram nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mûcibiyle menzil-i mahdûd-ı mezkûru semen-i misliyle tâlibine [sh. 15] bey' olunmak üzere vasî-i merkûm Maksî Bedros'a izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-hâmîs min şehrî Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 15

Hüküm No : 16 (17)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Hani Nâhiyesi'ne merbût Zara karyesi ahâlîsinden olup ve zâtı karye-i mezkûre ahâlîsinden Mehmed bin Mahmud bin İsmail ve Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arref Hasan bin Mehmed ibn-i Nimet kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arrefân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe karye-i mezkûreden Âmine bint-i Ahmed ibn-i Mahmud nâm hâtun muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târihten bir sene üç mâh mukaddem şehr-i Ramazân-ı şerîfin on dördüncü günü mezbûre Âmine'yi tezevvüce tâlib olduğumdan mezbûre Âmine hüsn-i rızâsıyla benimle beraber gelip nâhiye-i mezkûreye tâbi' Banakars (Banakıs) karyesine, Receb Kahya bin Kasım'ın hânesine vardığımızda merkûm Receb hânesinde hâzır olduğu hâlde Harabe karyesinin imâmı Molla Ahmed bin Ahmed gelip huzûr-ı şühûdda beş yüz gurus mehir tesmiyesiyle mezbûrenin nikâhını bana akd ben dahi tezevvüc ve kabûl ve ol sûret ile duhûl ile el-hâletü hâzihî zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olmağla suâl olunup mezbûrenin nefsinin bana teslîm olunması matlûbumdur dedikte müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Âmine el-hâletü hâzihî hadd-i temyîz ve bülûğa varmadığı gibi gerek ahvâl-i şahsiyye ve gerek vukû' bulan ehl-i sikâtın ihbârâtından nümâyân ve mütehakkık olduğundan müdde'iyye ve müdde'â-aleyhâliğa salâhiyeti mugâyir-i şer' bulunduğundan nâşî yerine velîsi ve pederi bulunan işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Ahmed bin Mahmud ibn-i İsmail hasm-ı şer'î ta'yîn olunarak gıbbe's-suâl müdde'î-i merkûm Hasan'ın cevâbında merkûm Hasan târihten bir sene üç mâh mukaddem Ramazan-ı şerîfin on dördüncü günü sulbiye sagîre kızım Âmine'ye cebrî sûretle kaçırıp fi'il-i şenî' ile bikrini izâle ederek ve miyânelerinde kat'iyyen akd-i nikâh vukû' bulmamış deyu külliyyen inkâr edecek müdde'î-i merkûm Hasan'dan ber-vech-i muharrer nikâh da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda Harabe karyesinden İmâm Molla Ahmed bin Ahmed ve Banakars karyesinden İbiş bin İbrahim ve Safer bin Veli ibn-i İbahim ve Mehmed Taşcı ve Neribiagan karyesinden Mehmed bin Ali bin Ali ve Şoğlat karyesinden Hasan bin Ali bin Ömer ve Mehmed bin Hasan nâm kimesnelerden Molla Ahmed bin Ahmed ve İbiş bin İbrahim ve Safer bin Veli ve Mehmed Taşcı ve Mehmed bin Ali nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırûn olup tarafeynin muvâcehelerinde her biri ayrıca istişhâd olunduklarında adem-i ma'lûmâtı beyân eyledikleri ve Şoğlat karyeli Hüseyin bin Ali bin Ömer ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler istişhâd

olduklarında yek diğetine muhâlif ve asl-ı da'vâya muhâlif sûretde edâ-yı şehâdet ettiklerinden şehâdetlerinin redlerine ve güyâ âkid bulunan Harabe karyesinin imâmı Molla Ahmed'in [sh. 16]ikrârına atfen şâhid gösterilmiş olan Serdi karyesinden Ömer Kahya bin Hacı Fettah ibn-i Sadık ve Hurik karyesinden Seyyid Mehmed ve Fayaz karyesinden Pir Kasım ibn-i İbiş ve Mehmed bin İbiş ise merkûm Molla Ahmed'in mukaddemâ adem-i ma'lûmât beyân eylediğinden dolayı merkûmların istimâ'larında mecâl-i şer'î kalmamış olmağla müdde'î-i merkûmun da'vâ-yı kâzibesiyile mezbûre Âmine'nin mu'ârazasından men'ine ve mezbûre Âmine'nin biktirini izâle eylemiş olduğunu müdde'î-i merkûm Hasan tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince mezbûre Âmine'nin mehr-i misli lâzım geleceğine ba'de'l-hükm ve tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 16

Hüküm No : 17 (18)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Hezan karyesinde sâkine ve zâtı kazâ-i mezkûrun Kaya Mahallesi ahâlîsinden Hacı Hasan bin Mehmed ve Körtük Mahallesi ahâlîsinden Yusuf bin Mehmed bin İbrahim nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Şakire bint-i Hüseyin bin Mehmed ve Mehmed bin Hamza bin İbrahim muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Mehmed zevci medhûlün-bihâm hüsn-i imtizâcımız olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdun-aleyh olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâm kendi üzerime merkûm Mehmed'in firâşından hâsıl ve benden mütevellid sagîr oğlum Mehmed Şerîf ve sagîre kızım Fatma'nın hakk-ı hızâneleri sâkıt olmamak [şartıyla] zevcim merkûm Mehmed ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile işbu meclis-i şer'de hul' olduğumda ol dahi ber-vech-i muharrer hul'-i mezkûru kabûl eyledikten sonra hükûk-ı zevciyyete müte'allika âmme-i de'âviden her birimiz âherin zimmetini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âherin ibrâsını kabûl eyledik deyu tarafeynden ikrârları tasdîkiyle i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 16

Hüküm No : 18 (19)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Delvan Mahallesi ahalisinden zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Ahmed bin Hüseyin ibn-i Mehmed ile Kali Mahallesi'nden Ali bin Mehmed bin Resul ta'rîfleriyle mu'arref Hacı Hasan bin Mehmed ibn-i Üzeyir nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arrifân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arref Lice'nin Dirhamit karyesi[nden] Ahmed bin Accac ibn-i Ahmed

muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip merkûm Ahmed'le münâsafeten müşterik bulunduğum bir re's kısarak ile bir re's katır sıpasını taksîm edilmek [için] merkûm Ahmed bana gelip kısrağımız ...atmış olduğundan [sh. 17] gel taksîm edelim deyu ben de taksîme tâlib olup hîn-i taksîmde mezkûr kısarak yüz guruş para [mukâbili] merkûm Ahmed'e ve katır sıpası bana düşdükdün sonra kısarak-ı mezkûr sene-i mezkûrede bir katır sıpası doğ[ur]muş olduğu ecilden taksîmimiz bâtil olmağla yeniden kısarak-ı mezkûr ile iki re's katı sıpaları taksîm edilmek üzere kibel-i şer' den merkûm Ahmed'e tenbîh olunması murâdımdır deyu tasaddî eylediğim da'vâmdan bâ-tavassut-ı muslihûn an-inkâr bi't-tav' ve'r-rızâ evvelce kısarakla beraber merkûm Ahmed'e kendi tarafımdan vermiş olduğum yüz guruşu bana def' ve teslîm ve kısarak-ı mezkûr bi'l-âhere doğmuş olan katır sıpası kendisine ve evvelki taksîmde bana isâbet eden katır sıpası bana ve kısarak-ı mezkûr dahi aramızda münâsafeten taksîmine musâlaha eyledikden sonra kısarak-ı mezkûru mahkeme-i şer' iyye ma'rifetiyle müzâyedeye verilerek üç yüz seksen guruşa bey' ve fûrûht edilerek meblağ-ı mezkûrdan dellâl ve çarşı rûsûmâtı ba'de'l-ihrac bâkî kalan üç yüz altmış guruşdan yüz seksen guruş ben ve yüz seksen guruş merkûm Ahmed ahz u kabz etmemizle müdde'âma ve sâir cemî'-i hukûk-ı şer' iyye müte'allika âmme-i de'âvîden merkûm Ahmed'in zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer' î ile ibrâ ve tarafeynden her birimiz âherin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîk mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ışrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 17

Hüküm No : 19 (20)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Molla Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Sıgatullah Efendizâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin sulbiye sagîre kızları Samiye ve Anberşemîme'nin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den bir vasî nasb u ta'yîni lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü sikât-ı müslimînün ihbârlarıyla lede's-şer' i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan mahalle-i mezkûre ahâlîsinden işbu bâ'isü'l-vesîka Şeyh İbrahim Efendizâde Molla Mehmed Şerîf Efendi sagîretân-ı mezbûretânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin kibel-i şer' den vasî nasb u ta'yîn olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl mahalle-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin iki bâb hânede olan sagîretân-ı mezbûretânın hisse-i irsiyye-i şâyi'aları semen-i misliyle bey' ve semeni istirbâh [olunması] sagîretân-ı mezbûretân [için] min külli'l-vücûh enfa' ve evlâ olduğu lede'l-ihbâr ve't-tahkîk anlaşılmiş olmağla kibel-i şer' den mezkûr iki bâb hânelerde olan sagîretân-ı mezbûretânın hisse-i irsiyye-i şâyi'aları semen-i misliyle âhere bey' [için] vasî-i merkûm Molla Mehmed Şerîf Efendi'ye izin ver[il]meğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Safer li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 18

Hüküm No : 20 (21)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsı mahallâtından Molla Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Sıbgatullahzâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Rebîa Hânım bint-i eş-Şeyh Hüseyin Efendi ile sulbiye kebîr oğulları Mehmed ve el-Hâc Abdüssamed ve Cemil ve Beşir efendiler ile sulbiye sagîre kızları Samiye ve Anberşemîme'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz seksen sehim i'tibârıyla on sehim zevce-i mezbûre Rebîa'ya ve on dörder sehim sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Abdüssamed ve Cemil ve Beşir efendilere ve yedişer sehim kızları mezbûretân Sâmiye ve Anberşemîme'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin terekesi kibel-i şer'îden sagîretânın tesviye-i umûrlarına ta'yîn kılınan Şeyh İbrahim Efendizâde Mehmed Şerîf Efendi ile verese-i kibârın taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'îyye ber-vech-i âtî tevzî' ve taksîm olunur.

Hâne beyne'l-verese ibkâ	Seccâde 2 aded 25 guruş	Havan 1 aded 10 guruş	Satıl 1 aded 20 guruş	... 1 aded 15 guruş
Palas 3 aded 80 guruş	Keçe 1 aded 30 guruş	Kilim 4 aded 150 guruş	Teşt 3 aded 30 guruş	Tencere 3 aded 90 guruş
Kuşhana 70 guruş	Sahan 4 aded 25 guruş	Tava 2 aded 15 guruş	Süzgeç 1 aded 20 guruş	Yatak 2 kat 250 guruş
Ester 1 re's 600 guruş	Def'a ester 1 re's 1200 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

2630 Guruş Para

2630

0230 Techîz ve tekfîn

2400

0103 20 Resm ve sâire 60 guruş, kaydiyye 3 guruş, varak pul 113 guruş
20 para, vesâyet harcı 15 guruş

2296 20

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

2296 guruş 20 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Rebîa 287 guruş	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Mehmed 401 guruş 32 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Cemil 401 guruş 32 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Abdüssamed 401 guruş 32 para
Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Beşir 401 guruş 32 para	Hisse-i bint-i sagîre Samiye 200 guruş 36 para	Hisse-i bint-i sagîre Anberşemîme 200 guruş 36 para	

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendi yedlerine ve sagîretân-ı mezbûretân Samiye ve Anberşemîme'nin hisseleri kendilerine infâk edilmek üzere vasîleri bulunan Mehmed Şerîf Efendi ve Kâtib-i tereke Fâik Efendi ma'rifetiyle vâlideleri mezbûre Rebîa Hânım'a teslîm olunduğuna mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 3 Saferü'l-hayr sene 1330 ve fî 10 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 19

Hüküm No : 21 (22)

Müteveffâ-yı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Molla Mahallesi ahâlîsinden Cemil bin Hacı Mehmed Efendi bin Sıbgatullah Efendi nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûr ahâlîsinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin muvâcehesinde fi'l-asl mahalle-i mezkûrede sâkin iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Hacı Mehmed Efendi bin Sıbgatullah Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Rebîa bint-i eş-Şeyh Ahmed Efendi ile sulbî kebîr oğulları Molla Mehmed ve Hacı Abdüssamed ve Beşir ve Cemil ve sulbiye sagîre kızları Samiye ve Anberşemîme'ye münhasıra oldukdan sonra müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hacı Mehmed Efendi hâl-i hayâtında merkûm Molla Mustafa zimmetinde cihet-i karzdan olan seksen guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sulbî kebîr oğlu ve gâibân ani'l-meclis Molla Mehmed ve Hacı Abdüssamed ve Beşir kezâlik kebîr oğulları ve mezbûre Rebîa zevce-i menkûhası ve mezbûrân Samiye ve Anberşemîme müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sulbiye sagîre kızları ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan on dört guruş hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi merkûm Molla Mustafa'dan bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl merkûm Molla Mustafa cevâbında cihet-i mezbûreden müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin seksen guruş zimmetinde deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâsetleri ma'lûmum değıldir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûmdan ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda kazâ-i mezkûrenin Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Ömer ve Mehmed Tahir efendiler ibnân-ı Emin Efendi bin Ömer Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri münferiden eşhedü bi'llâh Molla Mehmed ve Hacı Abdüssamed ve Cemil ve Beşir müteveffâ Hacı Mehmed Efendi bin Sıbgatullah Efendi'nin sulbî kebîr oğulları ve Rebîa bint-i Ahmed Efendi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zevce-i menkûha-i metrûkesi ve sulbiye sagîre Samiye ve Anberşemîme müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sulbiye sagîre kızları ve hasren vârisleri olup ve terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değıldi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve Allâh için şehâdet dahi ederiz her birleri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iiye etdiklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûrdan müdde'î-i merkûmun on dört guruş hisse-i irsiyyesini kendisine edâ ve teslîm etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Molla Mustafa Efendi'ye tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 20

Hüküm No : 22 (23)

Müteveffâ-yı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Derhamit (Derhüccet) karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ali bin Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûr ahâlîsinden Ali bin Fettah Çavuş muvâcehesinde fi'l-asl karye-i mezkûre ahâlîsiden olup Yedinci Ordu-yı Hümâyûn'a mensûb Nizâmiye Yüz On Sekizinci Alay İkinci Tabur İkinci Bölük efrâdından iken bundan akdem vefât eden Salih bin Ali bin Ahmed'in verâseti vâlidesi Roşi bint-i Hacı Ahmed ve li-ebeveyn er karındaşı Eyüb ve bana münhasıra oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında merkûm Ali zimmetinde cihet-i karzdan olan on iki guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı ve gâibe ani'l-meclis Roşi vâlidesi ve kezâlik gâib ani'l-meclis Eyüb li-ebeveyn er karındaşı ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrede olan beş guruş hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi merkûm Ali'den bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl merkûm Ali cevâbında cihet-i mezbûreden müteveffâ-yı merkûm Salih'in on iki guruşu zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâsetleri ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûmdan ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezkûr ahâlîsinden Resul bin Amed bin Ali ve Abdullah bin Hüseyin bin Bekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'â hâzîrân olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri münferiden eşhedü bi'llâh Roşi bint-i Hacı Ahmed müteveffâ-yı merkûmun vâlidesi ve Mehmed ve Eyüb ibinân-ı Ali bin Ahmed müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşları ve hasren vârisleri olup ve terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve Allâh için şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iiye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûrdan müdde'î-i merkûmun beş guruş hisse-i irsiyyesini edâ ve teslim etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'ye tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 20

Hüküm No : 23 (24)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kara Hasan Mahallesi[nde] sâkine ve zâtı Kali Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Mehmed bin Resul ve Ahmed bin Fettah bin Halid ta'rîfleriyle mu'arrefe işbu râfi'atü hâzâl-kitâb Rukiye bint-i

Şeyh Mehmed Efendi nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm edip bundan akdem vefât eden işbu gâibe ani'l-meclis kızım Asiye'nin zevc-i evveli Cerrahi karyeli Ali bin Mehmed'in firâşından hâsıl [sh. 21]ve mezbûre kızım Asiye'den mütevellid işbu hâzır bi'l-meclis iki buçuk yaşında Mehmed Şükrü nâm sagîr bi-hakkı'l-hızâne kızım gâibe-i mezbûrenin huçr ve terbiyesinde iken mezbûre kızım Asiye nefsinin ecnebî kimesneye tezvîc etmekle hakk-ı hızâne şer'an benim olduğu ecilden hâlâ sagîr-i hâzır-ı mezbûr huçr ve terbiyemde olup muhtâc olduğu nafaka ve kisve-bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için sagîr-i merkûm Mehmed Şükrü'nün babası müteveffâ-yı merkûm Ali'nin terekesine vâzı'ul-yed bulunan vasîsi ve amucası Mustafa bin Mehmed üzerine kibel-i şer'den kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak murâdıdır dedikde mezbûre Rukiye Hâtun'un takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve zikri âti meblağ kadr-i ma'rûf olduğu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbârlarıyla mütehakkık olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûr Mehmed Şükrü'nün nafaka ve kisve-bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için sagîr-i mezbûrun mâlından olmak üzere vasîsi ve amucası mezbûr Mustafa üzerine işbu târih-i kitâbdan yevmî ikişer gurus farz ve takdîr edip meblağ-ı mefrûz-ı mezkûr yevmî ikişer gurus sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve-bahâ [ve] sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer merkûm Mustafa üzerine rücû'a mezbûre Rukiye Hâtun'a izin ver[il]meğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 21

Hüküm No : 24 (25)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Çarşı Mahallesi'nde sâkine Zeyneb bint-i Mustafa bin Ali Hâtun'un vekîl-i müseccel-i şer'îsi Hacı Yusuf bin Musa ibn-i Şemdin kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Kara Hasan Mahallesi ahâlisinden Salih ve Yusuf ibnân-ı şerîf bin Gülo muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden müvekkilemin zevc-i evveli Mehmed Çavuş bin Şerîf bin Gülo'nun verâseti zevce-i menkuha-i metrûkesi müvekkilem mezbûre Zeyneb bint-i Mustafa ile il-ebeveyn er karındaşları işbu hâzırân bi'l-meclis Salih ve Yusuf ile gâibûn ani'l-meclis Mustafa ve Abdullah ve Ali ile li-ebeveyn kız karındaşı Halime'ye münhasıra oldukdan sonra müvekkilem mezbûre Zeyneb kendi zevc-i evveli müteveffâ-yı merkûm Mehmed Çavuş'un terekesinden emânet tarîkiyle biraderleri merkûm Salih nezdinde bulunan ve on iki aded lira-yı Osmanî kıymetinde bir re's esterden mâ'adâ hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini ahz etmiş ve müteveffânın terekesi hîn-i taksîmde müvekkilemin hissesine isâbet eden Akru (Ağru) nâm mevki'de kâin ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân iki kıt'a bağların nısflarına merkûmân Salih ve Yusuf bi-gayrı hakkın vaz'-ı yed ve müdâhale etmekde olduklarından suâl olunup beyne'l-verese emânet tarîkiyle on iki aded lira-yı Osmanî değerinde bir re's esterinin esmânından müvekkilemin rub' hissesine âid üç aded lira-yı Osmanî müvekkileme teslîm edilmek üzere bana verilmesiyle müvekkilemin

hissesi olan mezkûr iki kıt'a bağların [sh. 22] nıslarına müdâhale edilmemek üzere kibel-i şer' den merkûmânlara tenbîh ol[un]ması bi'l-vekâle taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı merkûmân Salih ve Yusuf cevâbında müdde'î vekîl-i merkûm Hacı Yusuf'un kelimât-ı meşrûhasını ikrâr lâkin mezkûr bağların nısları hîn-i taksîmde vekîl-i merkûmun müvekkilesi mezbûre Zeyneb'in hisse-i irsiyyesine isâbet eyledikten sonra mezkûr bağların nısları dört yüz guruş bedel ile vekîl-i merkûmun müvekkilesi Zeyneb'den iştirâ eylemiş ve esmân-ı vâkı'asını dahi mezbûrenin zimmetinde olan dört yüz guruş alacağımıza mukâbil mahsûb edilmiştir ol vechile mezkûr bağların nısları mülk-i müşterâmız olduğu gibi on iki aded lira-yı Osmanî değerinde olan bir re's ester dahi mûrisimiz ve biraderimiz müteveffâ-yı merkûm Mehmed Çavuş emânet tarîkiyle bırakıp mezkûr ester vefât etmiştir dediklerinde mezkûr bağların nısları vekîl-i merkûmun müvekkilesi mezbûre Zeyneb'den iştirâ eylediklerine ve mezkûr ester merkûm Salih'in nezdinde emânet tarîkiyle kalıp fevt olduğuna dâir merkûmândan beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve imhâl ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle vekîl-i merkûmun müvekkilesini gıbbe't-tahlîfi's-şer'î merkûmân Salih ve Yusuf Akru nâm mevki'de kâin ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân vekîl-i merkûmun müvekkilesi Zeyneb'e âid ve mezkûr bağların nıslarına müdâhale edilmemek ve ester-i mezkûrun esmânı olan on iki aded lira-yı Osmanîden vekîl-i merkûmun müvekkilesinin hisse-i irsiyyesine isâbet eden üç aded lira-yı Osmanî müvekkile-i mezbûreye teslim edilmek üzere merkûmâna tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsin ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 22

Hüküm No : 25 (26)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Molla Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Mehmed bin Mehmed bin Ahmed muvâcehesinden da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târihten üç sene akdem merkûm Mehmed'den dokuz yüz guruş ahz edip mukâbilinde mahalle-i mezkûrda kâin bir tarafı Hacı Mehmed Efendi'nin hânesi ve bir tarafı Abdullah bin Gâzi'nin hânesi ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd ve muntehî bir bâb fırınıcı merkûm Mehmed'e terhîn eyledim el-yevm meblağ-ı mezkûr dokuz yüz gurşu merkûm Mehmed'e te'diye etmek ve mezkûr fırınıcı rehininden fekkiyle bana teslim olunmasını taleb ederim dedikde lede's-suâl merkûm Mehmed cevâbında târihten üç sene evvel fırın-ı mahdûd-ı mezkûru dokuz yüz guruş bedel ile merkûm Ahmed'den bey'-i kat'iyile iştirâ etmiş ve semeni dahi tamâmen ve kâmilen merkûmun yedine teslim edip fırın-ı mahdûd-ı mezkûr şirâ'en mâlim ve mülküm olup[sh. 23] el-ân yed-i tasarrufumdadır deyu şirâ da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda kazâ-i mezkûrun Kaya Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Tahir bin Molla Ahmed bin Molla Said ile Molla Mahallesi ahâlîsinden Mehmed bin Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinden gıbbe'l-iştîhâdi's-şer'î eşhedü bi'llâh târihten üç sene akdem merkûm mehmed bin Mehmed bizim huzûrumuzda Molla

Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hacı Mehmed Efendi'nin hânesi ve bir tarafı Abdullah bin Gâzi'nin hânesi ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd ve müntehî bir bâb fırın dokuz yüz guruşbedel ile işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Ahmed'den iştirâ edip bedeli olan dokuz yüz guruşu tamâmen ve kâmilen merkûm Ahmed'e teslim eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ [herbiri] münferiden edâ-yı şehâdet-i şer'yye etdiklerinde evvelen bâ-[varaka-i] mestûre-i şer'yye müzekkî intihâb olunan Molla Mahallesi'nin imamı Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ile muhtârı Mehmed bin İbrahim nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Reşidi Efendi bin Hacı Said bin Ahmed Efendi ve Molla Salih Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mûcibiyle fırın-ı mahdûd-ı mezkûr müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'in şirâ'en mâlî olduğuna ba'de'l-hükm ve't-tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 23

Hüküm No : 26 (27)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Kiraz (Kâraz) karyesi ahâlîsinden bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Kemal'in sulbiye sagîre kızı Medîne'nin babası müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'den ber-mûceb-i defter-i kassâm sagîre-i mezbûreye muntakil iki yüz yetmiş üç guruş yirmi para hıfz ve tesviye-i umûruna bir vasî nasb u ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyete kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan sagîre-i mezbûrenin amucası Mehmed Emin nâm kimesne hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i reşid [rüşd] ve sedâdına değin mâlını hıfz ve tesviye-i umûruna merkûm Memed Emin'i vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzımesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 23

Hüküm No : 27 (28)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Kâraz (Kiraz) ahâlîsinden iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Hüseyin bin Kemal bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Elik bint-i Mehmed ile sulbiye sagîre kızı Medîne ve li-ebevyen er karındaşları Mehmed Emin ve Abdülkadir ve li-ebeveyn kız karındaşı Havva'ya münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ber-vech-i zîr beyân olunur.

Fî 12 Safer sene 1330 ve fî 19 Kânûn-ı Sâni sene [1]327. [sh. 24]

İnek 1 re's 140 guruş	Öküz 1 re's 150 guruş	Merkeb 1 re's 120 guruş	Keçi 1 aded 50 guruş	Koyun 1 aded 40 guruş
Yatak 1 kat 50 guruş	Palas 1 aded 20 guruş	Tencere 1 aded 20 guruş	Perâkende bakır 5 parça 65 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât

675 guruş

Minhâ'l-ihracât

Techîz ve tekfîn 45 guruş	Vasiyyet 30 guruş	Resm 15 guruş	Vasî hüccet 25 guruş	Dellâliyye 10 guruş
Kaydiyye ma'a pul 3 guruş				

Yekûn

128 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

547 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Elik 68 guruş 15 para	Hisse-i bintü'l- mezbûre-i sagîre Medîne 273 guruş 20 para	Hisse-i merkûm Mehmed Emin 102 guruş 22,5 para	Hisse-i merkûm Abdülkadir 102 guruş 22,5 para
---	---	--	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibâr herkes hissesini ahz edip ve sagîre-i mezbûre Medîne'nin hissesi vasîsi bulunan amucası Mehmed Emin'e teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 24

Hüküm No : 28 (29)

Hani Nâhiyesi'ne mülhak Mukriyan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Sofu Hüseyin'in sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Arif ve sagîre kızı Emine'nin babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil defter-i kassâm mücebince yüz otuz üç guruş on parayı hıfz ve tesviye-i umûrlarına bir vasî nasb u ta'yîn olunmak ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve her vechile umûr-ı vesâyete kâdir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla

müttehakkık olmağla sagîrûn-ı mezbûrûnun amucaları Mustafa bin Sofu nam kimesne hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı merkûmânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değîn merkûm Mustafa'yı vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ber-vech-i muharrer kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Safer li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 24

Hüküm No : 29 (30)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Mukriyan karyesi ahâlisinden iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Ahmed bin Sofu Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Hamira ve Fatma ve kebîr oğlu Mehmed ve sagîr oğulları Ahmed ve Arif ve sagîre kızı Emine ve kebîre kızları Emiş ve Hadice'ye münhasıra olduğu inde's-şer'îl-enver zâhir u nümayan oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ber-vech-i zîr tahrîr ve taksîm olunur.

Harâbe bâğ 1 aded 100 guruş	Yatak 1 kat' 120 guruş	Palas 2 aded 40 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş	[sh. 25] Teşt 2 aded 50 guruş
Sahan 2 aded 10 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş	Leğen 1 aded 10 guruş	Harar ve çuval 4 aded 25 guruş	Öküz 1 re's 120 guruş
Kazan 1 aded 40 guruş	Hurdavât-ı menzil 10 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

560 guruş

Techîz ve tekfîn 30 guruş	Resm-i kısmet 13 guruş 10 paar	Dellâliyye 10 guruş	Pul ma'a kaydiyye 2 guruş	Vesâyet 25 guruş
------------------------------	-----------------------------------	------------------------	---------------------------------	---------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

80 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

480 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Hamira 30 guruş	Hisse-i diğer zevce-i mezbûre Fatma 30 guruş	Hisse-i ibn-i merkûm Mehmed 93 guruş 12 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Ahmed 93 guruş 12 para
Hisse-i ibn-i merkûm-ı sagîr Arif 93 guruş 12 para	Hisse-i bint-i mezbûre Hadice 46 guruş 26 ake	Hisse-i bintü'l- mezbûre-i sagîre Emine 46 guruş 26 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Emiş 46 guruş 26 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslîm ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri vasîleri bulunan amucaları Mustafa'ya teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 12 Saferü'l-hayr sene 1330.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 25

Hüküm No : 30 (31)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Licük (Licek) karyesi ahâlîlerinden olup zâtları Lice'nin Körtük Mahallesi'nden Cemil Ağa ibn-i İbrahim Ağa ibn-i Ahmed Ağa ve Hezan karyeli Hüseyin bin Mustafa bin Mahan ta'rîfleriyle mu'arrifûn Ali ve Resul binân-ı Abdullah bin Hüseyin ve Ali bin Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip karye-i mezkûr ahâlîlerinden Hasan bin mahmud bin Mustafa Kahya oğulları Hasan ve Resul ve Emin ve Yusuf ve Mehmed ve karye-i mezkûr ahâlîsinden Hacı Mehmed ve Ali binân-ı Mahmud ibn-i Mustafa nâm kimesneler darb ve cerh maddesinden dolayı kazâ bidâyet ve nizâmiyye mahkemelerinde aleyhimizde ikâme-i da'vâ eylediklerinden da'vâ-yı vâkı'alarının ref'ine dâir bidâyet ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve ahz u kabza ve lede'l-iktiz sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i bidâyet ve nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında leh ve aleyhimizde müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûra mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh [sh. 26] Hacı Ahmed Efendi dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 26

Hüküm No : 31 (32)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Şaâr Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât eden Hac Mehmed bin Hacı Abbas bin Veli'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Vesile bint-i Halid ve diğer zevce-i menkûhası Rebiş bint-i Hacı Ahmed ile sulbiye kebîre kızı Havva ve sulbiye sagîre

kızı Asiye ve sulbiye sagîre hafîdeleri Âmine ve Fatma benât Ahmed ve sulbî sagîr hafîdi Hasan bin Ahmed'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz doksan altı sehîm i'tibârıyla altışar sehîm zevce-i menkûhaları mezbûretân Vesile ve Rebiş'e ve otuz ikişer sehîm sulbiye kebîre ve sagîre kızları mezbûretân Havva ve Asiye'ye ve beşer sehîm hafîdeleri mezbûretân Âmine ve Fatma'a ve on sehîm hafîdi mezbûr Hasan'a isâbet tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun sulbiye-i kebîre kızı mezbûre Havva'nın vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan Körtük Mahallesi ahâlîsinden Abdü... bin Hacı Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Şaâr Mahallesi'nden Hasan bin Ömer bin İsa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Havva'nın babası ve mûrisi müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed hâl-i hayâtında bir re's esteri merkûm Hasan'a yirmi iki aded lira-yı Osmanî bedel ile bey' ve fûrûht etmiş ve meblağ-ı mezbûr yirmi iki aded lira-yı Osmanîden iki aded lira-yı Osmanî ber-vech-i peşîn müteveffâ-yı merkûma teslim olunmuş ve zimmetinde mütebâkî kalan on altı aded lira-yı Osmanî kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle meblağ-ı mezkûr müvekkilem Havva ile gâibûn ani'l-melis mârrû'l-arz verese-i merkûmûna mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûrdan mes'ele-i mîrâsiyyeleri üzere müvekkilemin hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini müvekkileme îsâl edilmek üzere bana edâ ve teslimi merkûm Hasan'a tenbîh olunmak bi'l-vekâle taleb ederim dedikte gıbbe's-suâl merkûm Hasan cevâbında müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed hayâtında bir re's esteri yirmi iki aded lira-yı Osmanî bedel ile bana bey' ve fûrûht eyleyip ben dahi işira ve kabz ve kabûl edip ve esmân-ı vâk'ası olan yirmi iki aded lira-yı Osmanî derhal müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed'e edâ ve teslim etmişdir deyu def' da'vâsına mutâbık beyyine taleb olunukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle bi't-taleb vekîl-i merkûmun [sh. 27] müvekkilesi mezbûre Havva vech-i şer'î üzere tahlîf olmağın mücebince müdde'â-aleyh-i merkûm Hasan'ın zimmetinde mütebâkî kalan on altı aded lira-yı Osmanîden vekîl-i merkûmun müvekkilesi mezbûre Havva'nın hisse-i irsiyyesi olan beş yüz yetmiş guruş vekîl-i merkûma edâ ve teslim edilmek üzere ba'de'l-hüküm ve't-tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 27

Hüküm No : 32 (33)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Huri karyesi ahâlîsinden olup zâtı karye-i mezkûre ahâlîlerinden Ahmed bin Sofu Abdullah bin Hüseyin ve Ali bin Resul bin İbiş nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Ali Petpo bin Ali nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arrafân-ı merkûmânın ta'rîfleriyle mu'arrefe an-asl Alipınar[1] karyesi sâkinelerinden olup el-ân Kali Mahallesi'nde sâkine Âmine bint-i Fettah bin Hasan nâm hâtun mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem Kali Mahallesi'nde mezbûre Âmine'nin sâkine olduğu menzilde beş yüz guruş mehr-i mu'accel ve mü'accel tesmiyesiyle şühûd-ı udûl mahzarlarında nefsinin bana tezvîc

ben dahi tezevvüc ve kabûl etmişken bana teslîmden imtinâ' eder olmağla suâl olunup bana inkıyâda tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve Kali Mahallesi ahâlîlerinden Hüseyin bin Hacı Bekir bin Hacı Mustafa ve Ahmed bin Abdi bin Üzeyir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu mezbûre Âmine bundan akdem Kali Mahallesi'nde sâkine olduğu menzilde beş yüz guruş mehr-i mu'accel ve mü'eccel tesmiyesiyle nefsini bizim huzûrumuzda müdde'î-i merkûm Ali Petpo bin Ali'ye tezvîc edip ol dahi tezevvüc ve kabûl eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücibiyle ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 27

Hüküm No : 33 (34)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Cellik karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Hüseyin ve sulbiye sagîre kızları Hadice ve Sıdika'nın babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendileri müntakil olan hisse-i irsiyye-i şer'iyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm altı yüz guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her cihetle vesâyet uhdesinden [sh. 28] gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîrûn-ı mezbûrûnun li-ebeveyn er karındaşları olup işbu bâ'isü'l-kitâb Ali nâm kimesne sagîrûn-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ü sedâdlarına değîn kîbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda mezbûr Ali dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi's-sâmin aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 28

Hüküm No : 34 (35)

Lice Kazâsı kurâlarından Cellik karyesi sâkinlerinden bundan akdem vefât eden Mehmed bin Abdullah'ın verâseti sulbî kebîr oğlu Ali ve sulbiye kebîre kızı Ayşe ve sulbiye sagîre kızları Hadice ve Sıdika ve sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Hüseyin'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz dokuz sehim i'tibârıyla ikişer sehim oğulları Ali ve Amed ve Hüseyin ve birer seim kızları Ayşe

ve Hadice ve Sıdıka'ya isâbeti tahakkuk eyledikten sonra verese-i mezbûrûndan sagîre-i mezbûrenin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den vasî nasb u ta'yîn olunan li-ebeveyn er karındaşlı Ali bi'l-vesâye ve verese-i sâir-i mezbûrûn bi'l-asâle taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer' iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallelât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Dink ma'a buzavı (buzağı) 5 aded 500 guruş	Yatak 1 kat 100 guruş	Palas 1 aded 70 guruş	Bakır 3 parça 65 guruş
Çuval 1 aded 8 guruş	Def'a bakır 4 parça 30 guruş	Keçi 3 aded 150 guruş	Koyun ve oğlak 2 aded 80 guruş	Keçi nısfı 2 aded 50 guruş
Bedel-i zehâyir 100 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât

1053 guruş

Techîz ve tekfîn 78 guruş 10 para	Resm-i kismet 22,5 guruş	Dellâliyye 18 guruş	Kaydiyye 2 guruş 30 para
Pul 3 guruş	Mekkâre ücreti 13,5 guruş	Vesâyet 15 guruş	

[Yekûnü'l-ihracât]

153 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

900 guruş

Hisse-i kebîr oğlu Ali 200 guruş	Hisse-i sulbî sagîr Ahmed 200 guruş	Hisse-i sagîr oğlu Hasan 200 guruş
Hisse-i bint-i kebîre Ayşe 100 guruş	Hisse-i bint-i sagîre Hadice 100	Hisse-i bint-i sagîre Sıdıka 100

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendi yedlerine ve cüz'î kabîlesinden olmağla hisse-i sagîrûn-ı mezbûrûnun vasîleri bulunan altı yüz guruş li-ebeveyn er karındaşları Ali'ye teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle serh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 29

Hüküm No : 35 (36)

Lice Kazâsı kurâlarından Derhust karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Süleyman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Mehmed ile vâlidesi Meymene bint-i Molla Abdullah ve sulbî sagîr oğulları Mahmud ve Mehmed ve sulbiye sagîre kızları Emine ve Ayşe'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yüz kırk dört sehim i'tibârıyla yirmi dört sehim vâlidesi mezbûre Meymene'ye ve on sekiz sehim zevce-i mezbûre Fatma'ya ve otuz dörder sehim merkûmân Mahmud ve Mehmed'e ve on yedişer sehim mezbûretân Emine ve Ayşe'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Yatak 1 kat 80 guruş	Palas 1 aded 30 guruş	Sahan 1 aded, üsküre 1 aded 15 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş
Çuval 1 aded 5 guruş	Tüfenk 1 aded 10 guruş	Keçi 3 aded 150guruş	Oğlak 1 aded 15 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

330 guruş

Techîz ve tekfîn 11 guruş	Resm-i kısmet 7 guruş	Dellâliyye 5 guruş	Kaydiyye ma'a pul 4 guruş	Mekkâre ücreti 15 guruş
------------------------------	--------------------------	-----------------------	---------------------------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

42 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

288 guruş

Hisse-i ümmü'l-mezbûre Meymene 48 guruş	Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma 36 guruş	Hisse-i sagîr-i mezbûr Mahmud 68 guruş
Hisse-i sagîr oğlu Mehmed 68 guruş	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Emine 34 guruş	Hisse-i bint-i sagîre Ayşe 34 guruş

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendilerine ve sagîrûn-ı mezbûrûnun hisseleri cüz'î kabîlesinden olup iki yüz dört guruş bulunmuş olmağla vasîleri bulunan amucazâdeleri Ahmed bin Süleyman'a teslîm ve i'tâ olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilip temhîr kıldı.

Fî 25 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 29

Hüküm No : 36 (37)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Cerrahi? karyesinde sâkin iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Ali bin Mehmed bin Molla Ömer'in sulbî sagîr oğlu Mehmed Ali ve sulbiye sagîre kızı Fatma nâm sagîrlerin li-ebeveyn amucaları olup tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den mansûb vasîleri olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin Mehmed bin merkûm Molla Ömer meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmağın babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mâl-ı mevrûslarından nafaka ve kisve-bahâ ve sâir havâyic-i zarûreyileri için kîbel-i şer'den kadr-i kifâye meblağ farz u takir olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı mezbûrân için mâl-ı mevrûslarından her birine târih-i kitâbdan yevmî altmışar para cem'an üç guruş [sh. 30] farz ve takdîr edip meblağeyn-i mefrûzeyn-i mezkûreyn sagîrân-ı mezbûrâna harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer mâl-ı mevrûslarına rücû'a vasî-i merkûm Mustafa'ya izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tasi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 30

Hüküm No : 37 (38)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Arpaderesi karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Şehymus'un sulbiye sagîre kızı Fatma'nın babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mâlını defter-i kassâm mücebince iki yüz doksan dört guruş otuz iki parayı hıfza ve tesviye-i umûruna kîbel-i şer'den bir vasî nasb u ta'yîn olunmak ehemmm ve elzem olduğu ecilden sagîre-i mezbûrenin amucası olup her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete kâdir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Ali bin Şeyhmus nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûre Fatma'nın vakt-i rüşd ü sedâdına değın babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mâlını hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 30

Hüküm No : 38 (39)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Arpaderesi karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Şeyhmus'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hamira bint-i Abdullah ile sulbiye kebîre kızı Zeyneb ile sulbiye sagîre kızı Fatma ve li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Ali'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i'tibârıyla üç sehim zevcesi mezbûre Hamira'ya ve on altı sehim mezbûretan Zeyneb ve Fatma'ya ve beş sehim er karındaşı merkûm Mehmed Ali'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkuun emvâl-i metrûkesi bi'l-müzâyede ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan muhalledfât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

İnek nisf 2 re's 200 guruş	Merkeb nisf 1 re's 75 guruş	Öküz nisf 4 re's 300 guruş	Buzavı 2 re's 40 guruş	Yorgan 2 aded 70 guruş
Keçe 1 aded 30 guruş	Çual 2 aded 10 guruş	Bakır 6 parça 75 guruş	Seccâde 1 aded 5 guruş	Telis 1 aded 4 guruş
Tohum bedeli 200 guruş	Bedel-i zehâyir 130 guruş	Hurdavât-ı menzil 30 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

964 guruş [sh. 31]

Minhâ'l-ihracât

Resm-i kısmet 24 guruş	Dellâliyye 19 guruş 20 para	Kaydiyye 3 guruş	Pul 3 guruş	Vesâyet hüccet harcı, mekkâre ücreti 15 guruş
---------------------------	--------------------------------	---------------------	----------------	--

Yekûn-i minha

79 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

884 guruş 20 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Hamira 110 guruş 22 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Zeyneb 294 guruş 32 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Fatma 294 guruş 32 para	Hisse-i li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Ali'ye 184 guruş 10 para
--	--	---	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri yedlerine ve sagîre-i mezbûre Fatma'nin hissesi cüz'î kabîlesinden olup bâlâdaki iki yüz doksan dört gruş otuz iki parayı vasîsi bulunan amucası Mehmed Ali'ye teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 25 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 31

Hüküm No : 39 (40)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Bubiyan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Yusuf bin Mehmed bin Eyüb'ün sulbiye sagîre kızı Güllü'nün babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mâlını defter-i kassâm mücebince dört yüz on bir guruşu hıfza ve tesviye-i umûruna kibel-i şer'den bir vasî nasb u ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagîre-i mezbûrenin amucası olup her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete kâdir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-kitâb Resul bin Mehmed nâm kimesneyi hâkim-i muvakki'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ü sedâdına değin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mâlını hıfza ve tesviye-i umûruna vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 31

Hüküm No : 40 (41)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Bubiyan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Yusuf bin Mehmed bin Eyüb'ün verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyneb bint-i Hasan ile sulbiye sagîre kızı Güllü ve er karındaşı Resul ve kız karındaşı Maile'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâri's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz sekiz sehim i'tibârıyla bir sehim zevce-i mezbûre Zeyneb'e ve dört sehim sagîre-i mezbûre Güllü'ye ve iki sehim er karındaşı Resul'e ve bir sehim kız karındaşı Maile'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi bi'l-müzâyede

ber-vech-i tahrîr [sh. 32] ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

İnek 3 re's, buzavı (buzacı) 3 aded 615 guruş	Merkeb 1 re's 80 guruş	Palas 3 aded 72 guruş	Yorgan 1 aded 55 guruş	Keçe 1 aded 22 guruş
Heğbe 1 aded 7 guruş	Çuval 3 aded 17 guruş	Tencere 1 aded, sahan 3 aded 44 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

895 guruş

Resm-i kısmet 22 guruş 10 para	Dellâliyye 18 guruş	Kaydiyye 2 guruş 30 para	Vesâyet hüccet 15 guruş	Mekkâre ücreti 15 guruş
-----------------------------------	------------------------	-----------------------------	----------------------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

73 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

822 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Zeyneb 102 guruş 30 para	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Güllü 411 guruş	Hisse-i li-ebeveyn er karındaşı Resul 205 guruş 20 para	Hisse-i li-ebeveyn kız karındaşı Maile 12 guruş 30 para
--	---	---	---

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisseleri kendilerine teslim ve sagîre-i mezbûre Güllü'nün hisse-i irsiyyesi dahi cüz'î kabîlesinden olmağla dört yüz on bir guruş vasîsi bulunan amucası Resul'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 32

Hüküm No : 41 (42)

Lice Kazâsı'na tâbi' Sisi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bir Receb'in sulbî sagîr oğlu İsmail'in babası müteveffa-yı merkûmdan müntakil mâlını defter-i kassâm mücebince yüz yetmiş sekiz guruş yirmi parayı hıfza ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'îden bir vasî nasb u ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden sagîr-i mezbûrun amucası olup her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Receb'in hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi

sagîr-i mezbûr İsmail[‘in] vakt-i rüşd ü sedâdına değin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl mâlını hıfza ve tesviye-i umûruna vasî nasb u ta‘yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî‘l-yevmi‘l-ısrîn min şehri Saferi‘l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 32

Hüküm No : 42 (43)

Lice Kazâsı kurâlarından Sisi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ömer bin Receb‘in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Meymene bint-i Ahmed ibn-i Hüseyin ve sulbî kebîr oğulları Mehmed Emin ve Receb ve sulbî sagîr oğlu İsmail ve sulbiye kebîre kızları Zarife ve Âmine ve Emiş‘e münhasıra olduğu bi‘l-ihbâr [sh. 33] lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi‘l-ferâiz yetmiş iki sehim i‘tibârıyla dokuz sehim zevce-i mezbûre Meymene‘ye ve on dörder sehim oğulları merkûmûn Mehmed Emin ve Receb ve İsmail‘e ve yedişer sehim kızları mezbûrûn Zarife ve Âmine ve Emiş‘e isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi bi‘l-müzâyede ber-vech-i tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzati‘ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fî‘l-yevmi‘l-ısrîn min şehri Saferi‘l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.

Bir bâb hâne beyne‘l-verese ibkâ ( )	Öküz 2 re‘s 205 guruş	Keçi ma‘a koyun 5 aded 160 guruş	İnek ma‘a buzavı (buzağı) 1 re‘s 110 guruş	Merkeb 1 re‘s 100 guruş
Yatak 1 kat 100 guruş	Palas 1 aded 30 guruş	Bakır 3 parça 45 guruş	Tohum bedeli 95 guruş	Hurdavât-ı menzil 150 guruş

Yekûnü‘l-metrûkât

1000 guruş

Resm-i kısmet 25 guruş	Dellâliyye 20 guruş	Kaydiyye 3 guruş	Pul 3 guruş	Vesâyet hücceti harcı 15 guruş	Mekkâre ücreti 15 guruş
---------------------------	------------------------	---------------------	----------------	--------------------------------------	-------------------------------

[Yekûnü‘l-ıhrâcât]

81 guruş

Sahhu‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese

919 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Meymene 114 guruş 35 para	Hisse-i ibn-i merkûm Mehmed Emin 178 guruş 28 para	Hisse-i ibn-i merkûm Receb 178 guruş 28 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm İsmail 178 guruş 28 para
Hisse-i bint-i mezbûre Zarife 89 guruş 14 para	Hisse-i bint-i mezbûre Amine 89 guruş 14 para	Hisse-i bint-i mezbûre Emiş 89 guruş 14 para	

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslim ve sagîr-i mezbûrun hissesi cüz'î kabîlesinden olup ber-mûceb-i defter-i kassâm iki yüz altmış sekiz guruşiki parayı vasîsi bulunan amucası Ahmed bin Receb'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 26 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 33

Hüküm No : 43 (44)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Körtük Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Mahmud bin Hâfız ve Sabri bin Mahmud nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Abdullah nâm hâتون kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Ömer bin Abdi nâm kimesnenin muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Ömer'in zevce-i medhûlün-bihâsı olduğu hâlde beni muktezâ-yı şer'-i şerîf mûcebince infâk ve iksâ etmeyip hilâf-ı meşrû' bana eziyet ve cefâ vermekte ve beni bi-gayrı hakkın darb etmekde olup biraderimin hânesinde ta'ayyüş etmekde olduğu cihetle ber-nehc-i şer'-i şerîf beni infâk ve iksâ ve bir mesken-i şer'î tedârük etmek murâdımdır deyu da'vâ etdikde lede's-suâl merkûm Ömer cevâbında mezbûrenin kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr ve mesken-i şer'î ve infâk ve iksâ tedârük etmekde acz göstermekte olup [sh. 34] ber-minvâl-i muharrer mezbûre Zeyneb için nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine kibel-i şer'den zevc-i mezbûr Ömer üzerine işbu târih-i i'lâmdan i'tibâren yevmiyye ikişer guruş farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevc-i merkûm Ömer üzerine rücû'a mezbûre Zeyneb'e izin vermeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 34

Hüküm No : 44 (45)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani kurâlarından Fıs (Fis) karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Bekir bin Ahmed'in verâseti zeve-i menkûha-i metrûkesi Halime bint-i Hasan ile sulbî kebîr oğulları Ali ve Hasan ve sulbiye kebîre kızları Âmine'ye münhasıra olup ve ba'dehû merkûm Ali dahi vefât edip verâseti zevce-i menkûhası Eymo bint-i Abdullah ile vâlidesi mezbûre Halime ve sulbî kebîr oğlu Bekir ve sulbiye kızı Hânım'a münhasıra olup ve ba'dehû merkûm Hasan dahi vefât edip verâseti zevce-i menkûhası mezbûre Eymo ile vâlidesi mezbûre Halime ve sulbî sagîr oğlu Abdülcelil'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati bin dört yüz kırk sehim i'tibârıyla üç yüz kırk sekiz sehim mezbûre Halime'ye ve iki yüz elli iki sehim mezbûre kızı Âmine'ye ve yüz yirmi altı sehim mezbûre Eymo'ya ve yüz on dokuz sehim Ali'nin kızı mezbûre Hânım'a ve iki yüz otuz sekiz sehim Ali'nin oğlu merkûm Bekir'e ve üç yüz elli yedi sehim Hasan'ın sagîr oğlu Abdülcelil'e isâbet eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ	Keçi 4 aded 150 guruş	Koyun nısf 2 aded 40 guruş	Oğlak 2 aded 50 guruş	Kızıl 2 aded 30 guruş
Keçi 1 aded 20 guruş	Merkeb 1 re's 50 guruş	Kazan 1 aded 50 guruş	Teşt 1 aded 15 guruş	Tava 1 aded 10 guruş
Sahan ve lengeri 2 aded 13 guruş	Tencere 1 aded 20 guruş	Yatak 1 kat 100 guruş	Palas 2 aded 50 guruş	Çuval 2 aded 15 guruş
Bedel-i zehâir 100 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât

718 guruş

[Minhâ'l-ıhrâcât]

Techîz ve tekfîn 18 guruş	Resm-i kısmet 17 guruş 20 para	Dellâliyye 14 guruş
Kaydiyye 1 guruş 20 para	Pul 3 guruş	Mekkâre ücreti 12 guruş 20 para

[Yekûnü'l-ıhrâcât]

65 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

653 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Halime 156 guruş 24 para	Hisse-i mezbûre Âmine 113 guruş 16 para	Hisse-i mezbûre Eymo 56 guruş 28 para
Hisse-i mezbûre Hânım 53 guruş 22 para	Hisse-i merkûm Bekir 107 guruş 4 para	Hisse-i sagîr-i merkûm Abdülcelil 160 guruş 26 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendi [sh. 35] yedlerine teslîm ve sagîrûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri cüz'î kabîlesinden olmağla ber-mûceb-i defter-i kassâm iki yüz yirmi dört guruş sekiz para vasîleri bulunan amucaları Bekir'e teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 28 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 35

Hüküm No : 45 (46)

Diyârbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olup zâtî kazâ-i mezkûr Kilise Mahallesi mütemekkinlerin Abranos Efendi veled-i Bedros veled-i Abranos ve Kaspar veled-i Abraham veled-i Kaspar nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Mıgırdıç veled-i Afadis veled-i Kaspar kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Mâl Müdürü Ömer Efendi ibn-i Hacı Salih Efendi ibn-i Mustafa Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edipbundan akdem vefât eden Ohan veled-i İstapan veled-i Kaso'nun hâl-i hayâtında mûmâ-ileyh Ömer Efendi zimmetinde cihet-i karzdan olan yirmi guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât olmağla [etmekle] ben gâib ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşım Abranos müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın amucası oğulları ve gâibân ani'l-meclis Kaso ve Bedros veledân-ı Serkis veled-i Kaspar dahi amucası oğulları ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûr yirmi guruşdan hisse-i irsiyyeme isâbet eden beş guruşu mûmâ-ileyh Emin-i beytül-mâl Ömer Efendi'den bi'l-verâse taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl mûmâ-ileyh Ömer Efendi cevâbında cihet-i karzdan müteveffâ-yı merkûmun yirmi guruş zimmetinde hâlâ deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâset da'vâsı ma'lûmum değildir deyu inkârına mukârin müdde'î-i merkûm Mıgırdıç'dan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Maksi Bogos veled-i Ayfoş ve Bedros veled-i Mıgırdıç veled-i Bedros nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î tarafeyn muvâcehelerinde fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Mıgırdıç ve gâib ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşları Abranos müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın amucası oğulları ve gâibân ani'l-meclis Kaso veled-i Bedros veledân-ı Serkis veled-i Kaspar dahi müteveffâ-yı merkûmun amucazâdeleri ve hasren vârisleridirler bunlardan başka vâris ve terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu

husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelen müzekkî intihâb olunan Sarı Tomas Mahallesi muhtârı Gazar veled-i Keşîş veled-i Ayfoş ve ihtiyârı Masi veled-i Karabet veled-i Masi nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Kizir Ohannis Mahallesi mütemekkinlerinden Dono veled-i Ohannis veled-i Dono ve Marid veled-i Melmo veled-i Arov nâm kimesnelerden alenen tezkiye olunduktan sonra mûmâ-ileyh Ömer Efendi ber-vech-i zîr müdâfa'a ederek şöyle ki müteveffâ-yı mezbûr Ohan vefâtından evvel Mehmed Bey'in hânesine gelerek dîn-i mübîn-i İslâma dâhil ve mûmâ-ileyh Mehmed Bey'in hânesinde kaldığı müddetde beş vakit namaza devâm ve şehri Ramazân'da sâim ve İslâmiyeti herkesin ma'lûm ve müsellemi idüğünden muhalefâtı şer'an beytü'l-mâle âid olmağla müdde'î-i merkûm Mıgırdıç'la ihtilâf-ı dîn bulunduğundan şer'an vârisi olmayıp da'vâ-yı mezkûreye hak ve salâhiyeti yoktur dedikte tekrâr müdde'î-i merkûm Mıgırdıç'dan keyfiyet suâl olunduktan merkûm Ohan'ın İslâmiyetini külliyyen inkâr etmekle mûmâ-ileyh Ömer Efendi'den def'-i da'vâsına yani merkûm Ohan[ın] İslâm olduğuna dâir beyyine taleb olunduktan ba'de'l-hasr ve'l-beyân udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve kazâ-i mezkûr Molla Mahallesi ahâlîlerinden Hatîb Molla Mehmed Efendi bin Hacı Mehmed bin Hacı Ubeyd Efendi ve Mü'ezzin Molla Mustafa bin Abdürrahim bin Cafer nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gibbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka târihten birkaç sene evvel müteveffâ-yı merkûm Ohan Mehmed Bey'in hânesine gelerek dîn-i mübîn-i İslâma dâhil ve orada kaldığı müddetde beş vakit namaza devâm ve şehri Ramazân-ı şerîfde sâim olduğunu re'yü'l-ayn müşâhede eyledik biz bu husûsa bu vech üzere [sh. 36] şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelen mestûre-i şer'iyeye müzekkî intihâbolunan Molla Mahallesi imâmı Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve muhtârı Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen yine mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Abdurrahman Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi ve Said Efendi bin Mahmud Ağa bin Bekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde alenen lede't-tezkiye adl ve makbulü's-şehâde oldukları sâbit ve nümâyân bulunmuş olduğundan müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın İslâmiyetine ve müdde'î-i merkûm Mıgırdıç şer'an vârisi olmadığına ve müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hâzırda müslim ve Müslimeden ma'rûf ve ma'rûfe vârisi bulunmadığına hükm olmağın mücebince muhalefâtı beytü'l-mâle âid bulunmuş olmağla müdde'î-i merkûm Mıgırdıç bî-vech-i şer'î mûmâ-ileyh Ömer Efendi'nin mu'ârazasından men' olduğuna tenbîh ve bi't-tescîl i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-senetî selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 36

Hüküm No : 46 (47)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Barbiş (Barbuş) karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin

bin Musa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fazile bint-i Şeyhmus ile vâlidresi Fatma ve sulbiye sagîre kızı Âmine'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr ve ba'dehû mezbûre Âmine dahi vefât edip vâlidresi mezbûre Fazile bint-i Şeyhmus'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati otuz iki sehim i'tibârıyla yirmi beş sehim mezbûre Fazile'ye ve yedi sehim mezbûre Fatma'ya isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun vasî-i muhtârı olup umûr-ı hayriyyesine sarf edilen karye-i mezbûrenin imâmı Molla mehmed bin Hasan mürâcaatıyla ve şer'î şerîf ma'rifetiyle müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi bi'l-müzâyede ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm edildiği muhaleffât-ı müteveffâdı ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Ağnâm 6 aded 181 guruş	Koyun 4 aded 240 guruş	Koyun 2 aded 185 guruş	Keçi 7 aded 374 guruş	Koyun 2 aded 178 guruş
Tosun 1 re's 172 guruş	İnek 1 re's 521 guruş	İnek 1 re's 66 guruş	Merkeb 2 re's 195 guruş	Tüfenk 1 aded 70 guruş
Kazma 1 aded 10 guruş	Palas ve çuval 5 aded 85 guruş	Yorgan 3 aded 73 guruş	Tütün 1 kıyye 30? guruş	Tencere 1 aded 55 guruş
Kantar 1 aded 11 guruş	Tuluk 1 aded 8 guruş	Teşt 28 guruş	Tava 1 aded 15 guruş	Tencere 1 aded 5 guruş
Dehre 1 aded 10 guruş	Heğbe 1 aded 6 guruş	Revgan 13 guruş	Yatak 1 kat 50 guruş	Bulgur 2 kıyye? 30 guruş
Hinta 1 kıyye 15 guruş 20 para	Şa'îr 3 kıyye 22 guruş 20 para	Mahlût 2 kıyye 24 guruş 20 para	Dehre 1 aded 6 guruş	Zehâyir 197,5 guruş
Tavuk 30 aded 48,5 guruş	Kavrut (Kavut) 12 guruş	Şa'îr 3 kıyye 80 guruş	Nakd-i mevcûd 230 guruş	Tosun 1 re's 161 guruş 30 para

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

3554 guruş

Sülüs vasiyyet 1184 guruş 20 para	Resm-i kısmet 59 guruş 10 para	Dellâliyye 47 guruş 10 para	Kaydiyye 7 guruş	Pul ma'a varak 12 guruş	Ücret-i mekkâre 45 guruş
---	--------------------------------------	-----------------------------------	---------------------	-------------------------------	--------------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

1355 guruş [sh. 37]

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

2199 guruş

Hisse-i mezbûre Fazile 1717 guruş 30 para	Hisse-i mezbûre Fatma 481 guruş 10 para
--	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere müteveffânın vasî-i muhtârı ma‘rifetiyle ve ma‘rifet-i şer‘le verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 37

Hüküm No : 47 (48)

Lice Kazâsı Til karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin Şerîf’in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Nuriye bint-i Bedirhan ile sulbiye kebîre kızları Emine ve Esmâ ve Haçik ve sulbiye sagîre kızları Seyfek ve Saniye ve Zeyneb ve Asrek ve sulbi sagîr oğlu Hasan'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer‘il-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehim i‘tibârıyla dokuz sehim zevce-i mezbûre Nuriye'ye ve yedişer [sehim] mezbûre ...Emine ve Esmâ ve Haçik ve Seyfek ve Saniye ve Asrek ve on dört sehim sulbî sagîr oğlu merkûm Hasan'a isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi bi'l-müzâyede verese-i kibârın hisseleri kendilerine ve verese-i sığârın hisse-i irsiyyeleri dahi vasîleri bulunan müteveffânın biraderi Ferho ma‘rifetiyle ve ma‘rifet-i şer‘le sagîrûn-ı mezbûrûna sarf ve infâk etmek üzere vâlideleri bulunan mezbûre Nuriye'ye teslim olunduğu muhalledfât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Yorgan 2 aded 100 guruş	Palas 1 aded 30 guruş	Leğen 1 aded 15 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş
Sahan 1 aded 5 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş	Çuval ve harar 26 guruş	Kavak dehresi 200 guruş	Bedel-i zehâir 200 guruş
Hurdavât-ı menzil 100 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât

711 guruş

Sülüs vasiyeti 237 guruş	Resm-i kısmet 12 guruş	Dellâliyye 9 guruş	Kaydiyye 1 guruş 20 para
Pul 3 guruş	Vesâyet 25 guruş	Ücret-i mekkâre 30 guruş	

[Yekûnü'l-ıhrâcât]

317 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

393 guruş 20 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Nuriye 49 guruş 7 para	Hisse-i bint-i kebîre Emine 38 guruş 10 para	Hisse-i bint-i kebîre Esmâ 38 guruş 10 para	Hisse-i bint-i mezbûr Haçık 38 guruş 10 para	Hisse-i bint-i sagîre Seyfek 38 guruş 10 para
Hisse-i bint-i sagîre Saniye 38 guruş 10 para	Hisse-i bint-i sagîre Asrek 38 guruş 10 para	Hisse-i bint-i sagîre Zeyneb 38 guruş 10 para	Hisse-i ibn-i sagîr Hasan 76 guruş 20 para	

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendilerine teslîm ve sagîrûnun hisse-i irsiyyeleri cüz'î kabîlesinden olmağla ber-mûceb-i defter-i kassâm iki yüz otuz üç guruş yirmi paradan ibâret bulunmuş olmağla vasîleri bulunan amucaları ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le vâlideleri bulunan mezbûre Nuriye'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 20 Kânûn-ı Sâni sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 38

Hüküm No : 48 (49)

Müteveffâ-yı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Melahim karyesi ahâlîsinden Hüseyin bin Ali bin Musa nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûr ahâlîsinden İzzet bin Ali muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip fi'l-asl Melahim (Mollaheyim) karyesi ahâlî sinden olup Nizâmiyye Süvari Yirmi Üçüncü Alay Beşinci Bölük dördüncü neferi olan bundan akdem Van Hastahânesi'nde vefât eden Mehmed bin Ali bin Musa hâl-i hayâtında merkûm İzzet zimmetinde cihet-i karzdan olan on beş guruş hakkını kable'l-istifâ vefât olmağla (etmekle) ben müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı ve gâibe ani'l-meclis Esmâ bint-i Ali kız karındaşı ve hasren vârisleri olduğumuz cihetle meblağ-ı mezkûru merkûm İzzet'den bi'l-verâset taleb ederiz deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl merkûm İzzet cevâbında cihet-i merkümeden müteveffâ-yı merkûm Mehmed'in on beş guruş zimmetinde deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin merkûmânın verâsetleri ma'lûmum değildir deyu inkâr edicek müdde'î-i merkûmdan müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Til karyesi ahâlîsinden Hasan bin Bedirhan bin Musa ve Kali Mahalleli Abdi bin Hüseyin bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Hasan bin Ali bin Musa müteveffâ-yı merkûm Mehmed'in li-ebeveyn er karındaşı ve gâibe ani'l-meclis mezbûre Esmâ müteveffâ-yı merkûmun hemşîresi ve hasren vârisleridir ve terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iiye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûmânın verâset lerine ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 38

Hüküm No : 49 (50)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi Şikeftan karyesi ahâlîlerinden olup zâtları Lice'nin Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Emin bin Ömer ve Hüseyin Çavuş bin Mehmed nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrifân Fakı Ali ve Ahmed binân-ı Resul bin Ömer nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki bundan akdem vefât eden karye-i mezkûre ahâlîsinden ceddimiz Hacı Mahmud bin Memiş Kahya'dan vâlidemiz Zeyneb bint-i Hacı Mahmud'a ve mezbûre vâlidemiz Zeyneb'in vukû'-ı vefâtına mebnî [sh. 39] verâseti bizlere ve li-ebevyen kız karındaşlarımız gâibetân ani'l-meclis Meryem ve Mümine'ye irsen intikâl eden emvâl-i menkûle ve gayr-ı menkûle karye-i mezkûre ahâlîsinden Ali Kahya bin Hacı Mahmud bi-gayrı hakkın müdâhale etmekte olup müdâhale-i vâkı'asının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâ'yih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak zere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i âmme-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Rebî'ülevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 39

Hüküm No : 50 (51)

Husûs-ı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-i'lâm Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Cellik karyesi ahâlîsinden Hacı Bekir bin Hacı Abdullah bin Ali nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûre ahâlîsinden Hasan Kahya bin Abdülfettah bin Ali muvâcehesinde fi'l-asl karye-i mezkûre ahâlîsinden olup bundan yirmi gün akdem li-ecli'l-maslahat Diyarbakır'a giderek mezkûr Diyarbakır'ın Çifte Hanı'nda vefât eden Mehmed Ali bin Hacı Bekir bin Hacı Abdullah'ın verâseti benimle gâibetân ani'l-meclis vâlidesi Zeliha bint-i Kasım ve zevce-i menkûhası Fatma bint-i Hacı Mehmed'e münhasıra oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ali hâl-i hayâtında merkûm Hasan Kahya zimmetinde cihet-i karzdan olan doksan iki guruş hakkını kable'l-istîfâ vefât

etmekle ben müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ali'nin pederi ve gâibetân ani'l-meclis mezbûre Zeliha vâlidresi ve mezbûre Fatma zevce-i menkûhası ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan kırk altı gurus hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi merkûm Hasan Kahya'dan bi'l-verâse taleb ve da'vâ ederim suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Hasan Kahya cevâbında cihet-i mezbûreden müteveffâ-yı merkuun doksan iki gurus zimmetinde hâlâ deyni olduğunu ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâseti ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûm Hacı Bekir'den ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre ahâlîsinden Abullah bin Ahmed bin Abdullah ve Hasan bin Mahmud bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdî's-şer'î her biri münferiden eşhedü bi'llâh Hacı Bekir bin Hacı Abdullah bin Ali müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ali'nin yederi ve Zeliha bint-i Kasım müteveffâ-yı merkûmun vâlidresi ve mezbûre Fatma bint-i Hacı Mehmed müteveffâ-yı merkûmun [sh. 40] zevce-i menkûha-i metrûkesi ve hasren vârisleri olup ve müteveffâ-yı merkûmun terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve Allâh için şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iiye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iiye müzekkî intihâb olunan karye-i mezkûrenin imâmı Mehmed bin Adil bin Hüseyin ve muhtârı Mehmed bin Abdülfettah bin Ali nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Abdullah bin Hacı İbrahim bin Molla Hamza ve Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Tahir Efendi bin Emin Efendi bin Ömer Efendi nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlû's-şehâde olmağın mûcibiyle merkûmun verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr doksan iki gurus alâ vechi'l-farîzati's-şer'iiye kırk altı gurusun müdde'î-i merkûm Hacı Bekir'e ve mütebâkî kırk altı gurusun dahi verâsetleri sâbite olan müteveffâ-yı merkûmun vâlidresiyle zevcesi mezbûretân Zeliha ve Fatma'ya yirmi üçer gurus edâ ve teslîm etmek keyfiyetinin müdde'â-aleyh-i merkûm Hasan Kahya'ya tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Reb'ilevvel li-seneti selâsin ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 40

Hüküm No : 51 (52)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Hacı Derviş Bey bin Hacı Sadullah Bey nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kali Mahallesi ahâlîsinden Mehmed bin Halid bin Hacı Mehmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm [edip] bundan üç sene mukaddem birres esterimi yirmi aded lira-yı Osmanî bedel ile işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Mehmed'e bey' ve fûrûht ederek meblağ-ı mezbûrdan ancak dört aded lira-yı Osmanî bana verilip ve bâkî kalan on altı aded lira el-hâletü hâzihî zimmetinde alacak hakkım olmağla suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed dahi cevâbında fi'l-hakîka târih-i mezkûrda bir re's ester on sekiz aded lira-yı Osmanî bedel ile Hacı Derviş Bey'e bey' ve fûrûht eyleyip esmân-ı vâkî'asından dört aded lira-yı Osmanî müdde'î-i merkûm Hacı Derviş Bey'e verip mütebâkî olan

on dört aded lira-yı Osmanî hâlâ zimmetimde kalmış ise de lâkin ona mukâbil müdde'â-bih olan esteri müdde'î-i mûmâ-ileyhden iştirâ etmezden evvel müdde'î-i merkûma fûrûht eylediğim bir re's ester esmânından iki aded lira-yı Osmanî ve izniyle hizmetkârı Ahmed'e üç lira-yı Osmanî bedel ile fûrûht eylediğim bir aded tüfenk ki cem'an beş aded lira-yı Osmanî olup zimmetimde müdde'î-i merkûmun alacağı olan on dört liradan ba'de't-tenzîl bâkî kalan dokuz aded lira-yı Osmanîsi hâlâ zimmetimde alacak deyni kalmışdır deyu dokuz lirayı ikrâr ve beş lira-yı Osmanî müdde'î-i merkûmun zimmetine mahsûb edildiğini beyân eylediğinden keyfiyet tekrar müdde'î-i merkûmdan suâl olundukda müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed evvelce kendisine fûrûht eylediğin bir re's ester esmânından iki lira-yı Osmanî hâlâ zimmetinde kaldığını ikrâr lâkin izin ve ma'rifetiyle müdde'â-aleyh Mehmed tarafından hizmetkârı Ahmed'e üç lira bedel ile bir tüfenk fûrûht eylediğini inkâr ve müdde'â-bih olan ester yirmi lira-yı Osmanî bedel ile fûrûht eylediğini beyân etdikde da'vâ-yı mezkûreleri beyâna havâle olundukda her biri müdde'âlarını isbâtdan [sh. 41] izhâr-ı acz edip ve her biri da'vâ-yı mezkûrede âherin müdde'â ve ikrârına râzı olmayıp ehaduhmâ âheri istihlâf etdikde evvelen müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed müdde'â-bih olan esteri müdde'î-i merkûm Hacı Derviş Bey'den yirmi lira bedel ile iştirâ eylemediğine ve sâniyyen müdde'î-i merkûm Hacı Derviş Bey hizmetkârı izin üç lira bedel bir tüfenk müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'den iştirâ eylemediğine dâir her biri bi'l-muvâcehe vech-i vecîh-i şer'î üzere ba'de't-tahlîf müdde'î-i merkûm Hacı Derviş Bey'in izniyle hizmetkârı Ahmed'e vermiş olduğu tüfenk esmânından matlûbu olan üç liradan müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'in men'ine ve müdde'î-i merkûmun ikrârı mücebince evvelce merkûm Mehmed'den iştirâ eylediği ester esmânından zimmetinde bâkî kalmış olan iki lira müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'e olan alacağına mahsûben ba'de't-tenzîl ve müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'in ikrârı mücebince müdde'î-i merkûm Hacı Derviş Bey'in hâlâ zimmetinde on iki aded lira deyni ve alacağı olduğuna ba'de'l-hükm ve't-tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî' ilevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 41

Hüküm No : 52 (53)

Lice Kazâsı'nın Cum karyesi sâkinelerinden olan Delvan Mahallesi'nde olup zâtı kazâ-i mezkûr Kaya Mahallesi ahâlîsinden Yusuf bin Reşid bin Mehmed ve Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe İlhan bint-i Şemdin bin Hüseyin nâm hâtun mahalle-i mezbûrede Hacı Abdullah bin Hacı Hasan'ın sâkin olduğu menzile varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde mezbûre İlhan Kaya Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Aği bin Hacı Osman bin Ali muvâcehesinde fi'l-asl kazâ-i mezkûrun Dizdin karyesi ahâlîsinden olup işbu târihten sekiz mâh mukaddem vefateden İsmail bin Resul hâl-i hayâtında merkûm Mehmed Ağa'nın zimmetinde cihet-i karzdan olan yüz guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûha-i metrûkesi ve gâib ani'l-meclis Resul dahi müteveffâ-yı merkûm İsmail'in babası ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezbûrda olan yirmi beş guruş hisse-i irsiyye-i şer'iyeyi

merküm Mehmed Ağa'dan bi'l-verâse taleb ederim aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merküm Mehmed Ağa dahi cevâbında cihet-i merkümeden müteveffâ-yı merküm İsmail'in yüz guruszimetinde deyni olduğunu ikrâr lâkin merküm İsmail bundan sekiz mâh mukaddem vefât edip etmediği ve müdde'iyye-i mezbûre İlhan müteveffâ-yı merküm İsmail'in zevce-i menkûhası ve vârisi olduğunu inkâr etmekle müdde'iyye-i mezbûre İlhan'dan ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda bâlâda muharrer mu'arrifân-ı merkümân Yusuf bin Reşid bin Mehmed ve Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdiş-şer'î her biri münferiden eşhedü bi'llâh Dizdin karyeli İsmail bin Resul bundan sekiz mâh mukaddem vefât edip ve İlhan bint-i Şemdin müteveffâ-yı merküm İsmail'in zevce-i menkûhası ve gâib ani'l-meclis Resul bin Silo? müteveffâ-yı merkuun babası ve hasren vârisi ve terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve edâ-yı şehâdet-i şer'iyye dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i [sh. 42] şer'iyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağla mûmâ-ileyh Mehmed Salih Efendi meclis-i şer'a gelip alâ vukû'ı takrîrîhî ve inhâ'ihî merküm İsmail'in vefâtına ve mezbûre İlhan ile Resul ber-vech-i muharrer müteveffâ-yı merkümün vârisleri olduğuna ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûrda olan mezbûre İlhan'ın yirmi beş gurus hisse-i irsiyye-i şer'iyyesi mezbûreye edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merküm Mehmed Ağa'ya tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ilevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 42

Hüküm No : 53 (54)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin [Lice] Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Kadişti (Kadişt) karyesi ahâlîsinden iken bundan mukaddem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Ahmed bin Faris bin Molla Ali'nin verâseti zevce-i metrûke[si] Vesile bint-i İsmail ile sagîretân kızları Havva ve Hadice ve li-ebeveyn er karındaşı Mehmed ve kız karındaşı Emine'ye münhasıra inde's-şer'îl-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîretân-ı mezbûretânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına [değîn] mâlını hıfza ve umûr tesviyelerine kıbel-i şer'den vasiyye-i mezbûreleri vâlideleri mezbûre Vesile[nin] taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 14 şubat sene [1]327.

Koyun ma'a kuzu 4 adet 200 gurus	Keçi 2 adet 70 gurus	Merkeb 1 re's 130 gurus	Yatak 1 kat 60 gurus	Palas 2 adet 50 gurus
Maşrafa 1 adet 10 gurus	Çuval 5 adet 20 gurus	Şal 1 adet 10 gurus	Tüfenk 1 adet 30 gurus	Tencere 1 adet 20 gurus
Hançer 1 adet 15 gurus	Heğbe 1 adet 5 gurus	Pambuk çıkını 5 adet 20 gurus	Hurdavât-ı menzil 20 gurus	

Yekûnü'l-metrûkât

650 guruş

[Minhâ'l-ıhrâcât]

Techîz ve tekfîn 50 guruş	Düyûnu 80 guruş	Resm-i kısmet 13 guruş	Dellâliyye 10 guruş	Kaydiyye ma'a pul 3 guruş
------------------------------	--------------------	---------------------------	------------------------	---------------------------------

Yekûn minhâ

156 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

494 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Vesile 61 guruş 30 para	Hisse-i bintü'l- mezbûre Havva 164 guruş 6 para	Hisse-i bintü'l- mezbûre Hadice 164 guruş 6 para	Hisse-i âhu'l- merkûm Mehmed 68 guruş 10 para	Hisse-i uhtü'l- mezbûre Emine 34 guruş 5 para
---	---	--	---	---

Sagîretân-ı mezbûretânın ber-mûceb-i defter-i kassâm cem'an üç yüz yirmi dokuz guruş on iki para vasîleri bulunan vâlideleri Vesile'ye teslîm olunmuşdur.

Fî 6 Şubat sene [1]327.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 42

Hüküm No : 54 (55)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'nin Kalfa Zivi Mahallesi'nde sâkine ve zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîsinden İbrahim bin Sadun bin İbrahim ve Hasan bin Mehmed bin Abdullah ta'rîfleriyle mu'arrefe Pakize bint-i Hâfız ile Ali bin Mehmed nâhiye-i mezbûre[de] mahkeme-i şer'iyyeye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i enverde yine mahalle-i mezbûrede sâkin hâlâ zevci Musa bin Yusuf bin Musa muvâcehesinde mezbûre Pakize târihten on altı sene mukaddem iki yüz elli guruş mehr-i mu'accel-i makbûz ve iki yüz elli guruş mehr-i mü'eccel-i mev'ûd tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken iki seneden beri beynimizde vâki' olan nefret ve adem-i hüsn-i mübâşeret-i zevciyyetden dolayı mârrü'z-zikr iki yüz elli guruşla nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâm üzerine olmak üzere hul'a tâlibin dedikde zevc-i merkûm Musa bin Yusuf ber-vech-i muharrer iki yüz elli guruşla nafaka-i iddet [ve me'ûnet-i] süknâ üzere mezbûre hul' edip ve tarafeynden kabûl birle yek-diğerini hukûk-ı zevciyyete müte'allik de'âvîden ibrâ ve iskât [sh. 43] eyledikleri mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min Saferi'l-hayr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 43

Hüküm No : 55 (56)

Diğer sicillin yetmiş sekizinci numro ile elli altıncı sahîfesinde mukayyed bulunan Cerrahi? karyeli müteveffâ Ali bin Mehmed'in kassâm defterinin zeylidir.

Müteveffâ-yı merkûm Ali bin Mehmed'in tahrîr-i terekesinden sonra mevrû'âtından husûle gelen zehâir ve yekinden mektûme olarak zuhureden eşyâları zeylen tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Rebî'ilevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bedel-i zehâir 960 guruş	Halat bedeli 128 guruş	Bir kıt'a bâğ 160 guruş	Tüfenk 1 aded 200 guruş	Saman esmânı 20 guruş
-----------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------	--------------------------

Yekûnü'l-metrûkât

1468 guruş

Resm-i kısmet 37 guruş	Kaydiyye 4 guruş 20 para	Pul 2,5 guruş	Mekkâre ücreti 20 guruş
---------------------------	-----------------------------	------------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

63 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1405 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Asiye 175 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i sagîr Mehmed Şükrü 491 guruş 30 para	Hisse-i ibn-i sagîr Mehmed Ali 491 guruş 30 para	Hisse-i bint-i sagîre Fatma 245 guruş 30 para
---	--	--	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere zevce-i mezbûre Asiye'nin hisse-i irsiyyesi kendi yedine ve sagîrûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri müteveffâ-yı merkûmu li-ebeveyn er karındaşı ve vasî-i muhtârı bulunan karye-i mezkûre ahâlîsinden Mustafa bin Mehmed'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 16 [Rebî'ulevvel] sene-i minh.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 43

Hüküm No : 56 (57)

Lice Kazâsı'na mülak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Cerrahi? karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefateden Mehmed Şükrü bin Ali bin Molla Ömer'in verâseti vâlidesi Asiye bint-i Şeyh Hâfız Mehmed Efendi ile li-eb er karındaşı Mehmed Ali ve kız karındaşı Fatma'ya münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz on sekiz sehim i'tibârıyla üç sehim vâlidesi mezbûre Asiye'ye ve on sehim li-eb er karındaşı Mehmed Ali'ye ve beş sehim li-eb kız karındaşı Fatma'ya münhasıra oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksiz olunan muhallelât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zıkr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Rebî'levvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Müteveffâ-yı merkûm Mehmed Şükrü'nün babası müteveffâ Ali'nin defter-i kassâmda muharrer olan müteveffâ-yı merkûm Mehmed Şükrü'nün hisse-i irsiyyesi

Nakden

3289 guruş

Resm-i kısmet 85 guruş	Kaydiyye 10 guruş	Mekkâre 10 guruş	Pul 2 guruş 20 para
---------------------------	----------------------	---------------------	------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

107 guruş 20 para [sh. 44]

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

3281 guruş 20 para

Hisse-i vâlidesi mezbûre Asiye 547 guruş	Hisse-i li-eb er karındaşı Mehmed Ali 1823 guruş 5 para	Hisse-i li-eb kız karındaşı Fatma 911 guruş 15 para
---	---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere vâlidesi mezbûre Asiye'nin hisse-i irsiyyesi kendi yedlerine teslîm ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri ba'dehû eytâm sandığına teslîm olunmak üzere vasî-i muhtârı bulunan amucaları Mustafa'ya muvakkaten teslîm edildiğini mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 44

Hüküm No : 57 (58)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Cellik karyesinde sâkine ve zâtı karye-i mezkûre ahâlîsinden Sadun bin Mehmed bin Adil ve Kaya Mahallesi'nden Ahmed bin Mehmed bin Mustafa nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Mehmed bin İskender nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinde Molla Mehmed bin Musa ibn-i Abdülfettah muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezkûre[nin] Fayaz (Fayas) karyesi[inde] Mehmed Ali bin Yusuf ibn-i Ali Kahya nâm kimesne zevc-i dâhilim olup bundan üç sene mukaddem silâh altında Manastır Vilâyeti'nde hastanesinde vefât edip verâseti benimle sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sulbiye sagîre kızı Asiye ve babası merkûm [Yusuf bin Ali Kahya] ve anası mezbûre Vesile bint-i Osman'a münhasıra olup müteveffâ-yı mezbûr zevcim merkûm Mehmed Ali hâl-i hayâtında merkûm Molla Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan olan kırk gurusu alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûmun zevcesi ve gâibûn ani'l-meclis Ahmed sagîr oğlu ve Asiye sagîre kızı ve mezbûre Vesile merkûmun anası ve Yusuf müteveffâ-yı merkûmun babası ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezbûr kırk gurusundan hisse-i irsiyyeme isâbet eden beş gurusu merkûm Molla Mehmed'den bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikte gibbe's-suâl merkûm Molla Mehmed cevâbında cihet-i karzdan merkûm Mehmed Ali'nin kırk gurusu zimmetinde deyni ve ber-vech-i muharrer hasren vârisleri olduklarını tâyi'an ikrâr lâkin merkûm Mehmed Ali hayât ve memâtı ma'lûmum değildir deyu vefâtını inkâr eylediğinden müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'dan ber-vech-i muharrer Mehmed Ali'nin vefât eylediğine dâir beyyine taleb olundukda kazâ-i mezkûra tâbi' Derhust karyesi ahâlîlerinden Mehmed bin Mehmed ibn-i Haydar ile Abdullah bin Mehmed ibn-i Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâd her biri eşhedü bi'llâh fi'l-hakîka bundan üç sene akdem Lice Kazâsı'na tâbi' Fitar karyesi ahâlîsinden Mehmed Ali bin Yusuf ibn-i Ali Kahya nâm kimesne silâh altında Manastır Vilâyeti Hastahânesi'nde vefât eylediğini re'y bi'l-ayn müşâhede eyledik biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'îyye müzekkî intihâb olunan Derhust karyesi ahâlîsinden imâmı Molla Abdullah bin Şeyh Mehmed ibn-i Hacı Veli ve muhtârı Ahmed bin Resul ibn-i Ahmed nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Cellik karyesi muhtârı Hasan bin Fettah ibn-i Ali Derhust karyeli Molla Abdurrahman bin Molla Ömer bin Şeyh Mehmed nâm kimesneden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mûcibiyle merkûm Ali'nin vefâtına ba'de'l-hükm müdde'â-aleyh-i merkûm Molla Mehmed'in ikarı mücebince zimmetinde olan müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ali'nin alacağı olan kırk gurusundan müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'nin hisse-i irseyyesine isâbet eden beş gurusu kendisine edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Molla Mehmed'e tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

***

Sahife No : 45

Hüküm No : 58 (59)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'nin nefsi Hani Kasabası mahallâtından Hamşık Mahallesi ahâlîsinden Hacı Mehmed bin Molla Hüseyin bin Sun'ullah ve Abdullah bin Hasan bin Osman nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hazîne da'vâ vekîli Abranos Efendi bin Bedros bin Abranos muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelim edip üç yüz yirmi dört senesi a'şârından dolayı hazîne-i celîleye medyûn bulunan kasaba-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Timur Bey târihten altı gün akdem yevmiyye onar guruşdan ücretle birinin sağ gözü sakat ve iki yüz guruş değerinde ve birinin rengi kiremit ve beş yüz guruş değerinde iki re's iğdişimizi kirâ edip merkez-i kazâyâ getirip ba'zı bed-hâhânın ihbârlarıyla haciz me'mûr-ı mahsûs tarafından hacz olunmuş halbuki işbu [zikr] olunan iki re's iğdiş mâlımız ve mülkümüz olup suâl olunup mezkûr iki re's iğdişleri tarafımıza teslimi matlûbumuzdur dediklerinde gibbe's-suâl merkûm Abranos Efendi cevâplarında mezkûr iğdişleri üç yüz yirmi dört senesi a'şârından dolayı hazîne-i celîleye medyûn bulunan Mehmed Bey bin Reşid Bey yedinden tutulup deynibedelinde hacz edilmiş ve müdde'ıyyân-ı merkûmânın mâlları değildir deyu inkâr edicek müdde'ıyyân-ı merkûmândan müdde'âlarına mutâbık beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve nefsi Hani Kasabası Hamşık Mahallesi ahâlîlerinden İsmail Bey bin Bedirhan Bey bin Salih Bey ve Molla Yusuf bin Hacı Ali bin Hüseyin nâm kimesneler li-eclîş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î tarafeynin muvâcehelerinde her biri eşhedü bi'llâh işbu müşâhede olunan iki re's iğdişin biri kiremit renginde ve beş yüz guruş değerinde ve birinin sağ gözü kör ve iki yüz guruş değerinde müdde'ıyyân-ı merkûmân Hacı Mehmed ve Abdullah'ın mâllarıdır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'ıyye müzekkî intihâb olunan Hani Kasabası Hamşık Mahallesi imâmı Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve muhtârı Meşhûr Kassâb Reşid nâm kimesnelere sırren ve sâniyyen Sabri bin Hacı Abdullah bin Mehmed Şerîf ve Kadîşte karyeli Ahmed bin Mehmed bin Ahmed nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları gibbe't-tahlîfi's-şer'î mezkûr iki re's iğdiş müdde'ıyyân-ı merkûmân Hacı Mehmed ve Abdullah'ın mâlları olduğuna ba'de'l-hükm i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 45

Hüküm No : 59 (60)

Battâl

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Delvan Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Abdülfettah bin Ahmed ibn-i Sofu Bekir nâm kimesne verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Abdülgafur ibn-i Hüseyin ve sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Mehmed ve Hüseyin ve

sulbiye kebîre kızı Vesile[']ye] münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zâtları mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Ahmed bin Abdurrahman bin Hasan ve Ahmed bin Ferho ibn-i Aziz nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefûn mezbûretân Fatma ve Vesile ve Ahmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine hâzırûn olup her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bundan akdem babamız ve mûrisimiz Abdülfettah'ın vukû'-ı vefâtına mebnî nefsi-i Lice Kasabası toprağında kâin bir tarafı Hacı Hasan bin Ahmed bağçesi ve bir tarafı dere ve bir tarafı tarîk-i âmm ile Hacı Hasan bin Aziz bağçesi ve bir tarafı Kâmil Bey ile Ahmed bin Ferho ve Mustafa bin Haydar bağçeleriyle mahdûd ve muntehî bizlere tarla eylediği bir kıt'a [sh. 46] bağçe bir tarafı dere ve bir tarafı Mustafa bin Haydar ile Ahmed bin Ferho bağçeleri ve bir tarafı Hacı Hasan bin Aziz ve bir tarafı sâhib-i sened bağçeleri ile mahdûd ve muntehî hisselerimizi ellibeş aded lira-yı Osmanî bedel ile kazâ-i mezkûr Körtük Mahallesi ahâlîsinden Mustafa ve Mehmed binân-ı Hacı Cuma ibn-i Mustafa'ya bey' ve fûrûht edip bedeli olan elli beş aded lira-yı Osmanî tamâmen ve kâmilen müşteriyân-ı merkûmân yedlerinden ahz u kabz eyledik ve hudûd-ı erba'asıyla mahdûd ve muntehî müfrez nısf hissesinin nâmımıza mu'âmele-i intikâliyyesini ba'de'l-icrâ müşterî-i merkûm Mehmed'in nâmına mu'âmele-i ferâğîyyesinin icrâsına ta'alluk eden mu'âmelenin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine işbu hâzır bi'l-meclis mahkeme-i şer'îyye hademesi Mustafa Efendi bin Osman Efendi bin Monla Hüseyin Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh Mustafa Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya [ta'ahhüd] ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

***

Sahife No : 46

Hüküm No : 60 (61)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Firdevs karyesi ahâlîsinden olup zâtı karye-i mezkûre ahâlîlerinden Mehmed bin Molla Ali ibn-i İbrahim ve Ali bin Hüseyin ibn-i Mehmed nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arref Cuma bin İsmail ibn-i Bekir nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûrda sâkine ve zâtı mu'arrafân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe ibn-i Ali mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip târih-i vesîkadan dokuz mâh akdem işbu hâzıra bi'l-meclis mezbûre Meryem Diyarbakır'da biraderi işbu hâzır bi'l-meclis Mahmud bin Abdî'yi tevkîl ederek merkûm Mahmud sekiz yüz gurus başlık nâmıyla alıp mahzar-ı şühûdda mezbûrenin nikâhını bana akd ben dahi nikâhını kabûl eyleyip ol vechile mezbûre Meryem zevce-i menkûham olup suâl olunup nefsinin bana teslîm olunmak kıbel-i şer'den mezbûreye tenbîh olunması murâdımdır dedikte gibbe's-suâl mezbûre Meryem cevâbında müddet-i iddetimde Diyarbakır'a gitmeyip müdde'î-i merkûm Cuma'ya nikâhımı akd edilmek üzere biraderim merkûm Mahmud'u tevkîl etmişim deyu müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde'âsını inkâr eylediğinden müdde'î-i merkûm Cuma'dan müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân Sumaki karyesi ahâlîsinden Şükrü bin Mustafa ibn-i Mustafa ve Veli bin Hacı ibn-i Kemo nâm kimesneler li-

ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeynin muvâcehelerinde gıbbe't-tahlîfi's-şer'î istişhâd olundukda şehâdetleri yek-diğerine muhâlif ve şer'-i şerîfe muğâyir ve şer'an şehâdetleri gayr-ı makbûl bulunmuş olduğundan şehâdetleri red olundukdan sonra bâ-tavassut-ı muslihîn mezbûre Meryem ile an-inkâr bi't-tav' ve'r-rızâ biraderi işbu hâzır bi'l-meclis Mahmud'a başlık nâmıyla vermiş olduğum sekizyüz guruşdan dörtyüz guruş bedel-i medfû' ve makbûza ba'de's-sulh ve'r-rızâ biraderi işbu hâzır bi'l-meclis ziyâde müdde'âma ve sâir cemî'-i hukûk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i de'âvî ve kâffe-i mütâlebâtdan mezbûre Meryem ile biraderi Mahmud'un zimmetlerini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediğimden onlar dahi husûs-imezkura ve sâir cemî'-i hukûk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve tarafeynden her birimiz dahi âherin ibrâsını kabûl edip ol vechile kat'-ı nizâ' eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi's-sâbi' min şehri Rebî'ulâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 47

Hüküm No : 61 (62)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Tuti karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Molla İsa bin Molla Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âmine bint-i Mehmed bin Şemdin ile sulbî kebîr oğlu Ahmed ve sulbiye kebîre kızları Ayşe ve Zeliha ve Fatma'ya münhasıra olup kable'l-kısme kızı mezbûre Fatma vefât edip verâseti zevci Molla Abdurrahman bin Molla Ömer ile vâlidesi mezbûre Âmine ve sulbî sagîr oğlu Mehmed Sirâc ve sulbiye sagîre kızları Saniye ve Ümmügülsüm ve sulbiye kebîre kızı Şakire'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'il-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati iki bin dört yüz sehîm i'tibârıyla sihâm-ı mezbûredin üç yüz yetmiş sehîm mezbûre Âmine'ye ve sekiz yüz kırk sehîm merkûm Ahmed'e ve sekiz yüz kırk sehîm mezbûrân Ayşe ve Zeliha'ya ve yüz beş sehîm merkûm Molla Abdurrahman'a ve doksan sekiz sehîm sagîr-i merkûm Mehmed Sirâc'a ve yüz kırk dört sehîm mezbûretân Saniye ve Ümmügülsüm ve Şakire'ye isâbeti tahakkuk eylediğinden sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl ve eşyâsı vasî-i muhtârı merkûm Ahmed ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le terekesi bi'l-müzâyede ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi 9 Rebî'ulâhir sene 1330 ve fi 15 Mart sene [1]328.

Yatak 4 kat 500 guruş	Palas 4 aded 100 guruş	Lengeri 4 aded 40 guruş	Sahan 6 aded 30 guruş	Teşt 1 aded 30 guruş
Sini 1 aded 30 guruş	Kazan 1 aded 80 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş	Tencere 3 aded 80 guruş	Satıl 1 aded 20 guruş
Tava 1 aded 10 guruş	İbrik 1 aded 15 guruş	Huni 1 aded 5 guruş	İnek 2 re's 300 guruş	Nısf inek 2 re's 150 guruş
Nısf inek 1 re's 100 guruş	Nısf inek 1 re's 50 guruş	Merkeb 1 re's 200 guruş	Nısf merkeb ma'a sıpa 2 re's 40 guruş	Merkeb sıpa 1 re's 40 guruş

Nısf merkeb 2 re's 200 guruş	Nısf öküz 1 re's 225 guruş	Keçi 6 aded 370 guruş	Nısf koyun 3 aded 60 guruş	Nısf keçi 4 aded 120 guruş
Nısf kısrak 1 re's 324 guruş	Bir kit'a bağ 400 guruş	Tüfenk 2 aded 36 guruş	Ev... 2 aded 60 guruş	Bir bâb hâne 200 guruş
Nakd-i mevcûd 890 guruş	Hurdavât-ı menzil 360 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

5491 guruş

Minhâ'l-ıhrâcât

Bedel-i hacc-ı şerîf 320 guruş	Hatm-i şerîf 160 guruş	İşkât 120 guruş	Resm-i kısmet 122,5 guruş	Dellâliyye 80 guruş
Kaydiyye 15 guruş	Vesâyet hücceti ma'a pul 16,5 guruş	Varaka ma'a pul 13,5 guruş	Tezkiye-i şühûd-ı vesâyet 100 guruş	Mekkâre ücreti 30 guruş

Yekûn-i minhâ

977,5 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

4513 guruş 20 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Amine 695 guruş 32 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Ahmed 1579 guruş 30 para	Hisse-i bint-i kebîre Ayşe 789 guruş 35 para
Hisse-i bint-i kebîre Zeliha 789 guruş 35 para	Müteveffiye Fatma'nın zevci merkûm Molla Abdurrahman 197 guruş 19 para	Müteveffiye Fatma'nın sagîr ğlu Mehmed Sirâc 184 guruş 10 para
Müteveffiye Fatma'nın kızı Saniye 96 guruş 6 para	Müteveffiye Fatma'nın sagîre kızı Ümmügülsüm 96 guruş 6 para	Müteveffiye Fatma'nın kızı Şakire 96 guruş 6 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri babaları ve velîleri bulunan Molla Abdurrahman'a teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 15 Mart sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 48

Hüküm No : 62 (63)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Şaâr Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas ibn-i Veli'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Vesile bint-i Halid ibn-i Yusuf ile diğer zevcesi Zübeyde bint-i Hacı Ahmed ibn-i Hasan ile sulbiye kebîre kızı Havva ve sulbiye sagîre kızı Asiye ile müteveffâ-yı merkûmun oğlu müteveffâ Ahmed'in sulbî sagîr oğlu Hasan ve sulbiye sagîre kızları Âmine ve Fatma'ya münasıra oldukdan sonra bâ-hüccet-i şer'îyye vasî-i muhtârı olup zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Mehmed bin Hacı Yusuf ibn-i Halid ile Yusuf bin Ataş ibn-i Nimet ta'rîfleriyle mu'arrefe müteveffâ-yı merkûmun büyük zevcesi mezbûre Vesile nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr kurâlarından Fum karyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye Ermeni milletinden Karabet veled-i Keşîş Minas nâm kimesne muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip müteveffâ-yı merkûm zevcim Hacı Mehmed'in hâl-i hayâtında cihet-i karzdan olan on aded lira-yı Osmanî merkûm Karabet'in zimmetinde alacak hakkı olup kable'l-ahz ve'l-istîfa vefât etmiş ve meblağ-ı mezbûr on aded lira-yı Osmanî el-hâletü hâzihî merkûm Karabet'in zimmetinde alacak hakkımız olup suâl olunup mezkûr on aded lira-yı Osmanî merkûm Karabet'den aliverilmesi matlûbumdur deyu bi'l-verâse ve bi'l-vesâye da'vâ eyledikde gıbbe's-suâl merkûm Karabet dahi cevâbında fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed'in on aded lira-yı Osmanî zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lâkin merkûm Hacı Mehmed'in vefâtından sonra işbu hâzıra bi'l-meclis müdde'îyye ve vasiyye-i mezbûre Vesile Hâtun gelip meblağ-ı mezkûr on aded lira-yı Osmanî kendisine teslim etmişim ve zimmetimde bir akçe alacağı kalmamışdır dedikde müdde'â-[aleyhi-i] merkûm Karabet'den def' da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve'l-mehl [ve'l-imhâl] ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz etmekle müdde'â-aleyh-i merkûm Karabet'in talebi üzerine müdde'îyye ve vasiyye-i mezbûre Vesile'ye tahlîf-i şer'î icrâ olmağın müdde'â-aleyh-i merkûm Karabet'in ikrârı mücebince on aded lira-yı Osmaniyeyi mülzem ve müdde'îyye-i mezbûre Vesile[ye] edâ ve teslimine müdde'â-aleyh Karabet'e tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ülâhîr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 48

Hüküm No : 63 (64)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Tuti karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Molla İsa bin Molla Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âmine bint-i Mehmed bin Şemdin ve sulbî kebîr oğlu Ahmed ve sulbiye kebîr e kızları Ayşe ve Zeliha ve Fatma'ya münhasıra olup kable'l-kısme mezbûre Fatma vefât edip verâseti zevci Molla Abdurrahman bin Molla Ömer ve vâlidesi Amine ve sulbi sagîr oğlu Mehmed Sirâc ve sulbiye sagîre kızları Saniye ve Ümmügülsüm ve Şakire'ye münhasıra oldukdan sonra verese-i merkûmdan müteveffâ-yı merkûmun oğlu Ahmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs

odada ma'kūd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzî'u'l-yed bulunan müteveffânın zevcesi Âmine muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip pederim müteveffâ-yı merkûm Molla İsa hayâtında vefâtından beş gün mukaddem bana takrîr ve vasiyyet eylediği ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfinim görölüp düyûn-i müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemden üç yüz yirmi guruş vasî-i muhtârım re'yiyle bedel-i hacc-ı şerîf edâ etmek ve yüz yirmi guruşkat-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ile vücûh-ı birre sarf ve yüz altmış guruş hatm-i şerîf tâlibine vermek deyu vasiyyet ve tenfizine huzûr-ı müsliminde beni vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eyledikde ben dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırnan alâ îsâ'ihî vefât etmekle suâl olunup müteveffâ-yı merkûmun tenfîz-i vesâyâsı için terekesinden altı yüz guruş [sh. 49] bana edâ ve teslîme kibel-i şer'den mezbûre Âmine'ye tenbîh olunmak murâdıdır dedikde lede's-suâl mezbûre Âmine cevâbında müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzî'u'l-yed olduğunu ikrâr lâkin müteveffâ-yı merkûmun ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi inkâr etmekle müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezkûre ahâlîsinden Hüseyin bin Mahmud bin Mehmed ve İsa bin Mehmed bin Kâvan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhadi's-şer'î fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Molla İsa bin Molla Mehmed hâl-i hayâtında vefâtından beş gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfinim görüldükden sonra düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ üç yüz yirmi guruş bedel-i hacc-ı şerîf ve yüz altmış guruş hatm-i Kur'ân verile ve yüz yirmi guruş dâ'î iskât-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ile vücûh-ı birr ve hayra vasî-i muhtârım re'yiyle harc u sarf oluna deyu bizim huzûrumuzda vasiyyet ve tenfizine işbu müdde'î-i merkûm Ahmed'i vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırnan alâ îsâ'ihî merkûm Molla İsa vefât eyeldi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikul-l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hüküm ve tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 49

Hüküm No : 64 (65)

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde fasl u rü'yet edilmek üzere kibel-i şer'-i şerîf-i enverden me'zûnen irsâl olunan Şer'iyye Başkâtibi Fâik Efendi kazâ-i mezkûr kurâlarından Tuti karyesine varıp karye-i mezkûre ahâlîsinden müteveffâ Molla İsa bin Molla Mehmed'in hânesinin bir odasında akd-i meclis-i şer'-i şerîf etdikde müteveffânın zevcesi Âmine bint-i Mehmed bin Şemdin nâm hâturn Derhust karyeli Molla Abdurrahman bin Molla Ömer bin Molla Mehmed Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu müşâhede olunan dört yüz guruş değerinde iki re's inek ve yüz kırk guruş değerinde iki re's tosun ve elli guruş değerinde nisf tosun ve

yüz elli guruş değerinde iki inek nısları ve altmış guruş değerinde nısf bir inek ve yüz elli guruş değerinde beş aded keçilerin nısları ki cem'an dokuz yüz elli guruş bundan akdem vefât eden babam merkûm Mehmed bin Şemdin'den bana irsen kalmışdır deyu da'vâ etdikde suâl olunup bana alıverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Molla Abdurrahman cevâbında hayvanât-ı mezkûrâtı mâlî olup olmadığı ma'lûmum değildir deyu inkâr eyledikde müdde'iyye-i mezbûre Âmine'den müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre ahâlîlerinden Resul bin Ahmed bin Ömer ve Mehmed bin Ahmed bin Hacı nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzırân olup isre'l-istişhâdi-ş-şer'î fi'l-hakîka işbu müşâhede olunan iki re's inek ve bir re's tosunun nısfı ve iki re's ineklerin nıslarıyla bir ineğin nısfı ve beş aded keçilerin nısları müdde'iyye-i mezbûre Âmine'nin babası müteveffâ-yı merkûm Mehmed'den irsen mezbûre Âmine'ye kalmışdır hayvanât-ı mezkûre Âmine'nin mâlî olduğuna şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyeye müzekkî intihâb olunan karye-i mezkûrenin muhtârı Mahmud bin Mehmed bin Abdullah ve imâm Hüseyin Bey bin Said Bey bin İsmail Bey nâm kimesnelere sırrın ve sâniyyen Hasan bin Musa bin Mustafa ve İsa bin Mehmed bin Kâvan nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü-ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olmağın mücebine müdde'â-aleyh-i merkûm Molla Abdurrahman'ın talebi üzerine mezbûre Âmine'ye tahlîf-i şer'î icrâ olmağın müdde'â-bih olan hayvanât-ı muharrere-i mezkûre müdde'iyye-i mezbûre Âmine'nin mâlî olduğuna ba'de'l-hükm müdde'â-aleyh-i merkûm Molla Abdurrahman'a tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Rebî'ülâhîr li-senetî selâsîn ve selâse mi'e ve elf - Fî 17 Mart sene [1]328

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 50

Hüküm No : 65 (66)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'nin Hamşık Mahallesi ahâlîsinden ve zâtı mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Reşid bin Hacı Gök Mehmed ve Rıza bin molla Mehmed bin Hacı Gül Mehmed nâm kimesnelere ta'rîfleriyle mu'arref Mustafa bin Hacı Abdülğafur bin Hacı Hasan nâm kimesne nâhiye-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde kasaba-i mezkûrun Ortahavuz Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Keşiş Kirkor Efendi bin Ohannis bin Kirkor mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip akd-i âtî zikri sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup kasaba-i mezbûre toprağında vâki' Debûri (Divri) nâm mevki'inde ma'rûf şarkan Ofiserayar? bağı ve garben tarîk-i hâss ve şimâlen Tanoyan bağı ve cenûben Mirza ve Kıziran ile mahdûd ve müntehî bir kıt'a bağımın tamâmı tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şürût-ı müfsideden ve mubtileden ârî gabn ve tağrîrden [ârî] olarak on iki aded lira-yı Osmanî semen ile müşterî-i merkûm Keşiş Kirkor Efendi'ye bey' ve temlik ve teslim eylediğimden merkûm Keşiş Kirkor Efendi ber-vech-i muharrer bâğ-ı mezkûru iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl edip semeni olan on iki aded lira-yı Osmanîden on bir aded lira-yı Osmanî ber-vech-i peşîn yeden be-yed bana teslim edip bâkî kalan bir aded lira-yı Osmanî hakkım defa'âtle merkûm Keşiş Kirkor Efendi'den taleb eyledim

ise de edâsından imtinâ' etmekde olup mezkûr bir liramı merkûm Keşiş Kirkor Efendi'den bi'l-ahz bana teslîm olunmasını talep ederim deyu da'vâ etdikde ba'de't-da'vâ ve'l-istintak merkûm Keşiş Efendi dahi cevâbında kazıyye ber-minvâl-i muharrer üzere olup müdde'î-i merkûm[un] iddiâ eden [etdiği] bir lira-yı Osmanî cihet-i mezkûreden el-yevm zimmetimde deyni olduğunu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmekle beraber iddiâ olunan bir lira-yı Osmanî mahkeme-i şer'-i şerîf huzûrunda müdde'î-i merkûm Mustafa bin Hacı Abdülgafur'a edâ ve teslîm edip yek-diğerinin zimmetini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eyledikleri i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ulâhîr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür), Hani Nâib Vekîli İsmail Hakkı

***

Sahife No : 50

Hüküm No : 66 (67)

Husûs- âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri zımında kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olunan Mahkeme-i Şer'ıyye Başkâtibi Fâik Efendi Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Tuti karyesi ahâlîsinden müteveffâ Molla İsa bin Molla Mehmed'in hânesine varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde zâtı karye-i mezkûre ahâlîsinden Hasan bin Mahmud bin Mehmed ve Mahmud bin Mehmed bin Abdullah nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe müteveffâ-yı merkûm Molla İsa'nın zevcesi Âmine binte Mehmed bin Şemdin nâm hâtun oğlu Ahmed bin müteveffâ-yı merkûm Molla İsa'nın muvâcehesinde bi-tav'ihâ takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip hibe-i âtî'z-zikrin sudûruna değin yedimde mâlîm ve mülküm olup dört yüz guruş değerinde iki re's inek ve yüz kırk guruş değerinde iki re's tosun ve elli guruş değerinde nisf bir re's tosun ve yüz elli guruş değerinde beş aded keçilerin nisfları ki cem'an dokuzyüz elli guruş değerindeki hayvanâtımı hibe-i sahîha-i şer'ıyye ile oğlum merkûm Ahmed'e hibe ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer meclis-i hibede bilâ-mâni' ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl edip fimâ-ba'd hayvanât-ı muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğlum merkûm Ahmed'in emvâl-i mevhûbesi ve hakk-ı sarîhi olmuşdur dedikde mürsel-i mûmâ-ileyh meclis-i şer'a gelip alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğin mûcibiyle hayvanât-ı muharrere-i mezkûre merkûm Ahmed'in emvâl-i mevhûbesi olduğunu gıbbe't-tasdîki-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Rebî'ulâhîr li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 51

Hüküm No : 67 (68)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kara Hasan Mahallesi'nde mukîm Jandarma Süvarisi Resul Ağa bin Mehmed Şerîf bin Resul nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'ıyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin

Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip mahalle-i mezbûrede vâki' Belülak nâm mevki'inde bir tarafı tarîk-i âmm ve tarafeyn dere ve bir tarafı Molla Ahmed bin Hacı Salih'in tarlasıyla mahdûd ve muntehî bir kıt'a ceviz tarlama müdâhale eden Kali Mahallesi ahâlîsinden Mustafa bin Halid bin Hacı Ahmed nâm kimesnenin müdâhale-i vâki'asının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan da'vâ ve husâmet ve redd-i cevaa ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 51

Hüküm No : 68 (69)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Cellik karyesinin sâkinelerinden olup zâtı Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Emin Ağa bin Ömer bin Emin ve Kali Mahallesi ahâlîsinden Ahmed bin Mehmed Çavuş bin Resul nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Medîne bint-i Mehmed nâm hâatun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip zevcim karye-i mezkûr ahâlîsinden Ahmed bin Hasan bin Mehmed nâm kimesne beni bilâ-nafaka ve lâ-münfîk terk edip diyâr-ı âhere gitdikden sonra cins-i nafakadan bir nesne dahi bana irsâl etmeyip nafakaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmamla zevcim gâib-i merkûm Ahmed üzerine kibel-i şer'den mikdâr-ı kifâye meblağ farz u takdîr olunmak matlûbumdur dedikde mezbûre Medîne Hâatun'un takrîr-i meşrûhu vâki'a mutâbık ve zikri ati meblağ kadr-i ma'rûf olduğu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın hâkim-i muvakkî'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi mezbûre Medîne Hâatun'u ba'de't-tahlîfi's-şer'î zevci gâib-i mezbûr Ahmed üzerine işbu târih-i hüccetden yevmiyye kırk para farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevci gâib-i merkûm Ahmed üzerine rücû'a mezbûre Medîne Hâatun'a izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 52

Hüküm No : 69 (70)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi‘ Serdi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Mehmed'in sulbî sagîr oğlu Mehmed Nuri'nin babası müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'den kendisine müntakıl olan hisse-i irsiyyesi ber-mûceb-i defter-i kassâm dört yüz seksen sekiz guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma‘rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her cihetle vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer‘i'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîr-i mezbûrun ..olup işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Said bin Mehmed ibn-i Hacı Fettah nâm kimesne sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ü sedâdına değin kibel-i şer‘den vasî nasb u ta‘yîn olundukda merkûm Mehmed Said dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yengbeği edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka‘a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min Rebî‘ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

Şuhud: Ömer Kahya bin Hacı Fettah, bu dahi Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Hasan

***

Sahife No : 52

Hüküm No : 70 (71)

Lice Kazâsı'na tâbi‘ Serdi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hacı Fettah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Resul ile sulbî kebîr oğulları Hüseyin ve Mehmed Said ve sulbiye kebîre kızları Asiye ve Sıdika ve Vesile'ye münhasıra olup ba‘dehû mezbûre Fatma dahi vefât edip verâseti zevci Ömer Kahya ile kebîr oğulları Hüseyin ve Mehmed said ve sulbiye kebîre kızları mezbûretân Asiye ve Sıdika ve Vesile'ye münhasıra ve ba‘dehâ merkûm Hüseyin dahi vefât edip verâseti sagîr oğlu Mehmed Nuri'ye münhasıra olduğı bi'l-ihbâr lede'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsaha iki yüz yirmi dört sehim i‘tibârıyla yedi sehim zevc-i mezbûr Ömer Kahya'ya ve altmış iki sehim oğlu merkûm Mehmed Said'e ve altmış iki sehim merkûm hafîdi Mehmed Nuri'ye ve otuz birer sehim mezbûrât Asiye ve Sıdika ve Vesile'ye inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffânın muhalledâtı verese-i kibâr ve sagîr-i mezbûrun kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunan Mehmed Said ma‘rifetleriyle ve ma‘rifet-i şer‘le ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunur.

Tahrîr en fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Rebî‘ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese mevkûf	Yatak 3 kat 300 guruş	Palas 3 aded 80 guruş	Keçe 1 aded 30 guruş	Harar 2 aded 15 guruş
Çuval 4 aded 20 guruş	Teşt 1 aded 30 guruş	Bakır 12 parça 185 guruş	Küçük kazan 1 aded 40 guruş	İbrik 1 aded 10 guruş

... 1 adet 20 guruş	Öküz 4 re's 600 guruş	İnek 1 re's 150 guruş	Merkeb 1 re's 100 guruş	Keçi 3 adet 120 guruş
Koyun 2 adet 80 guruş	Bedel-i zehâir 300 guruş	Hurdavât-ı menzil 50 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

1915 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 48 guruş	Dellâliyye 38 guruş	Kaydiyye 5 guruş 20 para	Vesâyet hücceti 13,5 guruş	Pul ma'a varak 13,5 guruş	Mekkâre ücreti 20 guruş
---------------------------	------------------------	--------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	-------------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

150 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1765 guruş

Hisse-i zevc-i merkûm Ömer Kahya 55 guruş 10 para	Hisse-i ibn-i merkûm Mehmed Said 488 guruş 20 para	Hisse-i hafîd-i sagîr-i merkûm Mehmed Nuri 488,5 guruş
Hisse-i mezbûre Asiye 244 guruş 10 para	Hisse-i bint-i mezbûre Sıdıka 244 guruş 10 para	Hisse-i mezbûre Vesile 244 guruş 10 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslîm ve sagîr-i merkûmun hisse-i irsiyyesi vasîsi bulunan amucası Mehmed Said'e teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 25 Mart sene [1]335.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 53

Hüküm No : 71 (72)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkine Hayriye Hânım'ın taleb ve iltimâsıyla husûs-ı âtî'z-zikrin mahallinde ketb ü tahrîri için kazâ-i mezkûr nâibi fazîletlü Said Efendi mahalle-i mezbûrede mezbûre Hayriye Hânım'ın sâkin olduğu menzile varıp odalarının birisinde akd-i meclis-i şer'-i me'âlf etdikde zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Mahmud ve Hüseyin beyler ibnân-ı İsmail Bey bin Hüseyin Bey nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe mezbûre Hayriye Hânım bint-i Halim Bey bin Sabri Bey meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Ahmed Efendi ibn-i Emin Ağa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Edirne Vilâyet-i Celîlesi'ne muzâf Kırcaali Kazâsı'nın Redîf Yüz

Yirminci Alay Birinci Taburu binbaşı iken Der-sa'âdet Haydarpaşa Askerî Hastahânesi'nde vefât eden mürisim ve li-ebeveyn er karındaşım Abdürrahim Râşid Bey bin Halim Bey bin Sabri Bey hâl-i hayâtında merkûm Ahmed Efendi zimmetinde cihet-i karzdan ve hâlû'l-taleb olan yirmi beş guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin li-ebeveyn er karındaşı ve hasren vârisi olmamla meblağ-ı mezbûru merkûm Ahmed Efendi'den talep ederim suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde lede's-suâl merkûm Ahmed Efendi dahi cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Abdürrahim Râşid Bey'in yirmi beş guruş zimmetinde ve hâlû'l-taleb deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'iyye-i mezbûre Hayriye Hânım'ın ber-vech-i muharrer verâseti ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'iyye-i mezbûre Hayriye Hânım'dan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda kazâ-i mezkûr Molla Mahallesi ahâlîsinden Hacı Said Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi ile Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Mahmud Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh fi'l-hakîka işbu hâzıra bi'l-meclis müdde'iyye-i mezbûre Hayriye Hânım bint-i Halim Bey bin Sabri Bey müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Binbaşı Abdürrahim Râşid Bey'in li-ebeveyn kız karındaşı ve hasren vârisi olup terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve edâ-yı şehâdet-i şer'iyye dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelen müzekkî intihâb olunan Câmi'-i Kebîr Mahallesi imâmı Ahmed Bey bin Reşid Bey bin Gâzi Bey ve muhtârı Arif Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey ve Molla Mahallesi imâmı Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve muhtârı Mehmed bin İbrahim bin Hasan nâm kimesnelere sırran ve sâniyyen Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey ve Molla Mehmed bin Hacı Mehmed bin Hacı Ubeyd nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mûcibiyle müdde'iyye-i mezbûre Hayriye Hânım müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Binbaşı Abdürrahim Bey'in li-ebeveyn kız karındaşı ve hasren vârisi olduğuna ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûr yirmi beş guruş müdde'iyye-i mezbûre Hayriye Hânım'a edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Ahmed Efendi'ye tenbîh olduğu i'lâm oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Rebî'ulâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 53

Hüküm No : 72 (73)

Lice Kazâsı'na tâbi' Serdi karyesinde sâkine iken bundan akdem vefât eden Molla Mustafa bin Hacı Ömer'in bu kere mektûmeden zuhûr eden emvâl ve eşyâsı ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunur.

Tahrîren fi 23 Rebî'ulâhir sene 1330 ve fi 28 Mart sene [1]328.

İnek ma'a tosun 2 re's 220 guruş	Teşt ma'a sini 2 aded 113 guruş	Tencere ma'a leğen 2 aded 74 guruş	Lengeri 2 aded 12 guruş	Bakır 15 parça 70 guruş
--	---------------------------------------	--	----------------------------	----------------------------

Çuval 6 ve harar 3 ve heğbe 2 adet 115 guruş	İplik 13 бүкү 60 guruş	Sabun 3 kıyye 12 guruş	Yatak 2 kat 57 guruş	Tava 1 adet 12 guruş
Halı ma'a keçe 2 aded 115 guruş	Maşrafa 1 adet 15 guruş	Sahan 2 adet 21 guruş	Yastık çarşebi 20 aded 80 guruş	Soba 1 adet 21 guruş
Aba 1 adet 18 guruş	Tüfenk kabı 10 guruş	Kahve 5 guruş	Marpuç 2 guruş 20 para	Panbuk çıkını 10 aded 20 guruş
Tütün batman 75 guruş				

[sh. 54]

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ
1565 guruş 20 para

[Minhâl-ihracât]

Vasiyeti vücûh-ı hayra sarf 45 guruş 20 para	Resm-ı kısmet 38 guruş	Dellâliyye 30 guruş
Kaydiyye 4 guruş 20 para	Pul ma'a varak 14 guruş 20 para	Mekkâre ücreti 10 guruş

[Yekûnü'l-ihracât]

142 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1423 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Asiye 88 guruş 37 para	Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma 88 guruş 37 para	Hisse-i sagîr-i merkûm Hasan 278 guruş 28 para	Hisse-i sulbî sagîr-i merkûm Ömer 278 guruş 28 para
Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Mustafa 278 guruş 28 para	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Hâtun 139 guruş 14 para	Hisse-i bint-i sagîre kızı Hamira 139 guruş 14 para	Hisse-i bint-i sagîre-i mezbûre Vesile 139 guruş 14 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri vasîleri bulunan Mehmed bin Sadık'a teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zeyl-i kassâma temhîr kıldı.

Fî 22 Rebî'ulâhir sene 1330 ve fî 28 Mart sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 54

Hüküm No : 73 (74)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbî' Serdi karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Molla Mustafa bin Hacı

Ömer'in verâseti vâlidresi Rukiye bint-i Ali ibn-i Mehmed ile li-ebeveyn er karındaşı Hasan ve Ömer ve kız karındaşıları Hâtun ve Hamira ve Vesile'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz kırk iki sehim i'tibârıyla yedi sehim vâlidresi mezbûre Rukiye'ye ve onar sehim er karındaşıları merkûmân Hasan ve Ömer'e ve beşer sehim kız karındaşıları mezbûrât Hâtun ve Hamira ve Asiye'ye inhisârî tahakkuk eyledikden sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zıkr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Yekûnü'l-metrûkât

Nakd-i mevcûd

381 guruş 20 para

[Minhâl-ihracât]

Resm-i kısmet 9 guruş	Kaydiyye 1 guruş	Pul 1 guruş 20 para
--------------------------	---------------------	------------------------

Yekûn minha

11 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

370 guruş

Hisse-i ümm-i mezbûre Rukiye 61 guruş 26 para	Hisse-i sağır er karındaşı Hasan 88 guruş 4 para	Hisse-i sağır er karındaşı Ömer 88 guruş 4 para
Hisse-i sağıre kız karındaşı Hâtun 44 guruş 2 para	Hisse-i sağıre kız karındaşı Hamira 44 guruş 2 para	Hisse-i kız karındaşı-i sağıre Asiye 44 guruş 2 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sağırûn-ı mezbûrûnun defter-i kassâm mücebince üç yüz sekiz guruş on dört para vasîleri bulunan amucazâdeleri Mehmed bin Sadık'a teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 55

Hüküm No : 74 (75)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbî' Ayındir (Ayindar) karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Zülfikar bin Hüseyin'in sulbiye sağıre kızları Nevrek (Nevrik?) ve Fatma ve Âmine ve Huri[ye] ve sulbî oğulları Arif ve Hüseyin ve Hasan'ın babası müteveffâ-yı merkûm [Zülfikar bin] Hüseyin'den kendilerine müntakıl olan hisse-i irsiyyeleri ber-müceb-i defter-i kassâm bin dört yüz elli dört guruş yirmi para[nın] hıfz ve sıyâneti[ne] ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'îden bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile

mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri olup işbu bâ'isetü'l-kitâb Eymek? bint-i Abdullah nâm mezbûre sagîrûn-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ü sedâdlarına deĝin kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda mezbûre Eymek dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeĝi edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeĝin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 55

Hüküm No : 75 (76)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Ayindar? karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Zülfikar bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Eymek bint-i Abdullah ile sulbiye kebîre kızları Zeyneb ve Seyran ve sulbiye saĝire kızları Nevrek ve Fatma ve Âmine ve Huri[ye] ve sulbî saĝir oĝulları Arif ve Hüseyin ve Hasan'a münhasıra olduĝu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz doksan altı sehim i'tibâriyla on iki sehim mezbûre zevcesi Eymek'e ve yedişer sehim mezbûrât Zeyneb ve Seyran ve Nevrek ve Fatma ve Âmine ve Huriye'ye ve on dörder [sehmi] merkûmûn Arif ve Hüseyin ve Hasan'a inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhalledfât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i [âtî] zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Kazan 1 aded 90 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş	Teşt 1 aded 20 guruş	Leĝen 1 aded 10 guruş
Tava 1 aded 5 guruş	Tüfenk 2 aded 100 guruş	Sahan 2 aded 15 guruş	Lengeri 2 aded 20 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş
Satıl 1 aded 10 guruş	Hançer 1 aded 30 guruş	Keçi 10 aded 500 guruş	Koyun 2 aded 100 guruş	Oĝlak 2 aded 40 guruş
İnek 1 re's 150 guruş	Merkeb ma'a sıpası 2 re's 150 guruş	Yatak 3 kat 250 guruş	Tohum 6 ölçek 150 guruş	Palas 3 aded 80 guruş
Çuval 2 aded 15 guruş	Harar 1 aded 15 guruş	Nısf inek 1 re's 100 guruş	Öküz 2 re's 300 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât

2185 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz [ve] tekfîn 55 guruş	Resm-ı kısmet 50 guruş	Dellâliyye 40 guruş	Varaka 10 guruş	Pul 3 guruş
Mekkâre [ücreti] 12 guruş	Kaydiyye 6 guruş	Vesâyet 15 guruş		

[Yekûnü'l-ihracât]

190 guruş

[Sahhu'l-bâkî]

1995 guruş

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve verese-i sıgârın hisse-i irsiyyeleri dahi vasîleri bulunan vâlideleri Eymek'e teslim olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 56

Hüküm No : 76 (77)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Melekân (Malikan) karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hasan'ın sulbî sagîr oğulları Hasan ve Ahmed'in babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendilerine intikâl eden hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm dört yüz altmış beş guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîrân-ı merkûmânın amucaları olup işbu bâ'isü'l-kitâb Ali bin Hasan nâm kimesne sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda merkûm Ali dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 56

Hüküm No : 77 (78)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribimilkan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Medîne bint-i İbrahim

ile sulbî kebîr oğulları Ali ve Mehmed ve Yusuf ve sulbiye kebîre kızları Fatma ve Zeyneb ve Emine ve Hatik'e münhasıra olup ba'dehû kable'l-kısme verese-i mezbûrûndan merkûm Mehmed vefât edip verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hacer bint-i Hızır ile sulbî sagîr oğulları Hasan ve Ahmed ve vâlidesi mezbûre Medîne bint-i İbrahim'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati bin dokuz yüz yirmi sehim i'tibârıyla iki yüz doksan altı sehim mezbûre Medîne'ye ve üç yüz otuz altı sehim merkûm Ali'ye ve üç yüz otuz altı sehim mezbûr Yusuf'a ve yüz altmış sekizer sehim mezbûrât Fatma ve Zeyneb ve Emine ve Hatik'e ve kırk iki sehim mezbûre Hacer'e ve yüz on dokuzar sehim merkûmân Hasan ve Ahmed'e inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye taksîm ve tevzî olunan muhalefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 29 Rebî'ulâhir sene 1330 ve fî 4 Nisan sene [1]328.

Bir bâb hâne 500 guruş	Öküz 3 re's 1000 guruş	İnek 2 re's 250 guruş	Keçi ma'a oğlak 25 adet 900 guruş	Yatak 2 kat 200 guruş
Tüfenk 2 adet 150 guruş	Teşt ma'a tava 36 guruş	Tencere 2 adet 40 guruş	Sahan ma'a lengeri 2 adet 30 guruş	Badem ağacı 200 guruş
Palas 2 adet 50 guruş	Huni 5 guruş	Tosun ma'a buzavı 5 re's 339 guruş	Merkeb 1 re's 100 guruş	Bâğ 1 adet 200 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

4000 guruş

[Minhâl-ihracât]

Resm-i kısmet 100 guruş	Dellâliyye 80 guruş	Kaydiyye 12 guruş	Varak 10 guruş
Pul 3 guruş	Vesâyet hücceti harcı 25 guruş	Mekkâre 20 guruş	

[Yekûnü'l-ihracât]

250 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

3750 guruş

Hisse-i mezbûre Medîne 578 guruş 10 para	Hisse-i merkûm Ali 656 guruş 16 para	Hisse-i merkûm Yusuf 656 guruş 16 para	Hisse-i mezbûre Fatma 328 guruş 8 para	Hisse-i mezbûre Zeyneb 328 guruş 8 para
Hisse-i mezbûre Emine	Hisse-i mezbûre Hatik	Hisse-i merkûm Hasan bin	Hisse-i sagîr-i merkûm Ahmed	Hisse-i zevce-i merkûm Mehmed

328 guruş 8 para	328 guruş 8 para	Mehmed 232 guruş 20 para	232 guruş 20 para	Hacer 81 guruş 6 para
------------------	------------------	-----------------------------	-------------------	--------------------------

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm dört yüz altmış beş guruş amuaları ve vasîleri bulunan merkûm Ali'ye teslim olduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî M. sene-i minh.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 57

Hüküm No : 78 (79)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribiyusufan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âmine bint-i Mustafa ile sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Hasan ve Hüseyin ve Mehmed'e münhasıra ba'dehû kable'l-kısme zevce-i mezbûre Âmine dahi vefât edip verâseti merkûmün oğulları Mustafa ve Hasan ve Hüseyin ve Mehmed'e münhasıra ve ba'dehâ kable'l-kısme verâseti sulbiye kebîre kızları Emine ve Hânım ve Keji ve li-ebeveyn er karındaşları merkûmün Hasan ve Hüseyin ve Mehmed'e münhasıra ve ba'dehû kable'l-kısme merkûm Hasan dahi vefât edip verâseti sulbî kebîr oğlu Salih'e münhasıra ve ba'dehû kable'l-kısme Hüseyin dahi vefât edip verâseti zevce-i menkûhası Ayşe bint-i Ali ile sulbiye sagîre kızı Medîne ve li-ebeveyn er karındaşı merkûm Mehmed'e münhasıra oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati iki yüz seksen sekiz sehim i'tibârıyla yüz on sehim müteveffâ-yı merkûm Ali'nin oğlu merkûm Mehmed'e ve on altışar sehim müteveffâ-yı merkûm Mustafa'nın mezbûrât kızları Âmine ve Hânım ve Keji'ye ve seksen sehim müteveffâ-yı merkûm Hasan'ın oğlu Salih'e ve kırk sehim müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in sagîre kızı mezbûre Medîne'ye ve on sehim müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'in zevcesi mezbûre Ayşe'ye inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî vü taksîm olunan muhalledât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyan olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Keçi ma'a buzavı 11 aded 300 guruş	Öküz ma'a inek 4 re's 550 guruş	Merkeb 1 re's 140 guruş	Koyun 40 guruş
Yatak 5 kat 200 guruş	Palas ve çuval 7 aded 75 guruş	Bakır 13 parça 240 guruş	Tüfenk ma'a kılıç 2 aded 100 guruş	Bâğ 1 kıt'a 205 guruş
Oğlak nısları 5 aded 60 guruş	Tohum bedeli 100 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

2000 guruş

[Minhâl-ihrâcât]

Resm-i kısmet 50 guruş	Dellâliyye 40 guruş	Kaydiyye 6 guruş	Varak ma'a pul 13 guruş	Mekkâre ücreti 20 guruş
---------------------------	------------------------	---------------------	----------------------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihrâcât]

129 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1871 guruş

Hisse-i merkûm Mahmed 714 guruş 18 para	Hisse-i mezbûre Âmine 103 guruş 39 para	Hisse-i mezbûre Hânım 103 guruş 39 para	Hisse-i mezbûre Ayşe 64 guruş 38 para
Hisse-i mezbûre Keji 103 guruş 39 para	Hisse-i merkûm Salih 519 guruş 24 para	Hisse-i sagîre-i mezbûre Medîne 559 guruş 34 para	

[sh. 58]

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i şer'iyeleri kendi yedlerine ve sagîre-i mezbûre Medîne'nin hisse-i irsiyyesi vasîsi bulunan amucası merkûm Mehmed'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 1 Nisan sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 58

Hüküm No : 80 (81)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Neribiyusufan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hindu'nun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Verdek bint-i Mehmed ile sulbî sagîr oğulları Ali ve Ahmed ve Osman ve sulbiye sagîre kızı Hâtun'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâzi sekiz sehîm i'tibârıyla bir sehîm zevce-i mezbûre Verdek'e ve ikişer sehîm sulbî sagîr oğulları merkûmûn Ali ve Ahmed ve Osman'a ve bir sehîm sulbiye sagîre kızı mezbûre Hâtun'a inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve bi'l-farîzati's-şer'îyye beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunan muhalledât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehri Rebî'îlâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Keçi 1 aded 80 guruş	Koyun 1 aded 40 guruş	Öküz 1 re's 150 guruş	Yatak 1 kat 50 guruş
Tencere 1 aded 20 guruş	Palas 1 aded 20 guruş	Çuval 1 aded 5 guruş	Teşt 1 aded 20 guruş	Lengeri 1 aded 10 guruş
Tava 1 aded 10 guruş	Bâğ 1 aded 80 guruş	Bedel-i zehâir 30 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

525 guruş 20 para

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz [ve] tekfîn 25 guruş	Resm-i kısmet 12 gurşu 20 para	Dellâliyye 10 guruş	Kaydiyye 1 guruş 20 para	Pul 1 guruş 20 para	Mekkâre 9 guruş
--------------------------------	-----------------------------------	------------------------	-----------------------------	------------------------	--------------------

Yekûnü'l-ihracât

59 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

466 guruş

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyesi kendi yedine ve sagîrûn-ı mezbûrun hisse-i irsiyyeleri cüz'î kabîlesinden vâlidesi bulunan mezbûre Verdek'e teslim olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî Nisan sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 58

Hüküm No : 81 (82)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribiyusufan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âmine bint-i Kasım ile sulbî kebîr oğlu Salih ve sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Hasan ve sulbiye sagîre kızları Zeyneb ve Hâtun'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mirâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz altmış dört sehim i'tibârıyla sekiz sehim zevce-i mezbûre Âmine'ye ve on dörder sehim oğulları merkûmûn Salih ve Ahmed ve Hasan'a ve yedişer sehim mezbûre kızları Zeyneb ve Hâtun'a inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûke ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyan olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Keçi 3 aded 150 guruş	Tosun 1 re's 80 guruş	Tencer 1 aded ve Sahan 1 aded 25 guruş	Bedel-i zehâir 40 guruş
Bâğ 1 kıt'a 40 guruş	Yatak 1 kat 30 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât
365 guruş

[Minhâl-ihrâcât]

Techîz ve tekfîn 15 guruş	Resm-i kismet 8 guruş 30 para	Dellâliyye 7 guruş	Kaydiyye 1 guruş	Pul 1,5 guruş	Mekkâre ücreti 5 guruş 30 para
------------------------------	----------------------------------	-----------------------	---------------------	------------------	-----------------------------------

[Yekûnü'l-ihrâcât]
39 guruş

[sh. 59]

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese
326 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Âmine 40 guruş 30 para	Hisse-i ibnû'l-mezbûr Salih 71 guruş 1,5 para	Hisse-i ibnû'l-mezbûr-ı sagır Ahmed 71 guruş 1,5 para
Hisse-i ibn-i sagır-i merkûm Hasan 71 guruş 1,5 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Zeyneb 35 guruş 26 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Hâtun 35 guruş 26 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagırûn-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri cüz'î kabîlinden olmağla bermûceb-i defter-i kassâm iki yüz on üç guruş otuz para olup vâlideleri bulunan mezbûre Âmine'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 3 Nisan sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 59

Hüküm No : 82 (83)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribiyusufan karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Feyzullah[ın] verâseti zevce-i menkûhası Emiş bint-i ...ile sulbî sagîr oğlu Hüsnu'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz sekiz sehim i'tibârıyla bir sehim zevce-i mezbûre Emiş'e ve yedi sehim sulbî sagîr oğlu merkûm Hüsnu'ye inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Keçi 11 aded 400 guruş	Küçük kazan 1 aded 80 guruş	Tencere 2 aded 50 guruş	İnek 1 re's 140 guruş
Palas 2 aded 40 guruş	Teşt 1 aded 30 guruş	Yatak 1 kat 50 guruş	Satıl 1 aded 15 guruş	Bâğ 1 kıt'a 80 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

850 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 21 guruş 10 para	Dellâliyye 17 guruş	Kaydiyye ma'a pul 5,5 guruş	Mekkâre ücreti 10 guruş
-----------------------------------	------------------------	--------------------------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

54 guruş

Sahhu'l-bâkî

796 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Emiş 99 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Hüsnu 696 guruş 20 para
--	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyesi kendi yedine ve sagîr-i merkûm Hüsnu'nün hisse-i irsiyyesi altı yüz doksan altı guruş yirmi para vasiyyesi mezbûre Emiş'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 59

Hüküm No : 83 (84)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi Neribiyusufan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefateden Osman bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âmine bint-i Abdullah ile sulbî sagîr oğlu Osman'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz sekiz sehim i'tibârıyla bir sehim zevce-i mezbûre Âmine'ye ve yedi sehim sagîr-i merkûm Osman'a inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 29 Rebî'ulâhir sene 1330. [sh. 60]

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Keçi 1 aded 50 guruş	Yatak 1 kat 40 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş	Perâkende bakır 3 parça 25 guruş
Palas 1 aded 30 guruş	Hurdavât-ı menzil 25 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

201 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 5 guruş	Dellâliye 4 guruş	Kaydiyye 1,5 guruş	Pul 1,5 guruş	Mekkâre ücreti 5 guruş
--------------------------	----------------------	-----------------------	------------------	---------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

17 guruş

Sahhu'l-bâkî

184 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Âmine 23 guruş	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Osman 161 guruş
---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyesi kendi yedine teslim ve sagîr-i mezbûrun hissesi dahi li-ecli'l-idâne vâlidesi mezbûre Âmine'ye teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kıldı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 60

Hüküm No : 84 (85)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribialyan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Seyfo'nun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Beriş bint-i Dekman ile sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Alaaddin ve Mustafa ve Kasım ve sulbî sagîr oğulları Hüdü? ve Hüseyin ve Ağa ve Arif ve sulbiye kebîre kızları Fatma ve Zeyneb ve sulbiye kızı Şarban'a (Şayban) münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yüz elli iki sehim i'tibârıyla on dokuz sehim zevce-i mezbûre Beriş'e ve on dörder sehim oğulları merkûmlara ve yedişer sehim kızları mezbûretânlara inhîsârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhalledât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Keçi [ve] oğlak 5 aded 150	Koyun 1 aded 30 guruş	İnek 1 re's 100 guruş	Öküz 2 re's 200 guruş
Merkeb 1 re's 60 guruş	Yatak 2 kat 60 guruş	Palas 2 aded 20 guruş	Çuval 2 aded 10 guruş	Kazan 1 aded 50 guruş
Perâkende bakır 9 parça 90 guruş	Tüfenk 1 aded 50 guruş	Bâğ 1 kıt'a 200 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

920 guruş 20 para

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz ve tekfîn 60 guruş	Resm-i kismet 21 guruş 20 para	Dellâliyye 16 guruş 30 para	Kaydiyye 2 guruş 10 para	Pul 3 guruş	Mekkâre ücreti 7 guruş 20 para
---------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	----------------	---

[Yekûnü'l-ihracât]

111 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî

809 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Rebiş 101 guruş 5 para	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mehmed 74 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i merkûm Alaaddin 74 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i merkûm Mustafa 74 guruş 20 para
Hisse-i ibnü'l-merkûm Kasım 74 guruş 20 para	Hisse-i ibnü'l-merkûm Hüdü 74 guruş 20 para	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Hasan 74 guruş 20 para	Hisse-i merkûm Ağa 74 guruş 20 para
Hisse-i ibn-i merkûm Arif 74 guruş 20 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Fatma 37 guruş 10 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Zeyneb 37 guruş 10 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Şayban (Şarban) 37 guruş 10 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrûn-ı mezbûrunun hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm üç yüz otuz beş guruş on para biraderleri merkûm Mehmed'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 61

Hüküm No : 85 (86)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribialyan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Timur'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Abdullah ile sulbî sagîr oğlu Yusuf ve sulbiye sagîre kızı Hevni'ye (Huni'ye) münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i'tibârıyla üç sehim zevce-i mezbûreye ve on dört sehim sagîr-i merkûm Yusuf'a ve yedi sehim sagîre-i mezbûreye inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Reb'îlâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Keçi ma'a oğlak 10 aded 350 guruş	Yatak 1 kat 40 guruş	Teş 1 aded 20 guruş	Öküz ma'a buzavı 2 re's 200 guruş
Kuşhana 1 aded 10 guruş	Sahan 2 aded 10 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

630 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 15 guruş 30 para	Dellâliyye 12 guruş 20 para	Kaydiyye 2 guruş	Pul 1 guruş 20 para	Mekkâre ücreti 5 guruş 10 para
-----------------------------------	--------------------------------	---------------------	------------------------	-----------------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

37 guruş

Sahhu'l-bâkî

593 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Emine 74 guruş 5 para	Hisse-i ibnû'l-mezbûr Yusuf 345 guruş 36 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Hevni 172 guruş 38 para
--	--	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibâr kendi hissesini ahz u kabz edip ve sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyyeleri beş yüz on sekiz guruş otuz dört para vâlideleri mezbûre Emine'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 61

Hüküm No : 86 (87)

Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribialyan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Ali bin Mahmud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emiş bint-i Hasan ile sulbî sagîr oğulları Hüdü ve Ahmed'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz on altı sehim i'tibârıyla iki sehim zevce-i mezbûre Emiş'e ve on dörder sehim sagîrân-ı merkûmân Hüdü ve Ahmed'e inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 1 Cemâziyelevvel sene 1330.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Keçi ma'a oğlak 10 aded 250 guruş	İnek 1 re's 140 guruş	Lengeri 1 aded 10 guruş	Yatak kat 40 guruş
Tencere 1 aded 20 guruş	Sahan 1 aded 5 guruş	Tava 1 aded 10 guruş	Palas 1 aded 20 guruş	Öküz ma'a buzavı 2 re's 200 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

665 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz ve tekfîn 25 guruş	Resm-i kısmet 16 guruş	Dellâliyye 13 guruş	Kaydiyye 2 guruş	Pul 1 guruş 20 para	Mekkâre ücreti 5 guruş 20 para
---------------------------------	---------------------------	------------------------	---------------------	---------------------------	---

Yekûnü'l-ihracât

63 guruş

Sahhu'l-bâkî

602 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Emiş 75 guruş 10 para	Hisse-i ibn-i sagır-i merküm Hüdü 263 guruş 15 para	Hisse-i ibn-i sagır-i merküm Ahmed 263 guruş 15 para
--	---	--

Bâlâda olduğu vech üzere zevce-i mezbûre kendi hissesini ahz ve sagırân-ı merkümânın hisse-i irsiyyeleri beş yüz yirmi altı guruş otuz para vâlideleri bulunan mezbûre Emiş'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 62

Hüküm No : 87 (88)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi Neribialyan karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Borbez'in verâseti sulbî sagır oğlu Ahmed ile sulbiye sagıre kızı Keji'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz üç sehim i'tibârıyla iki sehim oğlu Ahmed'e ve bir sehim kızı Keji'ye inhisârı tahakkuk eyledikden sonra müteveffânın emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Keçi ma'a oğlak 5 aded 250 guruş	Öküz ma'a buzavı 2 re's 200 guruş	Merkeb 1 re's 40 guruş	Bakır 3 parça 33 guruş	Palas 1 aded 20 guruş
Yorgan 1 aded 30 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât

572 guruş

[Minhâl-ı ihrâcât]

Techîz ve tekfîn 23 guruş	Resm-i kısmet 13 guruş 30 para	Dellâliyye 11 guruş	Kaydiyye 1 guruş 30 para	Pul 1 guruş 20 para	Ücret-i mekkâre 10 guruş
---------------------------------	--------------------------------------	------------------------	--------------------------------	---------------------------	--------------------------------

[Yekûnü'l-ı ihrâcât]

61 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

522 guruş

Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Ahmed 348 guruş	Hisse-i bintü'l-mezbûre Keji 174 guruş
---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm beş yüz yirmi iki guruş olup li-ebeveyn amucaları Hüseyin'in yed-i hıfzında kaldığını mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 62

Hüküm No : 88 (89)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Körtük? Mahallesi'nde sâkine ve sâkinlerinden olup zâtları Çarşı Mahalleli Rüşdü Efendi bin Hacı Said Efendi ve Molla Ali bin Hacı Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rifleriyle mu'arrefân müteveffâ Receb bin Ali'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Musa bin Abdullah ile müteveffâ-yı merkûmun kebîr oğlu Ali nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Hüseyin bin Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bundan akdem vefât eden mürisimiz müteveffâ-yı merkûm Receb bin Ali'den irsen bizlere intikâl eden mahalle-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb menzildeki hisse-i irsiyye-i şer'iiyemiz olan yirmi dört sehimden on sehmi tâlibine bey' ve fûrûhtunu ve semeni ahz u kabz ve bizlere îsâl ve teslîm ve irsâline ve mu'âmele-i ferâğiiyye ve intikâliyye icrâ ve komisyon-ı mahsûsunda takrîr eylemesine ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan merkûm Hüseyin'i vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ehad min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 62

Hüküm No : 89 (90)

Lice Kazâsı mahallâtından Körtük Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Receb bin Ali'nin sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Mehmed Tahir her birin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğu zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-vesîka mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Hüseyin bin Hasan bin Hüseyin nâm kimesne sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin vasî nasb u ta'yîn olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi

kabûl ve hidmet-i lâzîmesini kema yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 63

Hüküm No : 89 (91)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Çinezur karyesi ahâlîsinden Âdem bin Hasan bin Hüseyin nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûre sâkinelerinden olup zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı Sultân bint-i Yusuf bin Delo nâm hâtun muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzıra bi'l-meclis Sultân bint-i Yusuf zevce-i medhûlüm olup kendisini infâk ve iksâ etmeyip ezâ ve cefâ etmişim deyu hakkımda mahkeme-i şer'îyyeye mürâaatla iki yüz dört numro ve fî 29 Zilka'de sene [1]329 târihli i'lâm-ı şer'î mücebince yevmiye ikişer guruş me'ûnet-i süknâ ve infâk ve iksâsı için farz ve takdîr kılınarak târih-i mezkûreden Rebî'ulâhir'in yirmi altıncı gününe kadar işlemiş olan dört mâh yirmi yedi günlük ücretini te'diye ile kendisine teslim eylediğim hâlde ve ber-müceb-i şer'-i şerîf nafaka ve kisve ve ayrıca bir mesken-i şer'î vermeği kabûl ve müte'ahhid bulunduğum hâlde mezbûre nefsinı bana teslimden imtinâ' ve hukûk-ı zevciyyete ri'âyet etmemekdedir suâl olunup hukûk-ı zevciyyete ri'âyet etmesi matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl merkûme Sultân cevâbında zevcim merkûm Âdem bana yaramaz nefsimi kendisine teslim etmem deyu hukûk-ı zevciyyete itâat ve inkıyâd etmediğinden nâşî şer'an na-mizâc olup nafaka ve kisve ve sâir hukûk-ı zevciyyete müte'allika olan âmme-i de'âvîden zevci merkûm Âdem berî olduğunu hükmi şer'î lâhik olmağla mezbûre Sultân'a tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Cemâziyelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 63

Hüküm No : 90 (92)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Körtük Mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem vefât eden Receb bin Ali'nin sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Mehmed Tahir'in fi 1 Cemâziyelûlâ sene [1]330 târih ve seksen dokuzuncu numrolu bâ-hüccet-i şer'îyye vasî-i müseccel-i şer'îleri bulunan mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Hüseyin bin Hasan ibn-i Hüseyin nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf[de] bi'l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip sagîrân-ı mezbûrân Mehmed ve Mehmed Tahir'in babaları mezbûr Receb'in hayâtında ile'l-vefât yedinde mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî yirmi dört sehim i'tibârıyla on dört sehim vasîleri bulunduğum sagîrân-ı mezbûrâna mevrûs ve mahalle-i mezkûrede kâin tarafları tarîk-i âmm ve Receb bin Mehmed ve Mehmed Ali bin Mustafa Kader'in? hâneleriyle mahdûd ve

müntehâ bir bâb mülk menzil mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile müşrif-i harâb ve mâil-i turâb olup imâret ve meremmetine [vefâ edecek mâlları olmayıp] sagîrân-ı mezbûrâna gadr-i küllî îrâs edeceğinden başka sagîrân-ı mezbûrânın eşedd-i ihtiyâcla muhtâc buldukları nafaka ve kisve ve sâir l[ev]âzım-ı zarûriyyelerine harc u sarf edecek menzil-i mahdûd-ı mezkûrda hisse-i merkûmeden mâ'adâ bir nesnelere olmayıp el-ân menzil-i mezkûrda olan yirmi dört sehimden on dört sehim sagîrân-ı mezbûrân Mehmed ve Mehmed Tahir'in hisse-i şâyi'aları bin dokuz yüz yirmi beş guruş bedil ile ferâğ komisyonu huzûrunda tâlib ve râğıbına bey' ve fûrûht edilmesi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâbdan izin alınması ve talebi üzere vasî-i merkûmun müdde'âsı ber-vech-i muharrer Kaya Mahallesi ahâlî sinden Molla Ali bin Molla Hüseyin ibn-i Molla Ali ve Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Rüşdü Efendi bin Hacı Said Efendi ibn-i Ahmed ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver mütehakkık ve sâbit olmağın mücebince hâkim-i mûmâ-ileyh dahi sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i şâyi'aları[nı] semen-i misli olan bin dokuz yüz yirmi beş guruş bedel ile ferâğ komisyonu huzûrunda tâlibine bey' ve fûrûht edilmek üzere vasî-i merkûm Hüseyin'e izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Cemâziyelûlâ li-senetî selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 64

Hüküm No : 91 (93)

Müteveffâ-yı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-i'lâm Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'nin Hamşık Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Bey bin Hüsnü Bey bin Eyüb Bey nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali Ağa bin Mehmed Çavuş bin Resul'ün muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip fi 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]327 târihinde vefât eden Behiye Hânım bint-i Selim Bey bin Ahmed Bey'in verâseti benimle ve gâibe ani'l-meclis sulbiye kebîre kızı Safiye Hânım'a münhasıra olduktan sonra müteveffîye-i mezbûre Behiye Hânım hâl-i hayâtında merkûm Ali Ağa zimmetinde cihet-i karzdan ve hâlû't-taleb olan on beş guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmekle ben müteveffîye-i mezbûre Behiye Hânım'ın sulbî kebîr oğlu ve gâibe ani'l-meclis Safiye Hânım sulbiye kebîre kızı ve hasren vârisleri olmamızla tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz üç sehim i'tibârıyla iki sehim mûmâ-ileyh Mehmed Bey'e ve bir sehim mezbûre Safiye Hânım'a isâbeti tahakkuk eyledikten sonra meblağ-ı mezkûrdan on guruş hasren irsiyye-i şer'iyye merkûm Ali Ağa'dan bi'l-verâse taleb ederim deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Ali Ağa cevâbında cihet-i mezkûreden müteveffîye-i mezbûre Behiye Hânım'ın zimmetinde hâlâ deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i mûmâ-ileyhin ber-vech-i muharrer verâseti ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i mûmâ-ileyh Mehmed Bey'den ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda nâhiye-i mezkûrun Derikan Mahallesi ahâlîsinden Ali Efendi Şibli Efendi bin Hacı Ali Ağa bin Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Eyüb Bey nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î eşhedü bi'llâh mûmâ-ileyh Mehmed Bey müteveffîye-i

mezbûre Behiye Hânım'ın sulbî kebîr oğlu ve mezbûre Safiye Hânım müteveffiyeye-i mezbûre Behiye Hânım'ın sulbiye kebîre kızı ve hasren vârisleri olup ve müteveffiyeye-i mezbûre Behiye Hânım'ın terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve Allâh için şehâdet dahi ederiz deyu her biri münferiden müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan nâhiye-i mezkûrun Hamşik Mahallesi imâmı Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve muhtârı Reşid bin Ali bin Şerik nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen kazâ-i mezkûrun Körtük Mahallesi ahâlîsinden İbrahim Efendi bin Osman Ağa bin Ahmed Ağa ve Ahmed bin Mehmed bin Molla Osman nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlûş-şehâde olmağın mûcibiyle merkûmân Mehmed Bey ve Safiye Hânım'ın verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr on beş guruş alâ vechi farîzati'ş-şer'iyye on guruş müdde'î-i mûmâ-ileyh Mehmed Bey'e ve mütebâkî kalan beş guruş dahi verâseti sâbite olan müteveffiyeye-i mezbûrenin kızı mezbûre Safiye Hânım'a edâ ve teslîm etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Ali Ağa'ya tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fî 4 Cemâziyelevvel sene 1330.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 65

Hüküm No : 92 (94)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Kasabası'nın Derikan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefateden Hacı Ali Ağa bin Hacı Tahir Ağa bin Mustafa Ağa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emiş Hâtun ve sulbî kebîr oğulları Hasan Ağa ve Şibli Efendi ve sulbiye kebîre kızı Esma Hâtun'a münhasıra olup ba'dehû mezbûr Hasan Ağa dahi vefât edip verâseti sulbî kebîr oğlu Mustafa Ağa ve sulbiye kebîre kızları Papo ve Hadice hâtonlara münhasıra olup ba'dehû mezbûre Emiş Hâtun dahi vefât edip verâseti sulbî kebîr oğlu Şibli Efendi'yle sulbiye kebîre kızı Esma Hâtun'a münhasıra olup ba'dehû mezbûre Esma Hâtun dahi bilâ-veled vefât edip li-ebeveyn er karındaşı Şibli Efendi'ye münhasıra ba'dehû mûmâ-ileyh Şibli dahi vefât etmekle verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Esma Hâtun bint-i Halil Efendi ve sulbî kebîr oğulları Ali Rıza ve Mehmed ve Mahmud ve Hacı Cemil ve Ragıb ve Celal ve Hasib efendilerle sulbiye kebîre kızı Emiş Hâtun'a münhasıra oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati on dört bin dört yüz sehîm i'tibârıyla bin elli sehîm mezbûre Papo'ya ve bin elli sehîm mezbûre Hadice'ye ve iki bin yüz sehîm merkûm Mustafa Ağa'ya ve bin iki yüz yetmiş beş sehîm mezbûre Esma Hâtun bint-i Halil Efendi'ye ve bin yüz doksanar sehîm mûmâ-ileyh Ali Rıza ve Mehmed ve Mahmud ve Hacı Cemil ve Ragıb ve Celal ve Hasib efendilere ve beş yüz doksan beş sehîm mezbûre Emiş Hâtun bint-i Şibli Efendi'ye isâbeti lede'ş-şer'i'l-enver tahakkuk eyledikden sonra verese-i mezbûrûndan Ali Rıza Efendi bin Şibli Efendi kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enverde nâhiye-i mezkûra tâbi' Karaz karyesi ahâlîsinden Asaf Efendi bin Mehmed Efendi bin Asaf Kahya mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mûmâ-ileyh ceddîm Hacı Ali Ağa'nın hâl-i hayâtında mûmâ-ileyh Asaf Efendi zimmetinde cihet-i karzdan olan yüz kırk dört guruş kable'l-ahz ve'l-istîfa vefât etmekle müteveffâ-yı

mûmâ-ileyh Hacı Ali Ağa'nın oğlu müteveffâ Şibli Efendi'nin sulbî kebîr oğlu Ali Rıza Efendi hâzır bi'l-meclis olup gâibûn ani'l-meclis Maden Sancağı'ndan Mehmed ve Midyat Kazâsı'na tâbi' Kerburan Müdürü Celal ve Hani Nâhiyesi'nde mukîmûn Mahmud ve Hacı Cemil ve Ragıb ve Hasib ve yine nâhiye-i mezkûrede mukîme sulbiye kızı Emiş Hâtun ve yine nâhiye-i mezkûrede mukîme müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Şibli Efendi'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi Esmâ Hâtun bint-i Halil Efendi ve gâib ani'l-meclis Hani Nâhiyesi'nde mukîm Mustafa Ağa dahi müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ali Ağa'nın oğlu müteveffâ Hasan Ağa'nın sulbî kebîr oğlu ve yine nâhiye-i mezkûrede mukîmetan-ı gâibetân ani'l-meclis Papo [Payo] ve Hadice müteveffâ-yı mezbûr Hasan Ağa'nın sulbiye kebîre kızları hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezbûrdan hisse-i irsiyyeme isâbet eden on bir guruş otuz altı parayı mûmâ-ileyh Asaf Efendi'den bi'l-verâse taleb ederim deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i mûmâ-ileyh cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ali Ağa'nın yüz kırk dört guruş zimmetinde hâlâ deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûr Ali Rıza Efendi'nin ber-vech-i muharrer verâset da'vâsı ma'lûmum değildir deyu inkâr edicek müdde'î-i mûmâ-ileyh Ali Rıza Efendi'den verâset da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve Hani Kasabası ahâlîlerinden Mehmed Bey bin Hüsnü Bey bin Eyüb ve Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Eyüb Bey nâm kimesneler li-ecli'l-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i merkûm Ali Rıza Efendi müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hacı Ali Ağa'nın oğlu Şibli Efendi'nin sulbî kebîr oğlu ve gâibûn ani'l-meclis Maden Sancağı'nın nefsi Maden Kasabası'nda sâkin Mehmed ve Midyat Kazâsı dâhilinde Kerburan'dan Müdür Celal ve nefsi Hani Kasabası'nda mukîmûn Mahmud ve Hacı Cemil ve Ragıb ve Hasib efendiler mezbûr Hacı Ali Ağa'nın mahdûmu müteveffâ Şibli Efendi'nin sulbî kebîr oğulları ve yine kasaba-i mezbûrede mukîm Emiş Hâtun müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ali Ağa'nın oğlu müteveffâ Şibli Efendi'din sulbiye kebîre kızı ve yine nefsi Hani Kasabası'nda mukîme Esmâ Hâtun bint-i Halil Efendi müteveffâ-yı mezbûr [sh. 66] Şibli Efendi'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi ve Mustafa Ağa dahi müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ali Ağa'nın oğlu müteveffâ Hasan Ağa'nın sulbî kebîr oğlu ve yine kasaba-i mezkûrede mukîmetân Papo ve Hadice hâtonlar müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ali Ağa'nın oğlu müteveffâ Hasan Ağa'nın sulbiye kebîre kızları hasren vârisleri olup bunlardan başka vâris ve terekelerine müstahîk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan kasaba-i mezkûrenin Hamşik Mahallesi imâmı Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve muhtârı Reşid bin Ali bin Şerik nâm kimesnelere sırren ve sâniyyen Lice'nin Molla Mahallesi'nde Monla Mustafa Efendi bin Osman Efendi ve Delvan Mahallesi'nden Ali bin Mehmed Çavuş nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde olmağın mücebince meburûn ve mezbûretânın verâsetlerine ba'de'l-hükm müdde'â-aleyh-i mezbûr Asaf Efendi zimmetinde yüz kırk dört guruşdan müdde'î-i mûmâ-ileyh Ali Rıza Efendi'ye on bir guruş otuz altı para edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Asaf Efendi'ye tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 66

Hüküm No : 93 (95)

Husûs-ı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î ve hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Dimi karyesi ahâlîsinden Musa bin Mehmed ibn-i Şeymus nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrun Delvan Mahallesi ahâlîsinden Mehmed bin Fettah ibn-i Maksud muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip fi'l-asl Dimi karyesi ahâlîsinden olup atık Otuz Birinci Alay'ın Dördüncü Tabur'dan tebdîl-i hava ile salıverilip Bitlis Vilâyeti'ne gelerek keyifsizliği tezâyüd etmesine mebnî ora tabur hastanesinde ecel-i mev'ûde ile vefât eden İbrahim bin Mehmed ibn-i Şeymus hâl-i hayâtında merkûm Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan olan on gurus zimmetinde hakını kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûm İbrahim'in li-ebeveyn er karındaşı ve gâib anî'l-meclis Ömer gene kezâ li-ebeveyn er karındaşı ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûru merkûm Mehmed'den talep ederim deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı merkûm İbrahim'in on gurus zimmetinde deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin merkûmânın verâsetleri ma'lûmum değildir deyu inkâr edicek müdde'î-i merkûmun da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda karye-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed bin Mustafa bin Süleyman ve Mustafa bin Mehmed ibn-i Şemdin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Musa bin Mehmed bin Şeymus müteveffâ-yı merkûm İbrahim'in er karındaşı ve gâib anî'l-meclis Ömer dahi gene li-ebeveyn er karındaşı ve hasren vârisleridir ve terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûmânın verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr on gurusdan beş gurus hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini kendisine edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'e tenbîh olduğu i'lâm oldu.

Fî 6 Cumâdelûlâ sene [1]330.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 67

Hüküm No : 94 (96)

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîri için bi't-taleb ve'l-iltimâs savb-ı şer'-i enverden me'zûn Şer'iyye Kâtib-i Sâni'si Mehmed Efendi Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Molla Mahallesi'nde sâkin ve zâtî mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Arif Efendi bin Hacı Ahmed Efendi ile Mustafa Bey bin Reşid Bey nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i Mehmed Bey bin Şeyhi Bey nâm hânımın sâkine bulunduğu menzilin bir odasında Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ve mu'arrifân-ı merkûmân mahzarlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde mezbûre Ayşe Hânım takrîr-i kelâm ve ta'bîr anî'l-merâm edip kazâ-i mezkûra mülhak Hani Kasabası'nın Derikan Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Eyüb Bey zevc-i dâhilim olup nezdinde cihâz

defterim müfredâtı mücebince cem'an dokuz bin dokuz yüz dört guruş eşyâ ve huliyyâtım ve zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdun-aleyh olan beş bin guruş mehr-i mü'eccel hakkımın ahzıyla bana irsâl ve îsâline dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyizen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmetde ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'ına ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye müte'allik olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikten sonra ba's olunan ümenâ-i şer' meclis-i şer'a gelip alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Cumâdelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 67

Hüküm No : 95 (97)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Körtük Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin bin Hasan ibn-i Ali ibn-i Sefer nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûr Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Arif bin Ahmed ibn-i Musa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip fi'l-asl mahalle-i mezkûre sâkinelerinden bundan akdem vefât eden babam merkûm Hasan'ın amucası kızı Eymek bint-i İskender ibn-i Ali bin Sefer'in verâseti sulbiye kebîre kızı Hadice ile bana münhasıra oldukdan sonra müteveffîye-i mezbûre hâl-i hayâtında merkûm Arif zimmetinde cihet-i karzdan olan on guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffîye-i mezbûre Eymek'in amucazâdesi oğlu ve gâib ani'l-meclis mezbûre Hadice sulbiye-i kebîre kızı ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan beş guruş hisse-i irsiyye-i şer'iyyemi merkûm Arif'den bi'l-verâset taleb ve da'vâ ederim suâl olunup alıverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Arif cevâbında cihet-i mezbûreden müteveffîye-i mezbûrenin on guruş zimmetinde hâlâ deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâseti ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûm Hüseyin'den ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda kazâ-i mezkûrun Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Hacı Yusuf bin Musa ibn-i Şemdin ve Körtük Mahallesi ahâlîsinden Receb bin Mehmed ibn-i Bekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri münferiden eşhedü bi'llâh Hüseyin bin Hasan bin Sadun ibn-i Ali müteveffîye-i mezbûre Eymek'in amucazâdesi oğlu ve gâibe ani'l-meclis mezbûre Hadice müteveffîye-i mezbûrenin sulbiye kebîre kızı ve hasren vârisleri olup terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet ederiz deyu her biri müttefikul-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan Körtük Mahallesi imâmı Salih bin Hacı İsmail ibn-i Hüseyin ve muhtârı Ahmed bin Abdullah Çavuş ibn-i Hüseyin ve Çarşı

Mahallesi muhtârı Yusuf bin hasan ibn-i Haydar nâm kimesnelerden ve sâniyyen Molla [Mahallesi] imâmı Arif bin Hacı Ahmed bin Hacı Ömer efendiler ve Kaya Mahalleli Molla Ali bin Molla Hüseyin nâm kimesnelerden lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mûcibiyle merkûmânın verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûrdan beş guruş müdde'î-i merkûm Hasan'a edâ ve bâkî kalan [sh. 68] beş guruş dahi verâseti sâbite olan müteveffiye-i mezbûrenin kızı Hadice'ye edâ ve teslîme müdde'â-[aleyh-i] merkûm Arife tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren [fi'l-yevmi'r-]râbi' min şehri Cumâdelülâ li-seneti selâsin ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 68

Hüküm No : 96 (98)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Çarşı Mahallesi'nde sâkine olup zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Molla Ahmed bin Hasan bin Haydar ve Arif bin Ahmed bin Musa nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Ahmed bin Timur nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Abdülfettah bin Bekir bin Ahmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bundan çend gün akdem vefât eden biraderim Derviş bin Ahmed bin Timur'un kazâ-i mezkûra tâbi' Tepe? karyesi toprağında bulunan gerek bâğ ve gerek arâzî ve gerek kavaklık dahlesiyle kazâ-i mezkûr Kaya Mahallesi'nde vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb menzildeki olan üç hisseden bir hisse sırf benim mâlım olup Diyarbakırlı Kahveci Yusuf bin Ahmed her nasılsa mezkûr arâzî ve bâğ ve kavaklık dahlesiyle menzil-i mezkûredeki olan üç hisseden bir hisse mâlımı müteveffâ biraderim Derviş'den fuzûlen iştirâ etmiş olduğundan arâzî ve bâğ ve dahle ve menzil-i mezkûrelerde olan üç hisseden bir hisse kendi mâlımın ahzına dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdik ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve lede'l-iktizâ [sulh] ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûra mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Abdülfettah'ı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde merkûm Abdülfettah dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi 4 Cemâziyelevvel sene [1]330.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 68

Hüküm No : 97 (99)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'nin nefsi Hani Kasabası mahallâtından Derikan Mahallesi ahâlîsinden Mustafa Bey bin Hacı Ali Bey bin Said Bey nâm kimesnenin vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde nâhiye-i mezkûreye tâbî Comayik karyesi ahâlîlerinden Topu ve Memiş binân-ı Hamali Kâhya'ya hayâtında Lice Habshânesi'nde merkûmân hâzırân oldukları hâlde karz-ı şer'î olarak üç aded Osmanlı lira verip umûr-ı zâtiyyesine istihlâk etmiş ve meblağ-ı mezbûru kable'l-ahz ve'l-istîfâ merkûm Hamali Kâhya vefât etmiş suâl olunup müteveffânın terekesine vâzı'ul-yed bulunan işbu hâzırân bi'l-meclis oğulları Topu ve Memiş'den müvekkilem Mustafa Bey'in üç aded lira-yı Osmanî alacağını bi'l-vekâle taleb ve da'vâ ederim dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhimâ-yı merkûmân Topu ve Memiş cevâbında müteveffâ-yı merkûm Hamali Kahya'nın terekesine vâzı'ul-yed olduklarını ikrâr lâkin vekîl-i merkûmun müvekkili Lice Habshânesi'nde pederimiz merkûm Hamali Kahya'ya üç aded lira-yı Osmanî verdiklerini inkâr etmeleriyle vekîl-i merkûm Hacı Ahmed Efendi'den üç aded lira-yı Osmanî müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân nefsi Hani Kasabası'nın Hamşik Mahallesi ahâlîlerinden Şeyh Ahmed bin Şeyh Bekir bin Şeyh Mustafa ve Molla Yusuf bin Hacı Ali bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh müteveffâ-yı merkûm Hamali Kahya hâl-i hayâtında vekîl-i mezbûrun müvekkili Mustafa Bey'in zimmetinde üç aded lira-yı Osmanî deyni olduğunu huzûrumuzda ikrâr ve i'tirâf eylediğine şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikul-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etmeğin evvelâ bâ-mestûre-i şer'îyye müzekkî intihâb [sh. 69] bulunan kasaba-i mezkûrenin Hamşik Mahallesi imâmı Abdülhamid Efendi bin Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi ile muhtârı Reşid bin Ali bin Şerik nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Molla Mahallesi'nden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve Kali Mahallesi'nden Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olduklarından sonra tekrar müdde'â-aleyhimâ-yı [merkûmân] Topu ve Memiş ber-vech-i zîr def'-i da'vâda bulunarak şöyle ki üç sene akdem vekîl-i mezbûrun müvekkili Mustafa Bey babamızın hâl-i hayâtında Hani Kasabası'nda Şeyh Nuri Efendi'nin hânesinde babamızı mahzar-ı şühûdda tahlîf etdirip zimmetini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ etmiş dediklerinde def' da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve'l-mehl ityân-ı beyyineden izhâr-ı aczle vekîl-i merkûmun müvekkili Mustafa Bey'i ba'de't-tahlîfi's-şer'î mûcibiyle müteveffâ-yı merkûm Hamali Kahya'nın zimmetinde hâlâ üç aded lira-yı Osmanî deyni olduğuna ba'de'l-hükm müdde'â-i merkûmun tarafına edâ ve teslîme müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzı'ul-yed bulunan oğulları Topu ve Memiş'e tenbîh olunmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Cemâziyelûlâ li-seneti selâsin ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 69

Hüküm No : 98 (100)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'nin Derikan Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Eyüb Bey nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı Ayşe Hânım bint-i Mehmed Bey bin Şeyhi Bey'in vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Bey muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan iki mâh mukaddem zevce-i menkûham bulunan işbu hâzır bi'l-meclis Hacı Ahmed Efendi'nin müvekkilesi Ayşe Hânım bint-i Mehmed Bey kendi rızâsıyla müsâfereten babası merkûm Mehmed Bey'in hânesine gelip ikâmet etmekte olup şimdilik kendi evime götürmek üzere mezbûre zevcem Ayşe Hânım'a teklîf eylemiş isem de gelmekden imtinâ' ve hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyad etmemektedir suâl olunup mezbûre zevcemin nefsinin bana teslîm edilmek üzere vekîl-i mezbûrun müvekkilesine izâfetle kibel-i şer'den tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl vekîl-i mezbûr Hacı Ahmed Efendi cevâbında müvekkilem mezbûre Ayşe Hânım nefsinin işbu hâzır bi'l-meclis zevci Mehmed Bey'e teslîm etmemekte ma'zûre olup ma'zereti ber-mûceb-i şer'-i şerîf beyân etmediği gibi müvekkilesi mezbûre Ayşe Hânım nefsinin zevci mezbûr Mehmed Bey'den imtinâ' eylediğinden dolayı şer'an nâşize olduğuna hüküm-i şer'î lâhık ve vekîl-i merkûmun müvekkilesi mezbûre Ayşe Hânım nefsinin zevci merkûm Mehmed Bey'e teslîm ve emrine inkıyâd etmeyince hukûk-ı zevciyyete mûte'allika nafaka ve kisve ve sâireden sâkita bulunduğu vekîl-i merkûmun müvekkilesine izâfetle tenbîh ve i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Cumâdelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 69

Hüküm No : 99 (101)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kara Hasan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Ömer'in sulbî sagîr oğlu Tahir ve sulbiye sagîre kızları Ayşe ve Asiye'nin babaları müteveffâ-yı merkûm Hasan'dan kendilerine müntakil olan hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm üç yüz yirmi dokuz guruş otuz para hıfz ve siyâneti ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi [müslimîn] ihbârlarıyla inde's-şer'îl-enver zâhir u mütehakkık oldukdan sonra [zâhir] ve mütehakkık olan sagîrûn-ı mezbûrûn[un] amucazâdeleri Mehmed Emin bin Abdullah bin İbrahim nâm kimesne sagîrûn-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ü sedâdına değîn verese-i kibârın talebiyle kibel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn oldukda merkûm Mehmed Emin dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. [sh. 70]

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Cemâziyelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 70

Hüküm No : 100 (102)

Lice Kazâsı'nın Kara Hasan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Ömer'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Gülizar bint-i Mehmed ile sulbî sagîr oğlu Tahir ve sulbiye sagîre kızları Ayşe ve Asiye'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz otuz iki sehim i'tibârıyla dört sehim zevce-i mezbûreye ve on dört sehim sagîr-i mezbûr Tahir'e ve yedişer sehim sulbiye sagîre kızları mezbûretân Ayşe ve Asiye'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhalledîlât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i zîr beyân olunur.

Fî 12 Cumâdelûlâ sene [1]330.

Bir bâb hâne beyne'l-verese mevkûf ( )	Yatak yorgan 2 aded 40 guruş	Tencer 2 aded 25 guruş	Üsküre 1 aded 2 guruş	Teşt 1 aded 15 guruş
Dehre 1 aded 2 guruş	Mahlût 40 guruş	Keçi nisf 2 aded 50 guruş	Merkeb 1 re's 30 guruş	İnek 1 re's 80 guruş
Tava 1 aded 15 guruş	Çuval, palas 2 aded 17 guruş	Tuluk 1 aded 12 guruş 20 para	Koyun 1 aded 40 guruş	Palas 1 aded 25 guruş
Perâkende eşyâ 28 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

421 guruş 20 para

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz ve tekfîn 21 guruş 20 para	Resm-i kısmet 10 guruş	Kaydiye 1 guruş 10 para	Pul 3 guruş	Vesâyet 8 guruş 30 para
--------------------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

44 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

377 guruş

Hisse-i zeve-i mezbûre Gülizar 47 guruş 5 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Tahir 164 guruş 37 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Ayşe 82 guruş 19 para	Hisse-i diğeri bintü'l- mezbûre Asiye 82 guruş 19 para
--	--	---	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyesi kendi yedine ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri amucaları bulunan Mehmed Emin'e teslîm olundđunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 16 Nisan sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 70

Hüküm No : 101 (103)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'ne tâbi Mukriyan karyesi sâkinlerinden Zeyneb bint-i Hasan bin Semân nâm hâتون nâhiye-i mezkûre mahkeme-i şer'iyeye[sine] mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezbûre ahâlîsinden li-ebeveyn er karındaşı Kasım muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip pederimiz merkûm Hasan bundan yirmi sene mukaddem vefât edip tereke-i metrûkesi olan akârât ve menkûlât ve sâir eşyâsından bi'l-hesâb bin beş yüz guruş hissem olduğu hâlde merkûm biraderim Kasım tereke-i mezkûreyi müddet-i mezkûreden bu âna kadar zabt ve tasarruf etmekte olup defa'âtle hisse-i irsiyyemi biraderim merkûm Kasım'dan talep eyledimse de muhâlefet etmekte olup şer'le suâl mûcib-i şer'iyyesi icrâ ve hisse-i irsiyyemi müteveffâ-yı merkûm pederimin terekesinden tahsîl ve bana teslîm olunmasını talep [ve] da'vâ ederim aliverilmesi matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl merkûm Kasım cevâbında müteveffâ-yı merkûm pederimizin külliymal ve bir nesnesi olmayıp mutasarrıf olduğum akârât ve menkûlât ve eşyâ-i sâire mâl ve mülküm olup ve yirmi seneden beri kız karındaşı Zeyneb ile karye-i mezbûrede iken şimdiye kadar bir gûnâ da'vâ etmediği def'iyile tarafeyn yek-diğeri müddet-i mezkûrede tasdik eylediklerinden şer'an on beş sene bilâ-özr terk olunan mîrâs da'vâsı mesmû'a olmayıp müdde'iyeye-i mezbûre Zeyneb bî-vech men' olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu.

Tahrîren fî 7 Rebî'ulevvel sene 1330.

Hani Nâhiyesi Nâib Vekili

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 71

Hüküm No : 102 (104)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'nin Derikan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Hasan bin Yusuf bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Münteha bint-i Hacı İsmail Ağa ile sulbî kebîr oğulları Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Molla İsmail ve sulbiye kebîre kızları Esmâ ve Rukiye ve Fatma'ya inhisârı tahakkuk eyledikten sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehim i'tibârıyla dokuz

sehim zevce-i mezbûre Munteha'ya ve on dörder sehim merkûmûn Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Molla İsmail'e ve yedişer sehim mezbûrât Esmâ ve Rukiye ve Fatma'ya isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mezbûrûndan müteveffâ-yı merkûmun sulbiye kebîre kızları mezbûrât Esmâ ve Rukiye ve Fatma nâm hâtunlar Hani Nâhiyesi'nin mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ebeveyn er karındaşları merkûmûn kesânlar mahzarlarında bitav'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm ederler ki mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Hacı Hasan'ın terekesinden bizlere irsen intikâl eden derûn-ı menzilde evân-i nühâsiyye ve gayr-ı nühâsiyye ve yatak ve hayvanât ve eşyâ ve mahalle-i mezkûrede vâki' tarafları Yusuf bin mehmed ve ba'zen Şeyh Bekir ve Yusuf bin Mehmed Katırcı hâneleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb hâne ve kasaba-i mezkûr toprağında vâki' tarafları tarafeyn tarîk-i âmm ve şimâlen dere ve garben Memiş tarlası ile mahdûd ve muntehâ bir kıt'a bağçe ve yine kasaba-i mezbûr toprağında Divri (Debûri) mevki'inde vâki' tarafların tarîk-i hâs ve garben Ohan Cevher bağı ve şarkan Kirkor Kaplo ve şimâlen çay ile mahdûd ve mümtâz bir kıt'a bağda hisse-i irsiyye-i ma'lûmemiz mârrû'l-arz mes'ele-i mîrâsiyyemiz mücebince yedişer sehim hisse-i irsiyye-i şer'iyyemize mukâbil her birimiz bin guruş li-ebeveyn er karındaşlarımız merkûmûn Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Monla İsmail yedlerinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eylediğimizde müteveffâ-yı merkûm pederimiz Hacı Hasan'ın terekesinden kalîl [ve] kesîr celîl [ve] hakîr kâffesinden da'vâ ve alâkamız kalmayıp tereke-i mezkûreye müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebâtından ve kâffe-i hukûk ve muhâsamatdan li-ebeveyn er karındaşlarımız merkûmûn Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Molla İsmail'in zimmetlerini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediğimizde merkûmûn Hacı Ahmed ve Hacı Bekir ve Monla İsmail dahi ber-minvâl-i muharrer ibrâ-yı mezkûre[yi] ba'de'l-kabûl mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebî'ılâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâhiyesi Nâib Vekîli
İsmail Hakkı

***

Sahife No : 71

Hüküm No : 103 (105)

Lice Kazâsı'nın Kali Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefateden Mehmed Emin bin Resul'ün verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Nuriye bint-i Ömer ile sulbî sagîr oğulları Yusuf ve Resul'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz on altı [sehim] i'tibârıyla iki sehim zevce-i mezbûreye ve yedişer sehim sagîrân-ı mezbûrâna isâbeti tahakkukundan sonra müteveffâ-yı erkumun terekesi ber-vech-i zîr tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyan olunur.

Fî 13 Cumâdelûlâ sene 1330.

Bir bâb hâne beyne'l-verese	Keçi nisf 2 aded 50 guruş	İnek nisf 1 re's 80 guruş	Yorgan 1 kat 20 guruş	Palas 1 aded 5 guruş
--------------------------------	------------------------------	------------------------------	--------------------------	-------------------------

mevkûf ( )				
Perâkende bakır 3 parça 20 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

175 guruş

[Minhâl-i-ihracât

Resm-i kısmet 4 guruş 20 para	Kaydiyye 20 para	Pul 3 guruş	Vesâyet 5 guruş
----------------------------------	---------------------	----------------	--------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

13 guruş

Sahhu'l-bâkî

162 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Nuriye 20 guruş 10 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Yusuf 70 guruş 35 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Resul 70 guruş 35 para
--	---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyesi kendi yedine ve sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyyeleri dahi vasîsi bulunan vâlideleri mezbûre Nuriye'ye teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh ve temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 72

Hüküm No : 104 (106)

Lice Kazâsı'nın Kali Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed Emin bin Resul'ün sulbî sagîr oğulları Yusuf ve Resul'ün babaları müteveffâ-yı merkûm Mehmed Emin'in terekesinden kendilerine müntakil olan hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm yüz kırk bir guruş otuz para hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i kitâbda muharrerül-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'îl-enver zâhir u mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri bulunan Nuriye nâm hâton sagîrân-ı mezbûrâna vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin vasî nasb u ta'yîn olundukda mezbûre Nuriye dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cumâdelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 72

Hüküm No : 105 (107)

An-asl Bitlis Vilâyeti dâhilinde kâin Genc Sancağı'na mülhak Bicar Nâhiyesi göçerlerinden olup zât ı Lice Kazâsı'na tâbi' Seykal karyesi ahâlîsinden Memed bin Ömer bin Hacı ve Lice'nin Kaya Mahallesi ahâlîsinden Hacı Hasan bin Mehmed bin Ahmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Hasan bin Şemdin bin Hasan nâm kimesne Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde Lice Kazâsı Mahkeme-i Şer'iyyesi'ne mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arri-fân-ı mezbûrân ta'rîfleriyle mu'arrefe Pamos (Bamos) karyesi göçerlerinden Âmine bint-i Mehmed Şerîf bin Hacı Üzeyir muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan bir mâh mukaddem işbu hâzıra bi'l-meclis Âmine bint-i Mehmed Şerîf ile gâibûn ani'l-meclis Tuti karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Monla İsa ve Ahmed bin Hasan bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed bin Hacı hâzır oldukları hâlde mezbûre Âmine nefsinı bana tezvîc ve akd-i nikâha Tuti karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ömer'i tevkîl ve gâibûn ani'l-meclis Ahmed bin Molla İsa ve Ahmed bin Hasan ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesnelerin işhâd etdiğinde merkûm Mehmed bin Ömer dahi ol vechile vekâlet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl şehir-i Mart'ın on beşinci günü Haşadere Mezra'ası'nın imâmı Şeyh Musa'nın nezdine varıp yüz guruş mehr-i mu'accel ve yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle şâhidûn-ı merkûmûn mahzarlarında merkûm Mehmed bin Ömer bi'l-vekâle müvekkilesi Âmine'yi bana inkâh ve tezvîc eylediğinde ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl edip ol vechile mezbûre Âmine zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olduğundan suâl olunup el-ân nefsinı bana teslîmden imtinâ' etmekle nefsinı bana teslîm ve inkıyâd etmek üzere mezbûre Âmine'ye kıbel-i şer'den tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ eyledikde gıbbe's-suâl mezbûre Âmine cevâbında ol vechile zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğunu ikrâr lâkin zevcim merkûm Hasan mehr-i mu'accelim olan yüz guruşu bana [i'tâ] etmediği cihetle nefsimi teslîmden imtinâ' ediyorum dedikde zevc-i mezkûr Hasan'dan lede's-suâl cevâbında mezbûrenin mehr-i mu'acceli olan yüz guruşu hâlâ teslîm etmeyip birkaç gün sonra te'diye eylediğine (eyleyeceğini) beyân eyledikde zevc-i mezbûr Hasan mezbûrenin mehr-i mu'acceli yüz guruşu kendisine teslîm eyledikten sonra mezbûre Âmine nefsinı kendisine teslîm ve hukûk-ı zevciyyete inkıyât etmek üzere kıbel-i şer'den tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Cemâziyelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 73

Hüküm No : 106 (108)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kelvan Mahallesi sâkinelerinden olup zâtı mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Abdullah ve Mehmed Ali

binân-ı Aziz bin Maksud nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Perişan bint-i Mehmed nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Ali bin Halid bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem merkûm Ali beni tatlik edip hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'r-rıdâ' ve'l-hızâne hucr ve terbiyemde olan işbu hâzır bi'l-meclis dokuz aylık sulbî sagîr oğlu Reşid'in asl-ı mâlı olmayıp muhtâc olmağla nafaka ve kisve-bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için babası merkûm Ali üzerine mikdâr-ı kifâyet meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîr-i mezbûr için babası merkûm Ali üzerine işbu târih-i hüccetden yevmiyye ellişer para farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer merkûm Ali üzerine rücû'a mezbûre Perişan Hâtun'a izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min şehri Cemâziyelûlâ li-senetî selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 73

Hüküm No : 107 (109)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kali Mahallesi'nde sâkin ve zâtı Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Emin Ağa bin Ömer bin Emin ve Silvan Kazâsı ahâlîsinden Halef bin Hasan bin Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Dirikli Ahmed bin Davud bin Emin nâm kimesne âkil ve bâliğ ve râşid [olarak] kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip el-ân Silvan Kazâsı'nın Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkine gâibe ani'l-meclis iki yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle taht-ı nikâhımda bulunan zevcem Rebîa bint-i Molla Hüseyin bin Ali nâm hâtunu işbu târih-i i'lâmdan üç mâh mukaddem talâk-ı selâse ile tatlık etmişim deyu merkûm Ahmed'in tâyi'an ikrâr ve i'tirâfı mücebince gâibe-i mezbûre Rebîa Hâtun merkûm Ahmed'den beynûniyet-i kübrâ ile mutallaka olduğunu hükm-i şer'î lâhık olmağla mezbûre Rebîa Hâtun'ın iddeti münkaziyye olunacaya değın diğere ere ve zevc-i âhere varıncaya değın Ahmed'e nikâhı helâl olmayacağı merkûmun ikrârı mücebince hâlâ zimmetinde olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccelesinin mezbûre Rebîa Hâtun'a edâ ve teslîmine merkûm Ahmed'e tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ısrîn min şehri Cumâdelûlâ li-senetî selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 73

Hüküm No : 108 (110)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Körtük Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin bin Hasan bin Sadun nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûrede sâkine ve zâtı Monla Mahallesi ahâlîsinden Monla Mustafa bin Monla Osman bin Monla Hüseyin ile Kali Mahallesi ahâlîlerinden Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Hadice bint-i Mehmed bin Hasan mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden mûrisim ve amucazâdem kızı Eymek bint-i İskender bin Ali nâm hatunun verâseti benimle işbu hâzıra bi'l-meclis sulbiye kebîre kızı Hadice'ye münhasıra olup müteveffiyeye-i mezbûrenin vukû'-ı vefâtına mebnî mahalle-i mezkûrede kâin bir tarafı Kösegil'in hânesi ve tarafeyn tarîk-i hâs ve Ali bin Mehmed'in hânesi ve taraf-ı râbî'i Salih bin Mehmed'in hânesiyle mahdûd ve müntehî iki bin gurus değerinde terk eylediği bir bâb hânenin nısfı verâsetim hasebiyle bana intikâl ve nısf-ı diğeri işbu hâzıra bi'l-meclis mezbûrenin kızı Hadice'ye [sh. 74] intikâl etmekle mezbûre Hadice hâne-i mezkûrenin tamâmına vaz'-ı yed ve tasarruf etmekde olup hâne-i mezkûrede olan nısf hisse-i irsiyyemi bana teslîm olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Hadice cevâbında hâne-i mahdûde-i mezkûreye bi-hakkın vaz'-ı yed eylediğini ikrâr lâkin hâne-i mezkûr müdde'î-i merkûm Hüseyin'in mûrisi müteveffiyeye Eymek'in mâlî olmayıp sırf benim mâlım olduğuna dâirede vâlidem müteveffiyeye Eymek târihten bir sene akdem hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl u sıhhatinde iken mahzar-ı şühûdda tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmiştir ki mahalle-i mezkûrede vâki' bir tarafı Kösegil'in hânesi ve tarafeyn tarîk-i hâs ile Ali bin Mehmed'in hânesi ve taraf-ı râbî'i Salih bin Mehmed'in hânesiyle mahdûd ve müntehî emânet tarîkiyle oturduğum bir bâb hâne kızım mezbûre Hadice'nin mâl ve mülküdür deyu tav'an ikrâr ve i'tirâf etmiştir mezbûre Hadice'nin def' da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda Şaâr Mahallesi ahâlîsinden Molla Abdullah bin Molla Ahmed ibn-i Abdullah Derhust karyesi ahâlîsinden Sofu bin Mehmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î eşhedü bi'llâh bundan bir sene akdem Körtük Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kösegil'in hânesi ve tarafeyn tarîk-i hâs ile Ali bin Mehmed'in hânesi ve taraf-ı râbî'i Salih bin Mehmed'in hânesiyle mahdûd ve müntehî bir bâb menzile varıp müteveffiyeye-i mezbûre Eymek hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl u sıhhatinde iken emânet tarîkiyle oturduğum hâne mâl ve mülküm olmayıp kızım Hadice'nin mâl ve mülküdür deyu huzûrumuzda tâyi'an ikrâr ve i'tirâf eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyeye müzekkî intihâb olunan Şaâr Mahallesi imâmı Molla Mehmed bin Üzeyir ibn-i Ömer ve muhtârı Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid ve Dirhamit karyesi imâmı Molla Mehmed bin Hasan ibn-i Veli ve muhtârı Resul bin Ahmed bin Ali nâm kimesnelere sırran ve sâniyyen Mehmed bin Aziz bin İbrahim ve Molla Ali bin Hacı Hüseyin bin Ali nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mücebince hâne-i mahdûd-ı mezkûr mezbûre Hadice Hâtun'un mâlî ve mülkü olduğuna ba'de'l-hükm müdde'î-i merkûm Hüseyin da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Hadice Hâtun'a bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 73

Hüküm No : 109 (111)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın nefsi-i Lice Kasabası mahallâtından Çarşı Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Kasım bin Haydar ibn-i Kasım'ın verâseti sulbî kebîr oğlu Hüseyin ile sulbiyetân-ı kebîretân kızları Âmine ve Fatma'ya münhasıra ve müteveffâ Hacı Mustafa bin Haydar bin Kasım'ın verâseti sulbiye kebîre kızı Zeliha ile biraderi müteveffâ Hacı Kasım'ın oğlu Hüseyin ile diğeri müteveffâ biraderi Hasan bin Haydar bin Kasım'ın oğulları Yusuf ve Molla Ahmed'e münhasıra oldukdan sonra verese-i mezbûrûndan Molla Ahmed bin Hasan ibn-i Haydar [ve] Hüseyin bin Hacı Kasım bin Haydar nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûra tâbî' Halhal karyesi ahâlîlerinden olup mu'arrefâtü'z-zât Kādî Hasan bin Ahmed ibn-i Mehmed ve Hüseyin bin Yusuf bin Mehmed muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezkûr toprağında Benî Cevazil demekle ma'rûf tarafları Müşrûf harkı ve kaya ve çay ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve müntehî sekiz yüz guruş değerinde bir kıt'a kavaklık dahlesinin nısfına yirmi seneden beri mûrisim müteveffiyân-ı merkûmân Hacı Kasım ve Hacı Mustafa'nın taht-ı tasarrufunda olup el-ân işbu hâzırân bi'l-meclis merkûmân Kādî Hasan ve Hüseyin bi-gayrı hakkın dahle-i mezkûrun eşcârlarını kat' etmekde olduklarından suâl olunup hâzırân-ı merkûmân mârrü'l-arz mûrisimize [sh. 75] âid kavaklık dahlesinin nısfına vukû' bulan müdâhalelerinin men'yle kat' edilen eşcârın nısfını tarafımıza red ve teslîm olunması bi'l-verâse taleb ederiz deyu da'vâ etdiklerinde gıbbe's-suâl merkûmândan Kādî Hasan cevâblarında mârrü'l-arz kavaklık dahle-i mezkûrede benim bir gûnâ şerâket ve alâkam olmayıp deyu beyân eyledikden sonra merkûm Hüseyin bin Yusuf dahi cevâbında müdde'iyân-ı merkûmânın kelimât-ı meşrûhalarını tâyi'an ikrâr ve i'tirâf edip lâkin şimdilik husûle gelip kat' olunan eşcârlar kendi tarafımdan saky ve himâye eylediğimden fazla hissenin tahsîsini dermiyân eyledikde bâ-tavassut-ı muslihîn bi't-tav' ve'r-rızâ dahle-i mezkûrede yetişmiş ve ileride yetişdirecek eşcârları müdde'â-aleyh-i merkûm Hüseyin tarafından yine sâbıkı misillü saky ve himâye edilmek üzere dahle-i mezkûrun mecmû'-ı eşcârından bir humsu merkûm Hüseyin'e âid olup mütebâkî kalan eşcârlarından nısfı bizlere ve nısf-ı diğeri merkûm Hüseyin'e âid ve râci' olsun dediklerinde merkûm Hüseyin ber-minvâl-i muharrer sulh-ı mezkûru bi't-tav' ve'r-rızâ ba'de'l-kabûl mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi's-sâmin ve'l-ısrîn min şehri Cemâziyelûlâ li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

Sahife No : 75

Hüküm No : 109 (112)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Kasabası mahallâtından Derikan Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Hasan bin Molla Yusuf'un verâseti sulbiye sagîre kızı Safiye ile li-ebeveyn er karınaşı Ali ve li-ebeveyn kız karındaşı Emine'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz altı sehim i'tibârıyla üç sehim sagîre-i mezbûre Safiye'ye ve iki sehim li-ebeveyn er karındaşı merkûm Ali'ye ve bir sehim kız karındaşı mezbûre Emine'ye isâbeti tahakkuk eyledikden sonra merkûm Ali ve mezbûre Emine kendi taraflarından bi'l-asâle ve kıbel-i şer'den sagîre-i mezbûrenin bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbesi amucası merkûm Ali bi'l-vesâye dâ'î Hani Mahkeme-i Şer'iyye'sine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i enverde yine mahalle-i mezbûre ahâlisinden Ali bin Ömer nâm kimesne mahzarında asâleten ve vesâyeten takrîr-i kelâm ve ta'bîr anî'l-merâm edip müteveffâ-yı merkûm mûrisimiz Mehmed hayâtında sâkin olduğu ve ilâ vefâtihî yedinde mutasarrıf ve mülkü olan mahalle-i mezbûrede vâki' tarafları Mola Hüseyin ve Mehmed bin Mustafa ve Ali hâneleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz bir bâb mülk menzili olup ba'de vefâtihî mârrü'z-zikr ber-müceb-i mes'ele verese-i kibâr-ı mezkûrdan hisselerini âhere bey' murâd edip taksîmine adem-i kâbiliyeti olduğu gibi ve harâba müşrif ve mâil-i inhidâm olduğuna hâsılı harcına vefâ etmediğinden sagîrenin hissesi kibârın hisseleriyle ma'an bey'i sagîrenin hakkında enfa' ve evlâ olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir olmağla ve vasî-i merkûm Ali sagîre-i mezbûre hissesiyle ma'an semen-i misliyle âhere bey'a münâdî vâsıtasıyla bin sekiz yüz gurus bedel ile merkûm Ali bin Ömer'in üzerinde takrîr edip ziyâde ile tâlib-i âheri olmayıp ve menzil-i mezkûr el-yevm semen-i misli ve bedel-i misli idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olmağın merkûm Ali ve mezbûre Emine bi'l-asâle ve bi'l-vesâye menzil-i mahdûd-ı mezkûr [bi-cümleti't-tevâbi'] ve'l-levâhık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfsideden berî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'le bin sekiz yüz gurus bedel ile merkûm Ali bin Ömer'e bey' ve temlik ve teslîm eylediğimizde merkûm Ali dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûra bi'l-vesâye ve bi'l-asâle tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eylediğimizde fimâ-ba'd menzil-i mezkûr merkûmun mülk-i müşterâsı olup asâleten ve vesâyeten kat'iyyen müdâhalemiz kalmayıp dediklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î alâ mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. [sh. 76]

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâib Vekîli

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 76

Hüküm No : 111 (113)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kelvan Mahallesi ahâlîsinden iken Abdülvehhab bin Abdülfettah ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hafza bint-i Resul ibn-i Hasan ile sulbî sagîr oğulları Resul ve Hasan ile sulbiye sagîre kızı Vahibe ve vâlidesi Fatma'ya münhasıra olduğu ba'de'l-kısme sulbiye sagîre kızı Vahibe dahi vefât edip verâseti vâlidesi Hafza ve li-ebeveyn er karındaşları sagîrân-ı mezbûrân Resul ve Hasan'a münhasıra olup kable'l-kısme sagîrân-ı mezbûrândan merkûm Resul dahi vefât edip verâseti vâlidesi Hafza ve li-ebeveyn er karındaşı Hasan'a münhasıra oldukdan sonra bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrândan müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Hafza Hâtun'un bâ-hüccet-i şer'iyeye vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan Monla Mahallesi ahâlîsinden Hamdi Efendi bin Hacı Hasan Efendi bin Monla Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr mahallâtından Kelvan Mahallesi ahâlîsinden müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı Mustafa bin Abdülfettah muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Hafza ve müteveffâ oğlu Resul ve müteveffîye kızı Vahibe ve gâib ani'l-meclis oğlu Hasan'ın babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden kendilerine müntakil dört bin guruş hisse-i irsiyyeleri işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Mustafa müteveffâ-yı merkûmun medyûnlarından ahz u kabz edip ve hatta ahz u kabz eylediğine dâir mahzar-ı şühûdda ikrâr ve i'tirâf eylemiş ve müvekkilemin kızı müteveffîye Vahibe ve oğlu müteveffâ Resul'ün hisse-i irsiyyeleri amucaları merkûm Mustafa'dan kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât eylediklerinden müvekkilem mezbûre Hafza müteveffîyân-ı mezbûrân Resul ve Vahibe'nin vâlideleri Hafza ve gâib ani'l-meclis Hasan li-ebeveyn er karındaşlı ve hasren vârisleri olup ve terekesine müstahıkk-ı âheri olmayıp suâl olunup müvekkilemin müteveffîyân-ı merkûmân Vahibe ve Resul'den müvekkileme müntakil yedi yüz yetmiş sekiz [guruş] hisse-i irsiyyesini işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Mustafa'dan bi'l-vekâle taleb ve da'vâ ederim dedikde gibbe's-suâl merkûm Mustafa cevâbında maktûlen vefât eden biraderim merkûm Abdülvehhab'ın zimem-i nâsda olan alacağından bin dört yüz guruş medyûnlardan müteveffâ-yı merkûmun zevcesi mezbûre Hafza aldığı ve altı yüz [guruş] dahi müteveffâ-yı merkûmun ücret-i keşfiyyesinden verildiği ve bin üç yüz guruş dahi yine mezbûre Hafza müteveffâ-yı merkûm biraderim Abdülvehhab'ın medyûnlarından alıp oğulları Resul ve Hasan'a ve kızı Vahibe'nin nafaka ve kisvelerine sarf edilmiş olduğu gibi dört bin guruşdan fazla kalan yedi yüz guruş dahi vâlidem mezbûre Fatma müteveffâ biraderimin medyûnlarından oğulları Resul ve Hasan'a sarf edilmiş dedikde ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân irâe eylediği şahidler yek-diğerine muhâlif ve müdde'âsına gayr-ı mutâbık sûretde şehâdet eylediklerinden şer'an şehâdetleri gayr-ı mu'teber bulunmuş olduğundan ve tahlîfe dahi tâlib olmadığından vekîl-i merkûm Hamdi Efendi'den ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve Kelvan Mahallesi ahâlîlerinden Bekir bin Abdülgafur ibn-i Bekir ve Ahmed bin Abdullah ibn-i Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gibbe'l-istişhâdi's-şer'î eşhedü bi'llâh târihden üç sene akdem merkûm Mustafa'nın biraderi Ahmed Diyarbakır'dan gelmiş idi merkûm Mustafa biraderi Ahmed'e hitâben biraderimiz [sh. 77] müteveffâ Abdülvehhab'ın sagîr oğulları Hasan ve Resul ve sulbiye sagîre kızı Vahibe'nin dört bin guruş

paraları medyunlardan ahz edip nezdindedir sagīrleri besleyelim iki bin guruş para bende kalıp iki bin guruş dahi sana teslīm edeyim deyu huzûrumuzda merkûm Mustafa ikrâr ve i'tirâf eyledi ve merkûmun ikrârına dâir şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'iyeye müzekkîn intihâb olunan Körtük Mahallesi'nin imâmı Salih bin Hacı İsmail ibn-i Hüseyin ve muhtârı Ahmed bin Abdullah Çavuş bin Hüseyin nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Molla Mahallesi ahâlîsinden Abdüssamed bin Molla Osman ibn-i Mola Hüseyin nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mücebince müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'nın zimmetinde vekîl-i merkûm Hamdi Efendi'nin müvekkilesi mezbûre Hafza'nın yedi yüz yetmiş sekiz guruş hisse-i irsiyyesi ile ve sagīr-i merkûm oğlu Hasan'ın üç bin iki yüz yirmi iki guruş haklarına ba'de'l-hükm müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'ya tenbîh olunduğu i'lâm olundu

Tahrîren fi's-sâlis min Cemâziyelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 77

Hüküm No : 112 (114)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Hezan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem [vefât eden] Hasan bin Mehmed ibn-i Sadun'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi ile sulbiyetân-ı sagīretân kızları Ayşe ve Fatma'nın babaları müteveffâ-yı merkûm Hasan'dan kendilerine müntakıl olan hisse-i irsiyyeleri ber-müceb-i defter-i kassâm üç yüz kırk bir guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her cihetle umûr-ı vesâyete kâdire idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olan işbu bâ'isetü'l-i'lâm vâlideleri Halime bint-i Molla Hüseyin nâm [hâtun] sagīretân-ı mezbûretân[ın] vakt-i rüşd ü sedâdlarına değın kibel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda mezbûre Halime dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Cemâziyelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 77

Hüküm No : 113 (115)

Lice Kazâsı'nın Hezan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Halime bint-i Molla Hüseyin ile sulbiye sagīre kızları Ayşe ve Fatma ve li-ebeveyn kız karındaşı Havva ve Ayşe ve Nuriye'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yetmiş iki sehim i'tibârıyla yirmi dört sehim sulbiye sagīre kızı mezbûre Ayşe'ye ve yirmi dört sehim mezbûre Fatma'ya ve dokuz sehim zevcesi mezbûre Halime'ye ve beşer sehim

mezbûrât kız karındaşları Havva ve Ayşe ve Nuriye'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki [sh. 78] ber-vech-i âfî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Cemâziyelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Bir bâb [hâne] ve bir kıt'a bâğ beyne'l-verese ibkâ	Merkeb 1 re's 220 guruş	Keçi 2 aded 100 guruş	Yatak 1 kat 80 guruş	Leğen 1 aded 10 guruş
Sahan 2 aded 10 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş	Teşt 1 aded 30 guruş	Bedel-i zehâir 35 guruş	Hurdavât-ı menzil 20 guruş
Buzavı 1 re's 20 guruş	Çuval 1 aded 10 guruş			

Yekûnü'l-metrûkât

540 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 14 guruş 20 para	Pul 1 guruş 20 para	Kaydiyye 2 guruş	Vesâyet hücceti harcı ma'a pul 9 guruş
-----------------------------------	------------------------	---------------------	--

[Yekûnü'l-ihracat]

28 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese

511 guruş 20 para

Hisse-i zevcetü'l-mezbûre Halime 63 guruş 34 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Ayşe 170 guruş 20 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Fatma 170 guruş 20 para
Hisse-i uhtü'l-mezbûre Havva 35 guruş 22 para	Hisse-i uhtü'l-mezbûre Ayşe 35 guruş 22 para	Hisse-i uhtü'l-mezbûre Nuriye 35 guruş 22 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîretân-ı mezbûretânın üç yüz kırk guruş hisse-i irsiyyeleri vâlideleri bulunan mezbûre Halime'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîren i'tâ kılındı.

Fî 12 Mayıs sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 78

Hüküm No : 114 (116)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Karaz karyesinde sâkine ve zâtı Lice'nin Kali Mahallesi ahâlîlerinden Molla Mehmed bin Musa ibn-i Abdülfettah ve Ali bin Mehmed Çavuş nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Hasan ibn-i Peresim nâm hâturn kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mu'arrifân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arref karye-i mezbûre ahâlîlerinden Mehmed Emin bin Ahmed ibn-i Hâfiz nâm kimesnenin muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzıra bi'l-meclis merkûm Mehmed Emin bin Ahmed'in zevce-i medhûlün-bihâsı olduğum hâlde beni muktezâ-yı şer'-i şerîf mûcebince infâk ve iksâ etmeyip hilâf-ı meşrû' bana eziyet ve cefâ vermekde ve beni bi-gayrı hakkın darb etmekde olup bundan bir seneden beri beni dışarıya bırakıp fakîru'l-hâl göçlerde gezmekde olduğum cihetle ber-nehc-i şer'-i şerîf beni infâk ve iksâ etmekde ve bir mesken-i şer'î tedârük etmek murâdımdır deyu da'vâ etdikde lede's-suâl merkûm Mehmed Emin cevâbında mezbûre Fatma'nın kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr ve mesken-i şer'î ve infâk ve iksâ tedârük etmekde acz göstermekde olup ber-minvâl-i muharrer mezbûre Fatma için nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine kıbel-i şer'den zevc-i mezbûr Mehmed Emin üzerine işbu târihten i'tibâren yevmiyye altmışar para farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevci merkûm Mehmed Emin üzerine rücû'a mezbûre Fatma'ya izin vermeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Cemâziyelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 79

Hüküm No : 115 (117)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olup zâtları kazâ-i mezkûr Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden Abranos Efendi veled-i Bedros veled-i Abranos ile Kaya Mahalleli Hacı Hasan bin Mehmed bin Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrefân Donik veled-i Tomas veled-i Agob ve Donik veled-i Makdis Mirzo nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine hâzırân olup onlardan merkûm Donik veled-i Tomas ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edip şöyle ki evvelce Bitlis Vilâyeti dâhilinde Genc Sancağı nefsi Ardoşin Kasabası'nda ticâretle meşgûl bulunduğum zamanda an-asl Revan muhâcirlerinden ve sancağ-ı mezkûrun Jandarma Dördüncü Taburu Birinci Bölüğü yüzbaşılardan iken bundan akdem vefât eden Ömer Ağa bin Hüseyin Ağa'nın hâl-i hayâtında kendisine bey' ve fûrûht eylediğim eşyâ bahâsından iki yüz seksen beş guruş yirmi para alacak hakkım zimmetinde mütekarrir olup kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât eylemesi üzerine sancağ-ı mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine bi'l-mürâcaa ba'de'd-da'vâ müdde'â-bihim olan meblağ-ı mezkûr alacak hakkımı ba'de'l-isbât istihsâl eylediğim i'lâm-ı şer'inin

sûreti temyîz edilip el-ân i'lâm-ı mezkûr cânib-i Meşihat-penâhî'den musaddakan sancağ-ı mezkûrun mahkeme-i şer'iyyesine vürûd eylemiş olduğundan meblağ-ı mezkûr iki yüz seksen beş guruş yirmi para alacak hakkımı mahkeme-i mezkûreden ahz u kabz ve bana irsâl ve îsâl ve bi'l-mukâbele mahkeme-i mezkûreye kendi imzâsıyla îcâb eden ilmuhaberi verilmek üzere ve merkûm Donik veled-i Makdis Mirzo dahi ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edip şöyle ki evvelce Genc Sancağı nefsi Ardoşın Kasabası'nda ticâretle meşgûl bulunduğum zamanda mûmâ-ileyh Ömer Ağa hâl-i hayâtında kendisine bey' eylediğim eşyâ bahâsından üç yüz doksan iki guruş alacak hakkımı zimmetinde mütekarrir olup meblağ-ı mezkûru mûmâ-ileyhden kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât eylemesi üzerine sancağ-ı mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine bi'l-mürâcaa ba'de'd-da'vâ müdde'â-bihim olan meblağ-ı mezkûru isbât ve istihsâl eylediğim i'lâm-ı şer'inin sûreti temyîz edilip el-ân i'lâm-ı mezkûr cânib-i Meşihat-penâhî'den musaddakan mahkeme-i mezkûreye vürûd eylemiş olduğundan meblağ-ı mezkûr alacak hakkımı mahkeme-i mezkûreden ahz u kabz ve bana irsâl ve îsâl ve bi'l-mukâbele mahkeme-i mezkûreye kendi imzâsıyla îcâb eden ilmuhaber vermek ve bu husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine gâib ani'l-meclis an-asl Liceli olup sancağ-ı mezkûrede mütemekkin Varcabet Abranos veled-i Tomas veled-i Mirzo'yu vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cumâdelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 79

Hüküm No : 115 (118)

Müteveffâ-yı âtî'l-beyânın ber-vech-i âtî hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye[nin] Ermeni milletinden Dono veled-i Ahlo nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine [mahalle-i] mezkûre mütemekkinlerinden Makdis Payoş veled-i Bağdo nâm kimesne muvâcehesinde fi'l-asl mezkûr Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden olup Van Vilâyeti Nizâmiyye Hastahânesi'nde iken bundan akdem vefât eden David veled-i Dono hâl-i hayâtında merkûm Makdis Payoş zimmetinde cihet-i karzdan olan yirmi dört guruş hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûm David'in babası ve gâibûn ani'l-meclis Meryem bint-i Hano vâlidesi ve Osekü bint-i Samu zevci ve Tatos dahi sulbî kebîr oğlu ve hasren vârisleri olmamızlar meblağ-ı mezkûrun merkûm Makdis Payoş'dan bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup bize aliverilmesi matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl [sh. 80] müdde'â-aleyh-i merkûm Payoş cevâbında cihet-i mezkûreden müteveffâ-yı merkûm David'in yirmi dört guruş zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lâkin vârisûn-ı merkûmûnun ber-vech-i muharrer verâsetleri ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûre mütemekkinlerinden Karabet veled-i Bağdo ve Dikran veled-i Serkis nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Dono (Doto) veled-i Asva müteveffâ-yı

merküm David'in babası ve gâibûn ani'l-meclis Meryem bint-i Hano müteveffâ-yı merkümün vâlidisi ve Osekü bint-i Samu müteveffâ-yı merkümün zevcesi ve Tatos dahi müteveffâ-yı merkümün sulbî sagîr oğlu ve hasren vârisleri olduğu ve terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince merkümünün verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûru vârisûn-ı merkümûna edâ ve teslîm etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûma tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi's-sâlis min şehri Cemâziyelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 80

Hüküm No : 116 (119)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Neribiçulagan (Niribiçulagan) karyesi ahâlîsinden olup ve zâtları nâhiye-i mezkûrun Hamşik Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Eyüb Bey ve Hüseyin bin Ali Kutan nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Osman bin Ahmed bin Ömer ve zevcesi Hani bint-i Mustafa bin Mahmud nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi ibn-i Abdurrahman bin Bekir mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezkûre ahâlîsinden Ömer bin Ömer bin Osman tarafından sirkat ve ahz olunan emvâl ve eşyâ ve nükûdumuzun merküm Ömer'den ahzıyla bizlere îsâl ve irsâline dâir ve yine karye-i mezkûre toprağında vâki' ma'lûmete'l-hudûd ve'l-cîrân çend kıt'a arâzîlerimize müdâhale etmekte olup müdâhale-i vâki'asının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'îyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Cumâdelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf ve fi 23 Mayıs sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 81

Hüküm No : 117 (120)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'ne tâbi Neribiagan karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Ali Ağa bin İbrahim Ağa'nın verâseti sulbiye kebîre kızları Medîne ve Muhsine ve Fatiş ve müteveffâ oğlunun oğlu Ali bin Ahmed ve müteveffâ diğeri oğlunun kızı Aysi bint-i Mehmed'e inhisârı inde's-şer' zâhir oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz on sekiz sehim i'tibârıyla sihâm-ı mezkûrdan her kızına dörder sehim oğlunun oğlu merkûm Ali'ye dört sehim ve oğlunun kızına iki sehim isâbeti tahakkukundan sonra verese-i merkûmlarından mezbûre zâtı Hani Kasabası ahâlisinden Şiblizâde Mahmud Efendi ve Abdülgafur bin Molla Hüseyin ta'rîfleriyle mu'arrefe mezbûre Medîne bint-i Hacı Mehmed Hani Nâhiyesi Mahkeme-i Şer'îyyesi'ye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'de yine verese-i merkûmlardan li-ebeveyn er karındaşı oğlu Ali bin Ahmed'in mahzarında da'vâ eder ki müteveffâ mûrisimiz pederim merkûm Hacı Mehmed bin Ali Ağa bin İbrahim Ağa bundan beş sene mukaddem Hicaz'a gidip hasbe'l-kader orada vefât eylediğinden tereke-i metrûkesi olan akârât ve menkûlat ve hayvanât ve arûz ve bakır ve bâğ ve bağçe ve emvâl-i sâire kâffesini merkûm Ali zabt u tasarruf etmekte olduğundan defa'âtle hisse-i irsiyye-i şer'îyyemi taleb olundukda muhâlefet edip şer'an lâzım gelen ber-mûceb-i mes'ele hissemi taleb ve da'vâ ederim dedikde gıbbe's-suâl merkûm Ali cevâbında sâlifü'z-zikr akârât ve menkûlat ve hayvanât ve arûz ve bakır [ve] bâğ ve bağçe ve emvâl-i sâire kâffesi kendi mâlım olup hatta müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed bin Ali Ağa bin İbrahim Ağa hâl-i hayâtında ikrâr edip bana nisbet olan akârât ve menkûlat ve arûz ve bakır [ve] bâğ ve bağçe ve emvâl-i sâire kâffesi oğlumun oğlu Ali bin Ahmed'in mâlı ve mülküdür benim alâka ve medhalim yoktur def' birle gıbbe's-suâl ve akîbi'l-inkâr merkûm Ali'nin def' da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre ahâlîlerinden ve udûl-i müslimînden Molla Mehmed bin Sofu Abdullah bin Ali ve Hasan bin Abdullah bin Burhan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâd olduklarında her biri ber-vech-i muharrer müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ şehâdet edip dediler ki müdde'â-aleyh-i merkûm Ali bin Ahmed'in yedinde olan sâlifü'z-zikr akârât ve menkûlat ve hayvanât ve aruz ve bakır ve bâğ ve bağçe ve emvâl-i sâire kâffesi merkûm Ali'nin mâlı ve mülküdür ve müteveffâ-yı merkûm Hacı Mehmed bin Ali Ağa bin İbrahim Ağa hâl-i hayâtında huzûrumuzda ikrâr edip dedi ki bana nisbet olan akârât ve menkûlat ve hayvanât ve arûz ve bakır ve bâğ ve bağçe ve emvâl-i sâire kâffesi oğlumun oğlu merkûm Ali bin Ahmed'in mâlı ve mülküdür benim alâka ve medhalim yoktur bizler dahi ber-vech-i muharrer şâhidiz ve şehâdet-i şer'îyye eyleriz dediklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'îyye müzekkî intihâb olunan karye-i mezkûre ahâlisinden Osman bin Hüseyin bin Hasan ve Ali bin Mehmed bin Ali nâm kimesneler sırren ve Yusuf bin Hasan Derbaz ve Mehmed bin Hasan bin Hüseyin nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olmağın mücebince müdde'îyye-i mezbûre Medîne bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min şehri Cemâziyelevvel li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâhiyesi Nâib Vekîli

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 82

Hüküm No : 119 (121)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Silvan Kazâsı'na mülak Hazro Nâhiyesi'ne tâbi' Şeyhan karyesi ahâlîsinden olup zâtı karye-i mezkûre ahâlîsinden Molla Tayyib bin Hacı Abdülcebbâr Efendi bin Hacı Ali ile Sini karyesi ahâlîsinden Mustafa bin Ahmed bin Molla Fettah nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Abdurrahman bin hacı Haris bin Molla Hamid nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arri-fân-ı merkûmânın ta'rîfleriyle mu'arrefe Şikeftan karyesi sâkinelerinden Âmine bint-i İbrahim bin Musa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzıra bi'l-meclis Emine bint-i İbrahim târihden altı gün akdem nâhiye-i mezkûreye tâbi' Ayindar karyesi ahâlîlerinden Resul bin İsa ve Lecük (Licek) karyesinden Abûlkadir bin Hacı Said huzûrlarında altı yüz guruş mehr-i mu'accel ve mü'accel tesmiyesiyle nefsinî bana tezvîc ve inkâh edip ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl edip ol vechile mezbûre Âmine zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olup suâl olunup el-ân hukûk-ı zevciyyete bi-gayrı hakkın itâat ve inkıyâd etmeyip bana itâat ve inkıyâd etmek üzere kibel-i şer'den tenbîh olunması murâdıdır dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Âmine cevâbında müdde'î-i merkûmun kelimât-ı meşrûhasını harfiyen ikrâr lâkin üç yüz guruş mehr-i mu'accelimi bana teslîm etmediği için nefsimi teslîmden imtinâ' ediyorum dedikde zevc-i merkûm Abdurrahman meclis-i şer'de mehr-i mu'accel-i mezkûru olan üç yüz guruşu merkûm Âmine'ye teslîm eylediğinden mezbûre Âmine nefsinî kendisine teslîme ve hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve inkıyâd etmek üzere kibel-i şer'den tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri Cumâdelâhir li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 82

Hüküm No : 120 (122)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Şaâr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Hacı Abbas bin Veli'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi Rebiş bint-i Hacı Ahmed'in vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan kazâ-i mezkûrun Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Abranos Efendi veled-i Bedros veled-i Ohannis kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed'in diğeri zevce-i menkûha-i metrûkesi Vesile bint-i Halid bin Yusuf muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Rebiş'in zevci merkûm Hacı Mehmed'in vukû'-ı vefâtına mebnî muhallefâtından müvekkilem mezbûre Rebiş'in hisse-i irsiyye-i şer'iyyesi mukâbili işbu hâzıra bi'l-meclis mezbûre Vesile kırk beş aded lira-yı Osmanî vereceğim diye mahzar-ı şühûdda müvekkileme söyleyip ikrâr etmiştir ancak meblağ-ı mezkûr kırk beş aded lira-yı Osmanîden müvekkilem mezbûre Rebiş'in hisse-i irsiyyesine mukâbil on sekiz aded lira-yı Osmanî mahkeme-i şer'iyye vâsıtasıyla ahz edip ve fazla kalan yirmi yedi aded lira-yı Osmanî müvekkilemin

hissesi el-hâletü hâzihî mezbûre Vesile'nin zimmetinde kalmışdır suâl olunup müvekkilem mezbûre Rebiş'in hisse-i irsiyyesinden noksân kalan yirmi yedi aded lira-yı Osmanî mezbûre müvekkilem Rebiş'e edâ ve teslîm etmek üzere kibel-i şer' den mezbûre Vesile'ye tenbîh olunması bi'l-vekâle taleb ederim deyu da'vâ etdikde gibbe's-suâl mezbûre Vesile cevâbında müteveffâ-yı merkûm zevcim Hacı Mehmed'in terekesi [sh. 83] kısmen tahrîr ve kısmen tahrîr olmazdan evvel vekîl-i merkûmun müvekkilesi mezbûre Rebiş'e dedim ki tahrîr olmayan terekenin kısmı tereke kâtiblerine haber vermez isen hissenizle sagîre kızın Asiye'nin hissesine bedel kırk aded lira-yı Osmanî sana veririm demekliğim üzerine mezbûre Rebiş durmayıp mektûmede kalan terekenin kısmı dahi mahkeme-i şer' iyyeye vukû' bulan ihbârı üzerine mektûmeden kalan terekenin kısmı tamâmıyla mahkeme-i mezkûre ma'rifetiyle tahrîr olunup her birimizin hisse-i irsiyyesine isâbet eden akçe defter-i kassâm mûcebince mahkeme-i mezkûre vâsitasıyla verese-i kibârın hisseleri kendi yedlerine ve sığarın hisseleri eytâm müdüriyetine teslîm olunmuş olduğundan müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed'in terekesinden zimmetinde bir akçe kalmamışdır dedikde tekrar vekîl Abranos Efendi'den suâl olundukda müvekkilem mezbûre Rebiş'in sagîre kızı Asiye'nin hisse-i irsiyyesi ahzına mezbûre Rebiş'in hak ve salâhiyeti hâricinde olduğu âşikâr olduğundan başka müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed'in terekesi tamâmıyla kibel-i şer' den tahrîr olundukdan sonra mezbûre Vesile müvekkilem mezbûre Rebiş'e mahzar-ı şühudda söylemişdir ki defter-i kassâm mûcebince hisse-i irsiyyenize tahmînen yirmi aded lira-yı Osmanî isâbet eder ve hisse-i mezkûr üzerine kırk beş aded lira-yı Osmanî ikmâl ederim şimdilik defter-i kassâm mûcebince müvekkilemin hissesine bin sekiz yüz kûsûr guruş isâbet etmiş olduğundan hisse-i mezkûr kırk beş aded lira-yı Osmanî ikmâl edilmek üzere kibel-i şer' den mezbûre Vesile'ye tenbîh olunması bi'l-vekâle taleb ederim dedikde müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a gelen şâhidler yek-diğereine mübâyin ve da'vâya gayr-ı muvâfık sûretde edâ-yı şehâdet eylediklerinden şer'an şehâdetleri gayr-ı mu'teber bulunmuş olduğdan sonra vekîl-i merkûmun talebiyle müdde'â-aleyhâ Vesile'ye tahlîf-i şer'î icrâ olmağın mûcibiyle müvekkilesine izâfetle vekîl ve müdde'â-i merkûm Abranos Efendi da'vâ-yı mezkûresiyle müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Vesile'ye bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî min şehri Recebi'l-ferd li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf – fî 5 Haziran sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 83

Hüküm No : 121 (123)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin Bey bin Hacı Derviş Bey bin Hacı Sadullah Bey nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer' iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun Kelvan Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed bin İbrahim muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i i'lâmdan beş gün mukaddem bir res esterimde evvelce kolunda zâhirden tutulmak ayb-ı kadîmî olmak işbu hâzır bi'l-meclis Ali'ye söyleyip kendisine on altı aded lira-yı Osmanî bedel ile bey' ve fûrûht edip ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabz ve kabûl edip esmân-ı

mezkûre mukassatan yani altı aded lira-yı Osmanî Kânûn-ı Evvel ibtidâsında ve on aded lira-yı Osmanî dahi gelecek sene şehr-i Temmuz'unun nihâyetinde te'diye etmek üzere te'cîl etmiş olduğumuz hâlde el-ân merkûm Ali ester-i mezkûru üzerime red etmektedir suâl olunup ester-i mezkûru kendisine teslim ve esmân-ı vâkı'ası müddet-i mü'eccelesi hulûlünde [sh. 84] tarafıma teslim olunmak üzere kıbel-i şer' den merkûm Ali'ye tenbîh olunmak murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl merkûm Ali cevâbında ester-i mezkûru on altı aded lira-yı Osmanî bedel ile iştirâ ve iki taksîtte te'diye etmek üzere te'cîl eylediğini ikrâr lâkin ester-i mezkûrun akd-i bey'î esnâsında müdde'î-i merkûm bana söylediği kolunda yeniden bir tutulmak âriz olmuşdur bir mikdâr yağ sürer isen birkaç günden sonra sağ ve selim olacaktır şimdilik mezkûr esterin kolunu tutulmak yeni hâdis olmayıp ayb-ı kadîmden olmuş olduğu cihetle ester-i mezkûru müdde'î-i mezbûr Hüseyin Bey'e istirdâd eyledim dedikde müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'den def' da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz etmekle talebiyle müdde'î-i merkûm Hüseyin Bey'e tahlîf-i şer'î icâr olunmak mûcibiyle ester-i mezkûrun merkûm Ali'ye iâdesi lâzım geldi ve ester-i mezkûrun esmânı olan on altı aded lira-yı Osmanî müddet-i mü'eccelesi hulûlünde müdde'î-i merkûm Hüseyin Bey'e edâ ve teslim etmek üzere müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'ye tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 84

Hüküm No : 122 (124)

An-asl Erzurum Vilâyet-i Celîlesi dâhilinde kâin Habib Efendi-i Ulyâ Mahallesi sâkinelerinden olup el-ân Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Körtük Mahallesi'nde sâkinetân olup zâtları Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali Ağa bin Mehmed Ağa ibn-i Resul ve Körtük Mahallesi ahâlîsinden Cemil Ağa bin İbrahim Ağa nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefât Sünbül Hânım bint-i Mehmed Ağa ibn-i Kasım Ağa ve Hânım bint-i Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa nâm hâatunlar kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mezbûretândan Sünbül Hânım şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm eder ki pederim müteveffâ-yı merkûm Mehmed Ağa'dan bana mevrûs? mezbûre Hânım dahi da'vâ eder ki zevcim Dede Bey'in bilâ-veled vukû'-ı vefâtına mebnî bana mevrûs[an] terk etdikleri mezkûr Erzurum Vilâyeti dâhilinde Habib Efendi-i Ulyâ Mahallesi'nde vâkı' bir tarafı Hamid Bey hânesi ve bir tarafı Hacı Hâfız Efendi'nin hânesi ve bir tarafı çıkmaz zokak ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve müntehî bir bâb hânedede olan hisse-i irsiyye-i şer'iyyemizin bey' ve fûrûhtuna ve mu'âmele-i ferâğiyeye ve intikâliyyesi icrâsına ve esmânı ile şimdiye kadar işlemiş ve işyecek olan icâre bedelinin ahz u kabz ile bizlere irsâl ve isâline ve lede'l-iktizâ icâb edenlerden gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede muhâkeme ve muhâsama [ve] ibrâya ve sâir [devâir-i] resmîyenin her bir kısmında müdâfa'a ve murâfa'a ve kendi imzâsıyla arzuhâl takdîmine ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan nefis-i Erzurum[da] Mirza Mehmed Mahallesi ahâlîsinden Mehmed Nüvid Bey bin Süleyman Bey nâm kimesneyi vekâlet-i

mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür), Mu'arrif Cemil Ağa bin İbrahim Ağa, Mu'arrif Ali Ağa bin Mehmed Ağa.

***

Sahife No : 85

Hüküm No : 123 (125)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Şikeftan karyesi ahâlîsinden ve zâtları ta'rîf-i şer'iyeye mu'arrefân Fakı Ali bin Ahmed binân-ı Resul bin Ömer nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyeye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrenin Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm ederler ki karye-i mezkûre ahâlîsinden [nâib-i] menâbımız? Ali Kahya bin Hacı Mahmud nâm kimesne vâlidemiz müteveffiyeye Zeyneb bint-i Hacı Mahmud hâl-i hayâtında güyâ hisse-i irseyyesini kendisine te'diye etmiş diye hakkımızda ikâme-i [da'vâ] eylediğinden dolayı bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyeye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi hâdî aşer min şehri Recebi'l-ferd li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 85

Hüküm No : 124 (126)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Monla Mahallesi ahâlîsinden olup zâti ta'rîf-i şer'î ile mu'arref es-Seyyid Ahmed Efendi bin es-Seyyid Said Efendi ibn-i es-Seyyid Mesud Efendi kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyeye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Abdurrahman Efendi bin el-Hâc Ahmed Efendi ibn-i el-Hâc Ömer Efendi mahzarında takrîr-i kelâm edip nefsi-i Lice Kasabası'nda vâki' vâkıf Ahmed Bey Câmi'-i Şerîfi'nin imâmet vazîfesinin nısf hissesi bâ-berât-i âlişân ceddîm mûmâ-ileyh es-Seyyid Mesud Efendi'nin uhdesinde olup vukû'-ı vefâtından sonra vazîfe-i mezkûrenin evlâdına tevcîhi muktezayât-ı şer'iyeden iken hilâf-ı şerî'at-i

Ahmediyye olarak desise istimâliyle şerîki es-Seyyid Ahmed Efendi bin es-Seyyid Abdülhamid Efendi vazîfe-i mezkûreyi bi-gayrı hakkın cibâyet etmekde olduğu gibi hilâf-ı şart-ı vâkıf ahvâlleri dahi irtikâb etmekde olduğundan imâmet-i mezkûrede istihdâmı mugâyir-i şerî'at bulunmuş olmağla hakk-ı meşrû'-ı mevrûsum bulunan vazîfe-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Abdülhamid Efendi'nin yed-i tenemmülünden bi'l-ihrâc istirdâd eylediğine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iycede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi me'zûn olmak üzere [tevkîle] ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye [sh. 86] mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 86

Hüküm No : 125 (127)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Firdevs karyesi sâkinelerinden olup zâtları karye-i mezkûre ahâlîsinden Ali bin Mehmed bin Ali ve Lice'nin Hancı Mahallesi ahâlîsinden İsmail bin Mustafa bin Abdurrahman ta'rîfleriyle mu'arrefetân Hacire bint-i Yusuf ve Huri bint-i İbrahim bin Ali nâm hâatunlar kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir muvâcehesinde mezbûretândan Hacire şöyle takrîr-i kelâm ederki bundan akdem vefât eden zevcim İbrahim'in vukû'-ı vefâtına mebnî karye-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân terk eylediği arâzî oğlu Ali ve kızı Huri'ye intikâl eyledikten sonra ba'dehû mezbûr Ali dahi bilâ-veled vefât eylesine mebnî terk eylediği arâzî bana müntakil olmuş olmağla ve mezbûre Huri dahi şöyle takrîr-i kelâm eder ki bundan akdem vefât eden pederim ve mûrisim İbrahim bin Ali'nin karye-i mezkûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân terk eylediği arâzî ve emlâk bana mevrûs ve müntakil olduğundan karye-i mezkûre ahâlîsinden Mehmed bin Abuzid bin Ali ve Salih bin Ahmed bin Ali nâm kimesneler mârrü'l-arz emlâk ve arâzîye bi-gayrı hakkın müdâhale etmekde olduklarından müdâhalelerinin men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve iâdeten ve itirâzan da'vâ ve husûmete, leh ve aleyhimizde ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iycede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-

hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan merkûm Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'yye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.- Fî 18 Haziran sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 86

Hüküm No : 126 (128)

Husûs-ı âtf'l-beyânın ber-vech-i câ'î vârisi olduklarını iddiâ eden işbu bâ'iseyi'l-i'lâm Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Delvan Mahallesi ahâlîlerinden Mehmed ve Hasan binân-ı Abdülfettah bin Ahmed nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'yyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed ibn-i Resul muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden pederimiz merkûm Abdülfettah bin Ahmed'in verâseti bizimle gâibûn ani'l-meclis zevce-i menkûhası Fatma bin Gafur ile li-ebeveyn er karındaşımız Ahmed ile kız karındaşımız Vesile'ye münhasıra oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında [sh. 87] merkûm Ali'nin zimmetinde yirmi dört guruş hâlû't-taleb hakkını kable'l-istîfâ vefât etmekle biz müteveffâ-yı merkûm Abdülfettah'ın sulbî kebîr oğulları ve gâibûn ani'l-meclis mezbûre Fatma zevce-i menkûhası ve merkûm Ahmed dahi sulbî kebîr oğlu ve mezbûre Vesile sulbiye kebîre kızı ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan on iki guruş hisse-i irsiyyemizi merkûm Ali'den bi'l-verâse taleb ederiz suâl olunup alıverilmesi murâdımızdır dediklerinde gibbe's-suâl merkûm Ali cevâblarında cihet-i mezkûreden yirmi dört guruş müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde hâlâ deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'ıyyân-ı merkûmânın ber-vech-i muharrer verâsetleri münhasıra olduğu ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'ıyyân-ı merkûmândan ber-vech-i muharrer verâset da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve kazâ-i mezkûr Delvan Mahallesi ahâlîlerinden Ahmed bin Ferho ibn-i Üzeyir ve Ahmed bin Mehmed bin Üzeyir nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâdiş-şer'î her biri eşhedü bi'llâh işbu hâzırân bi'l-meclis Mehmed ve Hasan müteveffâ-yı merkûm Abdülfettah'ın sulbî kebîr oğulları ve gâibûn ani'l-meclis mezbûre Fatma zevce-i menkûhası ve merkûm Ahmed sulbî kebîr oğlu ve mezbûre Vesile sulbiye kebîre kızı ve hasren vârisleri olup müteveffâ-yı merkûmun terekesine müstahıkk vâris-i âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'yye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'yye müzekkî intihâb olunan mahalle-i mezbûrenin imâmı Mehmed Tahir bin Hüseyin bin Hacı Abdurrahman ve muhtârı Hacı Hasan bin Mehmed ibn-i Üzeyir nâm kimesnelere sırrın ve sâniyyen Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Rüşdü Efendi bin Hacı Said Efendi bin Ahmed Efendi ve Körtük Mahallesi'nden Mehmed bin Cuma bin Hacı Mustafa'dan alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlüş-şehâde olmağın mücebiyle verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr yirmi dört guruşdan on iki

guruş müdde'ıyyân-ı merkûmân Mehmed ve Hasan'a edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'ye tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 87

Hüküm No : 126 (129)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Şimşim karyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye Süryanî milletinden olup zâtı kazâ-i mezkûra tâbi' Fum karyesi mütemekkinlerinden Rahib Sem'ân Efendi bin Yosef bin Karyaksi ve Hızırşeh veled-i Kirmor veled-i Hazro ta'rîfleriyle mu'arref Serkis veled-i Moso veled-i David kazâ-imezkur mahkeme-i şer'ıyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûr Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye[nin] Ermeni milletinden Abranos Efendi bin Bedros bin Ohannis mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr anîl-merâm edip mârrü'l-arz Şimşim karyesi toprağında vâki' bir kıt'a sulu tarlama karye-i mezkûrede mütemekkin Sarı bint-i Eyüb ve Safer veled-i Serkis nâm kimesneler müdâhale etmekde olduklarından müdâhale-i vâki'alarının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyizen ve îâdeten ve itirâzan da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve gerek mahkeme-i şer'ıyyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan merkûm Abranos Efendi[yi] vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'ıyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb [sh. 88] u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 88

Hüküm No : 127 (130)

Fî 5 Rebî'ulâhir sene [1]330 ve fi 19 Mart sene [1]328 târihinde kibel-i şer'-i şerîfden me'zûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'ıyye kâtib-i sânisî Mehmed Efendi Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Delvan Mahallesi'nde vâki' müteveffâ Abdülfettah bin Ahmed'in hânesine varıp odalarının birisinde mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Ahmed bin Abdurrahman bin Hasan ve Ahmed bin Ferho bin Üzeyir ve Mehmed ve Hasan binân-ı Fettah bin Ahmed huzûrlarında hâne-i mezkûrede in'ikâd olunan meclis-i şer'-i me'âlî-ukûdda müteveffâ-yı mezbûr Abdülfettah'ın vereselerinden olup zâtları hâzırûn-ı mezbûrûn ta'rîfleriyle mu'arrefûn

müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i menkûhasi Fatma bint-i Abdülfğaffur bin Hüseyin ve sulbiye kebîre kızı Vesile ve sulbî kebîr oğlu Ahmed meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Monla Mahallesi ahâlîsinden Mustafa Efendi bin Osman Efendi bin Molla Hüseyin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm edip nefsi-i Lice Kasabası'nda vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân ve'l-mevki' bir kıt'a bağçede olan sekiz sehimden dört sehim hissemizi ellibeş aded lira-yı Osmanî bedel ile kazâ-i mezkûr Körtük Mahallesi ahâlîlerinden ve Mehmed ve Mustafa binân-ı Hacı Hamid bin Mustafa'ya bey'-i bâtt-ı kat'î ile fûrûht edip bedel-i mezkûrunu bi't-tamâm müşteriyân-ı merkûmândan kâmilan ahz u kabz eyledik ve hisse-i mezkûreyi müşteriyân-ı merkûmân Mehmed ve Mustafa'nın nâmlarına mütesâviyyen mu'âmele-i ferâğiyyesini icrâ ve komisyon huzûrunda ikrâr ve'l-hâsıl husûs mütevakkıf olduğu umûrun küllisine işbu hâzır bi'l-meclis mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb eyledik dediklerinde mûmâ-ileyh Mustafa Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf - Fî23 Haziran sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 88

Hüküm No : 128 (131)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Körtük Mahallesi ahâlîsinden ve zâtları mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Mehmed Tahir bin Ömer bin İskender ve Osman bin Abdullah Çavuş bin Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefûn Hadice ve Mehmed ve Seyfullah benûn-ı Abdülfettâh Bey bin İsa Bey nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm eder ki mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân birbab hânemizi mahalle-i mezkûrede sâkine Sıdika bint-i Hâfız Bey bin Halef Bey nâm hânım bi-gayrı hakkın vaz'-ı yed ve müdâhale etmekte olup müdâhale-i vâki'asının men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan ve iâdeten da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmîyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceğî i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâyâ vaz'ma ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl leh ve aleyhlerimizde ve husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi [sh. 89] vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn min şehri Receb li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 89

Hüküm No : 129 (132)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Müşrûf karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefateden Ahmed bin Ali'nin sulbî sagîr oğlu Hasan'ın babası müteveffâ-yı merkûm Ahmed'den kendiseni müntakil hisse-i irsiyyesi ber-mûceb-i defter-i kassâm yüz kırk guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûruna kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi [müslimîn] ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık [olan] sagîr-i mezbûrun vâlidesi Meymene bint-i İbrahim nâm hâton sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin verese-i kibârın talepleriyle kibel-i şer' den vasî nasb u ta'yîn olundukda mezbûre Meymene vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ü iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Şabani'l-mu'azzam li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

Şâhid: Karye-i mezbûreli Fakı Salih, bu dahi Hüseyin bin Abdi.

***

Sahife No : 89

Hüküm No : 130 (133)

Lice Kazâsı'na tâbi' Müşrûf karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe bint-i Hüseyin ve diğer zevcesi Meymene bint-i İbrahim ile sulbî kebîr oğulları Ali ve Mustafa ve Said ve Mehmed Emin ve sulbî sagîr oğlu Hasan ve sulbiye kebîre kızı Adile'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yüz yetmiş altı sehim i'tibârıyla on birer sehim zevceteyn-i mezbûreteyn Ayşe ve Meymene'ye ve yirmi sekizer sehim oğulları merkûmûn Ali ve Mustafa ve Said ve Mehmed Emin ve Hasan ve on dört sehim mezbûre kızı Adile'ye inhisârı tahakkuk eyledikten sonra emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 2 Şaban sene 1330.

Bir bâb hâne beyne'l-verese mevkûf ( )	Bir kıt'a kavaklık dahlesinin sülûs hissesi beyne'l-verese mevkûf ( )	Yatak 2 kat 100 guruş	Tencere 1 aded 30 guruş	Teşt 1 aded 20 guruş
Lengeri 1 aded 10 guruş	[sh. 90] Sahan 2 aded 10 guruş	Tava 1 aded 10 guruş	Üsküre 1 aded 5 guruş	Öküz 2 re's 400 guruş
İnek nisf 1 re's 80 guruş	Keçi nisf 3 re's 60 guruş	Koyun nisf 1 re's 20 guruş	Palas 1 aded 20 guruş	Bedel-i zehâir 200 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

965 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz ve tekfîn 38 guruş	Resm-i kısmet 23 guruş	Dellâliyye 18 guruş	Pul 1 guruş 20 para	Mekkâre [ücreti] 4 guruş 20 para
------------------------------	---------------------------	------------------------	------------------------	-------------------------------------

Yekûnü'l-[ihracât]

85 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

880 guruş

Hisse-i zevcetü'l- mezbûre Ayşe 55 guruş	Hisse-i zevcetü'l- mezbûre Meymene 55 guruş	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Ali 140 guruş	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mustafa 140 guruş
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Said 140 guruş	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mehmed Emin 140 guruş	Hisse-i ibnü'l-mezbûr Hasan 140 guruş	Hisse-i bint Adile 70 guruş

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve verese-i sagîr-i mezbûr Hasan'ın hissesi vâlidesi mezbûre Meymene'ye teslîm olunduğunu mübeyyin Kâtib-i tereke Mehmed Efendi'nin ifâdesinden anlaşılmış olmağla işbu mahalle şerh ve temhîr kılındı.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 90

Hüküm No : 131 (134)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi Şelli-i Süflâ karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Sadık'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Haydar ile diğer zevesi Güllü bint-i Hüseyin ile sulbî sagîr oğlu Hasan'a münhasıra vasî-i muhtârı olup zâtı karye-i mezkûre ahâlîlerinden Hüseyin bin Mehmed bin Şemdin ve Ahmed bin Salih bin Emin nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Lice'nin Kali Mahallesi ahâlîsinden Fettah bin Reşid kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzı'u'l-yed bulunan zevcesi mezbûre Emine bint-i Haydar muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip dayım oğlu müteveffâ-yı merkûm Hasan hâl-i hayâtında vefâtından on gün mukaddem bana takrîr-i vasiyyet eylediği ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkum ahz u kabz ve sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfînim görölüp düyûn-ı müsbetem zuhûr eder ise ba'de'l-edâ bâkî kalan terekemden sülüsü vasî-i muhtârım re'yiyle iskât-ı salât ve keffâret-i savm ve yemîn ile vücûh-ı birre sarf vasiyyet ve tenfîzine huzûr-ı müsliminde beni vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eyledikde ben dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırnan alâ

îsâ'ihî vefât etmekle suâl olunup müteveffâ-yı merkûmun tenfiz-i vesâyâsı için terekesinden sülüsünü bana edâ ve teslîme kibel-i şer' den mezbûre Emine'ye tenbîh olunmak murâdıdır dedikde lede's-suâl mezbûre Emine cevâbında müteveffâ-yı merkûmun terekesine vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr lâkin merkûmun ber-vech-i muharrer vesâyetini inkâr etmekle müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre ahâlîlerinden Hüseyin bin Mehmed bin Şemdin ve Ahmed bin Salih bin Emin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka müteveffâ-yı merkûm Hasan hâl-i hayâtında vefâtından on gün mukaddem ben bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eylediğimde cemî'-i terekem ve zimem-i nâsda olan hukûkumun ahz u kabz olunup sünnet-i seniyye üzere levâzım-ı techîz ve tekfinim gör[ül]dükden sonra düyûn-ı müsbeten zuhûr eder ise ba'de'l-edâ sülüs vasiyetimi iskât-ı salât ve kefareti savm ve yemîn ile vücûh-ı birre sarf vasî-i muhtârım re'yiyle harc oluna deyu bizim [sh. 91] huzûrumuzda vasiyyet ve tenfizine işbu müdde'î-i merkûm Fettah'ı vasî-i muhtâr nasb u ta'yîn eylediğinde ol dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl musırran alâ îsâ'ihî merkûm Hasan vefât eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hüküm ve't-tenbîh mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Şabani'l-mu'azzam li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 91

Hüküm No : 132 (135)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Şelli-i Süflâ karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Sadık'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Haydar ve Güllü bint-i Hüseyin ile sulbî sagîr oğlu Hasan'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri hi-hükmi'l-ferâiz on altı sehim i'tibârıyla bir sehim mezbûre Emine'ye ve bir sehim diğere zevcesi Güllü'ye ve on dört sehim sagîr-i merkûm Hasan'a inhisârı tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese mevkûf ( )	Lengeri ma'a sahan ve tava ve tencere 4 aded 53 guruş	İp ve sahan ve balta 3 aded 12 guruş	Üçayak ve çuval ve köhne palas 3 aded 40 guruş	Yorgan ve şilte ve çiğid 54 guruş
Revgan ve turak 40 guruş	Öküz 2 re's 295 guruş 20 para	İnek ma'a merkeb 2 re's 139 guruş	Keçi 4 aded 136 guruş	Oğlak 4 aded 56 guruş
Tohum 130 guruş	Tuluk 1 aded 10 guruş 20 para	Şa'îr tohumu 30 guruş		

Yekûnü'l-metrûkân

995 guruş

[Minhâ'l-ihrcât]

Techîz ve tekfîn 43 guruş	Sülûs vesâyeti 319 guruş	Resm-i kısmet 16 guruş	Dellâliyye 12 guruş
Kaydiyye 1 guruş 20 para	Pul 1 guruş 20 para	Mekkâre [ücreti] 16 guruş 20 para	Vesâyet ma'a pul 9 guruş 20 para

[Yekûnü'l-ihrcât]

419 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

576 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Emine 36 guruş	Hisse-i zeve-i mezbûre Güllü 36 guruş	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Hasan 504 guruş
---	--	--

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslim ve sagîr-i merkûm Hasan'ın hisse-i irsiyyesi cüz'î kabîlesinden olmağla li-ecli'l-hıfz ve'l-idâne vasî-i muhtârı bulunan Lice'nin Kali Mahallesi[nden] Fettah bin Reşid'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh ve temhîr kılındı.

Fî 8 Şaban sene [1]330 ve fî 9 Temmuz sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 91

Hüküm No : 133 (136)

Husûs-ı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduklarını iddiâ eden işbu bâ'isü'l-i'lâm Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Hancı? Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı Kali Mahallesi ahâlîsinden Molla Mehmed bin Musa bin Fettah ve Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Hasan bin Hacı Mehmed bin Bekir nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Perişan bint-i Mehmed bin Salih nâm hâtun [sh. 92] kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed Çavuş muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden zevcim ve mûrisim Mehmed Said bin Alihan bin Maha'nın verâseti benimle gâibetân anî'l-meclis sulbiye kebîre kızları Hadice ve Zâide ile sulbiye sagîre kızları Havva ve Emine ve Zeliha ve müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı Mehmed ve vâlidesi Esmâ bint-i Molla Mahmud'a münhasıra olduktan sonra müteveffâ-yı merkûm Mehmed Said hâl-i hayâtında merkûm Ali'nin zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden olan yirmi dört

guruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûhası ve gâibûn ani'l-meclis Hadice ve Zâide ve Havva ve Emine ve Zeliha müteveffâ-yı merkûmun sulbiye kebîre ve sagîre kızları ve Esmâ dahi vâlidresi ve merkûm Mehmed dahi li-ebeveyn er karındaşı ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan üç guruş hisse-i irsiyye-i şer'ıyyemi merkûm Ali'den bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Ali dahi cevâbında cihet-i mezkûreden yirmi dört guruş müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde hâlû'l-taleb deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'ıyye-i mezbûrenin ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsını ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'ıyye-i mezbûreden ber-vech-i muharrer verâset da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hancı Mahallesi ahâlîsinden Abdullah bin Hacı Hasan bin Hacı Yusuf ve Ali bin Mustafa bin Hacı Ali nâm kimesnler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh işbu hâzıra bi'l-meclis mezbûre perişan bint-i Mehmed bin Salih müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûha-i metrûkesi ve gâibûn ani'l-meclis Hadice ve Zâide ve Havva ve Emine ve Zeliha müteveffâ-yı merkûm Mehmed Said'in sulbiye kebîre ve sagîre kızları ve merkûm Mehmed bin Alihan müteveffâ-yı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı ve mezbûre Esmâ validesi ve hasren vârisleri olup ve müteveffâ-yı merkûmun terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir deyu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'ıyye müzekkî intihâb olunan mahalle-i mezbûrenin imâmı Alican bin Hacı Mehmed Ağa ve muhtârı Hacı Hasan bin Hacı Yusuf nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Mustafa bin Hacı Ali ve Hüseyin bin Hacı Mehmed nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûl olmağın mücibiyle merkûmânın verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr yirmi dört gruşdan üç guruş müdde'ıyye-i mezbûre Perişan'a edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Ali'ye tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Fî 17 Şaban sene 1330.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 92

Hüküm No : 134 (137)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Ayuban karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Osman bin Peresim ibn-i Hasan'ın sulbî sagîr oğulları Mehmed Tahir ve Mahfûz ve Abdürrezzâk ve sulbiye sagîre kızları Râife ve Fatma'nın babaları müteveffâ-yı merkûm Osman'dan kendilerine muntakil olan hisse-i irsiyye-i şer'ıyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm bin iki yüz guruş ile arâzî ve emlâk mülkleri hıfz ve sıyâneti ve her vechile tesviye-i umûrlarına rü'yet edecek vasîleri olmadığı karye-i mezkûre ahâlîlerinden amucaları Hacı İbiş bin Hüseyin nâm kimesnenin ihbâr etmekle emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her [sh. 93] vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü Lice'nin Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Hacı Eyüb bin Abdurrahman ibn-i hasan ile Monla Mahallesi ahâlîsinden Abdurrahman Efendi bin Hacı Ahmed Efendi nâm kimesnelerin ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîrûn-ı mezbûrûnun amucaları muhbir-i merkûm Hacı İbiş nâm

kimesne sagîrûn-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ü sedâdlarına deĝin kıbel-i şer‘den vasî nasb u ta‘yîn olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeĝî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeĝin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Şabani'l-mu‘azzam li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf - Fî 24 Temmuz sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 93

Hüküm No : 135 (138)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Monla Mahallesi sâkinlerinden Mustafa Efendi bin Osman Efendi kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer‘iyyesine mahsûs odada ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali Aĝa bin Mehmed Çavuş mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Ali Aĝa zimmetinde işbu üç yüz otuz sene-i Hicriyyesi Şabanü'l-mu‘azzamı'nın gâyetine deĝin mü'eccel olmak üzere bundan mukaddem mâlımdan ve yedimdem karz-ı şer‘î olarak on gurus alacak hakkım olup sene-i merkûme Recebü'l-ferdin selhi olan Pazar günü akşam pazar ertesi gecesi hilâl-i Şabanü'l-mu‘azzam rü'yet olup Şaban yevm-i dûşenbihden mu'teber ve el-yevm şehir-i mezkûr otuzuncu günü ecel-i mezkûr hulûl ve münkazî olmaĝla meblaĝ-ı mezkûr merkûm Ali Aĝa'dan hâlâ taleb ederim bana teslîm olunması [için] merkûma tenbîh olunmak matlûbumdur deyu da‘vâ etdikde ba‘de'd-da‘vâ ve's-su‘âl merkûm Ali Aĝa dahi cevâbında sene-i merkûme Şabanü'l-mu‘azzamı'nın otuzuncu gününe deĝin mü'eccel olmak üzere cihet-i merkûmeden ol mikdâr gurus merkûm Ali Aĝa'ya hâlâ zimmetinde deyni olduĝunu tâyi'an ikrâr edip ancak el-yevm şehir-i Şaban'ın otuzuncu günü olduĝunu ve ecel-i mezkûr hulûl eylediĝini külliye inkâr etmekle müdde‘î-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'den ber-vech-i meşrûh müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden kasaba-i mezkûrenin Tahrîrât Kâtibi Hasan Efendi bin Sırrı Efendi ve Körtük Mahallesi'nden Cemil Aĝa bin İbrahim Aĝa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup isre'l-istişhâd fi'l-hakîka kasaba-i mezkûrun mürtefi‘ mahalde işbu üç yüz otuz sene-i Hicriyyesi Recebü'l-ferdin selhi olan Pazar günü akşam Pazar ertesi gecesi ufuk-ı garb cihetinde kibleye müteveccih olduĝu hâlde sene-i merkûm hilâl-i Şabanü'l-mu‘azzamı re'yen bi'l-ayn müşâhede ve rü'yet eyledik ve binâ'enaleyh el-yevm şehir-i mezkûrun otuzuncu günü olduĝuna hasbeten li'llâh şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet etdiklerinde müşahidân-ı merkûmândan lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olmaĝın mücebince ba‘de'l-hüküm ve't-tenbîh mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-selâsîn min şehri Şabani'l-mu‘azzam li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 94

Hüküm No : 136 (139)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Mukriyan karyesinde sâkine ve zâtı kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Monla Mehmed bin Musa bin Fettah ve Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul ta'rîfleriyle mu'arrefe Emiş bint-i Hamza bin Monla Yusuf nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûr ahâlîsinden li-ebeveyn er karındaşı Mehmed bin Hamza muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden pederim ve mûrisim merkûm Hamza'dan kendi hisse-i irsiyye-i şer'iyyeme isabet eden karye-i mezkur toprağında vâki' bir tarafı Mehmed bin Hasan ve bir tarafı Gâzi bin Ahmed ve bir tarafı hasan bin Topo (Topu) ve bir tarafı Gâzi ile Ali bin Gülü bağlarıyla mahdûd ve müntehî nisf bir kıt'a bağçe[ye] biraderim merkûm Mehmed bi-gayrı hakkın müdâhale etmekde olup müdâhale-i vâki'asının men'ini talep ederim deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl merkûm Mehmed cevâbında mezbûre Emiş'in kelimât-ı meşrûhasını tâyi'an ikrâr ve i'tirâf edip lâkin nisf bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru mezbûre Emiş Hâtun'dan dört yüz altmış guruşa iştirâ etmişim ve şirâ'en mâlumdır deyu def'-i da'vâ etdikde müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'den şirâ' da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda lede'l-istimhâl ve'l-mehl ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz etmekle müdde'iyye-i mezbûre Emiş Hâtun'a tahlîf-i şer'î icrâ olmağın mûcibiyle müdde'â-aleyh-i mezbûr Mehmed'in def'-i da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Emiş Hâtun'a bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunup bâğ-ı mahdûdun nisfi mezbûre Emiş Hâtun'un zabt u tasarruf iktizâ etmekle ol vechile kıbel-i şer'den müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed'e tenbîh olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-senetü selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 94

Hüküm No : 137 (140)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Şoğlat karyesi ahâlîsinden olup ve zâtı Hani Nâhiyesi'nin Derikan Mahallesi ahâlîsinden Abdurrahman bin Şeyh Muhyiddin ibn-i Şeyh Ahmed Efendi ve karye-i mezkûre ahâlîsinden İsmail bin Mehmed ibn-i Mehmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Hüseyin bin Receb bin Molla Yusuf kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûre ahâlîsinden Mehmed bin Mehmed ibn-i Ömer muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezkûre toprağında vâki' Beko bağı demekle ma'rûf bir tarafı tarîk-i hâs ve bir tarafı bayır ve bir tarafı Hüseyin bin Molla Mahmud bin Abdullah bağı ve taraf-ı râbî'i Yusuf bin Mehmed bin Abruş bağı ile mahdûd ve müntehî bir kıt'a kürûm bağı târih-i vesîkadan dört sene akdem sekiz yüz guruş bedel ile işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Mehmed'den bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bana bey' ve fûrûht ederek ben dahi iştirâ ve temellük ve kabz ve kabûl eyledim ve semeni olan meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruş derhal huzûr-ı müslimînde kendisine teslîm edip

meblağ-ı mezkûru tamâmen ve kâmilen yedimden ahz u kabz etmekle bâğ-ı mezkûr şîrâ'en mâlîm ve şîmdiye kadar taht-ı tasarrufumda iken merkûm Mehmed el-an bi-gayrı hakkın bâğ-ı ma'dûd-ı müşterâma müdâhale etmekde olup suâl olunup bâğ-ı mezkûra müdâhale edilmemek üzere merkûm Mehmed'e kıbel-i şer' den tenbîh olması murâdımdır dedikde lede's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed cevâbında [sh. 95] müdde'î-i merkûm Hüseyin'in kelîmât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr edip lâkin bâğ-ı mezkûr mâlîm olup oğlum İsmail benden habersiz olarak üç yüz guruşa müdde'î-i merkûm Hüseyin'den ahzıyla güyâ bâğ-ı mezkûru kendisine terhîn eylemişdir ve müdde'î-i merkûm Hüseyin kat'ıyyen bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrun benden iştirâ etmemişdir deyu inkâr etmekle müdde'î-i merkûm Hüseyin'den şîrâ da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân karye-i mezkûre ahâlîlerinden Seyyid Ahmed bin Molla Hüseyin bin Ali ve Seyyid Ahmed bin Emin bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isre'l-istişhâdi's-şer'î tarafeyn muvâcehelerinde her biri eşhedü bi'llâh târihden dört sene akdem karye-i mezbûre toprağında vâki' bir tarafı tarîk-i hâs ve bir tarafı bayır ve bir tarafı Hasan bin Molla Mahmud bin Abdullah bağı ve taraf-ı râbi'î Yusuf bin Mehmed bin Abruş'un bağı ile mahdûd ve müntehî bir kıt'a kürûm bâğ sekiz yüz guruş bedel ile müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed bin Mehmed bin Ömer'e bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile işbu hâzır bi'l-meclis müdde'î-i merkûm Hüseyin bin Receb bin Yusuf'a bey' ve fûrûht edip müdde'î-i merkûm Hüseyin dahi bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru iştirâ ve temellük ve tesellüm etmekle esmân-ı vâki'ası olan sekiz yüz guruş huzûrumuzda bâyi'-i merkûm Mehmed'e teslîm edip ol dahi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve edâ-yı şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'ıyye müzekkî intihâb olunan karye-i mezkûrenin imâmı Seyyid Ahmed bin Molla Hüseyin ve muhtarı Ali Kahya bin Hüseyin nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen karye-i mezkûre ahâlîsinden Hüseyin bin Mustafa bin Abdullah ve Kali Mahallesi'nden Ali bin Mehmed Çavuş ibn-i Resul nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olmağın mücibiyle bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr şîrâ'en müdde'î-i merkûm Hüseyin bin Receb'in mülk-i müşterâsı olduğunu ba'de'l-hükm bâğ-ı mahdûd-ı mezkûra müdâhale etmemek müdde'â-aleyh-i merkûm Mehmed bin Mehmed'e kıbel-i şer' den tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 95

Hüküm No : 138 (141)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Fum karyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden zâtı karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Setrak veled-i Keşiş Abram veled-i Aleksan ve Lice'nin Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i merkûme millet-i mezkûre[sin]den Abranos Efendi veled-i Bedros veled-i Ohannis nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Ohannis veled-i Manuk veled-i Ohan nâm kimesneler kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'ıyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtları mu'arrefân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'errefân karye-i mezkûre

mütemekkinlerinden Zeno bint-i Payos veled-i İstapan ile Masi veled-i Kirakos veled-i Bağdo muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezkûrede kâin tarafeyni tarîk-i âmm ve [bir] tarafı Kivork veled-i Serkis ve bir tarafı Ohannis veled-i Manuk hâneleriyle mahdûd ve müntehî bir bâb hâne târihten iki mâh akdem mezbûrân Zeno ve Masi bin altı yüz guruş bedel ile bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bana bey' ve fûrûht etmekle esmân-ı vâkı'ası olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz guruşu tamâmen ve kâmilen yedimden ahz u kabz ederek hâne-i mahdûd-ı mezkûru iştirâ ve temellük ve tesellüm eyledim suâl olunup müdde'â-aleyhimâ-yı mezbûrân bi-gayrı hakkın hâne-i mahdûd-ı mezkûreye müdâhale etmekte olup müdâhale edilmemek üzere kıbel-i şer'den mezbûrâna tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhimâ-yı mezbûrân Zeno ve Masi cevâbında fi'l-hakîka hâne-i mahdûd-ı mezkûru bin altı yüz guruş bedel ile müdde'î-i merkûm Ohannis'e bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve fûrûht eylemiş isem de bedeli olan meblağ-ı mezbûrdan yüz guruş alacağımız merkûm Ohannis'de kalmış olduğundan [sh. 96] hâne-i mahdûd-ı mezkûreye müdâhale ediyoruz dediklerinde tekrar keyfiyet müdde'î-i merkûm Ohannis'den suâl olundukda fi'l-hakîka müdde'â-aleyhimâ-yı mezbûrân Zeno ve Masi'nin yüz guruş alacak hakları bende kalmış idi der-hâtır edemiyor idim şimdilik tesviye ederim dedikde meblağ-ı mezkûr yüz guruşu müdde'â-aleyhimâ-yı mezbûrâna meclis-i şer'de tesviye eylemiş idüğünden hâne-i mahdûd-ı mezkûr müdde'î-i merkûm Ohannis'in şirâ'en mâlı ve mülkü olduğunu ba'de'l-hükm ve't-tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren [fi'l-]yevmi's-sâbi' min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 96

Hüküm No : 139 (142)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Neribiçulagan karyesi ahâlîsinde olup karye-i mezbûre ahâlîlerinden imâm Molla Mehmed bin Molla Osman ibn-i Molla Hüseyin ile Ali Kahya bin Ali bin Azzam ta'rîfleriyle mu'arref Ahmed bin Ali nâm kimesne bâ-istid'â vukû' bulan mürâcaatı üzere kıbel-i şer'den me'zûn ümenâ-yı şer'den mahkeme-i şer'iyeye kâtib-i sânisî Memed Efendi karye-i mezbûreye varıp merkûm Ali Kahya'nın oturduğu hânesinin bir odasındaakd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde yine zâtı mu'arrifân-ı mezbûrânın ta'rîfleriyle mu'arrefe karye-i mezbûre sâkinelerinden Zeyneb bint-i Hüseyin bin Peresim nâm hârunun muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezbûre toprağında vâkı' bir tarafı tarîk-i âmm ve bir tarafı Fettah bin Mehmed bin Şerke bağı ve bir tarafı Fettah bin Mehmed bağı ve bir tarafı Mehmed bin Hüseyin bin Mehmed bağı ile mahdûd ve müntehî bir kıt'a bâğ yetmiş iki sehim i'tibârıyla mezbûre Zeyneb'in hisse-i irsiyye-i şâyi'ası olan on altı sehim târihten üç sene akdem yüz guruş bedel ile bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bana bey' ve fûrûht etmekle semen-i vâkı'ası olan meblağ-ı mezkûru mahzar-ı şühudda yedimden ahz u kabz ederek ben dahi bâğ-ı mezkûrede olan hisse-i şâyi'a-i irsiyyesi yüz [guruş] bedel ile iştirâ ve temellük ve kabûl eyledik bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr ol vakitden beri şirâ'en mâlım ve taht-ı tasarrufumda olup el-ân mezbûre Zeyneb bi-gayrı hakkın müdâhale etmekte olup suâl olunup bâğ-ı mezkûra müdâhale

edilmemek üzere mezbûre Zeyneb'e kibel-i şer' den tenbîh olunmak murâdım dır dedikde lede's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Zeyneb cevâbında müdde'î-i merkûm Ahmed'in kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr edip müdde'î-i merkûm Ahmed'den şirâ müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân karye-i mezbûre ahâlîlerinden Hasan bin Fettah bin Yusuf ile Mustafa bin Osman bin Osman nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehesinde isre'l-istişâdi's-şer'î eşhedü bi'llâh karye-i mezbûre toprağında darafı bir tarafı Hasan bin Fettah bin Mehmed bin Şerke bağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ve bir tarafı Fettah bin Fettah [bin] Mehmed bağı ve bir tarafı Mehmed bin Hüseyin bin Mehmed'in bağı ile mahdûd ve müntehî ve yetmiş iki sehîm i'tibârıyla mezbûre on altı sehmini târihden üç sene akdem huzûrumuzda yüz gurusu bedel ile hâzır bi'l-meclis müdde'î-i merkûm Ahmed'e bey' ve fûrûht edip ve merkûm Ahmed dahi on altı sehîm hisse-i şâyi'asını iştirâ ve temellük etmekle semen-i vâkı'ası olan yüz gurusu bâyi'a-i mezbûre Zeyneb'e teslîm eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan karye-i mezbûrenin imâmı Molla Mehmed bin Molla Osman bin Molla Hasan ve muhtârı Ali Kahya bin Ali bin Azzam nâm kimesnelere sırrın ve sâniyyen karye-i mezbûre ahâlîlerinden Fettah bin Fettah bin Mehmed ve Mehmed bin Hüseyin ibn-i Mehmed nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olmağın mûcibiyle on altı sehîm bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr şirâ'en müdde'î-i merkûm Ahmed'in mülk-i müşterâsı olduğuna ba'de'l-hükm on altı sehîm bâğ-ı mahdûd-ı mezkûra müdâhale edilmemek [sh. 97] üzere müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Zeyneb'e tenbîh olduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâl li-seneti selâsin ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 97

Hüküm No : 140 (143)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Şikeftan karyesi ahâlîsinden olup zâtı Lice'nin Kali Mahallesi'nden Ahmed bin Abdi bin Ahmed ve karye-i mezbûreli Şemdin bin Abdullah bin Mehmed nâm kimesnelere ta'rîfleriyle mu'arref Ali bin Şemdin bin Abdullah Kahya kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûrun Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ibn-i Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip karye-i mezbûre ahâlîsinden Mahmud bin Hacı Mirza bin Mehmed Kahya nâm kimesnelere bi-gayrı hakkın hakkında isnâd ederek darb ve cerh mâddesinden dolayı mahkeme-i bidâyetin hukûk ve cezâ ve şer'iyye ve istintar ve sâire mahkemelerinde aleyhime ikâme-i da'vâ eylediğinden da'vâ-yı vâkı'anın ikâmet ve def'ine dâir bidâyetin ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve ahz u kabza sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i bidâyet-i hukûk ve cezâ ve'l-hâsıl hükûmetin devâir-i resmîyenin her bir kısmında leh ve aleyhe müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı

mevki'-i icrâya vaz'ına ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde mûmâ-ileyh dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 97

Hüküm No : 141 (144)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Zara karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Emin bin Mahmud'un sulbî sagîr oğulları İsmail ve Reşid'in babaları müteveffâ-yı merkûm Emin'den kendilerine müntakıl olan hisse-i irsiyyeleri ber-müceb-i defter-i kassâm iki yüz seksen altı guruş on altı parayı hıfz ve sıyânete ve tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi [müslimîn] ihbârlarıyla inde's-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîrân-ı mezbûrânın biraderleri Mehmed nâm kimesne sagîrân-ı merkûmun vakt-i rüşd ü sedâdına değın verese-i kibârın talebiyle kîbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda merkûm Mehmed dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 7 Eylöl sene [1]328.

***

Sahife No : 98

Hüküm No : 142 (145)

Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Zara karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Emin bin Mahmud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Havva bint-i Ömer Çavuş ile vâlidesi Hafza bint-i Sadun ve sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Abdülkadir ve sulbî sagîr oğulları İsmail ve Reşid'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz doksan altı sehim i'tibârıyla on iki sehim zevce-i mezbûre Havva'ya ve on altı sehim mezbûre vâlidesi Hafza ve on yedişer sehim oğulları Mehmed ve Abdülkadir ve İsmail ve Reşid'e isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 11 Eylöl sene [1]328.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Yatak 2 kat 200 guruş	Palas 3 adet 60 guruş	Küçük tencere 2 aded 50 guruş	Teşt 1 adet 35 guruş
Sahan 2 adet 10 guruş	Lengeri 2 adet 10 guruş	Üsküre 2 adet 5 guruş	Leğen 1 adet 15 guruş	Tava 1 adet 10 guruş
Çuval 1 adet, ip 2 kıyye 15 guruş	Keçi 5 adet 250 guruş	Merkeb 1 re's 150 guruş	Tüfenk 1 adet 20 guruş	Hançer 1 adet 10 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

850 guruş

[Minhâ'l-ihracât]

Resm-i kısmet 21 guruş 10 para	Kaydiyye 2 guruş 20 para	Pul 3 guruş	Vesyet hücceti 15 guruş
-----------------------------------	-----------------------------	----------------	----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

41 guruş 30 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

808 guruş 10 para

Hisse-i zevcetü'l-mezbûre Havva 101 guruş	Hisse-i ümmü'l-mezbûre Hafza 134 guruş 26 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Mehmed 143 guruş 8 para
Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Abdülkadir 143 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm İsmail 143 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Reşid 143 guruş 8 para

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslim ve sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyye-i şer'iyeleri cüz'î kabîlesinden olmağla li-ecli'l-hfz ve'l-idâne kibîl-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olunan li-ebeveyn er karındaşları Mehmed'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 13 Şevvâl sene [1]330 ve fî 11 Eylöl sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 98

Hüküm No : 143 (146)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Ziraht karyesi ahâlîsinden olup bundan akdem vefât eden Ali bin Ahmed bin Abdi'nin sulbî sagîr oğlu Ahmed'in babası müteveffâ-yı merkûm Ali'den kendisine muntakil olan hisse-i irsiyyesi ber-müceb-i defter-i kassâm altı yüz bir guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i

umûruna kibel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma‘rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer‘i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîr-i mezbûrun amucazâdesi Hüseyin bin Accac bin Ahmed nâm kimesne sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ü sedâdına değın kibel-i şer‘den vasî nasb u ta‘yîn olundukda merkûm Hüseyin dahi vesâyet-i mezkûreyi [sh. 99] kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka‘a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

Şuhûdü'l-hâl: Liceli Mehmed bin Şahin bin Hacı Ahmed, Şâhid Ziraht karyeli Ahmed bin Bedirhan bin Veli.

***

Sahife No : 99

Hüküm No : 144 (147)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi‘ Ziraht karyesi sâkinlerinden bundan akdem vefât eden Ali bin Ahmed ibn-i Abdi'nin verâseti sagîr oğlu Ahmed ile sulbiye kebîre kızı Âmine'ye münhasıra olduğı bi'l-ihbâr lede'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz üç sehim i‘tibârıyla iki sehim sagîr-i merkûm Ahmed'e ve bir sehim kebîre-i mezbûre kızı Amine'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun envâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer‘iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	Yatak 1 kat 180 guruş	Keçi 4 aded 120 guruş	Oğlak 4 aded 60 guruş	Koyun 2 aded 80 guruş
İnek ma‘a buzağı 2 re's 82 guruş	Maşrafa ma‘a oprı 2 aded 60 guruş	Tencere 2 aded 80 guruş	Palas 2 aded 40 guruş	Harar 1 aded 20 guruş
Tencere-i küçük 1 aded 15 guruş	Sahan 1 aded 20 guruş	Lengeri 5 aded 40 guruş	Kuzu 1 aded 11 guruş	Keçi ma‘a oğlak ma‘a kuzu 3 aded 65 guruş
Perâkende bakır 30 guruş	Mercimek 11 guruş	Hurdavât 21 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

935 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 23 guruş	Kaydiyye 2 guruş 20 para	Vesâyet 5 guruş	Pul 3 guruş
---------------------------	-----------------------------	--------------------	----------------

Yekûn-ı minhâ
33 guruş 20 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese
901 guruş 20 para

Hisse-i ibnû's-sagîri'l-mezbûr Ahmed 601 guruş	Hise-i bintü'l-kebîreti'l-mezbûre Âmine 300 guruş 20 para
---	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kebîrin hisse-i irsiyyesi yedine teslîm ve sagîr-i merkûm Ahmed'in hissesi dahi cüz'î kabîlesinden olmağla li-ecli'l-hıfz ve'l-idâne kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olunan karye-i mezbûreli amucazadesi Hüseyin bin Accac'a teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Şevvâl sene [1]330 selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 10 Eylöl sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 100

Hüküm No : 145 (148)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Körtük Mahallesi ahâlîsinden sâkin iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefât eden Ali Bey bin Mehmed Bey bin Şıvış Bey'in sulbî sagîr oğlu Şevki ve sulbiye sagîre kızı Emine'nin babaları müteveffâ-yı merkûm Ali Bey'den kendilerine müntakil olan iki yüz guruş hisse-i irsiyye-i şer'iyyelerin hıfz ve sıyânet ve tesviye-i umûrlarını rü'yet edecek vasîleri olmadığı mahalle-i mezkûrede sâkine sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri Sıdika bint-i Hâfız Bey bin Halef Bey nâm hânım ihbâr eylemesi üzerine bu kere emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğu mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden İbrahim Bey bin Şıvış Bey ve Ahmed Bey bin İbrahim Bey ihbârlarıyla inde's-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olan sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri mezbûre Sıdika Hânım sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin kıbel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf – fi 13 Eylöl sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 100

Hüküm No : 146 (149)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Dılbı karyesinde sâkin ve zâtı Hani'nin Zivi Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Ömer bin Şeyh Bekir ibn-i Şeyh Mustafa ile Pısıl karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Mustafa bin Hasan nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Hasan bin Ahmed bin Derviş nâm hâtun kazâ-i mezkûr meclisinde karye-i mezkûre ahâlîsinen amucası gâib ani'l-meclis Mehmed bin Ahmed ibn-i Derviş'e üç yüz yirmi sekiz senesi şehr-i Eylül'ün on üçüncü günü da'vetiyye varakası teblîğ edilmiş ise de da'vete adem-i icâbetinden vekîl-i müsahhar ta'yîniyle muhâkememizin rü'yetini talep ederim deyu da'vâ eylemesi üzerine kibel-i şer'den yevmiyye onar guruş ücret-i vekâlet takdîriyle kazâ-i mezkûr Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali Ağa bin Mehmed bin Resul vekîl-i müsahhar nasb u ta'yîn edilerek mezbûre Fatma vekîl-i müsahhar Ali muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden pederim ve mûrisim mezbûr Hasan'ın kâffe-i terekesi nükûd ve arûz ve akâr olup terekesini amucam merkûm Mehmed târihten üç sene mukaddem müstakillen zabt ve vaz'-ı yed etmiş olduğundan hisse-i irsiyyemi amucam merkûm Mehmed'den bi'l-verâse talep ederim deyu da'vâya tasaddî ve ol vechile beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân eylediğinden sonra bâ-tavassut-ı muslihîn kat'an li'n-nizâ' bi't-tav' ve'r-rızâ üç yüz guruşla karye-i mezkûre toprağında kâin Şifaömrüotu demekle ma'rûf ve beş yüz guruş kıymetinde tarafları Mustafa bin Taşan ve Hüseyin ibn-i İbrahim ve Hüseyin bin Yusuf ve Osman bin Ümmi bağlarıyla mahdûd ve müntehî bir kıt'a bâğ üzerine sulh olduğundan ol dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan üç yüz guruş inde't-taleb bana tesviye etmek üzere te'cîl ve bâğ-ı mezkûrda dahi birsene tasarruf ve hâsılâtını ekl eylediğinden sonra merkûm amucam Mehmed bedel-i sulh olan üç yüz guruşu bana tesviye etmeyip bâğ-ı mahdûd-ı mezkûreye bi-gayrı hakkın müdâhale etmekde olduğundan bedel-i sulh olan üç yüz guruşu bana tesviye ve bâğ-ı mezkûreye müdâhale edilmemek üzere vekîl-i merkûmun müvekkilesine izâfetle[sh. 101]kibel-i şer'den tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl vekîl-i merkûm Ali Ağa cevâbında müdde'iyye-i mezbûre Fatma'nın ber-vech-i muharrer kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr etmekle müdde'iyye-i mezbûre Fatma'dan ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve Hani Kasabası'nın Zivi Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Ömer bin Bekir bin Şeyh Mustafa ile Pısıl karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Mustafa bin Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup müdde'iyye-i mezbûre Fatma ile vekîl-i müsahhar Ali Ağa'nın mahzarında gibbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh târihten üç sene mukaddem müdde'iyye-i mezbûre Fatma ile gâib ani'l-meclis amucası Mehmed bin Ahmed miyânelerinde tekevvün eden irs mes'elesinden dolayı mezbûre Fatma'nın hisse-i irsiyyesine mukâbil üç yüz guruşla karye-i mezkûr toprağında kâin Şifaömrüotu nâm demekle ma'rûf tarafları Mustafa Taşan ve Hüseyin [b.] İbrahim ve Hüseyin [b.] Yusuf ve Osman [b.] Ümmü bağlarıyla mahdûd ve müntehî bir kıt'a bâğ üzerine huzûrumuzda musâlaha ve bedel-isulh olan üç yüz guruşu te'cîl inde't-taleb müdde'iyye Fatma'ya tesviye etmek üzere tarafeyn dahi sulh-ı mezkûru kabûl eylediler biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i

şer'iyeye müzekkî intihâb olunan Hani Nâhiyesi'nin Zivi Mahallesi imâmı Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve muhtarı Hacı Ali bin Ahmed bin Abdullah ve Pısl karyesi ahâlîsinden muhtârı Ahmed bin İbrahim bin Bârân ile ihtiyârı Hüseyin bin Ahmednâm kimesnelere sırrın ve sâniyyen Lice Kasabası ahâlîlerinden Ahmed bin Mehmed bin Resul ile Ahmed bin Abdülfettah bin Halid nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olmağın mücebince te'cîl olunan üç yüz gruş müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'nın taleb-i vâkı'ası üzere edâ ve teslîme ve bâğ-ı mahdûd-ı mezkûreye müdâhale edilmemek üzere vekîl-i müsahhar-ı merkûm Ali Ağa'nın ve müvekkili bulunan Mehmed bin Ahmed'e izâfetle tenbîh olunduğu i'lâm olundu

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 101

Hüküm No : 147 (150)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât eden Ohan veled-i İstepan veled-i Kaso'nun vârisi olduğunu iddiâ eden ma'rûfû's-zât (mu'arrefetü'z-zât) mahalle-i mezkûre mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye Ermeni milletinden Mıgırdıç bin Mavis bin Kapsar nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde cânib-i beytü'l-mâl için zikri âtî husûsda kıbel-i şer'den husûmeti re'y olunan hâlâ Beytü'l-mâl Emini Abdullah Âli Efendi bin Abdurrahman Efendi ibn-i Mehmed Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın hâl-i hayâtında bi'l-emâne emin-i mûmâ-ileyhin yed-i hıfzında ve derûn-ı sandıkda mevcûd olan kırk gurusu hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât olmağla [etmekle] ben ve gâib ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşım Abranos müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın amucası oğulları ve gâibân ani'l-meclis Kaso ve Bedros veledân-ı Serkis veled-i Kapsar dahi amucası oğulları ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûr kırk gurusundan hisse-i irsiyyeme isâbet eden ongurusu emin-i mûmâ-ileyh Abdullah Âli Efendi'den bi'l-verâse taleb ve da'vâ ederim dedikte gıbbe's-suâl emin-i mûmâ-ileyh Abdullah Âli Efendi cevâbında müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın emânet tarîkiyle kırk gurusu hakkını yed-i hıfzında ve derûn-ı [sandıkda] hâlâ mevcûd olduğun tâyi'an ikrâr [sh. 102] lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâset da'vâsı ma'lûmum değildir deyu inkârına mukârin müdde'î-i merkûm Mıgırdıç'dan ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda Sarı Tomas Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye Ermeni milletinden Maksî Bogos veled-i Serkis veled-i İfoş ve Bedros veled-i Mıgırdıç veled-i Bedros nâm kimesnelere li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzîrân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î fi'l-hakîka müdde'î-i merkûm Mıgırdıç ve gâib ani'l-meclis li-ebeveyn Abranos müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın amucası oğulları ve gâibân ani'l-meclis Kaso ve Bedros veledân-ı Serkis veled-i Kapsar dahi müteveffâ-yı merkûmun amucası oğulları ve hasren vârisleridir bunlardan başka vâris ve terekesine müstahikk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-

lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'iyeye müzekkî intihâb olunan Sarı Tomas Mahallesi muhtârı Gazar ve Keşiş veled-i İfoş (Ayfoş) ve ihtiyârı Masi veled-i Karabet veled-i Masi nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen Kızır Ohannis Mahallesi mütemekkinlerinden Dono veled-i Ohannis veled-i Dono veled-i Aro nâm kimesnelerden alenen tezkiye olunduktan sonra cânib-i beytü'l-mâl için husûmeti re'y olunan emin-i mûmâ-ileyh Abdullah Âli Efendi ber-vech-i zîr müdâfa'a ederek şöyle ki müteveffâ-yı mezbûr Ohan vefâtından evvel Mehmed Bey'in hânesine gelerek dîn-i mübîn-i İslâma dâhil ve mûmâ-ileyh Mehmed Bey'in hânesinde kaldığı müddetde câmi'de cemâ'atle beş vakit namaza devâm ve şehri Ramazan-ı şerîfde sâim ve ismini Ahmed Ağa tesmiye ederek İslâmiyete herkesin ma'lûmu ve müsellemi idüğünden muhalledâtı şer'an beytü'l-mâla âid ve râci' olmağla müdde'î-i merkûm Mıgırdıç ile ihtilâf-i dîn bulunduğundan şer'an vârisi olmadığı cihetle da'vâ-yı mezkûreye hak ve salâhiyeti yokdur dedikte tekrar müdde'î-i merkûm Mıgırdıç'dan keyfiyet suâl olunduktan merkûm Ohan'ın İslâmiyetini külliyyen inkâr etmekle emin-i mûmâ-ileyh Abdullah Âli Efendi'den def'da'vâsına mutâbık beyyine taleb olunduktan ba'de'l-hasr ve'l-beyân udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden kazâ-i mezkûr Molla Mahallesi ahâlîsinden Hatîb Molla Mehmed bin Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Ubeyd Efendi ve Mü'ezzin Molla Mustafa bin Abdürrahim bin Cafer nâm kimesnelerden sırren li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istishâdi's-şer'î fi'l-hakîka târihten kaç sene evvel müteveffâ-yı merkûm Ohan Mehmed Bey'in hânesine gelerek dîn-i mübîn-i İslâma dâhil ve ismini Ahmed Ağa tesmiye ederek orada kaldığı müddetde câmi'de cemâ'atle beş vakit namaza devâm ve şehri Ramazan-ı şerîfde sâim olduğunu re'yü'l-ayn müşâhede ederek biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi [ederiz] deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'î müzekkî intihâb olunan Monla Mahallesi imâmı Mola Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve muhtârı Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Abdurrahman Efendi bin Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi ile Said Efendi bin Mahmud bin Bekir nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde oldukları sâbit ve nümâyân bulunmuş olmağla müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın İslâmiyyetine ve müdde'î-i merkûm Mıgırdıç[ın] şer'an vârisi olmadığına ve müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hâzırda müslim ve müslimeden vâris-i ma'rûf ve ma'rûfe[si] bulunmadığına ba'de'l-hükm şer'-i şerîf mücebince müteveffâ-yı merkûmun muhalledâtı beytü'l-mâla âid ve râci' bulunmuş olmağla müdde'î-i merkûm Mıgırdıç bî-vech-i şer'î mûmâ-ileyh Abdullah Âli Efendi'ye mu'ârazasından men' olduğunu tenbîh ve bi't-tescîl i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Şevvâl li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 103

Hüküm No : 148 (151)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kara Hasan Mahallesi'nde sâkine ve zâtı Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir ve Molla Mahallesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin

Osman Efendi bin Molla Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeliha bint-i Ömer ibn-i Sadun nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i dâhili bulunan kazâ-i mezkûra tâbi' Hüseyinik karyesi ahâlîsinden Hasan bin Hacı Mahmud Kahya bin Resul muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan sekiz mâh mukaddem işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Hasan talâk-ı selâse ile beni tatlık eylemiş olduğundan zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdun-aleyh olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccel ile nafaka-i iddet-i muayyene-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâmı bana te'diye etmek üzere kibel-i şer'den merkûm Hasan'a tenbîh olunması murâdıdır dedikde gibbe's-suâl merkûm Hasan cevâbında mezbûre Zeliha iki yüz [guruş] mehr-i mü'eccel ile zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğunu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf etmekle lâkin mezbûre zevcem Zeliha'yı tatlık eylediğime der-hatır edemediğim gibi mecnûn olmaklığım herkesin ma'lûm ve müsellemdir dedikde tekrar müdde'iyye-i mezbûre Zeliha'dan suâl olundukda cevâbında merkûm Hasan mecnûn olduğu ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'â-aleyh-i merkûm Hasan'dan def'-i da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda mu'arrefan-ı merkûmân Molla Mustafa ve Hacı Ahmed Efendi nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gibbe'l-istişhâd her biri eşhedü bi'llâh müdde'â-aleyh işbu hâzır bi'l-meclis Hasan bin Hacı Mehmed Kahya mecnûn olduğuna şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikul-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûm Hasan'ın cinnetine ba'de'l-hüküm şer'an müdde'iyye-i mezbûre Zeliha'nın talâkının adem-i vukû'una dâir kendisine tefhîm ve tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Zilka'de li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 3 Teşrîn-i Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 103

Hüküm No : 149 (152)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Sini karyesi ahâlîsinden olup zâtı karye-i mezbûre ahâlîlerinden Halil bin Halil bin İbrahim bin Gülos ve Hüseyin bin Ömer bin Peresim nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Osman bin Hüseyin bin Ali kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûre sâkinelerinden olup zâtı mu'arrefân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Şeyhmus bin Veli nâm hâtun muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzıra bi'l-melis mezbûre Fatma zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olup hukûk-ı zevciyyete inkıyâd ve ri'âyet etmeyip ve bir gûne hilâf-ı şer' olarak hakkında mu'âmele icâr etmediğimden nâşî bana inkıyâd ve hukûk-ı zevciyyete inkıyâd ve ri'âyet etmek üzere kibel-i şer'den mezbûre Fatma'ya tenbîh olunması matlûbumdur dedikde lede's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma cevâbında evvelce merkûm Osman zevc-i dâhili olduğunu beyân lâkin merkûm Osman on sene mukaddem mahzar-ı şühudda talâk-ı selâse ile beni tatlık edip hukûk-ı zevciyyet beynimizde kalmadığı gibi ve iki yüz guruş mehr-i mü'eccelim hâlâ merkûm Osman'ın zimmetinde deyni olduğu ve meblağ-ı mezkûr iki yüz guruş mehr-i mü'eccelimi merkûm Osman'dan tahsîl ve bana teslîmi dahi talep ve da'vâ ederim dedikde bi-tekrar müdde'î-i merkûm [sh.

104] Osman'dan keyfiyet istifsâr olundukda fi'l-hakîka mezbûre Fatma'nın iki yüz guruş mehr-i mü'ecceli zimmetinde olduğunu ikrâr fakat mezbûre Fatma'yı talâk-ı selâse ile tatlık etmediğim için şimdi mehr-i mezkûru talep etmeğe hakkı yoktur müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma'nın da'vâ-yı vâkı'asına mutâbık beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden karye-i mezkûre ahâlîlerinden İbrahim bin Molla Mustafa bin Veli ve Hüseyin bin Ömer bin Peresim nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gibbe'l-istişhâdi's-şer'î eşhedü bi'llahi on sene evvel işbu hâzır bi'l-meclis Osman [b.] Hüseyin bin Ali'nin hânesinde hâzır olduğumuz hâlde merkûm Osman zevcesi Fatma binte Şeyhmus bin Veli'yi talâk-ı selâse [ile] tatlık eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkîn intihâb olunan karye-i mezbûre imâmı Molla Mehmed bin Hasan bin Ahmed ve muhtârı Halil bin İbrahim bin Gülos nâm kimesnelere sırran ve sâniyyen karye-i mezbûre ahâlîlerinden Mehmed bin Ahmed bin Mehmed ve Hüseyin bin İbrahim bin Hasan nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mücebince müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma talâk-ı selâse ile merkûm Osman'dan mutallaka olduğuna ba'de'l-hükm ve iki yüz guruş mezbûre Fatma Hâtun'un mehr-i mü'eccelini edâ ve teslîmine müdde'î-i merkûm Osman ikrârıyla mülzem olduğu i'lâm.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zilka'de li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 104

Hüküm No : 150 (153)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından [Neribi]melikan karyesi ahâlîsinden olup zâtı nâhiye-i mezkûra tâbi' Mukriyan karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Gafur Kahya bin Ali ve Derikan Mahallesi'nden Mehmed bin Hasan bin Mehmed nâm kimesnelere ta'rîfleriyle mu'arref Mehmed bin Molla Hüseyin bin Mehmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûr[un] Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip Melikan ve Topalan ve Babıg karyelerin toprağında vâkı' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb hâne ve bir kıt'a bâğ ve on altı kıt'a susuz tarlalarda olan hisseme müdâhale eden karye-i mezkûre ahâlîlerinden Ali ve Yusuf binân-ı Hasan bin Mehmed ve Fatma ve Hânım ve Zeyneb ve Ayşe benât-ı Faris ve müteveffîye Huri'nin oğulları Fettah ve Ahmed nâm kimesnelere müdâhale-i vâkı'alarının men'lerine dâir leh ve aleyhimde bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan ve iâdeten da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarreratı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsil husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb

nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi 19 Zilka'de sene 1330 ve fi 16 Teşrîn-i Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 105

Hüküm No : 150 (153)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Neribimelikan ahâlîsinden olup zâtı nâhiye-i mezkûra tâbi' Mukriyan karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Gafur Kahya bin Ali ve Derikan Mahallesi'nden Mehmed bin Hüseyin bin Mehmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle ma'rûf Mehmed bin Molla Hüseyin bin Mehmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i Lice'nin Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm edip Milkan ve Topalan ve Babiğ karyelerin toprağında vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb hâne ve bir kıt'a bâğ ve on altı kıt'a susuz tarlalarda olan hisseme müdâhale eden karye-i mezkûre ahâlîlerinden Ali ve Yusuf binân-ı Hasan bin Mehmed ve Fatma ve Hânım ve Zeyneb ve Ayşe benât-ı Faris ve müteveffîye Huri'nin oğulları Fettah ve Ahmed nâm kimesnelerin müdâhale-i vâkı'alarının men'lerine dâir leh ve aleyhimde bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan ve îâdeten da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihşâl edeceği i'lâmât ve mukarreratı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Zilka'de li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 105

Hüküm No : 151 (154)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Körtük Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Ali Bey bin Mehmed Bey bin Şıvış Bey'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Sıdika Hânım bint-i Hâfız Bey bin Halef Bey ve sulbî sagîr oğlu Şevki Bey'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun bâ-hüccet-i şer'iyye mansûb vasîsi bulunan vâlidesi mezbûre Sıdika Hânım kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-asâle ve bi'l-

vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm edip sagîr-i mezbûrun babası merkûm Ali Bey'in hayâtında ile'l-vefât yedinde mâlî ve mülkû olup ba'de vefâtihi sekiz sehim i'tibârıyla bir sehim bana ve yedi sehimî vasîsi bulunduğum sagîr-i mezbûr Şevki Bey'e mevrûs ve mahalle-i mezkûrede vâki' bir tarafı debboy arsası ve bir tarafı tarîk-i âmm ve tarafeyn Haço veled-i Keho ve Artin veled-i Reşo'nun hâneleriyle mahdûd ve müntehî bir bâb mülk menzil mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile müşrif-i harâb ve mâil-i turâb olup imâret ve meremmetine sagîr-i mezbûrun mâlî olmadığı gibi gadr-ı külli îrâs edeceğinden başka sagîr-i mezbûrun eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc bulunduğu nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarf edecek menzili mahdûd-ı mezkûrede hisse-i mezbûreden mâ'adâ bir nesnesi olmayıp el-ân menzili mezkûrede sekiz sehimden yedi sehim sagîr-i mezbûrun hisse-i şâyi'ası dört yüz seksen bir guruş on para [sh. 106] bedel ile ferâğ komisyonu huzûrunda tâlib ve râğıbı bulunan mahalle-i mezbûr mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden David veled-i Arakil veled-i Korkû'ye bey' ve fûrûht edilmesi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâbdan izin verilmesi matlûbumdur dedikte vukû' bulan talebi üzerine vasiyye-i mezkûrenin ber-vech-i muharrer müdde'âsı Körtük Mahallesi ahâlîlerinden İbrahim Bey bin Şıvış Bey bin Mustafa Bey ve Ahmed Bey bin İbrahim Bey ihbârlarıyla lede's-şer'îl-enver zâhir ve sâbit olmağın mücebince hâkim-i mûmâ-ileyh dahi sagîr-i mezbûrun hisse-i şâyi'ası semen-i misli olan dört yüz seksen bir guruş on para bedel ile ferâğ komisyonu huzûrunda menzili mezkûrun tâlibi bulunan merkûm David'e bey' ve fûrûht edilmek üzere vasiyye-i mezbûre Sıdika Hânım'a kibel-i şer'îden izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi ihdâ ve'l-ışrîn min şehri Zilka'de li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 106

Hüküm No : 152 (155)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na muzâf Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Babiğ karyesi sâkinesinden tahmînen on üç yaşında olup el-yevm sin ve cüssesinin bülûğa tahammül[ü olan] karye-i mezbûre ahâlîsinden Hasan bin Hüseyin ve Mehmed bin Şerîf ta'rîfleriyle mu'arrefe olan işbu bâ'isetü'l-vesîka Fatma bint-i Mehmed Hani Mahkeme-i Şer'iyyesi'na mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezbûre ahâlîsinden zevc-i gayr-ı dâhili Ali bin Savti mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip yine sagîre olduğum hâlde târih-i kitâbdan dört sene mukaddem velî-i akrabım amucam Hasan üç yüz [guruş] mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle bi'l-velâye merkûm Ali'ye tezvîcim ol dahi tezevvüc edip lâkin merkûm Ali ile henüz beynimizde duhûl ve halvet-i sahîha vâki' olmayıp el-ân rû'yet-i dem-i hayz ile bâliğa oldum hıyâr-ı bülûğ ile zevcim merkûmdan firkat ihtiyâr etmemle nikâhımın feshiyle tefrîkime kibel-i şer'îden hükm olunmak matlûbumdur deyu ba'de'd-da'vâ ve's-su'âl zevci merkûm cevâbında târihden dört sene mukaddem müdde'îyye-i mezbûrenin velî-i akrabı amucası Hüseyin bi'l-velâye mezbûre Fatma sagîre olduğum hâlde üç yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle bana tezvîc ben dahi tezevvüc ve kabûl eyledim beynimizde duhûl ve halvet-i sahîha vâki' olmadı deyu

müdde'iyeye-i mezbûreyi tasdik ve ikrâr edip fakat târihten bir sene mukaddem mezbûre Fatma rü'yet-i dem-i hayz ile bâliğa olduğunu ikrâr ve bu âna değin sükût eylediğine dâir şahidlerim var deyu def' ile mukâbele mezbûre münkire olup zevci merkûmun def'-i da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda isbât-ı beyyineden [izhâr-ı] acziyle müdde'iyeye-i mezbûre Fatma hîn-i bülûğunda ve ba'de ihtiyârî'l-firkat kavlen ve fi'ilen akd-i mezkûru mümeyyize olmadığına gibbe't-tahlîfi'ş-şer'î mûcibiyle müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'nın nikâhının feshiyle zevci merkûm Ali ile beynlerini tefrîkine bi't-taleb hükmü olundu ba'de'l-yevm denildiği kimesneye nefsinin tezevvüce müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'ya izin verilmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ısrîn min şehri Zilka'de li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Vekîl-i Nâib-i Hani İsmail, Başkâtib

***

Sahife No : 107

Hüküm No : 153 (156)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Zengilan karyesi ahâlîsinden olup zâtı Serdi karyesi ahâlîsinden Âdem bin Abdurrahman bin Molla Âdem ve Zengilan karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Kasım bin Abdullah nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Reşid bin Ahmed bin Kasım nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iiyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine zâtı mu'arrafân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe Telatin karyesi sâkinelerinden Fato bint-i Molla Mehmed bin Hacı Ahmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu hâzıra bi'l-meclis Fato târih-i vesîkadan üç sene mukaddem taht-ı nikâhında zevce-i medhûlün-bihâm olup bu sene müsâferet tarîkiyle vâlidesinin hânesine gidip defa'âtle kendisini talep ve teklîfde bulundum ise de hâneme gelmekden imtinâ' ve nefsinin teba'iiyetimden teb'îd eylediğinden hukûk-ı zevciyyete ri'âyet ve nefsinin bana teslîm eylemek üzere kibel-i şer'den zevcem mezbûre Fato'ya tenbîh olunması murâdımdır dedikde lede's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fato cevâbında evvelce zevce-i medhûlün-bihâsı olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin dokuz on mâh mukaddem Hani Kasabası'nda Şeyh Nuri Efendi'nin hüccesinde kasaba-i mezkûre ahâlîlerinden imâm Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi ve Molla İbrahim Efendi bin İsmail bin İbrahim nâm kimesneler mahzarlarında beni muhâla'a eylemek üzere merkûm Reşid babası Ahmed'i tevkîl ederek merkûm Ahmed dahi vekâleti hasebiyle iki aded lira-yı Osmanî ile bir re's inek bedel-i hul'u kabûl ile merkûm Ahmed beni muhâla'a eyledi ve ben dahi hul'-i mezkûru meclis-i hul'de kabûl eyledim dedikde tekrar keyfiyet-i hul' merkûm Reşid'den suâl olundukda cevâben mezbûrenin kelimât-ı meşrûhasını tâyi'an ikrâr ve i'tirâf eyledikten sonra mezbûre Fato muhâli'i bulunan Reşid'e hüsn-i rızasıyla nefsinin tezevvüce tâlibe bulunmuş olduğundan beş yüz gurus mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle yeniden akd-i nikâhları ba'de'l-icrâ ve'l-kabûl mezbûre Fato merkûm Reşid'in zevce-i menkûhası olduğunu ba'de't-tenbîh i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib (mühür)

***

Sahife No : 107

Hüküm No : 154 (157)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Monla Mahallesi sâkinelerinden olup zâtı Câmi'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Mahmud Bey bin İsmail Bey bin Hüseyin Bey ve Molla Mahallesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ta'rîfleriyle mu'arrefe Âmine bint-i Hacı Ahmed bin Hacı Ömer kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i dâhili bulunan Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm zevcim ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf beni infâk ve iksâ ve hüsn-i mu'âşeret ve diğere zevcesi olduğu cihetle ayrıca bir mesken-i şer'î bana tedârük eylemediği gibi ve merkûm Hacı Ahmed Efendi'nin nezdinde mevcûd bulunan cihâz defterinde aklâmı muharrer ve mübeyyen bulunan cem'an iki bin altmış dokuz guruşluk ve emti'am aynen veyahud bedelen bana edâyü teslim eylemek üzere kıbel-i şer'den merkûm Hacı Ahmed Efendi'ye tenbîh olunması murâdımdır dedikte gibbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Hacı Ahmed Efendi cevâbında mezbûre Âmine Hâtun evvelce zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğunu ikrâr lâkin üç yüz otuz senesi şehr-i Şabanü'l-mu'azzamî'nin yirmi üçüncü veya dördüncü günü beynimizde şikâk ve nifâk vukû'una binâ'en mezbûre Âmine Hâtun'ı talâk-ı selâse ile tatlîk eyledim ve yüz guruş mehr-i mü'eccelinden mâ'adâ iddiâ eylediği eşyâ ve emti'adan mezbûrenin bir nesnesi nezdimde ve zimmetimde kalmamıştır deyu inkârına mukârin müdde'iyeye-i mezbûre Âmine Hâtun'un taleb ve iltimâsı üzerine merkûm Hacı Ahmed Efendi tahlîf-i şer'î icrâ olundukda mezbûre Âmine Hâtun'un cihâz defterinde muharrer olan eşyâ ve emti'anın merkûm Hacı Ahmed Efendi'nin bî-vech-i şer'î mu'ârazasından men' ve merkûm Hacı Ahmed Efendi muâhaze bi-ikrârîhî mezbûre Âmine Hâtun talâk-ı selâse ile mutallaka olduğun ve yüz guruş mehr-i mü'ecceli mezbûre Âmine Hâtun'a edâ ve teslimi kıbel-i şer'den merkûm Hacı Ahmed Efendi'ye tenbîh olunduğu [sh. 108] i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib, Başkâtib

***

Sahife No : 108

Hüküm No : 155 (158)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Kelvan Mahallesi sâkinelerinden olup zâtı mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed bin Ali bin Molla ve Hüseyin Çavuş bin Mehmed bin Osman nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Âmine bint-i Ebubekir bin Fettah nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm eder ki Kelvan Mahallesi ahâlîsinden Yusuf bin Ahmed bin Hacı Hüseyin nâm kimesne zevc-i dâhilim olup bundan çend gün mukaddem beni talâk-ı selâse ile tatlîk edip merkûm Yusuf'un nezdinde kalan emvâl ve eşyâm aynen veyâ bedelen ve mehr-i mü'eccelim

ve nafaka-i iddetim ve merkûm Yusuf'un firâşından hâsıl ve benden mütevellide sulbiye sagîre kızım Saniye'nin hakk-ı hıznâsiyle merkûm Yusuf'dan bi'l-ahz bana teslîm etmek üzere bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan ve iâdeten taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve tebliğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve ahz u kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya leh ve aleyhimde gerek mahkeme-i şer'iyede ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmîyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak üzere ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 108

Hüküm No : 156 (159)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Çarşı Mahallesi'nde sâkine Fatma bint-i Ahmed bin Timur nâm hâtunun vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan Fettah bin Bekir bin Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kahveci Yusuf Ağa bin Ahmed bin Ali nâm kimesnenin muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akde vefât eden müvekkilemin biraderi Derviş bin Ahmed hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhat ve âfiyetinde bin üç yüz yirmi yedi senesi şehri Nisan'ın yirmi üçüncü günü târihiyle müverrah ve mahtûm işbu bir kıt'a sened mantûkunca Tepe?karyesi toprağında kâin ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân iki kıt'a kürûm bağların ve Kaya Mahallesi'nde [sh. 109] vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir bâb hânenin rub' hisseleri müvekkilemin mâlîdır diye mahzar-ı şühûdda ikrâr ve ol yolda işbu senedi müvekkileme verilmişdir el-ân hâne ve bâğ-ı mezkûrlara vâzî'u'l-yed bulunan işbu hâzır bi'l-meclis Yusuf'dan müvekkilemin rub' hisselerini taleb ve da'vâ ederim deyu inkârına mukârin tasaddî eylediğim da'vâdan bâ-tavassut-ı muslihîn kat'ân li'n-nizâ' ve'r-rızâ zimem-i nâsda mevcûd bulunan müteveffânın alacağı hîn-i tahsîlinde nısf müvekkileme ve nısf-ı diğeri merkûm Yusuf'a âid ve râci' olmağla beraber üç yüz gurusu üzerine sulh olduğumdan ol dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-ı mezkûreden yüz yirmi gurusu meclis-i sulhdan kable'l-müfâraka bana def' ü teslîm ve bakiyesi birkaç gün sonra bana vereceğini kabûl eylediğinden husûs-ı mezkûreden meblağ-ı merkümeden mâ'adâ yek-diğërimizin zimmetini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ eyledik dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür)

***

Sahife No : 109

Hüküm No : 157 (160)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kara Hasan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Ali'nin vasiyeti dört yüz seksen guruş olup vasiyyet-i mezkûrenin infâzı için kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet [ile] ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'î'l-enver zâhir u mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun vasiyyet-i mezkûre[si]nin infâzına kibel-i şer' den mütveffâ-yı merkûmun sulbî kebîr oğlu Mehmed Salih vasî nasb u ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

Şuhûdü'l-hâl: Kali Mahallesi'nden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Bey, Molla Mahallesi'nden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin.

***

Sahife No : 109

Hüküm No : 158 (161)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kaya Mahallesi ahâlîsinden olup zâtı Molla Mahallesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin ve Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul ta'rîfleriyle mu'arref Yusuf bin Receb bin Salih nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer' iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mu'arrişân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arref Hancı Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin bin Mustafa bin Abdurrahman nâm kimesne muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan dört sene mukaddem işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Hüseyin'e on dört aded lira-yı Osmanî bedel ile bir re's ester bey' ve fûrûht eyledim ve esmân-ı vâkı'adan altı aded lira-yı Osmanî teslim eylemiş bâkî kalan sekiz aded lira-yı Osmanî hâlâ merkûm Hüseyin'in zimmetinde alacağım olup defa'âtle taleb eyledim ise de [sh. 110] vermekden imtinâ' eylediğinden alacağım olan meblağ-ı mezkûr sekiz aded lira-yı Osmanî bana te'diye ve tesviye eylemek üzere kibel-i şer' den merkûm Hüseyin'e tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl merkûm Hüseyin cevâbında müdde'î-i merkûm Yusuf beyân eylediğî ester esmânından sekiz aded lira-yı Osmanî hâlâ zimmetinde alacak hakkı olduğunu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf eylediğinden merkûm Hüseyin'in muâhazeten-leh bi-ikrârihî sekiz aded lira-yı Osmanî ile müdde'î-i merkûm Yusuf'a ilzâm olunmağla esmân-ı mezkûru merkûm Yusuf'a edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Hüseyin'e tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 110

Hüküm No : 159 (162)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Serdi karyesi sâkinelerinden olup zâtları Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Mahmud Ağa bin Abdullah Ağa bin Ubeyd Ağa ve Molla Mahallesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Hüseyin nâm kimesnelerin ta'rifleriyle mu'arrefât Hafza bint-i Abdülfettah bin Ali ve Havva ve Emine bintân-ı Molla Salih bin Ömer nâm hâatunların taleb ve iltimâslarına mebnî kibel-i şer' den me'zûnen Mahkeme-i Şer'iyye Başkâtibi Fâik Efendi Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Mahmud Ağa bin Abdullah Ağa'nın sâkin olduğu hânesine varıp odaların birisinde mu'arrefât-ı mezbûrâtın huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî etdikde mezbûrât Hafza ve Havva ve Emine her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bi'l-umûm de'âvîde leh ve aleyhimizde vukû bulacak muhâsamâtda her kimler tarafından olur ise olsun bidâyeten ve istînâfen ve temyizen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn ve'l-hâsil bundan böyle her kim tarafından aleyhimize ikâme-i da'vâ eder ise bi'l-cümle umûr ve husûsâtımıza müte'allik olduğu de'âvînin küllîsine mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledik demeleri üzerine emin-i mûmâ-ileyhin alâ vukû'i ikrârihinne zabt etdikden sonra vekîl-i merkûm ile ma'an meclis-i şer'a gelip zabıt varakasını i'tâ eylemekle vekâlet-i mezkûre tanzîm eylediği mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 111

Hüküm No : 160 (163)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Çarşı Mahallesi ahâlîsinden Mahkeme-i Şer'iyye Başkâtibi Fâik Efendi bin Mehmed Emin Efendi ibn-i Hacı Fethullah Efendi kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûra tâbî' Hüseyinik karyesi ahâlîsinden Hasan bin Hacı Mehmed bin Resul muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip iki yüz guruş taksîtinin Teşrîn-i Sâni' ibtidâsında ve iki yüz guruş gelecek üç yüz yirmi dokuz senesi şehri Haziran ibtidâsında bana verilmek üzere târih-i vesîkadan iki buçuk mâh mukaddem kır renginde bir re's kısrak dört yüz guruş bedel ile işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Hasan'a bey' ve fûrûht edip ol dahi kısrak-ı mezkûru iştirâ ve kabz ve kabûl etmiş iken esmân-ı mezkûrun vermesinden ta'annüt ve mûmâna'at etmekte olduğundan meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşdan iki yüz guruş şimdi ve iki yüz guruş dahi gelecek şehri Haziran ibtidâsında bana edâ ve teslîme kibel-i şer' den merkûm Hasan'a tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl merkûm Hasan cevâbında müdde'î-i mûmâ-ileyhin kelîmât-ı meşrûhasını harfiyen ikrâr ve i'tirâf edip lâkin taksîtim olan iki yüz guruşu şimdilik

tesviye etmeye iktidârım olmayıp ancak Teşrîn-i Sâni'nin nihâyetinde tesviye edebilirim deyu ikrâr ve i'tirâf eylemesine mebnî mûcibiyle semen-i mezkûreden iki yüz guruş şehr-i Teşrîn-i Sâni'nin nihâyetinde ve iki yüz guruş dahi üç yüz yirmi dokuz senesi şehr-i Haziran ibtidâsında müdde'î-i mûmâ-ileyh Fâik Efendi'ye edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Hasan'a tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 111

Hüküm No : 161 (164)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Dilbi karyesi ahâlîsinden olup zâtı Hani'nin Zivi Mahallesi ahâlîsinden Şeyh Ömer bin Şeyh Bekir bin Şeyh Mustafa ve Pısl karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ali bin Azzam nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Mehmed bin Ahmed bin Derviş nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsud odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip karye-i mezkûre sâkinelerinden Fatma bint-i Hasan bin Ahmed nâm hâturn karye-i mezkûre toprağında vâki' ma'lûme'l-hudûd ve'l-cîrân bir kıt'a bağîma müdâhale ve üç yüz guruş para benden talep etmekte olup bâğ-ı mezkûrede olan müdâhale ve akçe talebinden men'ine dâir bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatıyla istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve ve'l-hâsıl husûs-ı mezkûreye mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ-ileyh Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikte ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzîmesini [sh. 112] kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin [mâ hüve'l-] vâki' bi't-taleb [ketb] olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 112

Hüküm No : 162 (165)

Bitlis Vilâyeti dâhilinde kâin Genc Sancağı'na mülhak Mizak Nâhiyesi'ne tâbi' Şağor karyesi ahâlîsinden olup zâtı Lice Kasabası'nın Kaya Mahallesi ahâlîsinden Molla Mehmed bin Hacı Hasan bin Ahmed ile kasaba-i mezbûreye tâbi' Hırbelik? karyesi ahâlîsinden Yusuf bin Mehmed bin mehmed bin Hasan ta'rîfleriyle mu'arref Hüseyin bin Veli bin Ömer nâm kimesne Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı Mahkeme-i Şer'iyyesi'ne mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûra tâbi' Hırnik (Hırbelik?) karyesi sâkinelerinden yine zâtı mu'arrafân-ı

merkûmânın ta'rifleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i İskender bin Ömer muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târihden dört sene akdem mezbûre Ayşe'nin velî-i akrabı ve pederi İskender mezbûrenin izniyle ve beş yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle mahzar-ı şühûdda mezbûre Ayşe'yi bana inkâh ve tezvîc eylediğinde ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl edip ol vechile mezbûre Ayşe zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olmuş iken bana inkıyâd ve el-ân nefesine teslimden imtinâ' etmekle suâl olunup bana itâat ve inkıyâd etmek üzere mezbûre Ayşe Hâtun'a kibel-i şer' den tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Ayşe hâtun cevâbında beş yüz guruş mehr-i mü'eccel ile zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin iki yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım zimmetinde kalıp bana tesviye eylemediği için kendisine itâat ve inkıyâd etmem dediğinde tekrâr zevci Hüseyin'den suâl olundukda hâlâ iki yüz guruş mezbûre Ayşe'nin mehr-i mü'eccel zimmetinde kaldığını ikrâr lâkin birkaç günden sonra te'diye ederim deyu beyân eylemesi üzerine mezbûre Ayşe'nin ikrârı mücebince merkûm Hüseyin'in zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğundan zevci merkûm Hüseyin'e itâat ve nefisini kendisine teslim etmek ve merkûm Hüseyin dahi iki yüz guruş mehrini kendisine edâ ve teslim eylemek üzere her birerine tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 112

Hüküm No : 163 (166)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Fum karyesi ahâlîsinden olup Ömer bin Hasan bin Cafer nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer' iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine karye-i mezkûre ahâlîsinden Mustafa bin Mehmed bin Mustafa muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan bir mâh mukaddem silah altında vefât eden li-ebeveyn er karındaşım Yusuf'un hâl-i hayâtında işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa'dan kerîmesi Âmine'yi nişanlayıp dokuz yüz elli guruş para ile iki aded Gâzi ve ayrıca dahi dört yüz guruş para ve bir ölçek bulgur ve iki buçuk ölçek hinta ve yarım ölçek yarma ve yarım ölçek mercimek ve bir batman pambuk ve otuz batman şıra ve altı batman soğan ve bir çift yemenî ve bir çift kundura ve on arşın fanolin? merkûm Mustafa'ya teslim edip [sh. 113] ve hatta merkûm Mustafa mahzar-ı şühûdda ikrâr etmiştir ki merkûm ve biraderi Yusuf taraflarından başlık nâmıyla bana verilen eşyâ ve nükûd üç bin guruşa bâliğ ve resîde olmuşdur eşyâ-yı muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynen müstehlek ise bedelen bana vermek üzere kibel-i şer' den merkûm Mustafa'ya tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa cevâbında eşyâ ve nükûd-ı mezkûreden üç yüz guruş para ile otuz guruş değerinde iki aded top şeytan bezi ve otuz guruş değerinde bir top gazlı ve otuz guruş değerinde on arşın fanolin? ve yirmi beş guruşluk on batman şıra ve yirmi guruş değerinde bir çift kundura ve iki aded elli guruş değerinde ve on guruş değerinde iki aded ki cem'an beş yüz [guruş] olup tâyi'an ikrâr mâ'adâ müdde'î-i merkûm[un] ber-vech-i muharrer müdde'âsını inkâr etmekle müdde'î-i merkûm Ömer'den müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve'l-mehl ityân-ı beyyineden izhâr-ı [acz] etmekle müdde'î-i merkûm Ömer'in talebi [üzerine]

müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'ya tahlîf-i şer'î icrâ olmağın müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa muâhazeten leh bi-ikrârihî beş yüz guruş ile ilzâm ve müdde'î-i merkûma aynen veya bedelen edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'ya tenbi ve müdde-i merkûm Ömer'e aynen veya bedelen beş yüz guruşdan mâ'adâ müdde'â-aleyh-i merkûm Ömer'in mu'ârazasından men' olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 113

Hüküm No : 164 (167)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Hüseyinik karyesi sâkinelerinden olup zâtı Kalî Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman ve Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Hacı Mehmed Kahya bin Resul nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i er-i şerîfde kazâ-i mezkûrun Cellik karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden zevcim Mehmed Ali bin Bekir'in firâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ hıkk-ı rıdâ ve'l-hızâne hucr ve terbiyemde olan işbu hâzıra bi'l-meclis iki mâhlık sulbiye sagîre kızı Emine'nin asl-ı mâlî olmayıp ve pederi müteveffâ Mehmed Ali'nin terekesinden bir nesnesi bulunmadığı muhtâc olmağla rızâ ve kisve ve hızâne ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için sagîre-i mezbûrenin velîsi ve ceddi bulunan işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Hacı Bekir üzerine kîbel-i şer'eden kadr-i kifâye rıdâ ve hızâne ve kisve ve sâire farz u takdîr olunmak matlûbumdur dedikde mezbûrenin takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve zikr-i âtî meblağ kadr-i ma'rûf olduğu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbârlarıyla lede's-şer'îl-enver zâhir ve mukarrer olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûre Emine'nin rıdâ ve hızâne ve levâzım-ı zarûriyyesi için merkûm velîsi Hacı Bekir'in üzerine işbu târih-i hüccetden yevmî kırk para farz u takdîr edip meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer merkûm Hacı Bekir'in üzerine rücû'a merkûme Fatma Hâtun'a izin vermeğın [sh. 114] mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 17 Zilhicce sene 1330 ve fî 21 Teşrîn-i Sâni sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 114

Hüküm No : 165 (168)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak nefsi Hani Kasabası'nın Çarşı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Hasan bin Molla Yusuf bin Hacı Ahmed'in sulbî sagîr oğlu Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Emine'nin babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil ber-müceb-i defter-i kassâm bin üç yüz otuz dört guruş mâllarını hıfz ve tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer'eden bir vasî nasb u ta'yîni ehem ve elzem olmağın sagîrân-ı mezbûrânın li-ebeveyn amucaları olup ol vechile umûr-ı vesâyet rü'yetine kâdir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rîfleriyle mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-

kitâb Abdullah bin Molla Yusuf nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına deĝin babaları müteveffâ-yı merkûmdan ber-mûceb-i defter-i kassâm mâllarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeĝi edâya ta'ahhüd ü iltizâm etmeĝin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-hâmîs min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâib Vekîli

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 114

Hüküm No : 166 (169)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani'nin Çarşı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hacı Hasan bin Molla Yusuf bin Hacı Ahmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Pervize bint-i Molla Mehmed ile sagîr oĝlu Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Emine'ye münhasıra olduĝu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîrân-ı merkûmânın kibel-i şer'den vasî-i mansûbeleri bulunan li-ebeveyn amucaları Abdullah bin Molla Yusuf'un ma'rifeti ve verese-i kebîre ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le emvâl-i müteveffâdır ki ber-vech-i zîr tahrîr ve taksîm olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ibkâ ( )	İnek 1 re's 120 guruş	Yatak 2 kat 165 guruş	Çuval 2 aded 30 guruş	İbrik 7 aded 25 guruş
Lengeri 2 aded 20 guruş	Üsküre 2 aded 10 guruş	Sahan 2 aded 10 guruş	Tava 1 aded 10 guruş	Palas 1 aded 30 guruş
Keçe 1 aded 40 guruş	Teşt 1 aded 35 guruş	Tencere 1 aded 25 guruş	Kapaklı sahan 2 aded 20 guruş	Zahîre kıymeti 250 guruş
Halı 1 aded 55 guruş	Sini 1 aded 35 guruş	Çamaşır kazgan 1 aded 65 guruş	Hurdavât-ı menzil 100 guruş	Dükkânın eşyâsı olup nakd-i mevcûda tahvîl 780 guruş
Dükkân beyne'l-verese ( )	Bir bâb deĝirmen beyne'l-verese kırk sehîmden bir sehîm ( )	Def'a bir bâb deĝirmen kırk sehîmden bir sehîm hisse-i şâyi'aları beyne'l-verese ibkâ ( )		

[sh. 115]

Yekûnü'l-metrûkât

1825 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Tekfîn [ve] techîz 175 guruş	Resm-i kismet 41 guruş	Dellâliyye 33 guruş	Kaydiyye 5 guruş
Varaka bahâsı 20 guruş	Pul bahâ sı 2 guruş	Vasiyyet hücceti harcı 25 guruş	

Yekûn-i minhâ

300 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1525 guruş

Yalnız bin beş yüz guruşdur.

Hisse-i zevce-i mezbûre Pervize 190 guruş 25 para	Hisse-i ibnû'l-merkûm Mustafa 889 guruş 23 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Emine 444 guruş 31 para 2,5 akçe
--	--	---

Bâlâda gösterilen sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri cem'an bin üç yüz otuz guruş on beş para vasîleri bulunan li-ebeveyn amucaları Abdullah bin Molla Yusuf'a teslîm ve verese-i kebîrenin kendisine teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâib Vekili

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 115

Hüküm No : 167 (170)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak nefs-i Hani Kasabası'nın Çarşı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan bir sene mukaddem vefât eden Molla Yusuf bin Hacı Ahmed bin Mehmed Şerîf'in sulbî sagîr oğlu Rıza ve sagîre kızı Hâtun'un babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil ber-mûceb-i defter-i kassâm cem'an iki bin iki yüz otuz guruş yirmi para mâllarını hıfz ve tesviye-i umûrlarının rü'yetine kîbel-i şer' den vasî-i mansûbeleri olan li-ebeveyn er karındaşı Molla Hasan bin Molla Yusuf bundan akdem vukû'-ı vefâtına mebnî sığâr-ı merkûmânın mâl larını hıfz ve tesviye-i umûrlarının rü'yetine bir vasî nasb u ta'yîn olunması ehem ve elzem olduğu ecilden sagîrân-ı mezbûrânın diğ er li-ebeveyn er karındaşı olup her cihetle umûr-ı vesâyet rü'yetine kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrer olan müslimîn ta'rîfleriyle mütehakkık olan işbu bâ'isü'l-kitâb Abdullah bin Molla Yusuf nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdına değ in babaları müteveffâ-yı merkûmdan ber-mûceb-i defter-i kassâm meblağ-ı mezkûr mâllarını hıfz ve tesviye-i umûrları rü'yetine vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğ i edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğ in mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'r-râbi' min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Hani Nâib Vekili

İsmail Hakkı

***

Sahife No : 116

Hüküm No : 168 (171)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı kurâlarından Serdi karyesi sâkinelerinden olup ve zâtı Lice'nin Molla Mahallesi ahâlîsinden Ahmed Bey bin Hacı Abdi Bey bin Hüseyin Bey ve Fayaz (Fayas) karyeli Mehmed bin Hacı Mustafa nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Güllü bint-i Ahmed bin Salih nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûr[un] Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Abdullah bin Molla Süleyman bin Musa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip bi'l-umûm de'âvîde leh ve aleyhime vukû' bulacak muhâsamâtda her kimler taraflarından olur ise olsun bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve itirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve arzuhâl ve levâyih ve evrâk-ı sâire takdîm ve istirdâda ve şühûd ikâme ve istimâ'a ve teblîğ ve tebellüğe ve tahlîf ve tahallüfe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya gerek mahkeme-i şer'iyye ve gerek mahkeme-i nizâmiyyede ve devâir-i resmiyyenin her bir kısmında müdde'î ve müdde'â-aleyh sıfatlarıyla ta'kîb ve istihsâl edeceği i'lâmât ve mukarrerâtı mevki'-i icrâya vaz'ına ve âheri dahi tevkîle me'zûn olmak ve'l-hâsıl bundan böyle her kim tarafından aleyhime ikâme-i da'vâ eder ise bi'l-cümle umûr ve husûsâtıma müte'allik olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Hacı Abdullah'ı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim dedikde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 116

Hüküm No : 169 (172)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin ve zâtı mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Sabri Bey bin Yusuf Bey ibn-i Hacı Sadullah Bey ta'rîfleriyle mu'arref Molla Mahallesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin Molla Osman bin Molla Mehmed kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kazâ-i mezkûra tâbi' Hırnik (Hırbelik?) karyesi sâkinelerinden yine zâtı mu'arrefân-ı merkûmânın ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i İskender bin Ömer muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târihten dört sene akdem mezbûre Ayşe'nin velî-i akrabı ve pederi İskender mezbûrenin izniyle ve beş yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle mahzar-ı şühûdda mezbûre Ayşe'yi bana inkâh ve tezvîc eylediğinde ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl edip ol vechile mezbûre Ayşe zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olmuş iken bana inkıyâd ve el-ân nefsine teslîmden imtinâ' etmekle suâl olunup bana itâat ve inkıyâd etmek üzere mezbûre Ayşe Hâtun'a kıbel-i şer'den tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Ayşe hâtun cevâbında beş yüz guruş mehr-i mü'eccel ile zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin iki yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım zimmetinde kalıp bana tesviye eylemediği için

kendisine itâat ve inkıyâd etmem dediğinde tekrâr zevci Hüseyin'den suâl olundukda hâlâ iki yüz guruş mezbûre Ayşe'nin mehr-i mü'eccel zimmetinde kaldığını ikrâr lâkin birkaç günden sonra te'diye ederim deyu beyân eylemesi üzerine mezbûre Ayşe'nin ikrârı mücebince merkûm Hüseyin'in zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâsı olduğundan zevci merkûm Hüseyin'e itâat ve nefsinı kendisine teslîm etmek ve merkûm Hüseyin dahi iki yüz guruş mehrini kendisine edâ ve teslîm eylemek üzere her birerine tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l- sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib.

***

Sahife No : 118

Hüküm No : 170 (173)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bey bin Hacı Sadullah Bey'in sulbî sagîr oğlu Kâzım Bey ile sulbiye sagîre kızı Fikriye Hânım'ın babaları müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Bey'den kendilerine irsen intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer'iyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm on yedi bin otuz sekiz guruş otuz beş parayı hıfza ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinde gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olan işbu bâ'isetü'l-kitâb sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri Saadet Hânım bint-i Emin Efendi'yi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değın babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mâllarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den vasî nasb u ta'yîn buyurdukda mezbûre Saadet Hânım dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn min şehri Zilhicceti's-şerîfe li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 118

Hüküm No : 171 (174)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât eden Mehmed Bey bin Hacı Sadullah Bey bin Hüseyin Bey'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Saadet Hânım bint-i Emin Efendi ibn-i Hacı Nuh Ağa ile sulbî sagîr oğlu Kâzım Bey ve sulbiye sagîre kızı Fikriye[ye] münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i'tibârıyla üç sehim zevce-i mezbûre Sa'âdet Hânım'a ve on dört sehim merkûm Kâzım Bey'e ve yedi sehim mezbûre Fikriye Hânım'a isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zevce-i mezbûre Saadet Hânım ma'rifetiyle ve ma'rifet-i

şer‘le terekese ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer‘iyye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi‘ min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.

Ester 3 re's 2000 guruş	Bârgîr 1 re's 300 guruş	Nısf kısrak ma'a tay 2 re's 400 guruş	Hinduslu karyesinde nısf kısrak 400 guruş	Küçük Muro nezdinde nısf kısrak ma'a tay 3 re's 600 guruş
Dirun karyeli Mehmed nezdinde keçi 12 aded 300 guruş	[sh. 119] Şehniyan karyeli Ömer nezdinde keçi 15 re's 400 guruş	Meyalan (Miyalan) karyeli Alo nezdinde keçi 12 aded 300 guruş	Harâbe karyesinde keçi 50 aded 1200 guruş	Lorekan (Lurekan) karyesinde koyun 20 aded 600 guruş
İnek 300 guruş	Mermer karyesinde öküz 6 re's 900 guruş	Hinduslu karyesinde öküz 6 re's 900 guruş	Lurekan karyesinde öküz 6 re's 450 guruş	Dirun komunda öküz 3 re's 500 guruş
Halı 2 aded 1000 guruş	Kilim 8 aded 400 guruş	Seccâde halı 100 guruş	Yan keçe 4 aded 200 guruş	Yastık 20 aded 300 guruş
Kanape 5 aded 200 guruş	Koltuk 4 aded 80 guruş	Şilte ma'a örtü 8 aded 160 guruş	Avize 1 aded 50 guruş	Soba 2 aded 100 guruş
Mangal-ı sac 1 aded 10 guruş	Yatak 5 kat 600 guruş	Yatak 3 kat 900 guruş	Bakır 15 parça 1500 guruş	Bedel-i zehâir 3000 guruş
Revgan ve bastık ve pekmez ve kavurma 1500 guruş	Saman oda 350 guruş	Hasır ve hurdevât-ı menzil 500 guruş	Kerohli karyesinde bir bâb değirmen beyne'l-verese mevkûf	Dirun karyesinde bir bâb değirmen ( ) Bu dahi
Bu dahi Tuzla karyesinde bir bâb değirmen ( )	Bu dahi Çarikanyan karyesinde üç sehimden bir sehim değirmen hissesi	Bu dahi Cağbet (Ca'bet) karyesinde bir bâb değirmen ( )	Çarşıda bir bâb değirmen ( )	Bir kıt'a bağçe ( )
Şeyhan'da bir kıt'a bâğ	Pirek karyesinde bâğ 3 kıt'a	Com (Çom) karyesinde bir kıt'a bâğ	Hezan karyesinde bir kıt'a bâğ	Tülün karyesinde nısf bâğ 10 kıt'a
Beşit (Başmite) karyesinde nısf bâğ 30 kıt'a	Halhal karyesinde kavaklık dahle nısfı 3 kıt'a	Halhal karyesinde nısf ... 2 kıt'a	Gedos karyesinde kavaklık 1 kıt'a	Müşrûf karyesinde kavaklık 13 kıt'a
Müşrûf karyesinde kavaklık 2 kıt'a	Birmal karyesinde kavaklık			

Resm-i kısmet ( )	Dellâliyye ( )	Kaydiyye ( )	Varak 2 aded ( )	Pul 11 guruş 20 para	Vesâyet hüccetinin pulu 10 guruş 20 pa
----------------------	-------------------	-----------------	---------------------	----------------------------	---

[Yekûnû'l-ihracât]

1027 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

19473 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Saadet Hânım 2434 guruş 5 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Kâzım Bey 11359 guruş 10 para	Hisse-i bint-i sagîretü'l-mezbûre Fikriye Hânım 5675 guruş 25 para
--	--	--

Bâlâda muharrer olduğu üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri olan on yedi bin otuz beş parayı kibel-i şer' den mansûb vasîleri bulunan vâlideleri Saadet Hânım'a teslîm olunduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh verilerek temhîr kılındı.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

***

Sahife No : 120

Hüküm No : 172 (175)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Hüseyinik karyesi sâkinelerinden olup zâtı Kali Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Mehmed Çavuş bin Resul ve Kaya Mahallesi ahâlîsinden Mehmed bin Molla Hüseyin bin Mehmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefe Havva bint-i Hasan bin Süleyman nâm hâturn kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kazâ-i mezkûrun Câmî'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Hacı Derviş Bey bin Hacı Sadullah Bey bin Hüseyin Bey muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden zevcim Yusuf bin Mustafa'nın verâseti bana ve gâibân ani'l-meclis sulbî kebîr oğlu Mehmed Emin ve sulbiye kebîre kızı Maile ve işbu hâzır bi'l-meclis sagîr oğlu Mehmed Said'e münhasıra olup müteveffâ-yı merkûm zevcim Yusuf'un terekesinden bizlere irsen intikâl eden karye-i mezbûre toprağında vâkî' bir tarafı cebel ile Mehmed bin Şerîf'in bağı ve bir tarafı dere ile mahdûd ve Mehmed bin Hasan bin Abdurrahman'in bağı ve bir tarafı Mehmed Ali bin Zülfü ve Ahmed bin Molla Ali ve merkûm Hacı Derviş Bey'in bağlarıyla mahdûd ve müntehî yüz elli guruş değerinde bir kıt'a bağımıza merkûm Hacı Derviş Bey bi-gayrı hakkın müdâhale etmekde olup bağ-ı mezkûreye müdâhale edilmemek üzere kibel-i şer' den merkûm Hacı Derviş Bey'e tenbîh olunması murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyh-i merkûm Hacı Derviş Bey cevâbında bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun nısfı on yedi seneden beri bilâ-nizâ' taht-ı tasarrufumda olup ve nısf-ı diğerı müteveffâ-yı merkûm Yusuf'un oğlu Mehmed Emin ile Hüseyin bin Hasan'ın taht-ı tasarruflarında olduğu ve nısf bağ-ı mezkûr mâlım ve mülkümdür dedikde müdde'ıyye-i mezbûre Havva'dan müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâl ve'l-mehl ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz etmekle müdde'ıyye-i mezbûre Havva'nın talebi üzerine müdde'â-aleyh-i merkûm Hacı Derviş Bey'e tahlîfü'l-şer'î icrâ olmağın mücebince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun nısfı müdde'â-aleyh-i merkûm Hacı Derviş Bey'in mâlî ve mülkü olup ve nısf-ı diğerı merkûm Mehmed Emin ve Hüseyin'in mâl

ve mülkü olduğuna ba'de'l-hükm müdde'iyeye-i mezbûre Havva'nın bî-vech-i şer'î müdde'â-aleyh-i merkûmun mu'ârazasından men' olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Zilhicce li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 120

Hüküm No : 173 (176)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Dilbi karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ahmed bin Derviş'in vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan Lice Kazâsı'nın Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman Ağa bin Bekir kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ve zâtı ta'rîf-i şer'le mu'arrefe karye-i mezkûre sâkinelerinden Fatma bint-i Hasan bin Ahmed nâm hâturn muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilim merkûm Mehmed aleyhinde mahkeme-i şer'iyeden sâdır olan yüz kırk altıncı numrolu ve fi 17 Şevvâl sene 1330 senesi târihinde bir kıt'a hüküm i'lâmı gıyâbî vâki' olmuş ise de hâlbuki müvekkilim merkûm Mehmed tahmînen [sh. 121] târihten dört mâh mukaddem irs da'vâsından dolayı beş yüz guruş üzerine mezbûre Fatma ile musâlaha olup bedel-i sulh beş yüz guruş mahzar-ı şühûdda mezbûre Fatma'ya def' ve teslîm eyleyip yek-diğêrinin zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ eylemişlerdir ve ber-mûceb-i i'lâm-ı gıyâbî vâki' olan sulhun asl u esâsı yokdur dedikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma cevâbında yedimde bulunan i'lâm-ı gıyâbî mûcebince vâki' olan musâlaha muvâfik-ı hakikat olduğundan başka da târihten iki gün akdem yani üç yüz yirmi sekiz senesi şehri Teşrîn-i Sâni'nin onuncu Cumartesi günü vekîl-i merkûmun müvekkili Mehmed Hanili Mustafa Bey ibn-i Hacı Ali Bey'i tevkîl ederek merkûm Mustafa Bey dahi Hani Kasabası'nın Câmî-i Kebîr'inde müvekkili merkûm Memed hâzır olmadığı hâlde bana söylediği vekâletim hasebiyle dört yüz guruş sana vereyim gel irs da'vâsından vazgeç söylediye de da'vâmdan vazgeçmem deyu cevâb verdim dedikde tekrar keyfiyet vekîl-i merkûm Hacı Ahmed Efendi'den suâl olundukda Hanili Mustafa Bey müvekkilim Mehmed'in vekîli değildir ancak vekîl-i müseccel-i şer'îsi benim şayed Mustafa Bey söylemiş ise de fuzûlî olarak söylemiştir deyu müdde'î ve vekîl-i merkûmun inkârına mukârin müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma'dan def' da'vâsında mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân Neribiçulagan karyesi ahâlîlerinden Ali bin Ali bin Azan (Azzam) ve Timur bin Hızır ibn-i Timur nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe't-tahlîfi's-şer'î istişhâd olunduklarında her biri münferiden eşhedü bi'llâh üç yüz yirmi sekiz senesi şehri Teşrîn-i Sâni'nin onuncu Cumartesi günü Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri Zilhicce'ti's-şerîfe li-seneti selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 122

Hüküm No : 174 (177)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Şaâr Mahallesi ahâlîsinden Hacı Abdülkerim bin Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre ahâlîsinden Ömer bin Fettah bin Mehmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Ömer'e bey' eylediği nısf bir re's esterin esmânından üç aded lira-yı Osmanî ve cihet-i karzdan üç buçuk aded lira-yı Osmanî zimmetinde kalmış defa'âtle taleb eylemiş isem de vermekden imtinâ' eylemekde olup meblağ-ı mezkûr altı buçuk lira-yı Osmanî bana verilmek üzere kibel-i şer'den merkûm Ömer'e tenbîh olunması murâdıdır dedikde gibbe's-suâl merkûm Ömer cevâbında gerek ester esmânından ve gerek cihet-i kardan zimmetinde kalan müdde'î-i merkûm Hacı Kerim'in altı buçuk aded lira-yı Osmanîsini vermiş müdde'î-i merkûm Hacı Abdülkerim'in hiçbir hak ve alacağı zimmetimde kalmamışdır dedikde def'-i da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda lede'l-istimhâh ve'l-mehl ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz etmekle talebiyle müdde'î-i merkûm Hacı Abdülkerim'e tahlîfü's-şer'î icrâ olmağın müdde'â-aleyh Ömer'in ikrârı mûcebince altı buçuk aded lira-yı Osmanîye mülzem e müdde'î-i merkûm Hacı Abdülkerim'e edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Ömer'e tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ehad min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 122

Hüküm No : 175 (178)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Molla Mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'z-zât Âmine bint-i Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi nâm hâatun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ebeveyn er karındaşları Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendilerin muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm edip ben fakîr ve nâ-çâr olup kâr u kisbe iktidârım olmadığı ecilden muztaribetü'l-ahvâl olmamla kibel-i şer'den er karındaşlarım Hacı Sadî ve Arif ve Abdurrahman efendiler üzerlerine kadr-i kifâye nafaka farz u takdik olunmak murâdıdır dedikde mezbûre Âmine Hâtun'un takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve zikri âtî meblağ kadr-i ma'rûf olduğu sikâtın ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mukarrer olmağla mezbûre Âmine Hâtun Lice Kasabası'nda ikâmet eylemek şartıyla hâkim-i muvakkî'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi tarafeyn rızâlarıyla mezbûre Âmine Hâtun'un nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için er karındaşları merkûmün Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler üzerlerine işbu târih-i kitâbdan beher yevm her birleri üzerlerine yirmişer para râyic akçe farz u takdîr edip meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-i zaferde er karındaşları Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler üzerlerine rücû'a mezbûre [sh. 123] Âmine Hâtun'a izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 123

Hüküm No : 176 (179)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Derhust karyesi ahâlîsinden olup zâtı karye-i mezkûre ahâlîlerinden Şeyh Abdurrahman bin Molla Ömer bin Şeyh Mehmed ve Mehmed bin Ahmed bin İbrahim nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Hüseyin bin Mehmed bin Ali nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesine mahsûs odada [ma'kûd] meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mu'arrafân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe an-asl Mizak Nâhiyesi'ne tâbi' Hindiyîyûn karyesi sâkinelerinden olup Fatma bint-i Ahmed bin Abdullah mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan altı mâh mukaddem lede's-şühûd yüz guruş mehr-i mu'accel ve yüz guruş mehr-i mü'eccel-i müsemmâsıyla nefsinî bana inkâh ve tezvîc edip ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl el-hâletü hâzihî zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olup târihden üç dört gün mukaddem benden izinsiz gelip hâneme gelmekden ibâ vü imtinâ' etmekdedir suâl olunup hâneme gelip itâat ve inkıyâd ve hukûk-ı zevciyyete mürâ'ât etmek üzere zevcem mezbûre Fatma'ya kıbel-i şer'den tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ etdikde gıbbe's-suâl müdde'â-aleyhâ-yı mezbûre Fatma Hâtun cevâbında müdde'î-i mezbûr Hüseyin'in yüz guruş mehr-i mu'accel ile yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevce-i medhûlün-bihâsı olduğunu ve mehr-i mu'accel-i mezkûrunu tamâmen ahz u istîfâ eylediğini tâyi'aten ikrâr ve i'tirâf lâkin zevcim Hüseyin hilâf-ı şer'-i şerîf beni tekdîr ve rencîde eylediğinden hânesinden çıkıp Lice'ye gelmişim hilâf-ı şer'-i şerîf beni tekdîr ve rencîde etmemek üzere kıbel-i şer'den zevcim Hüseyin'den bir kefil ahz olunur ise hânesine gidip hukûk-ı zevciyyete mürâ'ât eylerim dedikde zevci merkûm Hüseyin kendisini hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve rencîde etmemek üzere karye-i mezkûre ahâlîsinden işbu hâzır bi'l-meclis Şeyh Abdurrahman Efendi'yi kefil irâe eylediğinden kefil-i merkûm Şeyh Abdurrahman dahi zevci merkûm Hüseyin zevcesi bulunan Fatma'ya kudreti mertebesi infâk ve iksâ ve hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve rencîde eylememek üzere ta'ahhüd etmeğin mûcibiyle zevci müdde'î-i mezbûr Hüseyin'in hânesine gidip kendüye itâat ve inkıyâd ve hukûk-ı zevciyyete mürâ'ât etmek üzere Fatma Hâtun'a tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 4 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 124

Hüküm No : 177 (180)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Şeyhimran karyesinde mütevattın Badikan Aşîreti'nden iken bundan akdem bi-emri'llâhi te'âlâ vefateden Ali bin Mehmed'in sulbiye sagîre kızı Fatma'nın babası müteveffâ-yı merkûmdan kendisine irsen intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer'iyyesi ber-mûceb-i defter-i kassâm iki yüz doksan beş guruş dört parayı hıfza ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrer'ül-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'îl-

enver zâhir u mütehakkık olup sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ü sedâdına deĝin babası müteveffâ-yı merkûmdan kendisine müntakıl mâlını hıfza ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den sagîre-i mezbûrenin li-ebeveyn er karındaşı Hasan nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı‘-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta‘yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeĝi edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeĝin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf – Fî 3 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 124

Hüküm No : 178 (181)

Lice Kazâsı'na tâbi‘ Hani Nâhiyesi kurâlarından Şeyhimran karyesinde mütevattın Badikan Aşîreti'nden iken bundan akdem vefât eden Ali bin Mahmud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Seyran bint-i Timur ile kebîr oĝlu Hasan ve kebîre kızı Medîne ve sagîre kızı Fatma'ya münhasıra olduĝu bi'l-ihbâr lede's-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz otuz iki sehim i‘tibârıyla dört sehim zevcesi mezbûre Seyran'a ve on dört sehim merkûm Hasan'a ve yedişer sehim mezbûretân Medîne ve Fatma'ya isâbeti tahakkuk eyledikden sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi verese-i kibârın talep ve ma‘rifetleriyle ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i zîr beyân olunur.

Yatak 1 kat 100 guruş	Koyun 10 aded 500 guruş	Keçi 1 aded 320 guruş	Kuzu 5 aded 100 guruş	Oĝlak 2 aded 20 guruş
İnek ma‘a buzavı 2 re’s 200 guruş	Merkeb 1 re’s 100 guruş	Hurc 2 aded 50 guruş	Keçe 1 aded 30 guruş	Atık palas 2 aded 30 guruş
Tencere 1 aded 20 guruş	Leĝen 1 aded 10 guruş	Sahan 1 aded 10 guruş	Bedel-i zehâir 210 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât

1700 guruş

[Minhâl-i-ihracât

Techîz ve tekfîn ve vesâyet 200 guruş	Resm-i kismet 37,5 guruş	Dellâliyye 30 guruş	Kaydiyye 4,5 guruş
Pul ma‘a varak 14 guruş	Ücret-i mekkâre 20 guruş	Tezkiye 50 guruş	

[Yekûn-i ihracât]

315 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1349 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Seyran 168 guruş 24 para	Hisse-i ibn-i merkûm Hasan 590 guruş 8 para	Hisse-i bint Medîne 295 guruş 4 para	Hisse-i bint-i sagîre Fatma 295 guruş 4 para
--	---	---	--

[sh. 125]

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîre-i mezbûrenin hisse-i irsiyyesi dahi vasîsi bulunan li-ebeveyn er karındaşı merkûm Hasan'ın yed-i hıfzında kaldığını mübeyyin işbu zîr-i kassâma şerh ve temhîr kıldı.

Fî 10 Muharrem sene 1331 ve fî 6 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 125

Hüküm No : 179 (182)

Diyarbakır Vilâyeti'nda Câmialtı Mahallesi'nin sâkinelerinden olup zâtı Lice Kazâsı Kâimmakâmı Asaf Efendi bin Seyyid Ali Efendi bin Emin Efendi ile Zabtiye Ali bin Hüseyin bin Abdullah ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i Mehmed Reşid bin Abdullah nâm hâtun vilâyet-i mezkûre dâhilinde Lice Kazâsı Mahkeme-i Şer'iyyesi'ne mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine Diyarbakırlı Kahveci Yusuf bin Ahmed bin Ali'nin vekîli bulunan Lice'nin Kali Mahallesi ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi bin Abdurrahman bin Bekir muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezkûreye tâbi' Derhust karyesi toprağında vâki' tarafları İbrahim Bey bin Şıvış Bey'in bağı ve Kaya ve Mehmed bin İbrahim bin Hasan'ın bağı ile Ömer bin Peresim bağı ve taraf-ı râbi'i Hasan Ağa bin Mirho bağıyla mahdûd ve mûntehî beş yüz guruş değerinde bir kıt'a bâğ yirmi seneyi mütecâviz bundan akdem vefât eden zevcim Hasan Ağa bin Mehmed bin Mirhan'ın taht-ı tasarrufunda olup mûrisim ve zevcim Hasan Ağa'nın vukû'-ı vefâtına mebnî bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr irsen bana ve sagîr oğulları Mehmed ve Fahri ve Zülfikar'a intikâl eylemiş iken el-ân vekîl-i merkûmun müvekkili Kahveci Yusuf bi-gayrı hakkın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûra müdâhale etmekde olup müdâhale edilmemek üzere kibel-i şer'den tenbîh olunması murâdıdır dedikde gıbbe's-suâl vekîl-i merkûm Hacı Ahmed Efendi cevâbında müdde'iyeye-i mezbûre Fatma Hâtun'un zevci müteveffâ Hasan Ağa yedinde bulunan fî 1 Receb sene [1]317 târihli sened mücebince bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru müvekkilim Yusuf Ağa'nın vâlidesi müteveffîye Fatma ve dayısı müteveffâ Mustafa'dan seksen guruşa iştirâ eylemiş ise de fî 5 Mart sene [1]326 senesi târihiyle müverrah irâe eylediğim sened mücebince müvekkilim merkûm Yusuf müdde'iyeye-i mezbûre Fatma'nın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrda hiçbir gûne hakkı kalmamışdır ve hatta müdde'iyeye Fatma'nın zevci Hasan Ağa hayâtında bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru müvekkilim Yusuf'a bey' eylediğini mahzar-ı şühudda ikrâr ve i'tirâf eylemişdir dedikde vekîl-i merkûm Hacı Ahmed Efendi'den def'-i da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân kazâ-i mezkûra tâbi' Sisi karyesi ahâlîsinden Hasan bin Mehmed Ali bin Hasan ve Derhust karyeli Hasan bin Mehmed bin Molla Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup tarafeyn muvâcehelerinde gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î her biri eşhedü bi'llâh üç yüz

yirmi yedi senesi şehri-i Teşrîn-i Evvel'de merkûm Hasan Ağa bin Mehmed bin Mirhan Derhust karyesindeki bağa gelmiş idi bize söyledi ki Derhust karyesinde vâki tarafları Ömer bin Peresim ve İbrahim Bey bin Şıvış Bey bağları ve kaya ve benim mülk bağımı mahdûd ve müntehî olan bağımı Kahveci Yusuf bin Ahmed bin Ali'ye bey eylemişim ve paramı dahi merkûm Yusuf'dan ahz u kabz eylemişim biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan Derhust karyesi imâmı Hacı Abdullah bin Şeyh Mehmed bin Hacı Veli ve muhtarı Hüseyin bin Mehmed bin Molla Abdullah ve Sisi karyesi muhtarı Mehmed bin Receb bin Hasan ve imâmı Molla Tahir bin Molla Mahmud bin Molla Abdullah nâm kimesnelere sırren ve sâniyyen Sisi karyeli Mehmed Ali bin Hasan bin Mustafa ve Derhust karyeli Molla Abdurrahman [sh. 126] bin Molla Mehmed Said bin Molla Mehmed nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mücibiyle bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr vekîl-i merkûmun müvekkili Yusuf'un mülk-i müşterâsı olduğunu ba'de'l-hükm müdde'yye-i mezbûre Fatma Hâtun bâğ-ı mahdûd-ı mezkûra müdâhale etmemek üzere tenbîh olunduğu i'lâm oldu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 126

Hüküm No : 180 (183)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Piralyan (Piraliyan) karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Resul'ün sulbî sagîr oğlu Âdem ve sulbiye sagîre kızı Güllü'nün babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendilerine irsen intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer'iyyeleri ber-müceb-i defter-i kassâm cem'an bin yüz kırk gurus otuz parayı hıfza ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ü sedâdlarına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendilerine muntakîl mâllarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den sagîrân-ı merkûmânın amucaları Ali bin Resul nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 126

Hüküm No : 181 (184)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Piralyan karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât eden Hasan bin Resul bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe bint-i Keto ile sulbî sagîr oğlu Âdem ve sulbiye sagîre kızı Güllü'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i'tibârıyla üç sehim zevce-i mezbûre Ayşe'ye ve on dört sehim sagîr oğlu merkûm Âdem'e ve yedi sehim sagîre-i mezbûre kızı Güllü'ye isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi verese-i kibârın taleb ve ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî vü taksîm olunan muhallelât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-senetî [ihdâ ve] selâsîn ve selâse mi'e ve elf. [sh. 127]

Bir bâb hâne beyne'l-verese	Keçe 2 aded 60 guruş	Cecim 1 aded 40 guruş	Bir şakka kilim 40 guruş	Halı 1 aded 50 guruş
Yorgan 1 aded 20 guruş	Kandil? 40 guruş	Çuval 2 aded 20 guruş	Hurc 1 aded 30 guruş	Yatak 1 kat' 50 guruş
Yunak 1 aded 5 guruş	Heğbe 1 aded 5 guruş	Tencere 1 aded 15 guruş	Bakır 8 parça 30 guruş	İnek ma'a buzavı 2 re's 150 guruş
Bir re's dana 100 guruş	Keçi 4 aded 120 guruş	Koyun 5 aded 250 guruş	Merkeb 1 re's ma'a sîpa 1 re's 120 guruş	Oğlak 2 aded 20 guruş
Kuzu 3 aded 60 guruş	Nısf koyun 1 aded 20 guruş	Nısf koyun 1 aded 40 guruş	Bedel-i zehâir 100 guruş	Hurdavât-ı menzil 20 guruş

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

1405 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 36 guruş 10 para	Dellâliyye 28 guruş	Kaydiyye 4 guruş	Pul ma'a varak 23 guruş	Ücret-i mekkâre 10 guruş
-----------------------------------	------------------------	---------------------	----------------------------	-----------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

101 guruş 10 para

[Sahhu'l-bâkî]

1303 guruş 30 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Ayşe 162 guruş 39 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Âdem 760 guruş 20 para	Hisse-i bint-i sagîretü'l-mezbûre Güllü 380 guruş 10 para
---	---	---

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyesi kendi yedine teslîm ve sıgâr-ı mezbûrun hisse-i irsiyye-i şer'ıyyeleri cem'an bin yüz kırk guruş otuz parayı sagîrân-ı mezbûrânın vasîleri amucaları bulunan Ali'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 12 Muharremü'l-harâb sene 1331 ve fî 8 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 127

Hüküm No : 182 (185)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Piralyan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Yemo'nun sulbî sagîr oğlu Hüseyin'in babası müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'den kendisine irsen intikâl eden hisse-i şer'ıyyesi ber-mûceb-i defter-i kassâm bin dört yüz yetmiş beş guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer'îl-enver zâhir u mütehakkık olup sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ü sedâdına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan kendisine müntakıl mâlını hıfza ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den sagîr-i merkûmun amucası Mehmed bin Osman nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 9 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 128

Hüküm No : 183 (186)

Battâl

İşbu terekede sehv-i sâbit vukû' bulmuş olduğundan sıhhatı yüz otuz üçüncü sahîfesine yazılmışdır.

Nâib (imzâ), Başkâtib (imzâ)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Piralyan karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Yemo'nun verâseti sulbî sâir oğlu Hüseyin'e münhasıra oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyesi bi-hükmi'l-ferâiz bir sehim i'tibârıyla sehm-imezkur merkûm oğlu Hüseyin'e isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i

metrûkesi ber-vech-i zîr tahrur ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî vü taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Yatak 2 kat' 200 guruş	Perakende bakır 6 parça 100 guruş	Kilim 1 adet 40 guruş	Palas 1 adet 30 guruş
Koyun 3 adet 120 guruş	Keçi 5 adet 200 guruş	İnek 3 re's 300 guruş	Merkeb 1 re's 100 guruş	Buzavı 2 re's 100 guruş
Çuval 2 adet 20 guruş	Hurdavât 50 guruş	Bedel-i zehâir 100 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât ve'l-eşyâ

1370 guruş

[Minhâl-ı ihrâcât]

Müteveffâ-yı merkûmun techîz ve tekfîn 170 guruş	Resm-i kısmet 30 guruş	Dellâliye 24 guruş	Kaydiyye 3,5 guruş	Varak ma'a pul 23 guruş	Ücret-i mekkâre 12,5 guruş
---	---------------------------	-----------------------	-----------------------	----------------------------	-------------------------------

[Yekûnü'l-ı ihrâcât]

253 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1107 guruş

Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Hüseyin

1107 guruş

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere sagîr-i merkûm Hüseyin'in hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini kıbel-i şer' den mansûb vasîsi bulunan amucası Mehmed bin Osman nâm kimesnenin yedine teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 13 Muharrem sene 1331 ve fî 9 Kânûn-ı Evvel sene [1]328

Nâib, Başkâtib

***

Sahife No : 128

Hüküm No : 183 (187)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Dimi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefâteden İsa bin Nimet'in sulbî sagîr oğulları Nimet ve Mehmed Nuri ve sulbiye sagîre kızı Emiş'in

babaları müteveffâ-yı merkûm İsa'dan kendilerine irsen intikâl eden hisse-i irsiyyeleri ber-mûceb-i defter-i kassâm bin elli guruşun hıfz ve sıyâneti ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer' i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîrûn-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ü sedâdına değin babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendilerine müntakil olan hisse-i irsiyyeleri hıfza ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer' den sagîrûn-ı merkûmun amucaları Mehmed Ali nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkueyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın [sh. 129] mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 129

Hüküm No : 184 (188)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Dimi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden İsa bin Nimet'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Nuri[ye] bint-i Sadun ile sulbî sagîr oğulları Nimet ve Mehmed Nuri ve sulbiye sagîre kızı Emiş'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer' i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz kırk sehim i'tibârıyla beş sehim mezbûre Nuriye[ye] ve on dört sehim sagîrân-ı merkûmân Nimet ve Mehmed Nuri'ye ve yedi sehim sagîre-i mezbûre Emiş'e isâbeti tahakkuk eyledikden sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer' iyye tevzî vü taksîm olunan muhallelât-ı müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese	Öküz 2 re's 150 guruş	İnek 2 re's 100 guruş	Buzavı 1 re's 50 guruş	Koyun 5 aded 150 guruş
Nısf bârgîr 1 re's 150 guruş	Yorgan 1 aded 100 guruş	Keçe 1 aded 50 guruş	Hurc 500 guruş	Yastık 2 aded 25 guruş
Tencere 1 aded 40 guruş	Teşt 1 aded 40 guruş	Kandil? 15 guruş	Halı nısf 1 aded 50 guruş	Revgan 1 batman 55 guruş
Mahlût 100 guruş	Tohum bedeli 100 guruş	Bulgur 1,5 kıyye 30 guruş	Yarma 15 guruş	Küşne 3 kıyye 20 guruş
Tüfenk 20 guruş	Bakır 6 parça 70 guruş	Hurdavât 55 guruş	Çift edevâtı ve şa'îr 70 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât

1530 guruş

[Minhâl-ihrâcât]

Techîz ve tekfîn 150 guruş	Resm-i kısmet 35,5 guruş	Dellâliyye 28 guruş	Kaydiyye 4 guruş
Pul ma'a varak 24 guruş	Mekkâre [ücreti] 20 guruş	Tezkiye 58 guruş 30 para	

[Yekûnü'l-ihrâcât]

330 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1200 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Nuri[ye] 150 guruş	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Nimet 420 guruş	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed Nuri 420 guruş	Hisse-i bint-i sagîre Emiş 210 guruş
--	--	--	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyye[si] kendi yedine ve sagîr-i mezbûrünün hisse-i irsiyyeleri olan bin elli guruş amucaları bulunan vasîleri Mehmed Ali'ye teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 13 Muharremü'l-harâm sene 1331 ve 9 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 129

Hüküm No : 185 (189)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Dimi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefateden Şemdin bin Musa'nın sulbiye sagîre kızı Hadice'nin babası müteveffâ-yı merkûm Şemdin'den kendisine irsen intikâl eden hisse-i irsiyyesi ber-müceb-i defter-i kassâm beş yüz guruşun hıfz ve tesviye-i umûruna kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem [sh. 130] olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde-ş-şer'i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ü sedâdına değın babası müteveffâ-yı merkûmdan kendisine müntakil olan hisse-i irsiyye-i şer'iyyesini hıfza ve tesviye-i umûruna kibel-i şer' den sagîre-i mezbûrenin amucazâdesi Sofu Yusuf bin Sofu Mustafa nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta'yîn buyurdukda [ol dahi] ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti [ihdâ ve] selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1328].

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 130

Hüküm No : 186 (190)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi‘ Hani Nâhiyesi kurâlarından Dimi karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Şemdin bin Musa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hadice bint-i Yusuf bin Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Hadice ve li-ebeveyn kız karındaşı Reşide'ye münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz sekiz sehim i'tibârıyla bir sehim zevce-i mezbûreye ve dört sehim sagîre-i mezbûreye ve üç sehim mezbûre Reşide[ye] isâbeti lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr beyân olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese	Kilim 2 aded 100 guruş	Yorgan 1 aded 35 guruş	Leğen ma'a tava 3 aded 6 guruş	Tencere 1 aded 40 guruş
Bakır 8 parça 90 guruş	Döşek 1 aded 40 guruş	Darı 25 guruş	Keçe 1 aded 40 guruş	İp ve hurc 60 guruş
Küri ma'a kandil 10 guruş	Def'a hurc 2 aded	Revgan 60 guruş	Sandık ve küp 10 guruş	Palas 1 aded 30 guruş
Tüfenk ma'a dol 2 aded 30 guruş	Aba 1 aded 29 guruş	İçlik ma'a yelek 20 guruş	Kama 3 aded 20 guruş	İnek 1 re's 150 guruş
İnek 3 re's 400 guruş	Öküz 2 re's 300 guruş	Tosun 1 re's 65 guruş	Nısf inek 1 re's 32,5 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât

1630 guruş

Techîz ve tekfîn ve vücûh-ı birr vasiyeti 450 guruş	Resm-i kismet 29,5 guruş	Dellâliyye 23,5 guruş	Kaydiyye 4 guruş
Pul ma'a varak 14 guruş	Vesâyet hüccet harcı 24 guruş	Mekkâre ücreti ve tezkiye 85 guruş	

[Yekûnü'l-ihracât]

630 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1000 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Hadice 125 guruş	Hisse-i bint-i sagîretü'l-mezbûre Hadice 500 guruş	Hisse-i mezbûre Reşide 375 guruş
---	--	-------------------------------------

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere kibârın hisseleri kendi yedlerine teslim ve sagîre-i mezbûrenin hissesi kibel-i şer‘den mansûb vasîsi bulunan amucazâdesi Sofu Yusuf'a teslim olunduğunu mübeyyin Kâtib-i tereke Mehmed Efendi'din ifâdesinden anlaşılmış olmağla işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 15 Muharremü'l-harâm sene 1331 ve fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 131

Hüküm No : 187 (191)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi kurâlarından Ayuban karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Emin'in sulbî sagîr oğlu Hasan'ın babası müteveffâ-yı merkûm Mustafa'dan kendisine irsen intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer‘iyyesi ber-mûceb-i defter-i kassâm sekiz yüz doksan dört guruş yirmi beş parayı hıfz ve sıyânete ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma‘rûfe ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde'ş-şer‘i'l-enver zâhir u mütehakkık olup sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ü sedâdına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan kendisine müntakil olan hisse-i irsiyye-i şer‘iyyesini hıfza ve tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den sagîr-i mezbûrun ceddesi Fatma bint-i Abdi nâm hâtunu hâkim-i muvakkı‘-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta‘yîn buyurdukda mezbûre Fatma dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ vaka‘a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 15 Muharremü'l-harâm sene 1331 ve fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 131

Hüküm No : 188 (192)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na mülhak Hani Nâhiyesi'ne tâbi‘ Ayuban karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Emin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Bizar bint-i Ömer ile vâlidesi Fatma bint-i Abdi ve sulbî sagîr oğlu Hasan'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mes‘ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i‘tibârıyla üç sehim zevce-i mezbûreye ve dört sehim mezbûre Fatma'ya ve on yedi sehim sagîr-i merkûm Hasan'a isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve taksîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer‘iyye tevzî vü taksîm olunur.

Kilim 1 aded 30 guruş	Hurc ma'a palas 2 aded 30 guruş	Koyun ma'a keçi 9 aded 300 guruş	Yatak 1 kat 50 guruş	İnek ma'a buzavı 1 re's 500 guruş
Tosun 2 re's 120 guruş	Merkeb 2 re's 140 guruş	Nısf kısırak 1 re's 140 guruş	Hurc 10 guruş	Bakır 8 parça 80 guruş
Bedel-i zehâir 200 guruş				

Yekûnü'l-metrûkât

1550 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Techîz ve tekfîn 150 guruş	Resm-i kısmet 35 guruş	Kaydiyye 4 guruş	Pul ma'a varak 13 guruş
Vesâyet hüccet harcı 15 guruş	Mekkâre [ücreti] 15 guruş	Tezkiye 60 guruş	

[Yekûnü'l-ihracât]

287 guruş

Sahhu'l-bâkî

1263 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre Bizar 157 guruş 35 para	Hisse-i vâlidesi mezbûre Fatma 210 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Hasan 894 guruş
--	---	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisseleri kendi yedlerine ve sagîr-i mezbûrun hissesi kıbel-i şer' den mansûb vasîsi bulunan ceddesi mezbûre Fatma'ya teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâma şerh ve temhîr kılındı.

Fî 15 Muharremü'l-harâm sene [1]331 ve fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 132

Hüküm No : 189 (193)

Lice Kazâsı'na tâbi' Serdi karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefateden Mustafa Bey bin Mehmed Bey'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeliha bint-i İbrahim ile sulbî sagîr oğlu Mehmed ve sulbiye sagîre kızı Hânım'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehim i'tibârıyla üç sehim zevce-

i mezbûreye ve on dört sehim sagîr-i merkûm Mehmed'e ve yedi sehim sagîre-i mezbûre Hânım'a isâbeti tahakkuk edip müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrûkesi ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'îyye tevzî vü taksîm olunur.

Bir bâb hâne beyne'l-verese	Bir kıt'a değirmenden rub' hissesi	Yatak 2 kat 200 guruş	Perâkende bakır 6 parça 40 guruş	Palas 1 adet 15 guruş
Çuval 2 adet 10 guruş	Bedel-i zehâir 70 guruş	Hurdavât-ı menzil 20 guruş		

Yekûnü'l-metrûkât

350 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 8 guruş 30 para	Kaydiyye 1 guruş	Pul 1 guruş	Pul 1,5 guruş	Mekkâre ücreti 5 guruş
-------------------------------	------------------	-------------	---------------	------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]

16 guruş 10 para

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

333 guruş 30 para

Hisse-i zevce-i mezbûre Zeliha 41 guruş 29 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i mezbûr Mehmed 194 guruş 27 para	Hisse-i bintü'l-mezbûre Hânım 97 guruş 14 para
---	---	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere kebîre-i mezbûre hissesi kendi yedine ve sagîrân-ı merkûmânın hisse-i irsiyyeleri cüz'î kabîlesinden olmağla ber-mûceb-i defter-i kassâm iki yüz doksan iki guruş bir para hisseleri vâlideleri mezbûre Zeliha'ya teslîm olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 17 Muharremü'l-harâm sene [1]331 ve fî 13 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 132

Hüküm No : 190 (194)

Müteveffâ Fıs karyeli Bekir'in terekesi sicillin otuz dördüncü numro ve otuz dördüncü sahîfesinde yazılmış ise bu kere yeniden zuhûr eden eşyâ-i mektûmesi ber-vech-i zîr ve ber-tashîh-i mes'eleleri ber-vech-i zîr beyân olunur.

Keçi 4 adet 150 guruş	Nısf inek 70 guruş	Teşt ma'a üsküre 44 guruş	İbrik ma'a huni 2 aded 7 guruş 20 para	Yatak 3 kat 150 guruş
Palas 3 adet 70 guruş	İp ma'a kandil 15 guruş	Dehre ve tuluk 2 aded 50 guruş	Kavurga (Kurga) ma'a pekmez 60 guruş	

Yekûnü'l-metrûkât
616 guruş 20 para

[Minhâ'l-ihracât]

Techîz ve tekfîn 14 guruş 20 para	Resm-i kısmet 15 guruş	Dellâliyye 12 guruş	Kaydiyye 2 guruş	Pul 2 guruş
Mekkâre ücreti 10,5 guruş				

[Yekûnü'l-ihracât]

55 guruş 20 para
Sahhu'l-bâkî
561 guruş

Hisse-i mezbûre Halime 135 guruş 75 santim	Hisse-i mezbûre Emine 68 guruş 28 para	Hisse-i mezbûre İncü 49 guruş 14 para
Hisse-i mezbûre Hânım 46 guruş 41 santim	Hisse-i mezbûr Bekir 92 guruş 82 santim	Hisse-i merkûm Abdülcilil 139 guruş 23 para

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere müteveffânın mektûm olan eşyâları [sh. 133] zuhûr ederek verese-i kibarın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine ve sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyeleri dahi doksan iki guruş kırk beş santim vasîleri bulunan amucaları Bekir'e teslim olunduğunu mübeyyin işbu [defter-i] kassâmın zîrine şerh ve temhîr kılındı.

Fî 17 Muharremü'l-harâm sene [1]331 – Fî 13 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 132

Hüküm No : 191 (195)

Hani Nâhiyesi'ne tâbi' Piralyan karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Yemo'nun verâseti sulbî sâir oğlu Hüseyin'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede's-şer'il-enver tahakkuk eyledikten sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtı ber-vech-i zîr tahrîr olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Yekûnü't-tereke

1700 guruş

[Minhâ'l-ıhrâcât]

Techîz ve tekfîn 110 guruş	Resm-i kısmet 39 guruş 30 para	Kaydiyye 5 guruş	Mekkâre ücreti 20 guruş	Pul ma'a varak 25 guruş 10 para	Vesâyet harcı 25 guruş
-------------------------------	-----------------------------------	---------------------	----------------------------	------------------------------------	---------------------------

[Yekûnü'l-ıhrâcât]

225 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1475 guruş

Verese-i münhasıra sagîr-i merkûm Hüseyin

1475 guruş

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere meblağ-ı merkûm bin dört yüz yetmiş beş guruş li-ecli'l-infâk sagîr-i mezbûr Hüseyin'in vasîsi bulunan karye-i mezkûre ahâlisinden Mehmed bin Osman'a teslim olunduğu Kâtib-i tereke Mehmed Efendi'nin ifâdesinden anlaşılmış olmağla işbu zîr-i kassâma şerh ve temhîr kılındı.

Fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]328

Nâib, Başkâtib

***

Sahife No : 133

Hüküm No : 192 (196)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Hazmaz karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ahmed bin Emin'in sulbî sagîr oğlu Sabri ve sulbiye sagîre kızları Ayşe ve Sıdıkâ'nın babaları müteveffâ-yı merkûm Ahmed'den kendilerine irsen intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer'iyeleri ber-müceb-i defter-i kassâm altı yüz doksan iki guruş yirmi dört parayı hıfz ve sıyânete ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla inde's-şer' il-enver zâhir u mütehakkık olup sagîrûn-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ü sedâdına değın babaları müteveffâ-yı merkûmdan kendilerine müntakıl olan hisse-i irsiyyeleri li-ecli'l-infâk ve'l-hıfz ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den sagîrân-ı merkûmânın amucaları Abdullah bin Emin nâm kimesneyi hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi vasî nasb u ta'yîn buyurdukda merkûm Abdullah dahi ber-vech-i muharrer

vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini [sh. 134] kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 134

Hüküm No : 193 (197)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'na tâbi' Hazmaz karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Emin bin Velo bin Mustafa'nın verâset sulbî kebîr oğulları Abdullah ve Ahmed'e münhasıra ve ba'dehû kable'l-kısme merkûm Ahmed dahi vefât edip verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Huri bint-i Sadun ile sulbî sagîr oğlu Sabri ve sulbiye sagîre kızları Ayşe ve Sıdika'ya münhasıra olduğı bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri bi-hükmi'l-münâsahati altmış dört sehim i'tibârıyla otuz iki sehim sulbî kebîr-i merkûm Abdullah'ya ve dört sehim müteveffâ Ahmed'in zevcesi mezbûre Huri'ye ve on dört sehim sulbî sagîr oğlu merkûm Sabri'ye ve yedişer sehim sagîretân-ı mezbûretân kızları Ayşe ve Sıdika'ya isâbeti tahakkuk eyledikten sonra müteveffiyân-ı merkûmânın emvâl-i metrûkeleri ber-vech-i zîr tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer' iyye tevzî vü taksîm olunur.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf – Fî 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Bir bâb hâne beyne'l-verese ( )	Öküz 2 re's 200 guruş	İnek 1 re's 120 guruş	Tosun 1 re's 100 guruş	Keçi 5 aded 200 guruş
Koyun 1 aded 40 guruş	Oğlak 2 aded 30 guruş	Yatak 2 kat 200 guruş	Sahan ma'a lengeri 5 aded 40 guruş	Palas 3 aded 80 guruş
Merkeb 1 re's 110 guruş	Teşt 1 aded 30 guruş	Tencere 1 aded 25 guruş	Perâkende bakır 3 parça 200 guruş	Bedel-i zehâir 500 guruş

Yekûnü'l-metrûkât

1695 guruş

[Minhâl-i-ıhrâcât]

Techîz ve tekfîn 35 guruş	Resm-i kısmet 41 guruş 20 para	Kaydiyye 5 guruş	Pul ma'a varak 13 guruş 20 para	Vesâyet hüccet harcı 17 guruş
------------------------------	-----------------------------------	---------------------	------------------------------------	-------------------------------------

[Yekûnü'l-i-ıhrâcât]

112 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1583 guruş

Hisse-i zevce-i mezbûre 98 guruş 36 para	Hisse-i ibn-i kebîr-i merkûm Abdullah 791 guruş 20 para	Hisse-i ibn-i sagîr-i merkûm Sabri 346 guruş 12 para	Hisse-i bint-i sagîre Ayşe 173 guruş 6 para	Hisse-i bint-i sagîre Sıdıka 173 guruş 6 para
---	---	--	--	--

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri kendi yedlerine teslim ve sagîrûn-ı mezbûrûnun cem'an hisse-i irsiyyeleri olan altı yüz doksan iki guruş yirmi para li-ecli'l-infâk ve'l-hıfz vasîleri bulunan amucaları merkûm Abdullah yedine teslim olunduğunu mübeyyin işbu zîr-i kassâm temhîr kılındı.

Fî 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 135

Hüküm No : 194 (198)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kaya Mahallesi ahâlîsinden Ali bin Şahin bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'ıyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde an-asl Silvan Kazâsı'na tâbi' Hazro Nâhiyesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye[nin] Ermeni milletinden olup el-ân Lice Kasabası'na müsâfereten gelmiş olan Mıgırdıç veled-i Avanis veled-i Keşîş Tomas nâm kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm [edip] târihten çend gün akdem işbu hâzır bi'l-meclis Mıgırdıç müsâfereten Lice'ye gelip âriyye tarîkiyle dört gün zarfında bana red ve îade eylemek şartıyla bin guruş değerinde bir res esterimi istiâre ederek dokuz gün sonra henüz mezkûr esterimi bana red etmek üzere hânem önüne getirmiş ester-i mezkûr elinden düşüp geberdiğinden mezkûr ester esmânını merkûm Mıgırdıç'dan hâlâ talep ederim deyu tasaddî eylediğim da'vâmdan bâ-tavassut-ı muslihîn merkûm Mıgırdıç ile an-inkâr bi't-tav' ve'r-rızâ üç yüz guruş bedel-i medfû' ve makbûza ba'de's-sulh ve'l-kabûl ziyâde müdde'âma ve sâir hukûk-ı şer'ıyyeye müte'allik âmme-i da'vâ ve kâffe-i mütâlebâtından merkûm Mıgırdıç'ın zimmetini ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediğimden ol dahi husûs-ı mezkûra ve sâir hukûk-ı şer'ıyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-i âmm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve tarafeynden her birimiz dahi âherin ibrâsını kabûl edip bu vechile kat'-ı nizâ' eyledikleri i'lâm olundu.

Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ısrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf – fî 22 Kânûn-ı Evvel sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 135

Hüküm No : 195 (199)

Husûs-ı âtî'l-beyânın ber-vech-i câ'î hasren vârisi olduğunu iddiâ eden işbu bâ'isü'l-kitâb Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı'nın Şaâr Mahallesi sâkinlerinden zâtı Şaâr Mahallesi ahâlîsinden Abdülfettah bin Halid bin Abdülfettah ile Ferho bin Hacı Derviş bin Mehmed nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arref Ahmed bin Abdülfettah bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i

şer'ıyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Mümin Ağa Mahallesi ahâlîsinden Tahir bin Hacı Ahmed muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden pederim ve mûrisim Abdülfettah bin Mehmed'in verâseti benimle ve gâibûn ani'l-meclis zevce-i menkûhası Nuri[ye] bint-i Musa bin Yusuf ile sulbî kebîr oğulları Hasan ve Hüseyin ve sulbiye kebîre kızı Vesile'ye münhasıra olduktan sonra müteveffâ-yı merkûm Abdülfettah'ın hâl-i hayâtında merkûm Tahir bin Hacı Ahmed'in zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden yirmi dört guruş [hakkı olup] kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât etmekle ben ve gâibân ani'l-meclis Hasan ve Hüseyin müteveffâ-yı merkûmun oğulları ve mezbûre Vesile sulbiye kebîre kızı ve mezbûre Nuri[ye] Hâtun dahi zevcesi ve hasren vârisleri olmamızla meblağ-ı mezkûrda olan altı guruş hisse-i irsiyye-i şer'ıyyemi merkûm Tahir'den bi'l-verâse taleb ederim suâl olunup [sh. 136] alıverilmesi matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl merkûm Tahir dahi cevâbında cihet-i mezkûreden yirmi dört guruş müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde hâlû't-taleb deyni olduğunu tâyi'an ikrâr lâkin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsı ma'lûmum değildir deyu inkâr etmekle müdde'î-i mezbûrdan verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve Şaâr Mahallesi ahâlîlerinden Abdülfettah bin Halid bin Abdülfettah ile Ferho bin Hacı Derviş bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istîşhâdi'ş-şer'î her biri eşhedü bi'llâh işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Ahmed müteveffâ-yı merkûm Abdülfettah'ın oğlu ve gâibân ani'l-meclis Hasan ve Hüseyin kezâlik müteveffâ-yı merkûmun kebîr oğulları ve gâibe ani'l-meclis mezbûre Vesile müteveffâ-yı merkûmun kızı ve mezbûre Nuri[ye] Hâtun dahi müteveffâ-yı merkûmun zevcesi ve hasren vârisleri olup ve müteveffâ-yı merkûmun terekesine müstahıkk-ı âheri olduğu ma'lûmumuz değildir deyu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'ıyye müzekkî intihâb olunan mahalle-i mezbûrenin imâmı Molla Abdullah bin Molla Ahmed bin Molla Abdullah ve muhtârı Mehmed bin Hacı Yusuf bin Halid nâm kimesnelere sırrın ve sâniyyen mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Hüseyin [b.] Ferho bir Hacı Abbas ve Hacı Derviş bin Mehmed bin Hüseyin nâm kimesnelere alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde olmağın mûcibiyle merkûmânın verâsetlerine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezkûr yirmi dört guruşdan altı guruş müdde'î Ahmed'e edâ ve teslîme müdde'â-aleyh-i merkûm Tahir'e tenbîh olduğu i'lâm oldu.

Tahrîren fi 18 Safer sene 1331 ve fi 12 Kânûn-ı Sâni sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

***

Sahife No : 136

Hüküm No : 196 (200)

Müteveffâ Şaâr Mahalleli Hacı Mehmed bin Hacı Abbas'ın terekesi birinci sicillin yüz yetmiş üçüncü numro ve yüz on birinci ve ikinci sahîfelerinde yazılmış ise bu kere yeniden zuhûr eden eşyâ-i mektûmesi ber-vech-i zîr beyân olunur.

Hayvanât esmânî 420 guruş 10 para	Zahîre esmânî 2121 guruş	Hacı Abdülkerim'den tahsîl olunan 770 guruş 10 para	Şiâr Mahalleli Hasan ammiden tahsîl olunan 1441 guruş 20 para
--------------------------------------	-----------------------------	---	---

Yekûn
4953 guruş

[Minhâl-i-ihracât]

Resm-i kısmet 123 guruş 20 para	Dellâliyye 10 guruş	Kaydiyye 15 guruş	Pul 3 guruş 20 para
------------------------------------	------------------------	----------------------	------------------------

[Yekûnü'l-ihracât]
152 guruş

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese
4801 guruş

Hisse-i zevce Vesila 300 guruş 2,5 para	Hisse-i zevce Rebiş 300 guruş 2,5 para	Hisse-i bint-i mezbûre Havva 1600 guruş 13 para	Hisse-i bint-i sagîre Asiye 1600 guruş 13 para
Hisse-i hafid-i sagîr Hüseyn 500 guruş 5 para	Hisse-i hafide-i sagîre Emine 250 guruş 2,5 para	Hisse-i hafide-i sagîre Fatma 250 guruş 2,5 para	

Bâlâda muharrer olduğu vech üzere verese-i kibârın hisse-i irsiyyeleri [sh. 137] kendi yedlerine ve sığâr-ı mezbûrûnun hisse-i irsiyyeleri eytâm sandığına teslim olunduğunu mübeyyin işbu zeyl-i kassâma şerh verilerek temhîr kılındı.

Fî 19 Safer sene 1331 ve fî 13 Kânûn-ı Sâni sene [1]328.

Nâib (mühür), Başkâtib

El-hamdü li'llâhi te'âlâ ale'l-bed' ve'l-hitâm ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve'l-âl ve ba'd fe-ilâ hünâ eyy? ilâ mi'e ve sitte ve tis'in numro ve fî müddeti zamâni'l-fakîr ileyhi sübhanehû ve te'âlâ Mehmed Said el-Hayri'l-... ufiye anh.

Fî 11 Rebî'ulenver sene 1331

Nâib-i Kazâ-i Lice Mehmed Said el-Hayri

(mühür)

***

138. Sayfa Boş

***

Sahife No : 139

Hüküm No : 1 (201)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Molla Mahallesi ahâlîsinden Hüseyin Çavuş bin Mehmed bin Osman nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesine mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zâtları mahalle-i mezkûre ahâlîlerinden Ahmed bin Molla Hüseyin bin Molla Salih ve Mehmed bin Hasan bin Mustafa nâm kimesnelerin ta'rîfleriyle mu'arrefûn mahalle-i mezkûre sâkinelerinden Ayşe ve Hâtun ve Fatma benât-ı Mehmed bin Mustafa ve Perişan bint-i Mustafa ve Ahmed bin Şahin bin Mustafa muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip yedimde olup irâe eylediğim fi 4 Kânûn-ı Sâni sene [1]327 târihiyle müverrah bir kıt'a sened mücebince Molla Mahallesi'nde vâki' tarafları tarîk-i âmm ve Hasan bin İbiş ve Monla Hüseyin bin Molla Salih ve Halil Bey bin Hacı Abdi Bey'in hâneleriyle mahdûd ve muntehî bir bâb hâneyi dört bin guruş bedel ile hâzırûn bi'l-meclis Ayşe ve Fatma ve Hâtun ile bundan bir buçuk mâh evvel vefât eden anaları müteveffîye Zeyneb bint-i Salih ve Perişan bint-i Mustafa bin Mehmed ve merkûm Ahmed'in babası müteveffâ Şahin bin Mustafa'dan iştirâ eylemiş ve esmân-ı vâki'ası olan dört bin guruşdan müteveffîye Zeyneb'in hissesi olan beş yüz guruşdan mâ'adâ üç bin beş yüz guruş paralarını meclis-i bey'de tamâmen ve kâmilen kendi yedlerine teslîm onlar dahi yedimden ahz u kabz ve kabûl eylediler ise de şimdilik mezbûrûn hâne-i mahdûd-ı mezkûreye bi-gayrı hakkın müdâhale ve mu'âraza etmekde olduklarından hâne-i mahdûd-ı mezkûreye müdâhale eylememek üzere kıbel-i şer'den merkûmûna tenbîh olunması murâdımdır deyu da'vâ etdikde lede's-suâl müdde'â-aleyhim-i merkûmûndan mezbûretân Fatma ve Perişan müdde'î-i merkûm Hüseyin Çavuş'un cevâbında ber-vech-i muharrer müdde'âsını harfiyen ikrâr ve i'tirâf ve diğherleri müdde'î Hüseyin Çavuş'un müdde'âsını külliyyen inkâr eylediklerinden müdde'î Hüseyin Çavuş'dan ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-hasr ve'l-beyân Kaya Mahallesi ahâlîsinden Halil bin Şahin bin Mustafa ve Mehmed bin Hasan bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup yevm-i muhâkeme ta'yîn kılınan şehr-i Kânûn-ı Sâni'nin yirmi sekizinci günü mezbûretân Ayşe ve Hâtun mahkemeye gelmediklerinden ve vekil dahi göndermediklerinden müdde'î-i merkûm Hüseyin Çavuş'un talebiyle her bir celsede onar guruş ücretle mahkeme tarafından vekil-i müsahhar ta'yîn kılınan Molla Mahallesi'nden Monla Mustafa bin Monla Osman ibn-i Molla Hüseyin ile mahkemeye hâzır olan merkûm Ahmed bin Şahin ve müdde'î-i merkûm Hüseyin Çavuş'un muvâcehesinde istîşhâd olunduklarında her biri fi'l-hakîka üç yüz yirmi yedi senesi şehr-i Kânûn-ı Sâni'nin dördüncü günü Monla Mahallesi'nde vâki' tarafları tarîk-i âmm ve Monla Hüseyin bin Molla Salih ve Halil Bey bin Hacı Abdi Bey ve Hasan bin İbiş'in hâneleriyle mahdûd ve muntehî bir bâb hâneyi gâibân ani'l-melis Ayşe ve Hâtun ve Fatma benât-ı Mehmed bin Mustafa ve anaları müteveffîye Zeyneb bint-i Salih ve Perişan bint-i Mustafa ile müdde'â-aleyh işbu hâzır bi'l-meclis Ahmed'in babası Şahin nâm kimesneler dört bin guruş bedel ile işbu hâzır bi'l-meclis Hüseyin Çavuş'a bey' ve fûrûht edip ol dahi iştirâ ve kabz ve kabûl eyledikten sonra müteveffîye Zeyneb bint-i Molla Salih'in hissesi olan beş yüz guruşdan mâ'adâ paraları meclis-i bey'de merkûm Hüseyin Çavuş kendi yedlerine teslîm eylediğine şahidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-mâ'nâ ber-vech-i muharrer edâ-yı şehâdet-i şer'îyye [sh. 140] etdiklerinde evvelen bâ-mestûre-i şer'îyye müzekkî intihâb olunan Monla Mahallesi imâmı Monla Mehmed bin Hacı Mehmed Efendi ve muhtârı Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin

nâm kimesnelerden sırren ve sâniyyen mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden Mehmed bin Mustafa ve Ahmed bin Molla Hüseyin nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olmağın mücibiyle Perişan ve Fatma'nın tâyi'an vukû' bulan ikrârıyla hâne-i mahdûd-ı mezkûr müdde'î-i mezkûr Hüseyin Çavuş'un mülk-i müşterâsı olduğunu ba'de'l-hükm hâne-i mahdûd-ı mezkûreye müdâhale olunmamak üzere işbu hâzır bi'l-meclis Ahmed bin Şahin ve vekîl-i müsahhar-ı merkûm Molla Mustafa'nın müvekkileleri bulunan Ayşe ve Hâtun'a izâfetle tenbîh olunduğu i'lâm olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Rebî'ulevvel li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf ve fi 6 Şubat sene [1]328.

Vekîl-i Nâib, Başkâtib

***

Sahife No : 140

Hüküm No : 2 (202)

Diyarbakır Vilâyeti dâhilinde kâin Lice Kazâsı mahallâtından Kara Hasan Mahallesi ahâlîsinden Hâfız Mehmed Hâdi Efendi bin Şeyh Mehmed Efendi bin Hacı Abdülfettah nâm kimesnenin bâ-istid'â vukû' bulan taleb ve iltimâsı üzere Molla Mahallesi'nde kâin ...Said Efendi hânesinin bir odasında akd olunan meclis-i şer'-i âlîde mûmâ-ileyh Hâfız Mehmed Hâdi Efendi Monla Mahallesi ahâlîlerinden Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler benûn-ı Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ömer Efendi nâm kimesnelerin muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve ta'bir ani'l-merâm edip fi 15 Zilhicce sene 1263 târihiyle müverrah bir kıt'a berât-ı âlişân mücebince mezbûrûnun pederleri müteveffâ el-Hâc Ahmed Efendi'nin uhdesinde bulunan ve mûmâ-ileyhimûna mevrûs ve müntakil Lice Kasabası'nda vâki' Kôr Veli Câmi'-i Şerîfi'nde nısf hitâbet vazîfesini târihden tahmînen iki buçuk sene mukadem mûmâ-ileyhim bi't-tav' ve'r-rızâ bana ferâğ ve kasr-ı yed etmişler ise de her nasılsa şimdiye kadar bir i'lâma rabt edilmemiş olduğundan bu kere bâ-i'lâm-ı şer'î uhdeme tevdi' edilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl mûmâ-ileyhim Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler cevâbında fi'l-hakîka târih-i mezkûr ile müverrah yedimizde bulunan berât-ı âlişân mücebince pederimizden bizlere mevrûs ve müntakil câmi'-i mezkûrun nısf hitâbet ciheti iki buçuk sene mukaddem işbu hâzır bi'l-meclis mûmâ-ileyh Hâfız Mehmed Hâdi Efendi'ye ferâğ ve kasr-ı yed etmiş olduğumuz cihetle el-hâletü hâzihî vâki' olan ferâğımıza musırr ve mu'terifiz dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehri Rebî'ulevvel li-seneti ihdâ ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Vekîl-i Nâib Başkâtib.

III. BÖLÜM

3. DEĞERLENDİRME

Tez çalışmasının bu bölümünde sicilin içeriği esas alınarak genel bir değerlendirme yapılacaktır. Fakat buna geçmeden önce davaların işlenişi hakkında kısaca bilgi verilmesi gerekmektedir. Sicilde yer alan davaların işlenişine bakıldığında hepsinin belirli kalıplar içerisinde olduğu görülmektedir nitekim Mecelle'nin 1815-1828. maddelerinde bu durum açıkça izah edilmiştir. Davalarda önce davacı ile davalının ayrıntılı olarak kimlik tespiti yapılır. Bu bilgilerden hemen sonra davanın konusuna geçilir. Ardından davacı daha sonra davalı olan kişi dinlenilir. Davalı olan kişiye, davacının iddialarının doğru olup olmadığı sorulur. Davalı tarafından davacının iddiaları yalanlandığında, davacıdan iddiaların ispatı istenir. Davacı, iddialarını ispatlamak için mahkemeye güvenilir kişileri şahit olarak göstermek zorundadır. Şahitler dinlendikten sonra mahkeme sonuçlanmaktadır.¹⁶⁴

3.1. Sosyal Hayat

3.1.1. Aile

Anne, baba ve çocukların oluşturduğu bir sosyal yapı olarak tanımlanan aile en eski devirlerden beri insanlığın ve sosyal sistemin en temel ögesidir. Bir toplumun siyasî, sosyal, hukukî ve ahlakî yapısını anlamak ancak o toplumun aile tiplerinin incelenmesiyle mümkündür. Aile fertleri arasında her türlü denge sağlandığında, ailelerden oluşan toplumda da denge sağlanmış olacaktır. Kısaca belirtmek gerekirse, aileye önem veren onu sağlam temeller üzerinde oturtan toplum bizzat kendi bünyesini sağlamlaştırmış olacaktır.¹⁶⁵ Aile devletin küçük bir modelidir. Dolayısıyla bir devletin sosyal ve hukukî yapısını anlamak o devletin içinde bulunan ailelerin yapısının incelenmesiyle mümkündür. Osmanlı Devleti'nde aileyi meşru temellere oturtan dinî ve sosyal bir olgu olan evlilik, aileyi oluşturan en büyük etkidir.¹⁶⁶ Bütün hukuk sistemlerinde olduğu gibi İslam ve Osmanlı Hukukunda da aile hukukunun önemli bir yeri ve hukukî hayatta oynadığı önemli bir rolü vardır. Bu

¹⁶⁴Berki, *a.g.e.* s.413,414,415.

¹⁶⁵Halil Cin,*İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Selçuk Üniv. Yayınları, 2. baskı, Konya1988,s. 5.

¹⁶⁶Ziya Kazıcı, *Osmanlı Toplum Yapısı*, Bilge Yayınları, İstanbul 2003, s.190.

bakımdan sistematik İslam Hukuku eserlerinde ve fetva mecmualarında aile hukuku bölümleri önemli bir yer tutar. Bir başka ifadeyle aile hukuku İslam ve Osmanlı Hukukunun gerek doktrinde, gerekse uygulamada en fazla üzerinde durulmuş ve işlenmiş bir bölümünü teşkil eder.¹⁶⁷ Gerek kaynaklarda aile hukukuna ait malzemenin bol oluşu, gerek insanların bu sahaya daha fazla ihtiyaç duymaları ve gerekse aile hukukunun İslam hukukunun en çok uygulama imkânı bulan sahalardan birisi oluşu, hukukçuların bu saha üzerinde daha fazla ve titizlikle durmalarına ve işlemelerine sebep olmuştur. Öyle ki İslam Hukuku kitaplarında evlilik bölümü büyük bir hacim teşkil etmekte ve ele alınan meseleler detaylı bir şekilde işlenmiş bulunmaktadır.

Şer‘iyye sicilleri Osmanlı Aile Hukukunun anlaşılması açısından önemli kaynaklardan biridir. Çünkü sicil kayıtlarından eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme gibi müesseselerin nasıl işlediğini, tamamen erkeğe aitmiş gibi görünen boşanma hakkının kadın tarafından nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin kadına evlenmeyi sonlandırma hakkını verdiğini, eşler arasındaki mal ayrılığı rejimini, eşlerin birbirleri ve çocukları üzerindeki haklarını, mihrin nasıl uygulandığını, Osmanlı Aile Hukukunun ne olduğu ve nasıl uygulandığını anlayabiliriz.¹⁶⁸

Evlenme aralarında evlenmeye dair hiçbir engel teşkil etmeyen bir erkekle bir kadının, kendi iradeleriyle karar vererek mahkemeye başvurmaları üzerine şahitler huzurunda nikâhlarının kıyılmasıyla gerçekleşir. Kıyılan nikâh mahkeme sicillerine kaydedilirdi. Evlilik nikâh akdi denilen bir akidle gerçekleşirdi. Bu akit eşler arasında beraber yaşamaya ve yardımlaşmaya müsaade eden, taraflara karşılıklı hak ve vazifeler yükleyen bir akiddir.¹⁶⁹ Akdin temelinde ise İslam aile hukukunda mihir denilen ve erkek tarafından kendisi ile evlenecek kadına verilen malî bir ödeme bulunmaktadır. Mihir evlenen kadının hakkıdır. Kadın bunu istediği gibi kullanma hakkına sahiptir. Mihir evliliğin doğal sonucudur.¹⁷⁰ Mihir peşin ödendiği gibi daha sonra da ödenebilirdi. Mihrin peşin ödenmesine *mihri-i müaccel*, nikâhdan sonra ödenmesine ise *mihri-i müeccel* denir.¹⁷¹ Nikâhtan sonraya bırakılan mihr-i müeccelin süresi kadının rızası ile belirlenirdi. Fakat koca belirlenen mihr-i müeccelin önce vefat

---

¹⁶⁷ Aydın, *a.g.e.*,s.VII.

¹⁶⁸ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I/13.

¹⁶⁹ Aydın, *a.g.e.*,s.12.

¹⁷⁰ Kazıcı, *a.g.e.*,s.194.

¹⁷¹ Cin, *a.g.e.*,s.217.

ederse kadın bu hakkını kocasının terekesi (mal varlığı) paylaşılmasından önce alma hakkına sahiptir. Aynı şekilde kadının boşanması durumunda da mihr-i müeccel peşin olarak ödenirdi.¹⁷²

Mihr-i müeccel de mihr-i muaccel gibi ev, eşya, bahçe, canlı hayvan ve nakit para olabilmektedir. Yani İslam Hukukunda mal denilebilecek maddi değeri olan her şey mihr-i müeccel olabilir. ¹⁷³Mihrin nikâh akdi esnasında şahitler karşısında karşılıklı olarak ve erkeğin kabul ettiği bir akit şeklinde yapıldığı sicilde şu şekilde geçmektedir: “ ...*Harabe karyesinin imâmı Molla Ahmed bin Ahmed gelip huzûr-ı şühûdda beş yüz guruş mehir tesmiyesiyle mezbûrenin nikâhını bana akd ben dahi tezevvüc ve kabûl ve ol sûret ile duhûl ile el-hâletü hâzihî zevce-i menkûha-i medhûlün-bihâm olmağla...*” ¹⁷⁴“...bundan akdem Kali Mahallesi'nde mezbûre Âmine'nin sâkine olduğu menzilde beş yüz guruş mehr-i mu'accel ve mü'eccel tesmiyesiyle şühûd-ı udûl mahzarlarında nefsinin bana tezvîc ben dahi tezevvüc ve kabûl etmişken...”¹⁷⁵

Ayrıca kadın ve erkek arasında ve şahitler huzurunda belirlenen mihr-i mu'accelin erkek tarafından verilmemesi sonucunda evlilik müessesesinin oluşmadığını sicildeki şu örnekte görebilmekteyiz: “...*zevc-i mezkûr Hasan'dan lede's-suâl cevâbında mezbûrenin mehr-i mu'acceli olan yüz guruşu hâlâ teslim etmeyip birkaç gün sonra te'diye eylediğine (eyleyeceğini) beyân eyledikde zevc-i mezbûr Hasan mezbûrenin mehr-i mu'acceli yüz guruşu kendisine teslim eyledikten sonra mezbûre Âmine nefsinin kendisine teslim ve hukûk-ı zevciyyete inkıyât etmek üzere...*”¹⁷⁶ İfadelerinden anlaşılacak üzere belirlenen mihrin kadına teslim edilmemesi evliliğin uygulanmasını engellemekte ayrıca mihrin sicile nasıl konu olduğunu göstermektedir.

Elimizdeki defterde vefat eden kocanın terekesinden kadının mihr-i müeccelinin hesaplanarak eşine verilmesi de bulunmakta ve sicilde şu şekilde yer almaktadır: “...*1000Müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Fatma Hânım'ın mehr-i*

¹⁷²Gülseren Erden, *1890 Numaralı Trabzon Şer'iyeye Sicili'ne Göre "Trabzon" H. 1140-1141(1727-1728)*, (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal BilimlerEnstitüsü), Van 2000, s.22.

¹⁷³ Aydın, a.g.e.,s.31.

¹⁷⁴L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:17, s.15

¹⁷⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:33, s.27

¹⁷⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:107, s.72.

*mü'eccel-i müsbetesi...*¹⁷⁷ Ayrıca boşanma sonucu kadının mehr-i mü'eccelinin kâdi tarafından tespit edilerek erkeğin bu parayı karşılmasına konu olan birçok dava vardır ve sicilimizde ise şu şekilde geçmektedir: *...mezbûre Fatma talâk-ı selâse ile merkûm Osman'dan mutallaka olduğuna ba'de'l-hükm ve iki yüz guruş mezbûre Fatma Hâtun'un mehr-i mü'eccelini edâ ve teslimine müdde'î-i merkûm Osman ikrârıyla mülzem olunduğu i'lâm...*¹⁷⁸

İslam hukukunda taraflar evlenme şartlarına sahipse bizzat nikâha iştirak edebilecekleri ve kendi irade beyanları ile geçerli bir evlilik kurabilecekleri gibi bunların velileri ve vekilleri de yine gerekli şartlara sahip olmak üzere onlar adına geçerli bir nikah akdi yapabilirlerdi.¹⁷⁹ Sicilde de görülmek üzere evlilik akdinde kadınları vekillerinin temsil edebildiğini şu ifadelerden anlamaktayız: “ *...mezbûre Âmine nefsinı bana tezvîc ve akd-i nikâha Tuti karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ömer'i tevkîl...*”¹⁸⁰ Âmine nikâh işlemi de Mehmed bin Ömer'i vekil göstermiştir.

Kadınların mahkemede temsili konusunda sicilde geçen bir dava dikkate değerdir ve Rebiş bint-i Hacı Ahmed Hatununda bir Müslüman kadının vekilliğini gayrimüslim olan Ermeni Abranos Efendi'nin yapmıştır. Bu dava sicilde şu şekilde yer almaktadır: *...Rebiş bint-i Hacı Ahmed'in vekîl-i müseccel-i şer'îsi bulunan kazâ-i mezkûrun Kilise Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Abranos Efendi veled-i Bedros veled-i Ohannis...*¹⁸¹ Kadınları mahkemede temsil edenler genellikle kadınların aile fertleri içerisinde olabildiği gibi kendisine yakın hissettiği kişiler arasından da olabilmekteydi. Dolayısıyla gayrimüslimler arasında da vekillerin olması, Lice'deki gayrimüslimler ile Müslümanların iyi ilişkiler içerisinde olduklarının birer kanıtıdır. Dolayısıyla örnek davada da görüldüğü gibi Ermeni olan Abranos Efendi'nin bir Müslüman kadının vekilliğini yapması, Lice'de Müslümanlar ile gayrimüslimlerin arasındaki dayanışmayı gösteren en güzel örneklerden biridir.

Eşlerinin vefatı dolayısıyla kadınlara kalan mirasın devredilmesi hususunda da bazı anlaşmazlıkların çıktığı ve kadının bu hak talebinde bulunulmasında akrabalar

¹⁷⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:3, s.3.

¹⁷⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:152, s.103.

¹⁷⁹ Aydın, a.g.e., s.15,22.

¹⁸⁰L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:107, s.72.

¹⁸¹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:122, s.82.

arasında çıkan anlaşmazlıklar görülmektedir. Bu husus sicilimize şu şekilde konu olmuştur: “...târihden üç sene akdem merkûm Mustafa'nın biraderi Ahmed Diyarbakır'dan gelmiş idi merkûm Mustafa biraderi Ahmed'e hitâben biraderimiz müteveffâ Abdülvehhab'ın sagîr oğulları Hasan ve Resul ve sulbiye sagîre kızı Vahibe'nin dört bin guruş paraları medyunlardan ahz edip nezdindedir sagîrleri besleyelim iki bin guruş para bende kalıp iki bin guruş dahi sana teslim edeyim deyu huzûrumuzda merkûm Mustafa ikrâr ve i'tirâf eyledi ve merkûmun ikrârına dâir şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'îyye etdiklerinde evvelâ bâ-mestûre-i şer'îyye müzekkîn intihâb olunan Körtük Mahallesi'nin imâmı Salih bin Hacı İsmail ibn-i Hüseyin ve muhtârı Ahmed bin Abdullah Çavuş bin Hüseyin nâm kimesnelerden surren ve sâniyyen Molla Mahallesi ahâlisinden Abdüssamed bin Molla Osman ibn-i Mola Hüseyin nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde olmağın mücebince müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'nın zimmetinde vekîl-i merkûm Hamdi Efendi'nin müvekkilesi mezbûre Hafza'nın yedi yüz yetmiş sekiz guruş hisse-i irsiyyesi ile ve sagîr-i merkûm oğlu Hasan'ın üç bin iki yüz yirmi iki guruş haklarına ba'de'l-hükm müdde'â-aleyh-i merkûm Mustafa'ya tenbîh olunduğu...”¹⁸² Her ne kadar davalar kadınların lehine de sonuçlansa akrabalar arasında çıkan husumetlerin sonuçları itibariyle vahim olması muhtemeldir. Sicilde bu tür davalara sıkça rastlanmaktadır.

Osmanlı nikâh akdi uygulamalarına baktığımız zaman nikâhların kâdı tarafından kıyıldığını görmekteyiz. Kâdıya başvurmayanların nikâhlarına gelince bunların da kâdı kontrolünde kıyıldıklarını söyleyebiliriz. Mahkemede kâdı tarafından kıyılmayan nikâhlar genellikle bir din adamı, çoğu kere mahallenin imamı tarafından kıyılmaktadır. Ne var ki imamlar her istendiğinde hemen nikâh kıymazlar, taraflar buldukları yerin mahkemesinden nikâh için gerekli izni alıp o din adamına hitaben bir izin kâğıdı getirdiklerinde bu vazifeyi yerine getirirlerdi.¹⁸³ Nikâhın imam karşısında kıyıldığını gösteren sicilimizde birçok örnek vardır bunlardan birisinde durum şöyle ifade edilmektedir:...*Haşadere Mezra'ası'nın imâmı Şeyh Musa'nın nezdine varıp yüz guruş mehr-i mu'accel ve yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle şâhidûn-ı merkûmûn mahzarlarında merkûm Mehmed bin Ömer bi'l-vekâle*

¹⁸²L.Ş.S.,Numara 408, Hkm. No:113, s.76,77.

¹⁸³ Aydın,a.g.e.,s.89,90.

*müvekkilesi Âmine'yi bana inkâh ve tezvîc eylediğinde ben dahi tezevvüc ve kabûl ve duhûl edip...*¹⁸⁴.

Nikâh akdi için İslam hukukunda nikâhın bir hukukçu veya bir din adamının huzurunda kıyılma şartı yoktur. Ancak nikâh akdinin önemi ve toplum hayatında oynadığı rol dolayısıyla, oldukça erken dönemlerden itibaren bu akit gelişi güzel bir şekilde akdedilmemiş onun hukukî yönünü bilen ve önüne gelen evlilikte bunun gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol eden bir meslek adamının önünde yapılmasına önem verilmiştir. Bu kişi bazen bir kâdı veya naîbi bazen sadece bu işlere bakan bir nevi noter bazen de kâdı kontrolünde bir din adamı olmuştur.¹⁸⁵ Osmanlı Hukukuna gelince kâdıların vazifelerini tevcih eden beratlarında nikâh akidleri devamlı sayılmıştır.¹⁸⁶ Tanzimat'tan sonra devletin evlenme işlemlerindeki kontrolü artmakta ve devletin kontrolü dışında (kâdı izinsiz) nikâhlara cezai müeyyideler uygulandığı görülmektedir.¹⁸⁷ 1917 tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi Osmanlı aile hukukunda çok önemli değişiklikler oluşturmuştur: Buluşun en alt sınırından önce evlendirilmeme, akıl hastalarının sadece zaruret durumunda evlendirilmesi, nikâh lafızları, nikâhta tek evliliğin şart koşulabilmesi, zorla yapılan nikâh ile talakların geçersiz sayılması, sarhoşun talakı ve çeşitli sebeplerle kadının kazaî boşanma hakkı gibi hususlarda diğer mezheplerden istifade edilmiştir. Açıkça görülmektedir ki diğer mezheplerden istifade edilen noktalar çok önemli noktalardır ve o zamana kadar geçerli Hanefî aile hukukuna nispetle son derece köklü yenilikler getirmektedir.¹⁸⁸

3.1.2. Boşanma

Talak, lügatte boşanma, nikâhlı kadını bırakma anlamına gelmektedir. Boşanma eşler arasında sabit olan şer'î bağın kaldırılmasıdır.¹⁸⁹ İslamiyet boşanmayı hoş görmemekle beraber aile hayatı dayanılmaz hale gelmişse zarureten mubah kabul etmiştir. Şer'îyye sicillerinde talaklarla ilgili birçok kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların mahkeme defterlerine kaydedilme sebebi meydana gelmiş bir talakın ve buna bağlı neticelerin ilerde gerektiğinde kolaylıkla ispat edilmesi amacıyla.

¹⁸⁴ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:107, s.72.

¹⁸⁵ Aydın, a.g.e., s.85.

¹⁸⁶ Uzunçarşılı, a.g.e., s.85.; Ortaylı, "Osmanlı Kâdısının Taşra yönetimindeki Rolü Üzerine", *Amme İdaresi Dergisi*, c.IX, Sy.1, s.97.

¹⁸⁷ Aydın, a.g.e., s.140.

¹⁸⁸ Aydın, a.g.e., s.210.

¹⁸⁹ Develioğlu, a.g.e., s. 1028.

Tanzimat'tan sonra kabul edilen Sicill-i Nüfus Nizannameleri ve Sicill-i Nüfus Kanunuyla nikâhların sicil-i nüfus memurluğuna kaydına paralel olarak talakların da aynı memurluğa kaydına başlanmıştır.¹⁹⁰ Bu talak kayıtlarının çoğunda mihir ve iddet nafakası gibi boşanma ile vadesi gelen veya doğan borçların ne şekilde halledildiği, koca tarafından ödenip ödenmediği gibi hususlar belirtilmektedir.¹⁹¹

Nikâh davalarında olduğu gibi boşanma davalarında da kadın genellikle vekiller aracılığıyla temsil edilmektedir. Boşanma davalarıyla ilgili dikkat çeken hususlardan biri de, davalarda boşanma sebebinin belirtilmemiş olmasıdır. Sicilde boşanma ile ilgili şu davada görüleceği gibi:...*Rebîa Hâtun merkûm Ahmed'den beynûniyet-i kübrâ ile mutallaka olduğunu hükm-i şer'î lâhık olmağla mezbûre Rebîa Hâtun'ın iddeti münkaziyye oluncaya değin diğer ere ve zevc-i âhere varıncaya değin Ahmed'e nikâhı helâl olmayacağı merkûmun ikrârı mücebince hâlâ zimmetinde olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccelesinin mezbûre Rebîa Hâtun'a edâ ve teslîmine merkûm Ahmed'e tenbîh...*¹⁹² Boşanmanın sebebi açıklanmamış bunun yanı sıra kadının mehr-i mü'eccelesinin tespiti yapılarak ilgili kişiye verilmesi sağlanmıştır.

Sicildeki en ilginç boşanma davası ise Zeliha Hanım'ın eşinin kendisini talak-ı selase ile boşadığını, iki yüz kuruş mihr-i mü'eccelini ve nafaka-i iddetini kocasından talep etmesi üzerine eşi Hasan Bey'in Zeliha Hanım'ı boşadığını hatırlamadığını ve bu dönemde kendisinin mecnun olduğunu ifade etmiş ve bunu şahitleri ile ispatlamıştır. Mahkeme heyeti de Hasan Bey'in talak esnasında mecnun olduğuna kanaat getirerek boşanmanın gerçekleşmediğine hüküm vermektedir. Nitekim talakın gerçekleşebilmesi için gerekli şartlardan biri kocanın tam ehliyetli olmasıdır. Bir başka ifadeyle akıl hastasının boşanması geçerli değildir.¹⁹³ Bu hadise sicilde şu şekilde geçmektedir:...*mezbûre zevcem Zeliha'yı tatlik eylediğime der-hatır edemediğim gibi mecnûn olmaklığım herkesin ma'lûm ve müsellemdir dedikde ... hâzır bi'l-meclis Hasan bin Hacı Mehmed Kahya mecnûn olduğuna şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûm Hasan'ın cinnetine ba'de'l-hükm şer'an müdde'iyeye-i mezbûre Zeliha'nın*

¹⁹⁰ Aydın, a.g.e.,s.142.

¹⁹¹ Halit Ongan, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'iyeye Sicili*, TTK Basımevi, Ankara 1974, s.6.

¹⁹² L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:109, s.73

¹⁹³ Aydın, a.g.e.,s.37.

*talâkının adem-i vukû'una ...*¹⁹⁴ Bu davada ve hemen hemen tüm boşanma davalarında erkeğin akil, buluğ ve reşit olması dikkate alınmış yoksa dava neticesiz kalmıştır.

Yine ilginç olan bir diğer davada da Osman Efendi ile eşi Fatma Hanım'ın boşanma davasıdır. Osman Efendi eşinin kendisine ve hukuk-u zevciyata itaat etmediğini ifade eder Fatma Hanım ise Osman Bey'in kendisini talâkı selâsi ile tatlık ettiğini bundan dolayı da eşinin zimmetinde bulunan mihr-i müccelini almak ister. Fakat Osman Efendi, iddiaları reddedip Fatma Hanım'ı boşamadığını ifade etse de şahitlerin verdiği bilgi neticesinde mahkeme boşanmalarıyla ve Osman Efendi'nin Fatma Hanım'a iki yüz guruş mihr-i müccel ödemesiyle sonuçlanır.¹⁹⁵

Sicilimizde karşımıza çıkan en önemli davalardan biri de buluğa ermeden velisi bulunan amcası tarafından evlendirilen Fatma Hanım'ın buluğa ermesi sonrası eşinden ayrılma isteğidir. İslam Hukukunda buluğ muhayyerliği (Hiyarü'l –buluğ) olarak ifade edilen “velileri tarafından küçükken evlendirilen kadınların buluğa erince kâdıya müracaat ederek istemedikleri evliliklerini feshetme hakkıdır.”¹⁹⁶ Sicilimize durum şu şekilde kaydedilmiştir: *...müdde'iyye-i mezbûre Fatma hîn-i bülûğunda ve ba'de ihtiyâri'l-firkat kavlen ve fi'ilen akd-i mezkûru mümeyyize olmadığına gibbe't-tahlîfi's-şer'î mûcibiyle müdde'iyye-i mezbûre Fatma'nın nikâhının feshiyle zevci merkûm Ali ile beynlerini tefrikine bi't-taleb hükm olundu ba'de'l-yevm denildiği kimesneye nefsinı tezevvüce müdde'iyye-i mezbûre Fatma'ya izin verilmeğın...*¹⁹⁷ Mahkeme kararıyla Fatma Hanım ile Ali Bey arasındaki nikâh akdi Fatma Hanım'ın buluğa ermediği gerekçe gösterilerek, Fatma Hanım'ın isteği doğrultusunda feshedilmiştir.

İslam Hukuku esas itibariyle boşama hakkını kocaya vermiştir. Bununla birlikte kadının da bazı durumlarda boşanma hakkı bulunmaktadır. Kadın istemediği evlilikte iki şekilde kurtulma imkânına sahiptir. Ya kadın bir mal genellikle mehir alacağı karşılığında kocasını kendisini boşamaya ikna eder (muâhala'a), veya belirli durumlarda mahkemeye müracaatla kaza-i boşanma (tefrik) talebinde bulunur. Birincisinde eşin rızası aranmakla birlikte tefrikte eşin rızası aranmaz. Ayrıca kadın

¹⁹⁴L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:151, s.103.

¹⁹⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:152, s.103.

¹⁹⁶Aydın, a.g.e.,s.26,27.

¹⁹⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:155, s.106.

evlenirken boşama yetkisinin kendisinde de olacağı şartını ileri sürmüş, eşi de bunu kabul etmişse kadın dilediği zaman boşanma hakkına sahiptir. Netice olarak diğer mezhepler de göz önüne alındığında kadının madden ve manen evlilikten zarar gördüğü birçok durumda boşanma hakkına sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.¹⁹⁸ Bu noktada sicilimizde güzel bir örnek bulunmaktadır ve Pakize Hatun mahkemeye başvurarak iki seneden beri eşi ile aralarında geçimsizliğin olduğunu ifade etmekte iki yüz elli kuruş nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâ talep ederek eşiyle boşanmak istemekte mahkeme de anlaşmalı bir şekilde boşanma ile sonuçlanmaktadır:...zevc-i dâhilim iken iki seneden beri beynimizde vâki' olan nefret ve adem-i hüsn-i mübâşeret-i zevciyyetden dolayı mârrü'z-zikr iki yüz elli guruşla nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâm üzerine olmak üzere hul'a tâlibin dedikde zevc-i merkûm Musa bin Yusuf ber-vech-i muharrer iki yüz elli guruşla nafaka-i iddet [ve me'ûnet-i] süknâ üzere mezbûre hul' edip ve tarafeynden kabûl birle yek-diğerini hukûk-ı zevciyyete müte'allik de'âvîden ibrâ ve iskât eyledikleri mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu...¹⁹⁹

Muhâla'a kadının mihir alacağından ve iddet nafakasından vazgeçme karşılığında kocasının kendisini boşamaya razı etmesidir ve Osmanlı Hukuk tarihi boyunca kullanılmış bir boşanma şeklidir. Talak yetkisinin kocada olmasına mukabil kadın da muhâla'a yoluyla istemediği bir evlilikten kurtulma imkânına sahip olmuştur.²⁰⁰ Sicilimizde kayıtlı olan dava her ne kadar boşanma ile sonuçlanmasa da muhâla'a uygulamasını göstermesi açısından önemlidir:...nâm kimesneler mahzarlarında beni muhâla'a eylemek üzere merkûm Reşid babası Ahmed'i tevkîl ederek merkûm Ahmed dahi vekâleti hasebiyle iki aded lira-yı Osmanî ile bir re's inek bedel-i hul'u kabûl ile merkûm Ahmed beni muhâla'a eyledi ve ben dahi hul'-i mezkûru meclis-i hul'de kabûl eyledim...²⁰¹

Ayrıca bu gibi davalarda karşılaştığımız bir durum da muhâla'a yoluyla boşanma sonrası eşlerin tekrar birbirine dönebilmesi yani evliliklerini devam ettirebilmesidir. Nitekim muhâla'a bir bain talak (Kocaya boşadığı eşine yeni bir nikâhla dönme imkânı veren boşama şeklidir. Yalnız evliliğin olabilmesi için üçüncü boşanmanın olmaması gerekmektedir.) kabul edilir ve bununla bir talak hakkı

¹⁹⁸ Aydın, a.g.e.,s.42.

¹⁹⁹ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:55, s.42.

²⁰⁰ Aydın, a.g.e.,s.114,115.

²⁰¹ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:156, s.107.

kullanılmış olur.²⁰² Sicilin aşağıdaki kısmında görüldüğü gibi taraflar arası yeni bir mihir belirlenerek yeni bir nikâh akdi oluşturulmuştur:... *Fato muhâli'i bulunan Reşid'e hüsn-i rızâsıyla nefsinı tezevvue tâlibe bulunmuş olduğundan beş yüz guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle yeniden akd-i nikâhları ba 'de'l-icrâ ve'l-kabûl mezbûre Fato merkûm Reşid'in zevce-i menkûhası olduğunu ba 'de't-tenbîh i 'lâm olundu...*²⁰³

Sicilimizde karşımıza çıkan davalardan bazıları da erkeğin eşini hilâf-ı şer-i şerîf tekdîr ve rencîde etmesi ve bunun mahkeme kayıtlarına geçmesidir ki mahkeme kadının isteği doğrultusunda eşinin bu davranışları bir daha yapmayacağını taahhüt etmesi ve kefil göstermesi ile sonuçlanmıştır. Bu dava da sicilimize şu şekilde kaydedilmiştir:...*kefil-i merkûm Şeyh Abdurrahman dahi zevc-i merkûm Hüseyin zevcesi bulunan Fatma'ya kudreti mertebesi infâk ve iksâ ve hilâf-ı şer'-i şerîf tekdîr ve rencîde eylememek üzere ta 'ahhüd etmeğin mûcibiyle...*²⁰⁴

3.1.3. Nişanlanma

Nişanlanma tarafların birbiriyle evlenmek hususunda anlaşmalarıyla gerçekleşir. Nişanlanma anında genellikle mihir de tespit edilir fakat akit yapılmaz. Nişanlılık İslam Hukukunda taraflara evlenme mecburiyeti yüklemeyiz, taraflar her an nişanı bozabilirler. İsteği dışında nişanı bozulan kimse mahkemeye başvurarak karşı tarafı evlenmeye zorlayamayacağı gibi sırf bu sebeple tazminat da isteyemez. Bu durumda hediyeler ve mihre karşılık verilenler mevcutsa aynen, kullanılmışsa bedel olarak iade edilir. Hediyelerde hibe hükümleri uygulanır.²⁰⁵ Yukarıdaki izahat çerçevesinde nişanlanma ve başlık konusu sicilimizde şöyle geçmektedir:...*da 'vâ ve takrîr-i kelâm edip târih-i vesîkadan bir mâh mukaddem silâh altında vefât eden li-ebeveyn er karındaşım Yusuf'un hâl-i hayâtında işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa'dan kerîmesi Âmine'yi nişanlayıp dokuz yüz elli guruş para ile iki aded Gâzi ve ayrıca dahi dört yüz guruş para ve bir ölçek bulgur ve iki buçuk ölçek hinta ve yarım ölçek yarma ve yarım ölçek mercimek ve bir batman pambuk ve otuz batman şıra ve altı batman soğan ve bir çift yemenî ve bir çift kundura ve on arşın fanolin? merkûm Mustafa'ya teslim edip ve hatta merkûm Mustafa mahzar-ı şühûdda ikrâr etmişdir ki*

²⁰² Aydın, a.g.e.,s.40,42.

²⁰³ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:156, s.107.

²⁰⁴ L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:179, s.123.

²⁰⁵ Aydın, a.g.e.,s.14.

*merkûm ve biraderi Yusuf taraflarından başlık nâmıyla bana verilen eşyâ ve nûkûd üç bin guruşa bâliğ ve resîde olmuşdur eşyâ-yı muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynen müstehlek ise bedelen bana vermek üzere kibel-i şer‘den merkûm Mustafa'ya tenbîh olunması murâdımdır dedikde...*²⁰⁶

3.1.4. Nafaka

Nafaka başkasının yaşamasını temin için kişinin yüklendiği masraflardır. Nafaka giyecek, yiyecek ve barınacak yer manasında kullanılır.²⁰⁷ Kocanın eşi için yüklendiği masraflar nafaka olduğu gibi çeşitli nafaka çeşitleri ve bunları üstlenen kişiler ve üstlenme biçimleri de farklılık arz etmektedir. Kocanın nafaka borcuyla mükellef olması için zengin olması gerekmediği gibi kadının fakir olması da gerekmez. Kocanın nafaka borcuyla mükellef olabilmesi için sahîh bir nikâh akdinin yanında kadının fiilen evliliğe hazır bir durumda olması gerekmektedir.²⁰⁸ Nafakanın normal olarak temini kocanın evinin ihtiyaçlarını gidermesi şeklindedir. Koca bu vazifeyi yerine getirmezse kadın mahkemeye başvurup nafaka takdir ettirebilir. Kocanın bu vazifeyi yerine getirmemesi kasten evini ihmal etmesi şeklinde olabileceği gibi nafaka bırakmadan yolculuğa çıkması veya gaip olması şeklinde de olmaktadır.²⁰⁹ Eşin gaip olması ile ilgili nafaka talebi sicilimizde şöyle geçmektedir: “...Medîne bint-i Mehmed nâm hâtun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer ‘iyyesine mahsûs odada ma ‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr ani'l-merâm edip zevcim karye-i mezkûr ahâlîsinden Ahmed bin Hasan bin Mehmed nâm kimesne beni bilâ-nafaka ve lâ-münfik terk edip diyâr-ı âhere gittikten sonra cins-i nafakadan bir nesne dahi bana irsâl etmeyip nafakaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olmamla zevcim gâib-i merkûm Ahmed üzerine kibel-i şer‘den mikdâr-ı kifâye meblağ farz u takdîr olunmak matlûbumdur dedikde mezbûre Medîne Hâtun'un takrîr-i meşrûhu vâkı‘a mutâbık ve zikri ati meblağ kadr-i ma‘rûf olduğu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbârlarıyla lede's-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın hâkim-i muvakkı‘-ı sadr-ı kitâb efendi dahi mezbûre Medîne Hâtun'u ba‘de't-tahlîfi's-î zevci gâib-i mezbûr Ahmed üzerine işbu târih-i hüccetden yevmiyye kırk para farz u takdîr

²⁰⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:166, s.112.

²⁰⁷ Aydın,a.g.e.,s.32.

²⁰⁸ Cin /Akgündüz, *Türk-İslam Hukuk Tarihi*, İstanbul 1990, II/98.

²⁰⁹ Aydın,a.g.e.,s.33.; Ongan,*Ankara'nın İki Numaralı Şer'ie Sicili*, s.21.

buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevci gâib-i merkûm Ahmed üzerine rücû'a..."²¹⁰

Taraflar arasında nikâh akdinin varlık kazanması ve evliliğin hukuken sona ermesi halinde ailenin ekonomik fonksiyonu açısından nafaka önemli bir yer tutar. Evlilik nafakası hükümleri aile birliğinin devamlılığı içerisinde uygulandığı gibi, evliliğin sona ermesi sonucu kadının beklemesi gereken ve iddet müddeti diye isimlendirdiğimiz süre içerisinde de uygulanmaktaydı. Sicilimizde bolca nafaka konusunda örnek bulunmaktadır: *...işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Ömer'in zevce-i medhûlün-bihâsı olduğum hâlde beni muktezâ-yı şer'-i şerîf mücebince infâk ve iksâ etmeyip hilâf-ı meşrû' bana eziyet ve cefâ vermekde ve beni bi-gayrı hakkın darb etmekde olup biraderimin hânesinde ta'ayyüş etmekde olduğum cihetle ber-nehc-i şer'-i şerîf beni infâk ve iksâ ve bir mesken-i şer'î tedârük etmek murâdımdır deyu da 'vâ etdikde lede's-suâl merkûm Ömer cevâbında mezbûrenin kelimât-ı meşrûhasını külliyyen inkâr ve mesken-i şer'î ve infâk ve iksâ tedârük etmekde acz göstermekde olup ber-minvâl-i muharrer mezbûre Zeyneb için nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine kibel-i şer'den zevc-i mezbûr Ömer üzerine işbu târih-i i'lâmdan i'tibâren yevmiyye ikişer guruş farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevc-i merkûm Ömer üzerine rücû'a...*"²¹¹ Zeynep Hatun'un talep ettiği nafaka eşi Ömer'in karşılaması şartıyla mahkemece hükme bağlanmaktadır.

Evlilik nafakası, sahîh nikâh akdiyle başlar. Evlilik nafakasının son bulması ise bazen boşanma ile bazen taraflardan birinin ölümüyle, bazen de iddetin bitimiyle olmaktadır. Kadının iddeti içinde lazım gelen nafaka olan iddet nafakası²¹² boşanma olayının hukukî bir sonucudur. Kocası ölen, boşanan veya evliliği feshedilmiş kadın, bu evlilikle ilgisinin tamamen kesilmesi ve başkasıyla evlenecek hale gelebilmesi için beklemesi gereken müddete iddet denir.²¹³ İddeti bitmeden evlenen kadınların bu evlilikleri feshedileceğinden bu sürenin bittiğini mahkemeye tescil ettirme ve

²¹⁰L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:69, s.51.

²¹¹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:44, s.33.

²¹² Develioğlu, a.g.e., s.795.

²¹³ Hayrettin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku I-*, İz Yayıncılık, III. Baskı, İstanbul 2003, s.382.

böylece iddeti içerisinde evlendiği yönündeki muhtemel iddiaları engelleme ihtiyacı duymuşlardır.²¹⁴

Boşanmadan dolayı iddet beklemekte olan kadın nafaka konusunda hak sahibi olur. Asıl olan boşanma işleminin koca tarafından talep edilmesidir. Bunun yanı sıra boşanma kadın tarafından haklı bir sebeple talep edilmişse yine kadına nafaka verilmektedir. Kadının sebebiyet verdiği ayrılıklar, günah sebebiyle meydana gelmişse kadına nafaka verilmez. Sicilimizde nafaka-i iddet ile ilgili davalardan bir örnek: *...Mehmed zevci medhûlün-bihâm hüsn-i imtizâcımız olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûdun-aleyh olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccel hakkım ile nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâm kendi üzerime merkûm Mehmed'in firâşından hâsıl ve benden mütevellid sagîr oğlum Mehmed Şerîf ve sagîre kızım Fatma'nın hakk-ı hızâneleri sâkit olmamak [şartıyla] zevcim merkûm Mehmed...*²¹⁵

Bunun yanı sıra kadın naşize (Kocasının izni olmaksızın evinden kaçan ve kendisini beyinden haksız yere men eden kadın) durumunda ise kadına iddet nafakası verilmez.²¹⁶ Bu durum sicilimizde şöyle geçmektedir: *...Sultân cevâbında zevcim merkûm Âdem bana yaramaz nefsimi kendisine teslim etmem deyu hukûk-ı zevciyyete itâat ve inkiyâd etmediğinden nâşî şer'an na-mizâc olup nafaka ve kisve ve sâir hukûk-ı zevciyyete müte'allika olan âmme-i de'âvîden zevci merkûm Âdem berî olduğunu hükmi şer'î lâhık olmağla mezbûre Sultân'a tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu...*²¹⁷

Evlilikten doğan nafaka borcu dışında kişinin kendi malından kendi ihtiyaçlarını karşılamaması durumunda yakından uzağa doğru akrabalar birbirlerine karşı nafaka mükellefiyeti altına alınmışlardır. Bu nafaka türü üç ana gruba ayrılmaktadır: Fûru nafakası, usul nafakası ve hısımlık nafakasıdır.²¹⁸ Sicilimizde bu tür nafakalar çokça geçmektedir: *...sagîr-i mezbûr için babası merkûm Ali üzerine işbu târih-i hüccetden yevmiyye ellîşer para farz u takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer merkûm Ali üzerine rüçû'a...*²¹⁹

²¹⁴Ongan, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'îye Sicili*, s.88.

²¹⁵L.Ş.S., *Numara 408*, Hkm. No:18, s.16.

²¹⁶Aydın, a.g.e., s.206.; Öztürk, a.g.e., s.232.

²¹⁷L.Ş.S., *Numara 408*, Hkm. No:91, s.63.

²¹⁸ Öztürk, a.g.e., s.232.

²¹⁹L.Ş.S., *Numara 408*, Hkm. No:108, s.73.

anlaşılmak üzere çocuğun nafakasının babasından karşılanmasına hükmedilmektedir. Ayrıca çocuğun babasının vefatı dolayısıyla yakın akrabalarından nafaka sağlanması ise: *...iki mâhlik sulbiye sagîre kızı Emine'nin asl-ı mâlî olmayıp ve pederi müteveffâ Mehmed Ali'nin terekesinden bir nesnesi bulunmadığı muhtâc olmağla rızâ ve kisve ve hızâne ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için sagîre-i mezbûrenin velîsi ve ceddi bulunan işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Hacı Bekir üzerine kâbel-i şer'den kâdr-i kifâye rıdâ ve hızâne ve kisve ve sâire farz u takdîr olunmak matlûbumdur dedikde mezbûrenin takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve zikr-i âtî meblağ kâdr-i ma'rûf olduğu sikât-ı sahîhatü'l-kelimât ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mukarrer olmağın hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûre Emine'nin rıdâ ve hızâne ve levâzım-ı zarûriyyesi için merkûm velîsi Hacı Bekir'in üzerine işbu târih-i hüccetden yevmî kırk para farz u takdîr edip...*²²⁰ görüldüğü gibi küçük çocuğun babasının olmaması ve herhangi bir malının olmamasından dolayı dedesi Hacı Bekir'in nafakasını karşılaması yönünde mahkemece karar verilmiştir.

Sicilimizdeki önemli davalardan biri de Âmine hanımın fakir ve güçsüz olduğundan dolayı kardeşlerinden nafaka isteğidir ki dava şu şekilde geçmektedir: *...mezbûre Âmine Hâtun'un takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve zikri âtî meblağ kâdr-i ma'rûf olduğu sikâtın ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mukarrer olmağla mezbûre Âmine Hâtun Lice Kasabası'nda ikâmet eylemek şartıyla hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi tarafeyn rızâlarıyla mezbûre Âmine Hâtun'un nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için er karındaşları merkûmûn Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler üzerlerine işbu târih-i kitâbdan beher yevm her birleri üzerlerine yirmişer para râyic akçe farz u takdîr edip meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru harc u sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-i zaferde er karındaşları Hacı Said ve Arif ve Abdurrahman efendiler üzerlerine rücû'a...*²²¹ Kadınların fakirlikleri dolayısıyla nafakalarının karşılamalarında kardeşleri de mesul tutulabilmektedir.

²²⁰L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:167, s.113.

²²¹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:178, s.122.

3.1.5. Vesâyet

Vesâyet bir yetim veya akılca zayıf ve hasta olan bir kimsenin malının idare edilmesidir. Ölen kişinin malını ve çocuklarının bakımını üstelenen kişiye ise vâsi denir.²²² Ölen kişinin mirasçısı veya mirasçıları ölenden kalan malları tasarruf ehliyetine sahip olmazlarsa yani küçük yaşta iseler, çocukların haklarının korunması için terekenin kâdı tarafından taksimi yapılır, vâsi belirlenir ve deftere kaydedilirdi.²²³ Vâsi denetiminde çocuğun nafakasının temini, çocuğun rüşd ve bulûğ çağına ulaşınca kadar devam etmektedir. Çocuğun bu yaşa gelinceye kadar sahip olduğu servetinin muhafazası, işletilmesi, kendisinin talim ve terbiyesi, nafakasının sağlanması, mahkemece tayin edilen vâsi aracılığıyla yapılmaktadır.²²⁴ Defterimizde vâsilikle ilgili olan davalara sıkça rastlanmaktadır. Sicilde vâsiler genellikle akrabalarından tayin edilmektedir. Davalarda vâsilik genellikle anne, dede ve amcaya verilmekte olduğu görülür. Vâsiler genelde ölen kişilerin terekelerinin taksimi yapılırken belirlenmekte ya da ayrı bir dava konusu olarak vâsiler belirlenmektedir. Sicilde geçen şu davada: *...sulbiye sagîre kızı Medîne'nin babası müteveffâ-yı merkûm Hüseyin'den ber-mûceb-i defter-i kassâm sagîre-i mezbûreye müntakil iki yüz yetmiş üç guruş yirmi para hıfz ve tesviye-i umûruna bir vasî nasb u ta'yîn lâzım ve mühim olmağın emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyete kâdir idüğü zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan sagîre-i mezbûrenin amucası Mehmed Emin nâm kimesne hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i reşîd [rüşd] ve sedâdına değin mâlını hıfz ve tesviye-i umûruna merkûm Memed Emin'i vasî nasb u ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâ yenbeğî edâya...*²²⁵ görüldüğü gibi vâsi mahkeme heyeti tarafından ve mahallenin sakinleri huzurunda ve kişinin güvenilir olduğu kıstas alınarak tayin edilmiş ve vâsilik amcaya verilmiştir.

Müslümanlar için vâsi belirlerken tercih edilen yol ve yöntem ne ise aynı durum gayrimüslimler için de aynı şekilde uygulanmıştır ve yine vâsi olarak

²²² Develioğlu, a.g.e., s.1138.

²²³ İnalçık, "XV. Asır Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi Kaynakları", *J.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, c.XV, Sy.1-4, s.52.; Öztürk, a.g.e., s.16.

²²⁴ Öztürk, a.g.e., s.233.

²²⁵ *L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:27, s.23.*

belirlenen kişinin güvenilirliği en önemli kıstas olarak alınmıştır: ... *teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem vefât [eden] Agob veled-i Kalos veled-i Kalo'nun verâseti sulbî sagîr oğulları Karabet ve Kaspar'a münhasıra olduğu bi'l-ihbâr lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra .... kibel-i şer'den bir vasînin nasb u ta'yîni ehem ve elzem bulunmuş olduğundan emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesine gelmeğe kâdir idüğü karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Rahib Sem'ân Efendi bin Yosef bin Yakos ve Hızırşah bin Kermo bin Şem'ûn nâm kimesnelerin ihbârlarıyla mütehakkık olan karye-i mezkûre mütemekkinlerinden Maksî Bedros veled-i Haso veled-i Bedros nâm kimesneler ...*²²⁶

Sicilde dikkatimizi çeken önemli bir husus da vâsilerin kendilerine teslim edilen taşınmaz malların vâsi oldukları kişi adına satımı, kiraya verme gibi işlerde mahkemelere başvurmaları ve daha sonra mahkemeden gerekli onayı aldıktan sonra ifade edilen işlemleri gerçekleştirebilmeleridir: ... *sagîrân-ı mezbûrân haklarında min külli'l-vücûh enfa' ve evlâ olduğuna şâhidiz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde evvelâ bâ-[varaka-i] mestûre-i şer'iyye müzekkî intihâb olunan karye-i mezkûreden Keşiş Artin bin Melkon ibn-i Bedros ve Attâr Abraham bin Avakim ibn-i Abraham nâm kimesnelerden sîrren ve sâniyyen karye-i mezkûre mütemekkinlerinden ve teba'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Manuk veled-i Azad veled-i Abram nâm kimesnelerden alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde olmağın mûcibiyle menzil-i mahdûd-ı mezkûru semen-i misliyle tâlibine bey' olunmak üzere vasî-i merkûm Maksî Bedros'a izin vermeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu...*²²⁷ Aynı durumun sicilde 20 hüküm numaralı²²⁸ kayıtlı mahkeme kararında Müslümanlar için de geçerli olduğu görülmektedir.

Vâsiler aracılığıyla mahkemeye başvurulup vesayeti altında bulunan küçük çocukların nafakaları ve elbise ihtiyaçları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanması için çeşitli kararların alındığı görülmektedir: ... *Mehmed bin Molla Ömer'in sulbî sagîr oğlu Mehmed Ali ve sulbiye sagîre kızı Fatma nâm sagîrlerin li-ebeveyn amucaları*

²²⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:9, s.8.

²²⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:16, s.13.

²²⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:20, s.17.

olup tesviye-i umûrlarına kibel-i şer‘den mansûb vasîleri olan işbu bâ‘isü'l-kitâb Mustafa bin Mehmed bin merkûm Molla Ömer meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr ani'l-merâm edip sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmağın babaları müteveffâ-yı merkûmdan müntakil mâl-ı mevrûslarından nafaka ve kisve-bahâ ve sâir havâyc-i zarûreyyileri için kibel-i şer‘den kadr-i kifâye meblağ farz u takir olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte hâkim-i muvakkı‘-ı sadr-ı kitâb efendi dahi sagîrân-ı mezbûrân için mâl-ı mevrûslarından her birine târih-i kitâbdan yevmî altmışar para cem‘an üç guruş farz ve takdîr edip meblağeyn-i mevrûzeyn-i mezkûreyn sagîrân-ı mezbûrâna harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer mâl-ı mevrûslarına rücû‘a vasî-i merkûm Mustafa'ya izin vermeğın

...²²⁹

3.1.6. Verâset

Verâsetin lugat anlamı: vârislik, mirasta hak sahibi olma anlamına gelmektedir. Ölen kişinin, mal ve haklarının vârislere kalmasına verâset denir.²³⁰ Mirasçı olmanın şartı ölen kişinin yakınlık derecesidir. Kâdıların görevlerinden biri de vefat eden kişilerin gerekli hallerde bıraktıkları mal varlıklarına el koyup şer‘i hüküm ve kaideler çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmektir. Kâdılar, vefat eden kişinin taşınır mallarını, ev, bağ, değirmen, dükkân, arsa, çiftlik vb. taşınmazlarını, nakit parasını, alacaklarını, ticari mallarını, küçük ve büyük baş hayvanlarını, ev eşyası, giyecek, mutfak eşyası vb. deftere tek tek kaydederek tespit edilen fiyatlarını da altına yazarlardı. Bütün servet birimlerini tespit ettikten sonra varsa borç ve vâsiyeti, eşine vermekle yükümlü olduğu mihri, ölenin teçhiz-tekfin masraflarını, yapılan hizmete karşılık alınacak kesintileri toplam servetten çıkardıktan sonra kalanı mirasçılar arasında paylaştırdı.²³¹

Bu durum sicilimize şu şekilde kaydolmuştur:...

Guruş Para

4125

0065

4060

Techîz ve tekfîn

²²⁹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:37, s.29.

²³⁰Develioğlu, a.g.e., s. 1147.

²³¹Öztürk,a.g.e.,s.11,12.

1000 Müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Fatma Hânım'ın mehr-i mü'eccel-i müsbetesi

3060

1194

Müteveffâ-yı merkûmun düyûn-ı müsbetesi

1866

0050

Dellâliyye ve eşyânın ücret-i nakliyyesi

1816

0605

Müteveffânın sülûs vâsiyyeti

1211

0068 30 Resm-i kısmet 30 guruş 10 para, kaydiyye 3 guruş 20 para, def'a dellâliyye 24 guruş, pul ma varak 11 guruş.

1142 10

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1142 guruş 10 para...²³²Görüldüğü gibi tereke ayrıntılı bir şekilde belirlenerek yukarıda izah edildiği gibi taksim edilmiştir.

Şer'iyeye Sicilleri sayesinde miras sözleşmeleri, devletin mirasçılığı, tereke taksimleri hakkında bilgi edinmekteyiz. Böylece muhtelif devirlerde ailelerin refah seviyesini, kullandıkları eşyaları ve kişilerin kullandıkları eşyaları öğrenmek mümkündür.²³³

Sicilimizde karşılaştığımız bir miras davasında zamanaşımının olduğu görülmektedir. On veya on beş sene terk olunmuş bir davanın dinlenmesinden kâdılar men olunmuşlardır. Mesela on beş sene evvel ödünç olarak verdiğim on beş altını isterim diye dava açılır ve davalı iddiayı inkâr ederse kâdı davacıya (Bu davayı dinleyemem) diyerek davasını reddetmelidir. Yoksa bu konuda davalının (dava zamanaşımına girmiştir) demesini beklemez. Aksi takdirde vereceği hüküm geçersiz olur.²³⁴ Zamanaşımına örnek kayıt sicilimizde şu şekilde geçmektedir: ...gıbbe's-suâl merkûm Kasım cevâbında müteveffâ-yı merkûm pederimizin külliyenmal ve bir nesnesi olmayıp mutasarrıf olduğum akârât ve menkûlât ve eşyâ-i sâire mâl ve mülküm olup ve yirmi seneden beri kız karındaşım Zeyneb ile karye-i mezbûrede iken şimdiye kadar bir gûnâ da'vâ etmediği def'iyile tarafeyn yek-diğerini müddet-i

²³²L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:3, s.3.

²³³Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, I/14.

²³⁴Bayındır, a.g.e.,s.98.

*mezkûrede tasdîk eylediklerinden şer'an on beş sene bilâ-özr terk olunan mîrâs da 'vâsı mesmû'a olmayıp müdde'iyeye-i mezbûre Zeyneb bî-vech men' olmağın...*²³⁵

Osmanlı Hukukunda varisi bulunmayan zimmîlerin ya da sonradan Müslüman olanların, Müslüman varisleri yoksa terekeleri tespit edildikten sonra geriye kalan mirası beytülmalâ kalmaktaydı.²³⁶ Sicilimizde karşılaştığımız davada kâdî şu şekilde karar vermektedir:...*müteveffâ-yı merkûm Ohan'ın İslâmiyetine ve müdde'î-i merkûm Mıgırdıç şer'an vârisi olmadığına ve müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hâzırda müslim ve Müslimeden ma'rûf ve ma'rûfe vârisi bulunmadığına hükm olmağın mücebince muhallelâtı beytü'l-mâle âid bulunmuş olmağla müdde'î-i merkûm Mıgırdıç bî-vech-i şer'î mûmâ-ileyh Ömer Efendi'nin mu'ârazasından men' ...*²³⁷

Tereklerden mirasın taksimi dışında, mirasa konu olan mal ve eşyaların incelenmesi de sosyal hayat açısından önemli kayıtlardır. Terekelerden çıkan eşyalar dönemin sosyal ve ekonomik yapısını göstermektedir. Her yörenin kendisine has bazı folklorik giyim-kuşam tarzı ve anlayışı vardır. Deftere konu olan tereke davalarından tespit edilen eşyalar, Lice'nin XIX. yüzyıl sonlarına doğru olan sosyo-ekonomik yapısını kısmen de olsa ortaya koymaktadır. Terekelerden tespit edilen eşyalar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

---

²³⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:103, s.70.

²³⁶Öztürk,a.g.e.,s.87.

²³⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:46, s.35.

Tablolarda parantez içerisinde verilen bilgiler Türk Dil Kurumu Komisyonu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlükten alınmıştır.*

Tablo 1. Terekelerden Tespit Edilen Ev Eşyaları.

Kadife yastık	Döşek
Palas (Keçi kılından yapılmış bir çeşit kilim)	Kilim
Sedir takımı	Pencere perdesi
Battaniye	Küresi
Tüfenk	Levha (Bir yere asılmak için yazılmış yazı, sahife)
Çuval	Seccâde
Perâkende bakır	Hurdavât-ı menzil
Harar (Çoğu kıldan dokunmuş, büyük çuval)	Telis (Bitkisel tellerden yapılmış, kaba örgülü büyük çuval)
Def'a bakır?	Kebelik
Kazma	Kantar
Perâkende kitâb	Yastık
Halı	Silah
Cecim (İnce dokunmuş nakışlı kilim)	Dehre (Bir çeşit balta, et satırı, nacak.)
Perde	Şa'ir ?
Sâ'at	Kavak dehresi
Nargile	Hançer
İbrik	Soba
Mahlût?	Gaz sandığı
Maşrafa	Gaz yağı
Pambuk çıkını	Sandık
Hasır	Sabun
Yorgan	Marpuç
Kadife yastık yüzü	Kılıç
Ceviz sandık	Çamaşır kazganı
Sedir örtüsü	Koltuk
Yastık çarşebi	Avize
Tüfenk kabı	Şakka kilim ?
Badem ağacı	Çift edevâti
İp	Tüfenk ma'a dol (Sığır derisinden yapılmış torba)
Kanape	Kama
Şilte (Üstünde oturulan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek)	Sandık
Atık palas	Bâğ
Kandil	Çiğid (Pamuk tohumu)
Hasır	

* Komisyon, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2012.

Tabloda da görüldüğü gibi halıdan kandile, sabundan saatte kadar birçok ev eşyası tespit edilmiştir. Bu eşyalar arasından en dikkat çekici olan avizedir. Avizenin hangi amaçla kullanıldığı tespit edilememekle birlikte bir süs eşyası olarak kullanılabilmesi muhtemeldir. Dikkat çekici olan bir diğer husus da çok sayıda halı kilim çeşitlerinin olmasıdır. Özellikle bunlar büyük ve küçük boylarda olduğu ve palas, harar, cecimlerin keçi kılı veya yünden yapıldığı düşünüldüğünde ayrıca terekelerin taksiminin büyük bir kısmında küçükbaş hayvanlardan bahsedilmekte ve sicile konu olan birçok davada da yine bu hayvanların alım-satım vb. anlaşmazlıklarını içermektedir. Tüm bunlar toplu olarak değerlendirildiğinde bölgede çok büyük oranda küçükbaş hayvancılığın yapıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca yünden minder ve şiltelerde sıkça geçen ev eşyaları arasındadır. Minder ve yastıkların küçük-büyük boyda oldukları da geçmektedir. Dönemin kumaş türlerinde basmanın sık kullanıldığı da görülmektedir.

Cevizden sandıkların terekelerde ifade edilmesi ve sicilde kayıtlı bulunan bir vekâlet davasında ceviz tarlasından bahsedilmesi: *...Belülak nâm mevki'inde bir taraftı tarîk-i âmm ve tarafeyn dere ve bir taraftı Molla Ahmed bin Hacı Salih'in tarlasıyla mahdûd ve müntehî bir kıt'a ceviz tarlama müdâhale eden...*²³⁸ Lice'de ceviz ağaçlarının bulunduğuna işaret etmektedir. Ayrıca terekelerin bir kısmında kavaklık alanlardan bahsetmesi: *...kavaklık, bir kıt'a kavaklık...*²³⁹, *...sekiz yüz guruş değerinde bir kıt'a kavaklık dahlesinin nısfına yirmi seneden beri mûrisim müteveffiyân-ı merkûmân Hacı Kasım ve Hacı Mustafa'nın taht-ı tasarrufunda olup...*²⁴⁰ kavak ağaçlarının tarımsal ve ticari bir ürün olarak bol miktarda bulunduğu ve terekelerde bu alanların taksiminin yapıldığı anlaşılmaktadır. Terekelerden tespit edilen eşyalar dönemin yaşam biçimi hakkında önemli bilgiler vermektedir. Yine birçok tereke taksiminde tabanca, hançer ve kama da görülmektedir.

Terekelerden dönemin giyim-kuşamının tespiti de mümkündür. Tespit edilen kıyafetlerden pantor, potin, kuşak, sako, yelek, çizme, kemer gibi birçok kıyafet ismi geçmektedir. Bunlardan bu yörede bu malzemelerin yapıldığı ya da çevre

²³⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:68, s.51.

²³⁹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:174, s.118.

²⁴⁰L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:111, s.73.

bölgelerden getirildiği dolayısıyla ticari ilişkilerin olduğu sonucuna da varılabilir. Tespit edilen giyim-kuşama dair eşyalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Terekelerden Tespit Edilen Giyim-Kuşama Dair Eşyalar

Beyâz elbise	Potin
Pantor	Kuşak
Sako (Paltoya benzer bir tür üstlük)	Kemer
Heğbe	1 Kat'elbise
Yelek	Şam hırka
Çizme	Şal
İplik	Aba
Hurc	Keçe
Yunak?	İçlik
Revgan (Parlak deri)	Keçe

Yine terekelerden tespit edilen önemli eşyalardan biri de mutfak eşyalarıdır. Kullanılan eşyalar dönemin refah düzeyini göstermesi açısından önem arz etmektedir. Terekelerden tespit edilen mutfak eşyaların başında tabak, kâse, tas, kaşık, leğen, mangal gibi eşyalar gelmektedir. Kullanılan eşyaların bakırdan yapıldığı görülmektedir. Hemen hemen hiç gümüş ev eşyaları, mutfak eşyaları ve süs eşyalarının bulunmadığı dikkate alınırsa Lice'nin ekonomik düzeyinin yüksek olmadığı anlaşılmaktadır. Kazan, küp isimlerine de rastlanmıştır. Muhtemelen bu kaplarda yiyecekler muhafaza altına alınarak stok edilmiştir. Bu eşyalardan dönemin üretimi ve tüketimin neler olduğu hakkında bilgilere ulaşmak mümkündür.

Tablo 3. Terekelerden Tespit Edilen Mutfak Eşyaları

Sofra bezi	Şişe
Sitil (Kulplu su kabı, bakraç, kova)	Tencere
Süzgeç	Kuşhana
Sahan (Küçük ve derinliği az olan yemek kabı)	Havan
Şişe	Maşa
Tava	Havan
Sac	Kıyma leğeni
Leğen	Tepsi
Sini (Üzerinde yemek de yenilebilen yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi)	Küp
Küçük ibrik	Desti
Satıl (Kulplu su kabı, bakraç, kova)	Tas
Süzgeç	Kazan
Küçük kazan	Huni
Lengeri (Yayvan ve kenarları geniş, büyük bakır kap)	Mangal-ı sac
Üsküre (Topraktan veya madenden yapılmış çorba tası, çukur çanak)	Çini tabak ve kâse
Teşt (Leğen)	Dink (Pirinci kabağundan ayırmak veya bulgur dövmek için kullanılan dibek.)
Küp	Tuluk (Pekmez, peynir, yağ vb. şeyler koymaya yarayan ya da yayık olarak kullanılan deri, tulum.)
Üçayak (Sacın üzerine oturtulduğu ayaklık)	

Terekelerde tarımsal ürünlerden bahsedilirken zevahir diye genel bir ifade kullanılmakla birlikte mevcut tarımsal ürünlere baktığımızda Buğday, yarma, bulgur, Kavut (kavrulmuş buğday), Hınta (buğday ekmeği), darı vb. tahıl ürünlerinin tarımının yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca pekmez ve bastık (pestil) terekelerin birçoğunda geçmektedir. Bu ürünlerin hammaddesinin üzüm olduğu düşünüldüğünde bölgede üzüm tarımının önemli ölçüde yapıldığını ortaya koymaktadır. Zaten terekelerin birçoğunda üzüm bağlarının taksimine yönelik ifadeler kullanılmakla birlikte birçok davada da bağların alım-satım vb. konularda yaşanan anlaşmazlıkların

sicile konu edildiğini görmekteyiz. Günümüzde de üzüm bağıcılığı ve buradan üretilen ürünler Lice'nin önemli ekonomik gelirlerinden biri olarak sayılmakta hatta bu bölgede yetiştirilen üzümler ve bu üzümlerden elde edilen ürünler Lice üzümleri adıyla tanınmaktadır. Tüm bunlar değerlendirildiğinde bağıcılığın bölgede önemli bir tarımsal faaliyet ve ekonomik değere haiz bir geçim kaynağı olduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 4. Terekelerde Geçen Yiyecek Maddeleri

Düğü (Elendikten sonra geriye kalan en ince bulgur)	Hinta (Buğday, Buğday ekmeği)
Kavrut (Kavut) (Kavrulmuş buğday)	Pekmez
Pirinç	Un
Şa'ir tohumu	Turak (Bir çeşit peynir, çökelek)
Kavurga (Kurga) (Buğday, mısır vb. tahılların kuru yemiş gibi yenilmek için ateşte kavrulmuşu)	Peynir
bastık (Pestil)	Kavurma
Bulgur	Yarma
Küşne	Darı
Mercimek	Kahve

3.2. İktisadî Hayat

3.2.1.Eşya Fiyatları

Defterde yer alan birçok belgede özellikle terekelerin taksiminde mal ve mülk fiyatlarının tespiti mümkündür. Lice'de günümüzde de devam etmekte olan üzüm bağıcılığı o dönemde de varlığını göstermekte hemen hemen tüm terekelerde *Bağ* veya *Bir kıt'a bağ* şeklinde ifade edilmekte ayrıca üzümünden yapılması muhtemel pekmez ve bastıktan (pestil) da çokça bahsedildiğinden... Kavurga (*Kurga*) *ma'a pekmez 60 guruş...*²⁴¹, ...*Revgan ve bastık ve pekmez ve kavurma 1500 guruş...*²⁴², dolayı üzüm bağıcılığının ticari ve tarımsal değeri olduğu dolayısıyla bağların birçok tereke taksiminde mevzu edildiği görülmektedir. Söz konusu terekelerden tespit edilen ev fiyatları ve bağ fiyatları şu şekilde geçmektedir:...*Bir bâb hâne 500*

²⁴¹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:194, s.132.

²⁴²L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:174, s.118.

guruş ...,...*Bağ bir aded 200 guruş*...²⁴³...*Bağ bir kıt'a 205 guruş*...²⁴⁴,...*Bağ bir kıt'a 200 guruş*...²⁴⁵,...*iki bin guruş değerinde terk eylediği bir bâb hânenin*...²⁴⁶,...*bir bâb hâne târihden iki mâh akdem mezbûrân Zeno ve Masi bin altı yüz guruş bedel ile bey'*...²⁴⁷ Örneklerden de anlaşılacağı üzere ev ve bağ fiyatlarının tespiti mümkündür. Defterde diğer ev ve bağ fiyatları da aşağı yukarı örnekte geçtiği gibidir.

Yine terekelerden eşya fiyatları da tespit edilebilir. Örneğin Mahkeme-i Bidâyet Sâbık Başkâtibi Arif Efendi'nin terekesinin taksiminde çok ayrıntılı bir şekilde verilen eşya fiyatları da tespit edilebilmektedir. Bu taksimde değer biçilen eşyaların fiyatları sicilde kayıtlı olan diğer terekelerin taksiminde tespit edilen eşya fiyatları ile hemen hemen aynıdır.

Kadife yastık 6 aded 300 guruş	Döşek ma'a yastık 200 guruş	Halı 2 aded 440 guruş	Kilim 1 aded 130 guruş	Yorgan 2 aded 116 guruş
Palas 1 aded 35 guruş	Kilim 1 aded 62 guruş	Cecim 2 aded 55 guruş	Seccâde 2 aded 40 guruş	Palas 2 aded 66 ake
Sedir takımı 1 aded 35 guruş	Pencere perde 30 guruş	Perde 3 aded 23 guruş	Yastık 1 aded 10 guruş	Kadife yastık yüzü 120 guruş
Battaniye 21 guruş	Sofra bezi 38 guruş	Sâ'at 2 aded (...)	Çini tabak ve kâse 15 aded 34 guruş	Ceviz sandık 1 aded 32 guruş
Tüfenk ve silah ma'a kama 80 guruş	Levha? 1 aded 10 guruş	Nargile 1 aded 10 guruş	Perde parça 1 aded 31 guruş	Sedir örtüsü 1 aded 10 guruş
Beyâz elbise 10 ake	Şişe 6 guruş	Sako 2 aded 57 guruş	Kemer 1 aded 6 guruş	Pantor 2 aded 14 guruş
Pantor 1 aded 7 guruş	Kuşak 1 aded 2 guruş	Kurşak (Kuşak) 2 aded 2,5 guruş	Yelek 1 aded 12 guruş	Sako ve Şam hırka 92 guruş
Sako 1 aded 42 guruş	Pantor 1 aded 6 guruş	Elbise 1 kat' ma'a ibrik 1 aded 79 guruş	Sako 1 aded 26 guruş	Çizme 1 aded 12 guruş
Potin 1 aded 8 guruş	Tencere 3 aded 100 guruş	Sac 1 aded 7 guruş	Kıyma leğeni 17 guruş	Satıl 2 aded 23 guruş
Süzgeç 1 aded 14 guruş 20 para	Kuşhana 2 aded 43 guruş	Leğen 1 aded 20 guruş	Tepsi 1 aded 27 guruş	Teşt 1 aded 50 guruş
Sahan ve lengeri 54 guruş	Havan ma'a tas 45 guruş	Sini 1 aded 26 guruş	Küp 5 aded 55 guruş	Yastık 6 aded 38 guruş 20 para
Şişe 2 aded 8 guruş	Küresi 21 guruş	Küçük ibrik 1 aded 5 guruş	Desti 3 aded 2 guruş 20 para	Sandık 2 aded 39 guruş
Tava ma'a tencere 2 aded 42 guruş	Sitil 1 aded 32 guruş	Hasır 2 aded 23 guruş	Soba 87 guruş	Maşa 1 aded 3 guruş 20 para
Peynir 25 guruş	Kebelik 25 guruş	Pekmez ve pirinç 42 guruş	Gaz sandığı 2 guruş 20 para	Un 1 batman 9 guruş 30 para
Düğü 20 guruş	Döşek ma'a yorgan 147 guruş	Teşt ma'a palas 59 guruş 20 para	Gaz yağı 17 guruş	Küp 1 aded 4 guruş

²⁴³L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:78, s.56.

²⁴⁴L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:79, s.57.

²⁴⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:85, s.60.

²⁴⁶L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:110, s.73.

²⁴⁷L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:141, s.95.

Perâkende kitâb 15 guruş	[sh. 4] Pantor 8 guruş 10 para	Bedel-i zehâir 200 guruş	Revgan 175 guruş	
-----------------------------	--------------------------------------	-----------------------------	---------------------	--

²⁴⁸ Böylece sicilin kaydolduğu döneme ait eşya fiyatları da ortaya çıkmaktadır.

3.2.2. Hayvan Fiyatları

Sicilde gerek Lice'den gerekse başka kaza ve karyelerden alınan hayvanların fiyatları verilmiştir. Ayrıca bu hayvanların geçtiği davalarda hayvanlar çok ayrıntılı bir şekilde tarif edilmektedir. Hayvanın yaşını, rengini, kulaklarının yarık olması ve hatta ağız kısmının dahi hangi renklerden oluştuğu ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır. Ayrıca defterde geçen hayvan davalarından, hayvan fiyatlarının da tespiti mümkündür. Defterde geçen hayvan fiyatları şu şekilde yer almaktadır:... *atmış olduğundan gel taksîm edelim deyu ben de taksîme tâlib olup hîn-i taksîmde mezkûr kısrak yüz guruş para [mukâbili] merkûm Ahmed'e ve katır sıpası bana düşdükdüden sonra...*²⁴⁹, ...*bundan üç sene mukaddem bir res esterimi yirmi aded lira-yı Osmanî bedel ile işbu hâzır bi'l-meclis merkûm Mehmed'e bey' ve fûrûht ederek meblağ-ı mezbûrdan...*²⁵⁰, ...*olunan iki re's iğdişin biri kiremit renginde ve beş yüz guruş değerinde ve birinin sağ gözü kör ve iki yüz guruş değerinde...*²⁵¹, ...*mukaddem bir res esterimde evvelce kolunda zâhirden tutulmak ayb-ı kadîmî olmak işbu hâzır bi'l-meclis Ali'ye söyleyip kendisine on altı aded lira-yı Osmanî bedel ile bey' ve fûrûht edip...*²⁵² Örneklerden anlaşılacak üzere hayvanların özellikleri ayrıntılı olarak anlatılmakta ve alım satımlarda hayvanların eksiklikleri yani ayıpları da ifade edilmektedir. ...*işbu müşâhede olunan dört yüz guruş değerinde iki re's inek ve yüz kırk guruş değerinde iki re's tosun ve elli guruş değerinde nısf tosun ve yüz elli guruş değerinde iki inek nısfı ve altmış guruş değerinde nısf bir inek ve yüz elli guruş değerinde beş aded keçilerin nısfı ki cem'an dokuz yüz elli guruş ...*²⁵³, ...*dört yüz guruş değerinde iki re's inek ve yüz kırk guruş değerinde iki re's tosun ve elli guruş değerinde nısf bir re's tosun ve yüz elli guruş değerinde beş*

²⁴⁸L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:3, s.3.

²⁴⁹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:19, s.16.

²⁵⁰L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:52, s.40.

²⁵¹L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:59, s.45.

²⁵²L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:123, s.83.

²⁵³L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:65, s.49.

aded keçilerin nısfı ki cem'an dokuzyüz elli guruş değerindeki hayvanâtını...²⁵⁴

Örnek davalarda görüldüğü gibi tüm tereke taksimleri ve davalardan bölgedeki hayvanların fiyatları birbirine benzer olarak ortaya çıkmaktadır.

Defterimizde ayrıca hayvanların ücret karşılığı kiraya verilmesi ve taraflar arasında bundan kaynaklanan sorunlar da geçmekte örnek dava defterimizde şöyle geçmektedir:...*Mehmed Bey bin Reşid Bey bin Timur Bey târihden altı gün akdem yevmiyye onar guruşdan ücretle birinin sağ gözü sakat ve iki yüz guruş değerinde ve birinin rengi kiremit ve beş yüz guruş değerinde iki re's iğdişimizi kirâ edip merkez-i kazâya getirip ba'zı bed-hâhânın ihbârlarıyla haciz me'mûr-ı mahsûsu tarafından hacz olunmuş...*²⁵⁵ Yukarıda ifade edilen davada ayıca hayvanların senelik vergilerinin ödenmemesinden dolayı haciz edildikleri de anlaşılmaktadır. Tespit edilen hayvan fiyatları da aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tablo oluşturulurken tereke taksimlerinde farklı olarak değer biçilmiş hayvanların ortalama değerleri hesap edilmiş ve karşılıklarına yazılmıştır.

Tablo 5. Tespit Edilen Hayvan Fiyatları

Hayvan	Fiyatı
Öküz	150-200 guruş
İnek	140-200 guruş
Merkep ile birlikte sıpa	40-60 guruş
Oğlak	15-50 guruş
Koyun	40-75 guruş
Keçi	40-55 guruş
Merkep	120-150 guruş
Buzağı	40-100 guruş
Ağnam	60 guruş
Tosun	120-170 guruş
Tavuk	1.5 guruş
Kısrak	160-200 guruş
Kuzu	10-20 guruş
Bârgîr	150 guruş
Ester	600-700 guruş
Tay	140-160 guruş
İğdiş at	250 guruş

Sicilimizde bulunan hemen hemen tüm tereke taksimatında küçük ve büyük baş hayvan taksimine rastlanmakta ayrıca bu hayvanların alım-satımı, kiraya verilmesi hususlarında anlaşmazlıkların çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra bu hayvanların yününden yapılan birçok elbise veya ev eşyası da yine terekelerde bolca karşımıza çıkmaktadır. Tüm bunlar ortak bir şekilde değerlendirildiğinde Lice'de

²⁵⁴L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:67, s.50.

²⁵⁵L.Ş.S., Numara 408, Hkm. No:59, s.45.

hayvancılık özellikle küçükbaş hayvancılığın çok canlı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

3.3. Lice'ye Ait Yer ve Şahıs İsimleri

3.3.1. Mahalle İsimleri

Elimizdeki sicilde Lice, kaza olarak geçmekte ve bu dönemde Lice'ye bağlı olan nahiye, karye ve mahalle isimleri sicilde verilmektedir. Bu isimler arasında Lice merkeze ait on dört mahalle ismi tespit edilmiştir. On dört mahallesinin olması Lice'nin büyük bir yerleşim yeri olduğunu ortaya koymaktadır. Tespit edilen mahalle isimleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 6. Lice'ye Ait Mahalle İsimleri

Kali Mahallesi
Molla Mahallesi
Kaya Mahallesi
Câmi' -i Kebîr Mahallesi
Çarşı Mahallesi
Kilise Mahallesi
Körtük Mahallesi
Delvan Mahallesi
Kara Hasan Mahallesi
Şaâr Mahallesi
Sarı Tomas Mahallesi
Kelvan Mahallesi
Hancı Mahallesi
Kızır Ohannis Mahallesi

3.3.2. Sicilde Geçen Yer İsimleri

Tablo 7. Sicilde Geçen Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiye, Karye ve Mahalle İsimleri

Vilayet	Sancak	Kaza	Nahiye	Karye	Mahalle
Diyarbakır		Lice		Sini	
Diyarbakır					Abdal Dede Mahallesi
İstanbul					Mesih Paşa-yı Atık Mahallesi
İstanbul					Sofular Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Katin	
Diyarbakır		Lice		Hezan	
Diyarbakır		Lice		Fum	
Diyarbakır		Lice	Hani		Derikan Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Tuzla	
Diyarbakır		Lice			Câmi'-i Kebir Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Derhamit(Derhüccet)	
Diyarbakır		Lice			Çarşı Mahallesi
Diyarbakır		Lice			Kilise Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Zara	
Diyarbakır		Lice	Hani	Banakars (Banakıs)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Harabe	
Diyarbakır		Lice	Hani	Şoğlat	
Diyarbakır		Lice		Serdi	
Diyarbakır		Lice			Körtük Mahallesi
Diyarbakır		Lice			Delvan Mahallesi
Diyarbakır		Lice			Kara Hasan Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Cerrahi	
Diyarbakır		Lice	Hani	Kiraz(Karaz)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Mukriyan	
Diyarbakır		Lice		Licük (Licek)	
Diyarbakır		Lice			Şaâr Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Huri	
				Alıpınarı	
Diyarbakır		Lice		Cellik	
Diyarbakır		Lice		Derhust	
Diyarbakır		Lice	Hani	Arpaderesi	

Vilayet	Sancak	Kaza	Nahiye	Karye	Mahalle
Diyarbakır		Lice	Hani	Bubiyan	
Diyarbakır		Lice		Sisi	
Diyarbakır		Lice	Hani	Fis	
Diyarbakır		Lice			Sarı Tomas Mahallesi
Diyarbakır		Lice			Kızır Ohannis Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Barbiş (Barbuş)	
Diyarbakır		Lice		Til	
Diyarbakır		Lice		Melahim (Mollaheym)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Şikeftan	
Diyarbakır		Lice		Cum	
Diyarbakır		Lice		Dizdin	
Diyarbakır		Lice	Hani	Kadişti (Kadişt)	
Diyarbakır		Lice	Hani		Kalfa Zivi Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Fitar	
Manastır					
Diyarbakır		Lice	Hani		Hamşık Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Firdevs	
Diyarbakır		Lice		Tuti	
Diyarbakır		Lice	Hani		Orta Havuz Mahallesi
Edirne		Kırcaali			
Diyarbakır		Lice		Ayındır (Ayindar)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Melekân (Malikan)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Neribimilkan	
Diyarbakır		Lice	Hani	Neribiyusufan	
Diyarbakır		Lice	Hani	Neribialyan	
Diyarbakır		Lice		Çinezur	
Diyarbakır		Lice	Hani	Dimi	
Diyarbakır		Lice	Hani	Comayik	
Bitlis	Genc		Bicar		
Diyarbakır		Lice		Seykal	
				Pamos (Bamos)	
Diyarbakır		Lice		Haşadere	
Diyarbakır		Lice			Kelvan Mahallesi
Diyarbakır		Silvan			Cam'i Kebir Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Halhal	
Diyarbakır		Lice		Hezan	

Vilayet	Sancak	Kaza	Nahiye	Karye	Mahalle
Bitlis	Genc		Ardoşin		
Diyarbakır		Lice	Hani	Neribiçulagan (Niribiçulagan)	
Diyarbakır		Lice	Hani	Neribiagan	
Diyarbakır		Silvan	Hazro	Şeyhan	
Erzurum					Habib Efendi-i Ulyâ Mahallesi
Erzurum					Mirza Mehmed Mahallesi
Diyarbakır		Lice			Hancı Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Şimşim	
Diyarbakır		Lice		Müşrûf	
Diyarbakır		Lice		Şelli-i Süflâ	
Diyarbakır		Lice	Hani	Ayuban	
Diyarbakır		Lice		Ziraht	
Diyarbakır		Lice	Hani	Dilbi	
Diyarbakır		Lice	Hani	Pısl	
Diyarbakır		Lice		Hüseyinik	
Diyarbakır		Lice	Hani	Topalan	
Diyarbakır		Lice	Hani	Babiğ	
Diyarbakır		Lice	Hani	Zengilan	
				Telatin Karyesi	
Bitlis	Genc		Mizak	Şağor	
Diyarbakır		Lice		Hırnık (Hırbelik?)	
Diyarbakır		Lice	Hani		Çarşı Mahallesi
Diyarbakır		Lice		Fayaz (Fayas)	
Bitlis	Genc		Mizak	Hindiyyûn	
Diyarbakır		Lice	Hani	Şeyhimran	
Diyarbakır					Câmialtı Mahallesi
Diyarbakır		Lice	Hani	Piralyan (Piraliyan)	
Diyarbakır		Lice		Hazmaz	

3.3.3. Hani Nahiyesi Karye İsimleri

Sicilde Lice'ye bağlı Hani Nahiyesinin ismi ve bu nahiyelere bağlı köy ve mahalle isimleri sıkça geçmektedir. Tespit edilen isimler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tabloda köylerin eski ve yeni isimleri verilmeye çalışılmıştır. Köylerin

eski isimleri Nuri Akbayır'ın yazdığı Osmanlı Yer Adları Sözlüğü, Tahir Sezen Osmanlı Yer Adları Sözlüğü ve 998 numaralı Muhasebe-i Diyarbakir ve Arap ve Zülkadriye Defterleri'ndeki eski yer adlarından faydalanılarak köylerin adları tespit edilmeye çalışılmıştır.*

Tablo 8. Lice'ye Bağlı Hani Nahiyesi Karye İsimleri

Vilayet	Kaza	Nahiye	Karye Eski İsim/Yeni İsim	
Diyarbakır	Lice	Hani	Katin	Kutluk(Bismil)
Diyarbakır	Lice	Hani	Zara	Gökçe
Diyarbakır	Lice	Hani	Banakars (Banakıs)	
Diyarbakır	Lice	Hani	Harabe	Kavaklı(Bingöl/Genç)
Diyarbakır	Lice	Hani	Şoğlat	
Diyarbakır	Lice	Hani	Cerrahi	
Diyarbakır	Lice	Hani	Kiraz(Kervez)	Yalaza
Diyarbakır	Lice	Hani	Mukriyan	Anıl
Diyarbakır	Lice	Hani	Huri	Gömeç
Diyarbakır	Lice	Hani	Arpaderesi	
Diyarbakır	Lice	Hani	Bubiyan	
Diyarbakır	Lice	Hani	Fıs(Fis)	Ziyaret
Diyarbakır	Lice	Hani	Barbiş (Barbuş)	Mutluca (Hazro)
Diyarbakır	Lice	Hani	Şikeftan	Suçeken (Hazro)
Diyarbakır	Lice	Hani	Kadişti (Kadişt)	Kırım
Diyarbakır	Lice	Hani	Firdevs	Uçarlı
Diyarbakır	Lice	Hani	Melekân (Malikan)	Sarıbudak(Bingöl/Genç)
Diyarbakır	Lice	Hani	Neribimilkan	
Diyarbakır	Lice	Hani	Neribiyusufan	Çukurköy
Diyarbakır	Lice	Hani	Neribialyan	
Diyarbakır	Lice	Hani	Dimi	
Diyarbakır	Lice	Hani	Comayik	Okurköy
Diyarbakır	Lice	Hani	Neribiçulagan (Niribiçulagan)	Abacılar
Diyarbakır	Lice	Hani	Neribiagan	Kuyular
Diyarbakır	Lice	Hani	Ayuban	
Diyarbakır	Lice	Hani	Dilbi	Belen
Diyarbakır	Lice	Hani	Pısil	
Diyarbakır	Lice	Hani	Topalan(Neribitopalan)	Topçular
Diyarbakır	Lice	Hani	Babiğ	Kalaba
Diyarbakır	Lice	Hani	Zengilan (Zengi)	Dolunay
Diyarbakır	Lice	Hani	Şeyhimran	
Diyarbakır	Lice	Hani	Piralyan (Piraliyan)	
Diyarbakır	Lice	Hani	Telatin	Yayvan

* Nuri Akbayır, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları İstanbul 2001.; Tahir Sezen, *Osmanlı Yer adları*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın Nu.21, Ankara 2001.; *998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-ı Bekr ve'l Arab ve Zu'l-Kadriye Defteri*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayın No.39 Ankara 1998.

3.3.4. Hani Nahiyesi Mahalle İsimleri

Tablo 9. Hani Nahiyesi Mahalle İsimleri

Derikan Mahallesi
Kalfa Zivi Mahallesi
Hamşık Mahallesi
Orta Havuz Mahallesi
Çarşı Mahallesi

3.3.5. Lice Merkeze Bağlı Köylerin Eski ve Yeni İsimleri:

Tablo 10. Lice Merkeze Bağlı Köylerin Eski ve Yeni İsimleri

Lice	Karye	
	Eski İsim	Yeni İsim
Lice	Hezan	Savat
Lice	Fum	
Lice	Tuzla	
Lice	Sini	Oyuklu
Lice	Derhamit (Derhüccet)	
Lice	Serdi	Serenköy
Lice	Licük (Licek)	Çavundur
Lice	Cellik	Güçlü
Lice	Derhust	Dibekköy
Lice	Sisi	Yolçatı
Lice	Til	Dernek
Lice	Melahim (Mollaheym)	
Lice	Cum	
Lice	Dizdin (Dizdini)	Yamaçlı
Lice	Fitar	
Lice	Tuti	Yaprakköy
Lice	Ayındir (Ayindar)	Kavaklıboğaz(Hazro)
Lice	Çinezur	Çağdaş
Lice	Seykal	
Lice	Halhal	Çitlibahçe(Hazro)
Lice	Şimşim	
Lice	Müşrûf	Bağlan
Lice	Şelli-i Süflâ (Şelli)	Yukarıturalı

Lice	Karye	
Lice	Ziraht	Kıralan
	Eski İsim	Yeni İsim
Lice	Hüseyinik	Arıklı
Lice	Hırnik (Hırbelik?)	Talaytepe
Lice	Fayaz (Fayas)	Kayapınar
Lice	Hazmaz	Budak
Lice	Heşedere	Ulucak

3.3.6. Diğer Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiye, Karye ve Mahalle İsimleri

Tablo 11. Diğer Vilayet, Sancak, Kaza, Nahiye, Karye ve Mahalle İsimleri

Vilayet	Sancak	Kaza	Nahiye	Karye	Mahalle
Diyarbakır					Abdal Dede Mahallesi
İstanbul					Mesih Paşa-yı Atık Mahallesi
İstanbul					Sofular Mahallesi
Manastır					
Edirne		Kırcaali			
Bitlis	Genc		Bicar		
Diyarbakır		Silvan			Cam'î Kebir Mahallesi
Bitlis	Genc		Ardoşin		
Diyarbakır		Silvan	Hazro	Şeyhan	
Erzurum					Habib Efendi-i Ulyâ Mahallesi
Erzurum					Mirza Mehmed Mahallesi
Bitlis	Genc		Mizak	Şağor	
Bitlis	Genc		Mizak	Hindiyyûn	
Diyarbakır					Câmialtı Mahallesi
Revan					
Hicaz					
Elazığ	Maden				
Mardin		Midyat	Kerburan (Dargeçit)		

3.3.7. Sicilde Adı Geçen Câmiler

Tablo 12. Câmiler

Câmi
Lale Câmi'-i Şerîfi (İstanbul)
Vâkıf Ahmed Bey Câmi'-i Şerîfi (Lice)
Câmi'-i Kebîr (Hani)
Lice Kôr Velî Câmi'-i Şerîfi

3.3.8. Sicilde Adı Geçen Resmi Görevliler

Tablo 13. Adı Geçen Resmi Görevliler

Lice Kazâsı Mahkeme-i Bidâyet Başkâtibi	Arif Efendi bin Safvet Efendi bin İbrahim Ağa
Lice Tahsîl Me'mûru	Tevfik Efendi bin Abdurrahman Efendi ibn-i İsmail Ağa
Tapu Kâtibi	Hâfız Abdülkadir bin Cemaledin Efendi
Şer'iyeye Başkâtibi	Fâik Efendi bin Mehmed Emin Efendi
Kâtib-i Tereke	Fâik Efendi
Lice Kazâsı Nâibi	Said Efendi
Lice Kâimmakâmı	Mehmed Şem'î Bey, Asaf Efendi bin Seyyid Ali Efendi bin Emin Efendi
Hidmet-i Umûmiyye İdârehânesi Müdürü (İstanbul)	Hüseyin Hüsnu Bey
Lice Mâl Müdürü	Ömer Efendi ibn-i Hacı Salih Efendi
Hazîne Da'vâ Vekîli	Abranos Efendi bin Bedros
Meclis Mahkeme-i Şer'iyeye Hademesi	Mustafa Efendi bin Osman Efendi
Hani Nâhiyesi Nâib Vekili	İsmail Hakkı
Lice Mahkeme-i Şer'iyeye Kâtib-i Sânsî	Mehmed Efendi
Lice Tahrîrât Kâtibi	Hasan Efendi bin Sırrı Efendi
Lice Beytû'l-mâl Emîni	Abdullah Âli Efendi bin Abdurrahman Efendi
Lice Zabtiyesi	Ali bin Hüseyin bin Abdullah
Mardin Kerburan (Dargeçit) Sancağı Müdürü	Celal Bey

3.3.9. Sicilde Adı Geçen Mahalle / Karyelerin İmam ve Muhtarları

Tablo 14. Adı Geçen Mahalle / Karyelerin İmam, Muhtarları

Mahalle/Karye	İmamları/Hatip/Müezzin	Muhtarı
Lice Molla Mahallesi	Molla Mustafa bin Molla Osman/Hatib: Molla Mehmed bin Hacı Mehmed Efendi/Müezzin: Molla Mustafa bin Abdürrahim bin Cafer	Mehmed bin İbrahim bin Hüseyin
Hani Nâhiyesi Barbiş (Barbuş) Karyesi	Molla Mehmed bin Hasan	
Harabe Karyesi	Molla Ahmed bin Ahmed,	
Lice Cellik Karyesi	Mehmed bin Adil	Mehmed bin Abdülfettah, Hasan bin Fettah ibn-i Ali
Lice Derhust Karyesi	Molla Abdullah bin Şeyh Mehmed	Ahmed bin Resul ibn-i Ahmed
Hani Hamşik Mahallesi	Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi	Reşid bin Ali bin Şerik
Lice Tuti Kayesi	Hüseyin Bey bin Said Bey	Mahmud bin Mehmed
Lice Câmî'-i Kebîr Mahallesi	Ahmed Bey bin Reşid Bey	Arif Bey bin Hacı Abdi Bey
Haşadere Mezra'ası	Şeyh Musa	
Lice Şaâr Mahallesi	Molla Mehmed bin Üzeyir, Molla Abdullah bin Molla Ahmed	Mehmed bin Hacı Yusuf
Lice Dirhamit Karyesi	Molla Mehmed bin Hasan	Resul bin Ahmed bin Ali
Lice Körtük Mahallesi	Hacı İsmail ibn-i Hüseyin	Ahmed bin Abdullah Çavuş
Lice Kali Mahallesi	Mehmed Tahir bin Hüseyin	Hacı Hasan bin Mehmed
Lice Hancı Mahallesi	Alican bin Hacı Mehmed Ağa	Hacı Hasan bin Hacı Yusuf
Hani Neribiçulagan Karyesi	imâm Molla Mehmed bin Molla Osman	Ali Kâhya bin Ali
Hani Zivi Mahallesi	Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi	Hacı Ali bin Ahmed
Hani Pısl Karyesi		Ahmed bin İbrahim bin Bârân
Lice Sarı Tomas Mahallesi		Muhtar Gazar
Lice Sini Karyesi	Molla Mehmed bin Hasan bin Ahmed	Halil bin İbrahim bin Gülos
Hani	Abdülhamid Efendi bin Mustafa Efendi	

3.3.10. Sicilde Geçen Diğer Din Adamları

Tablo 15. Diğer Din Adamları

Rahib Sem'ân Efendi bin Yosef bin Yakos
Keşiş Kırkor Efendi bin Ohannis bin Kırkor
Keşiş Artin bin Melkon ibn-i Bedros
Keşiş veled-i İfoş (Ayfoş)

SONUÇ

Şehir tarihçiliği ve yer ilmi araştırmalarında özellikle bir bölgenin iktisadî, sosyal, kültürel karakterini ve tarihî bütünlüğünü ortaya çıkarması açısından şer‘iyye sicilleri eşsiz kaynak niteliğindedir. *408 Numaralı Lice Şer‘iyye Sicili (H. 1329-1331 / M. 1911-1913)* iki yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. 140 sayfadan ve 202 hükümden oluşan sicil konu bakımında her ne kadar aile hukukunu andıran dar bir alana sıkışmış olsa da sicilden Lice’nin, sosyal ve iktisadî yapısı hakkında önemli bilgilere ulaşmak mümkündür.

Sicilden edindiğimiz bilgiler sayesinde Lice’nin 14 adet mahallesi ile büyük bir yerleşim merkezi olduğunu anlamaktayız. Mahalleler içerisinde gayrimüslimlere ait 2 mahalle isminin bulunduğu ve burada yaşayan gayrimüslimler ile Müslüman ahali arasında geniş anlamda çatışmaların olmadığı görülmektedir. Hatta karşılıklı olarak bazı hukukî davalarda birbirlerini vâsi gösterdikleri görülmektedir. Bu da her iki cemaat arasında güvenin ve birlikte yaşam kültürünün olduğunun en büyük kanıtıdır. Lice Kazasına bağlı 31 adet köy ismi, Hani Nahiyesine ait 5 mahalle ismi ve yine Hani Nahiyesine bağlı 32 adet köy ismi tespit edilmiştir. Bu tespitleri Lice özelinde ilk geniş kapsamlı yer tespiti olarak kabul edebiliriz. Çok sıkça geçmemesine rağmen özellikle vekâlet ve miras gibi davalarda Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, Bitlis, Edirne gibi vilayetler ve bunlara ait mahalle isimlerinin de sicilimizde geçtiğini görmekteyiz.

Kaymakam, mal müdürü, mahkeme kâtibi, başkâtib, tahsil memuru, tapu kâtibi, naîb, naîb vekili, imam ve muhtar gibi resmi memurların isimleri gerek tereke taksimi, gerek mahkeme şahitlikleri ve gerekse de çeşitli şikâyet davalarında geçtiği görülmektedir. Defterimizde geçen davaların yarısından fazlası verâset davalarıdır. Bu davaların çoğunluğu tereke taksimidir. Tereke taksim davalarında insanların giyimleri, kuşamları, yiyecekleri, kullandıkları eşyaları ve mekânlarının yapısına kadar birçok ayrıntının tespiti mümkündür. Yine tereke davalarından ev fiyatları, eşya fiyatları bölgede yapılan tarımsal faaliyetlere kadar iktisadî hayata dair her türlü ayrıntı tespit edilebilir. Verâset davalarında görülen vâsi tayini devletin güvencisi altında olup vâsilerin mahkeme heyeti tarafından tayin edildiği görülmektedir. Hatta vâsi tayin edilen kişilerin vesayeti altında bulunan çocuklara ait malların satımı, kiraya verilmesi gibi hususlarda mahkemeye başvurusu ve

mahkeme kararlarına göre işlem tesis edilmesi özellikle bu çocukların haklarının gözetilmesi ve bunların devlet kontrolü altında olduğunun en güzel örneklerden biridir.

Vâsi tayinlerinde genellikle anne, abi, dede ve amca vâsi olarak tayin edildiği gibi hiçbir kan bağı bulunmayan kişiler arasında da vâsi tayinleri görülmektedir. Vâsi tayinlerinde en belirleyici özellik kişilerin güvenilir olmasıdır. Güvenilir olmayanlar anne dahi olsa çocuklarının vâsiliği elinden alınır. Sicilde buna benzer davalara rastlamak mümkündür. Bu durum tamamen gayrimüslimler için de geçerlidir. Nitekim bu zümreye ait vâsi tespitinde ve sonrası yaşanan süreçte aynı hassasiyetin gösterildiği ve bu çocukların hakkının devlet güvencesi ve kontrolü altında olduğunu sicilimizdeki dava kayıtlarında görmekteyiz.

Defterde geçen başka bir dava ise boşanma-mihr davalarıdır. Bu davalarda genellikle kadın, kocasından nafaka ve ödenmeyen mihr-i müeccel hakkını talep etmektedir. Davalar genellikle kadınların lehine sonuçlanmıştır. Yani talep edilen nafaka ve mihr-i müeccel miktarının ödenmesi için koca hükümlü kılınmıştır. Özellikle nafaka davalarında kadınların naşize duruma düşmesi hariç kadın lehine kararların verildiği görülmektedir. Evlilik nafakası hariç olmak üzere nafakaya muhtaç kadınlara yönelik baba, kardeş, dede ve amcaları gibi yakından uzağa doğru bir silsile içerisinde nafaka tespitinin yapıldığı mahkeme kayıtlarından anlaşılmaktadır. Boşanma davalarında karşımıza çıkan en önemli hususlardan bir tanesi de sadece erkeğin isteği doğrultusunda boşanmaların gerçekleşmediği, bunun yanında şiddetli geçimsizlik, muhâla'a vb. nedenlerden ötürü kadının da talebi doğrultusunda mahkeme kararıyla boşanmanın yapılmasıdır. Ayrıca açık bir şekilde kadının boşanma isteğinde bulunduğu ve mahkeme heyetince boşanmaların olduğu dava kayıtları mevcuttur. Elimizdeki sicil XX. yüzyılın başlarında Lice'nin yerel tarihi açısından kendine has bir muhteva içermektedir. Bu çalışma gelecekte yapılacak daha kapsamlı şehir tarihçiliği çalışmalarında zengin altyapı malzemesini ortaya koymaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

AKBAYIR, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları İstanbul 2001.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, “İslam Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer‘iye Mahkemeleri ve Şer‘iye Sicilleri”, *Türkler X*, Ed.:Hasan Celal Güzel, Ankara 2002.

_____, “Osmanlı Hukuku-Kanunnâmeler ve Şeri'at”, *Köprü Dergisi*, Kış 1999,Sy. 65.

_____, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, c.I., İstanbul 1990.

_____, *Şer‘iyye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, c.I.,İstanbul 1988.

Ana Britanica, “Lice” c.14,Ana Yayıncılık 1992

AYDIN, M. Akif, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, Mar. Üniv. İlahiyat Fak. Vakfı Yay. Nu:11, İstanbul 1985.

BAYINDIR, Abdülaziz, *İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları-7, İstanbul 1986,

BERKES, Niyazi, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, Doğu-Batı Yayınları,İstanbul 1978.

BERKİ, Ali Himmet, *Açıklamalı Mecelle (MECELLE-İ AHKÂM-I ADLİYYE)*,Hikmet Yayınları, İstanbul 1985.

BEYSANOĞLU, Şevket, *Anıtları ve Kitabeleri İle Diyarbakır Tarihi*, c.2, Neyir Matbaası 1990.

CİN Halil – AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Türk-İslam Hukuk Tarihi*, Timaş Yay., c.I.II,İstanbul 1990.

CİN, Halil, *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Selçuk Üniv. Yayınları, 2. Baskı , Konya 1988.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara 1997.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-ı Bekr ve'l Arab ve Zu'l-Kadriyye Defteri*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü yayın No.39 Ankara 1998.

ERDEN, Gülseren, *1890 Numaralı Trabzon Şer‘iyye Sicili’ne Göre “Trabzon” H. 1140-1141(1727-1728)*, (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü), Van 2000.

GEDİKLİ, Fethi, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iyye Sicilleri”, *Türkiye Araştırma Literatür Dergisi*, c.3, S. 5, Bilim ve Sanat Vakfı Yayınları,

İstanbul 2005.

GÜLER, Saadet, *411 Numaralı Bitlis Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H. 1311–1321 / M.1893–1903)* (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2011, s. 24.

HALAÇOĞLU, Yusuf, “Şer'iyeye Sicilleri Toplu Kataloğuna Doğru”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, Sy.30, İstanbul 1976

İNALCIK, Halil, “Adaletnameler”, *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, c.II., Sy.3-4.

_____, “Mahkeme”. *İslam Ansiklopedisi*. c.VII., İstanbul: MEB Yay.1993.

_____, “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları”, *Ankara Üniv. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, c.XIII, Sy.2.

_____, “Şeriat ve Kanun, Din ve Devlet”, *İslamiyat*, c.I., Sy.4, Ekim-Aralık 1998,

_____, “XV. Asır Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi Kaynakları”, *İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, c.XV., Sy.1-4.

_____, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk Adalet*, Eren Yayıncılık, İstanbul 2000.

KAFESOĞLU, İbrahim, *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2003

KARAMAN, Hayrettin, “Adet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.I., İstanbul 1988

_____, *Mukayeseli İslam Hukuku I-III*, İz Yayıncılık, III. Baskı, İstanbul, 2003.

KAZICI, Ziya, *Osmanlı Toplum Yapısı*, Bilge Yayınları, İstanbul 2003

KOÇ, Yunus, “Erken Dönem Osmanlı Hukuku: Yaklaşımlar Temel Sorunlar”, *Hacettepe Üniv. Edebiyat Fak. Dergisi*, sy. Özel, Yıl 1999

Komisyon, *Türkçe Sözlük*, , Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2012

KÜTÜKOĞLU, S. Mübahat, *Osmanlı Belgelerin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 1994.

MARDİN, Ebul'ulâ, “Fetva”, *İslam Ansiklopedisi*, c.IV., İstanbul: MEB Yay.1993.

_____, “Kâdı”, *İslam Ansiklopedisi*, c.VI., İstanbul: MEB Yay.1993.

ONGAN, Halit, *Ankara'nın I Numaralı Şer'iyeye Sicili*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958

_____, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'iyeye Sicili*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1974.

ORTAYLI, İlber, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet Sistemi,” *Türkler X*,

Ed.:Hasan Celal Güzel, Ankara 2002.

_____, “Osmanlı Kâdısının Taşra yönetimindeki Rolü Üzerine”, *Amme İdaresi Dergisi*, c.IX., Sy.1, 1976.

_____, “Osmanlı Kâdısı-Tarihi Temeli ve Yargı Görevi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, c. XXX, S.1-4.

ÖZDEMİR, Rıfat, “Şer‘iye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, *Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler*, Malatya 1986.

ÖZTÜRK, Osman, *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*, İslami İlimler Araştırma Vakfı, İstanbul 1973.

ÖZTÜRK, Said, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri, (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995,

PAKALIN, Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimler Ve Terimler Sözlüğü*, c.I., II., III., Meb. Yayınları, İstanbul 2005.

SEZEN, Tahir, *Osmanlı Yer adları*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın Nu.21, Ankara 2001

SUBAŞI, Naciye, *422 Numaralı Bitlis Şer‘iyye Siciline Göre “Siirt” (1317-1323/1899-1907)*, (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Van 1998.

TAŞDEMİR, İlhami, *333 Numaralı Bitlis Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyonu* (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Van 2010.

TEKDAL, Danyal, *208 Numaralı Mardin Şer‘iyye Sicili (Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirme)* (Dicle Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2009

TEKİN, Adil, *Diyarbakır Anadolu Tarihinin Taşlara Yazıldığı Kent*, Dicle Üniversitesi Basımevi, Diyarbakır 1997.

ULUÇAY, Salih, *412 Numaralı Bitlis Şer‘iyye Sicili’nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi (Hicri: 1306/1308- Miladi: 1889/1891)* (Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Van 2006.

UNAT, Faik Reşit, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, “Şer‘iyye Mahkeme Sicillerinin Önemi Hakkında”, *Ülkü*, c.V., Sy. 29, 1935.

_____, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988

ÜÇOK, Coşkun-MUMCU, Ahmet, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1976.

ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 1997.

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet, *Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat*, Tanzimat, c.I., İstanbul 1940.

Yurt Ansiklopedisi, “Lice”, c.4 Anadolu Yayıncılık 1982.

ÖZET

Tezimizin konusu olan *408 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili*, Ankara Millî Kütüphane'de olup, Millî Kütüphane Arşivi'nde 408 Demirbaş Numarası ve 7109 Mikrofilm Numarası ile kayıtlıdır. Defter; H.1329-1331 / M.1911-1913 yılları arasındaki mahkeme kayıtlarını ihtiva etmektedir. Defter 140 sayfadan ve 202 hükümden ibarettir. Defterdeki ilk hüküm H. / 7 Zi'l-hicce 1329-29 Kasım 1911 tarihinde son hüküm ise H. 14 Rebî'levvel 1331 / M. 21 Şubat 1913 tarihlerinde verilmiştir. *408 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili*'nin tamamı eksiksiz olarak çevrilmiştir.

Mahkemeye intikal etmiş davaları, şu başlıklar altında topladık: Alım-satım, borç ödeme, boşanma, kefâlet, mihir-nafaka, nikâh, verâset, vekâlet, vesâyet. Şer'iyye sicilleri buldukları dönemin birinci dereceden kaynakları olması açısından bu çalışma, Lice'nin H.1329-1331 / M.1911-1913 yılları arasında sosyo-ekonomik yapısını ve hukukî uygulamalarını incelemek isteyen araştırmacılara, bu hususta birinci dereceden kaynak olan şer'iyye sicillerinin katkısını sağlamayı amaçlamaktadır.

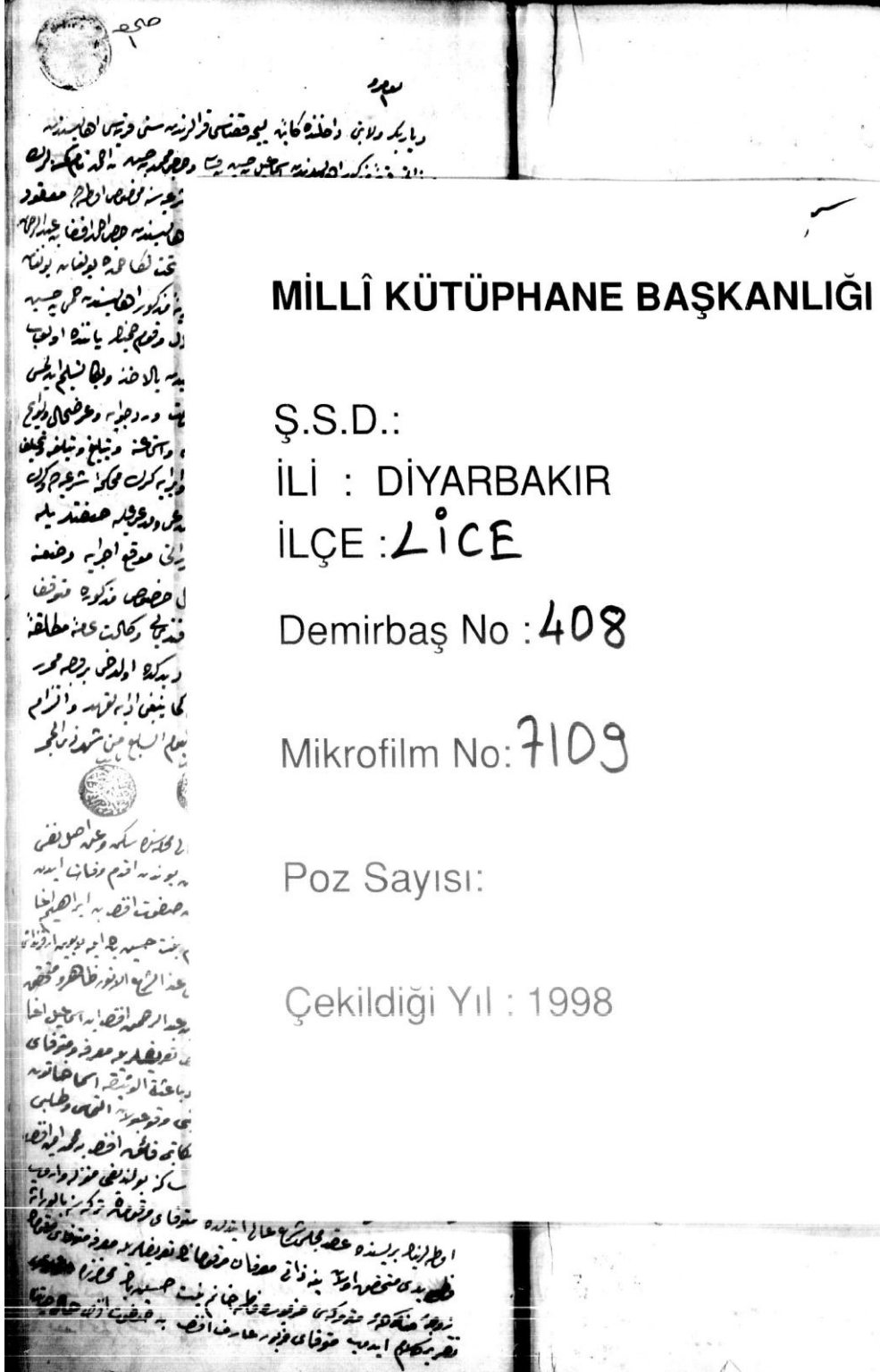
ABSTRACT

Registry number 408 Lice Şer'iyye as my thesis subject is in Ankara National Library and registered as stock number 408 and microfilm number 7109 in National Library Archives. Registry subsumes court records between 1329-1331 Hegira / 1911-1913 AD. Registry consists of a hundred and forty pages and two hundred and two provisions. First provision in the registry was decided on the date of 7 Zi'l-hicce Hegira- 29 November 1911 AD and the last provision was decided on the date of 14 Rebi'ilevvel 1331 Hegira / 21 February 1913 AD. *Registry number 408 Lice Şer'iyye* was completely translated.

We collected cases submitted to the court under these headings: purchase and sale, debt discharging, divorcement, bail, bridewealth- alimony, marriage, heredity, procuration, wardship. This study aims to contribute to the researchers who are willing to investigate the socio-economic structure and legal applications of Lice between the years of 1329-1331 Hegira / 1911-1913 AD regarding Şer'iyye Sicils (court registers) as the first degree sources of that era.

EKLER

EK 1: 408 Numaralı Lice Şer'iyeye Sicilinin Kapağı

MİLLÎ KÜTÜPHANE BAŞKANLIĞI

Ş.S.D.:

İLİ : DİYARBAKIR

İLÇE : LİCE

Demirbaş No : 408

Mikrofilm No: 7109

Poz Sayısı:

Çekildiği Yıl : 1998

